

**Helyi
Esélyegyenlőségi
Program**

**Budapest Főváros XX. kerület Pesterzsébet
Önkormányzata**

Budapest, 2024-2028

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)	3
Bevezetés.....	3
A település bemutatása.....	3
Értékeink, küldetésünk	8
Célok	9
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE).....	10
1. Jogszabályi háttér bemutatása.....	10
2. Stratégiai környezet bemutatása	11
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége	13
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység	54
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége	106
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége	119
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége.....	141
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása.....	148
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága	149
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT).....	150
1. A HEP IT részletei	150
2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	154
3. Megvalósítás	160
3.1 A megvalósítás előkészítése	160
3.2 A megvalósítás folyamata	160
3.3 Monitoring és visszacsatolás	162
3.4 Nyilvánosság	163
3.6 Érvényesülés, módosítás.....	164
4. Elfogadás módja és dátuma	165

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Összhangban az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvénnyel (a továbbiakban: Ebktv.), a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló - **2021. 06. 30-án módosított - 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet alapján megjelent Belügyminisztérium „Módszertani útmutató a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” című dokumentum szerint átdolgozva, Budapest Főváros XX. kerület Pesterzsébet Önkormányzata (a továbbiakban: Önkormányzat) Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.**

Alapvető jelentőségű a társadalmi egyenlőtlenségek megszüntetése Magyarország számára. A demográfiai változások, a foglalkoztatás növelése, a képzettség- és képességbeli hiányosságok orvoslása, a vállalkozások versenyképességének javítása csak a társadalmi szolidaritás megerősítésével, a társadalom megújuló képességének fejlesztésével és erőforrásainak bővítésével érhető el.

A cél, hogy minden állampolgár számára megteremtődjön az esélyegyenlőség. Ez vonatkozik a társadalmi élet minden színterére: a fizikai és kulturális környezetre, a lakhatás és a közlekedési eszközök vonatkozására, a szociális és egészségügyi ellátásra, az iskoláztatási és munkalehetőségekre, a kulturális és társadalmi életre, valamint a sport és egyéb szórakozási lehetőségek területére.

Az Önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait¹, valamint az Önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira.

Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

A település bemutatása

Pesterzsébet a főváros, Budapest XX. kerülete, a Duna bal partján fekszik. Területe 1.218 hektár, a főváros összterületének 2,3%-a, ezzel Budapest 23 kerülete közül a tizenhetedik helyen áll. Természettáji szempontból a Pesti-síkság része, a Ráckevei- (Soroksári)-Duna-ág mellett, a Csepel-sziget északi csúcsával átellenben. A Pesti-síkság az Alföldnek a Duna felé benyúló legészakibb kiszögellése, tulajdonképpen a Duna-völgyének egy szakasza. Felszíne nem tökéletesen sík, kelet felé egyre magasodik.

Északnyugaton a Határ út mentén a IX. kerülettel határos, északkeleten az M5-ös autópálya bevezető szakasza választja el a XIX. kerülettől, délről a kerületről levált Soroksár, a XXIII. kerület határolja, míg a nyugati szélén a Ráckevei- (vagy Soroksári) -Duna, melynek túloldalán Csepel, a XXI. kerület fekszik. A Duna-ágot áthidaló Gubacsi híd (vagy Csepeli átjáró) köti össze a városrészt a Csepel-szigettel.

A kerület belső forgalma viszonylag kicsi. A nagy forgalmat lebonyolító utak jelentős része a kerület peremén fut végig (nyugati oldalon a Helsinki út, a keletin az M5-ös autópálya bevezető szakasza, északon a Határ út). Déli irányból vasúton a leggyorsabb megközelítési mód a Ráckevei HÉV,

¹ Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Kerületi Építési Szabályzat

valamint a Budapest-Kiskunhalas-Kelebia vasútvonal. Mindkét vasútnak a városközpont közelében vannak megállói.

A kerület fővárosi szerepkörét elsősorban lakóterületi funkciója adja, a belső városrészekhez viszonylag kedvező távolságban található koncentrált lakótelepekkel és nagy kiterjedésű alacsony színtszámú családiházas területekkel. A terület legnagyobb része a kialakulás körülményeit tükrözve a kisvárosias, illetve kertvárosias beépítésű „laza beépítésű lakóterületek” közé tartozik, amelyet – a városközpont kivételével – csak foltszerűen szakítanak meg kisebb telepszerű egységek. A kerület ipara elhanyagolható, Pesterzsébet az 1930-as években a Budapest egyik legiparosodottabb kerülete volt, mára ez a szerepe teljesen visszaszorult, a kerület gazdasági területei is jellemzően alulhasznosítottak. Fontos intézménye a Budapesti Jahn Ferenc Dél-pesti Kórház és Rendelőintézet, amelyet 1980-ban adtak át.

Az esélyegyenlőség megteremtéséhez közvetlenül és célirányosan is hozzájárul, hogy az önkormányzat törekszik a hátrányos helyzetű területek elérhetőségének javítására, a leromlott városrészek, valamint a munkaerő-piacról kiszorult szociálisan hátrányos helyzetű társadalmi rétegek által lakott városrészek megújítására, beruházások megvalósítására, ami jelentősen hozzájárulhat az ott lakók életkörülményeinek javításához.

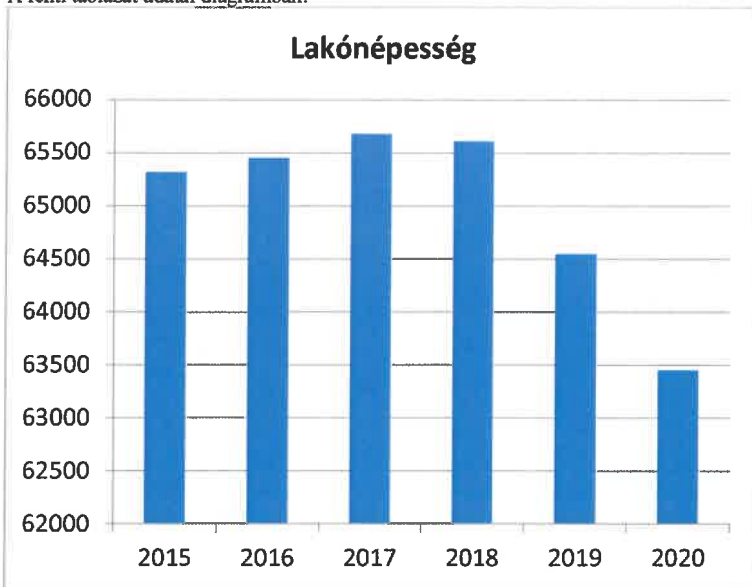
Pesterzsébet lakónépessége - Állandó népessége nem és korcsoportok szerint – Öregségi index táblázatokban kimutatva

1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén		
Év	Fő (TS 001)	Változás
2015	65321	bázis év
2016	65454	100,20%
2017	65681	100,35%
2018	65611	99,89%
2019	64547	98,38%
2020	63451	98,30%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A fenti táblázat adatai diagramban:

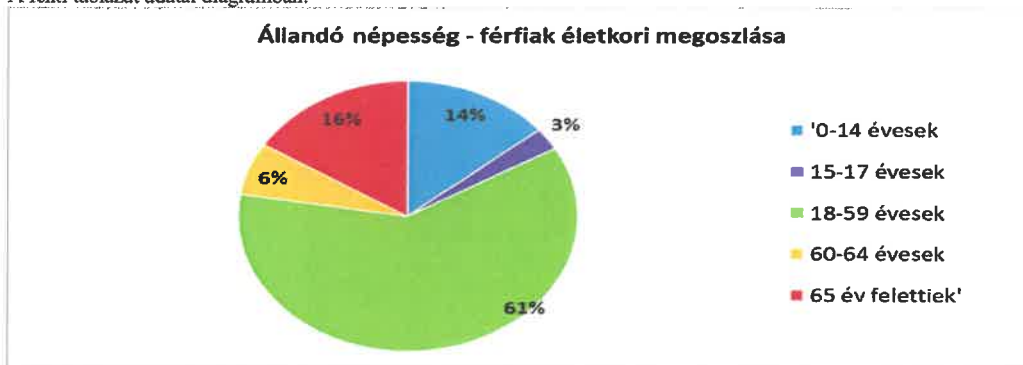
Pesterzsébet lakónépesége a 2015. évben volt a legmagasabb, 2020. évben jelentős mértékű csökkenés tapasztalható. A lakónépeség csökkenését nagyban befolyásolta koronavírus járvány és az azzal járó karantén.

2. számú táblázat - Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2018)

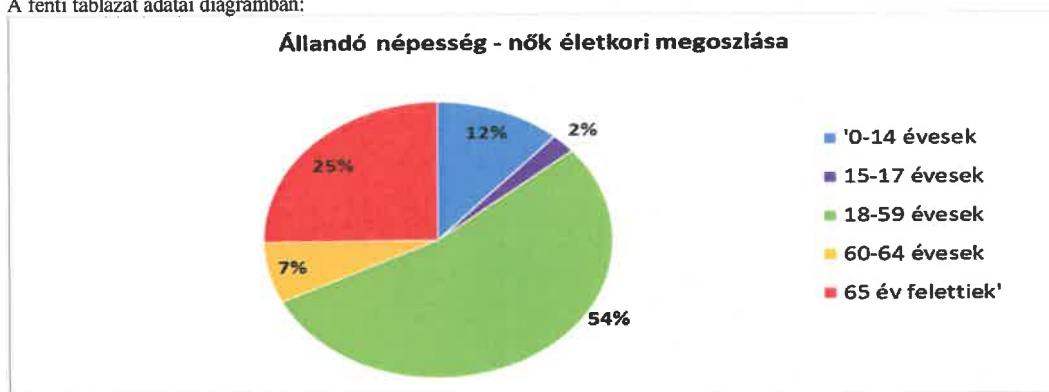
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	30421	33696	64117	47,45%	52,55%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			1588	2,48%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	4255	3898	8153	6,64%	6,08%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	800	773	1573	1,25%	1,21%
18-59 éves (férfiak TS 018, aránya TS 019; nők TS 020, aránya TS 021)	18554	18140	36694	28,94%	28,29%
60-64 éves (férfiak TS 022, aránya TS 023; nők TS 024, aránya TS 025)	1899	2407	4306	2,96%	3,75%
65 év feletti (férfiak TS 026, aránya TS 027; nők TS 028, aránya TS 029)	4913	8478	13391	7,66%	13,22%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A fenti táblázat adatai diagramban:

A fenti táblázat adatai diagramban:

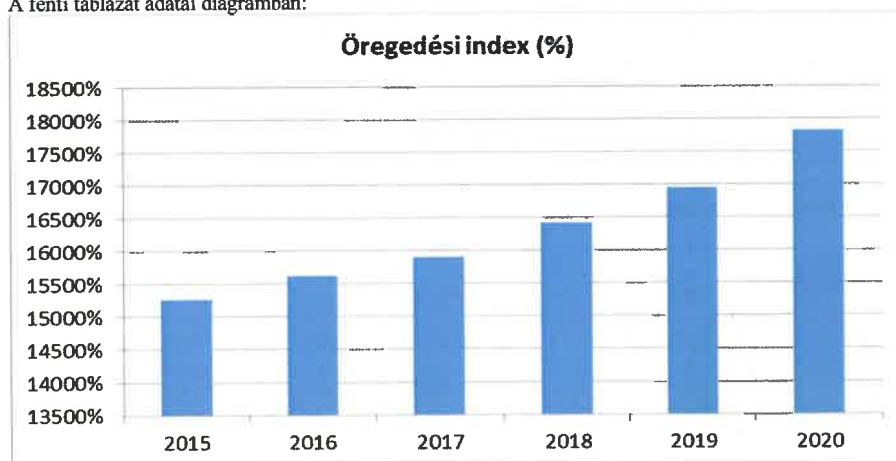
Megfigyelhető, hogy a 0-14 év közötti korosztályban több fiú születik, mint lány, míg a 65 éves korosztályban a férfiak a nőkhez képest szinte fele annyian vannak.

Szükséges olyan támogatások kidolgozása, amelyek a kerület lakosságát megtartják, és ide vonzzák a letelepedésre vágyó fiatalokat, valamint gyermekvállalásra ösztönöznék.

3. számú táblázat - Öregedési index			
Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2015	12801	8387	152,63
2016	12971	8301	156,26
2017	13109	8244	159,01
2018	13391	8153	164,25
2019	13544	7989	169,53
2020	13830	7764	178,13

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A fenti táblázat adatai diagramban:

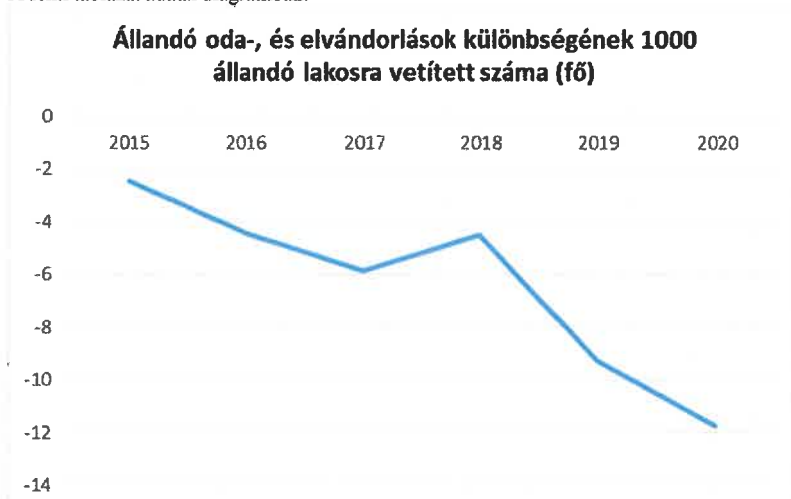

Az öregségi index rávilágít, hogy a kerületben is megfigyelhető az az országos tendencia, miszerint a társadalom egyre inkább elöregedik és a népesség csökken.

4. számú táblázat - Belföldi vándorlások	
Év	Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma (fő) (TS 031)
2015	-2,44
2016	-4,44
2017	-5,87
2018	-4,51
2019	-9,28
2020	-11,78

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A fenti táblázat adatai diagramban:

Magyarországon a lakosságnak a lakóhelyként bejelentett (állandó)lakcíme mellett tartózkodási helyként bejelentett (ideiglenes) lakcíme is lehet.

A demográfia fogalmkörében a vándorlás olyan lakóhely-változtatást jelöl, amely a településhatár átlépésével jár. Állandó (belföldi) vándorlás, ha az országhatáron belül településhatárt átlépő lakóhely-változtatásra kerül sor és a vándorló lakóhelyét elhagyva, más településen lévő lakást jelöl meg lakóhelyéül.

5. számú táblázat - Természetes szaporodás	
Év	Az élve születések és halálozások különbözetének 1000 lakosra vetített száma (fő) (TS 032)
2015	-5,4
2016	-6,55
2017	-3,61
2018	-5,44
2019	-5,84
2020	-6,2

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A fenti táblázat adatai diagramban:

A táblázatból megállapítható, hogy 2015 – 2020 között az élve születések száma tartósan 1 000 fő felett van, de emellett megfigyelhető az az országos tendencia, miszerint a társadalom egyre inkább elöregedik és a népesség csökken.

Értékeink, küldetésünk

Alapvető cél, hogy Pesterzsébet olyan település legyen, ahol érvényesül az az elsődleges alapelv, mely szerint minden ember egyenlő. Közvetlen vagy közvetett diszkrimináció, hátrányos megkülönböztetés senkit se érjen, faji, etnikai, nemzetiségi, vallási hovatartozása, neme, életkora, családi állapota, fogyatékosága miatt és a felismert hátrányok kezelésével elősegíthető legyen a felzárkózás az egyenlőtlenségek tekintetében.

A XX. kerületi lakosok közösségének és minden tagjának érdeke a szolidaritás erősítése, amely nagyban elősegítheti a hátrányos helyzetű csoportok, fogyatékosággal élők társadalmi integrációját, felzárkóztatását, foglalkoztatási és érvényesülési lehetőségeit, ezáltal jobb életminőségét.

Olyan pozitív, méltányos és rugalmas felzárkóztatást elősegítő intézkedések kidolgozása, amelyek elősegítik az érintettek társadalmi, oktatási-képzési, foglalkoztatási, egészségügyi és szociális-életminőségi pozíciójának javulását, a leszakadás megelőzését, a felzárkóztatás előmozdítását.

Budapest Főváros XX. Kerület Pesterzsébet Önkormányzata elkötelezett az esélyegyenlőség területén. Az ilyen irányú kötelező feladatok ellátásán túl a társadalmi élet minden területén törekszik érvényre juttatni az esélyegyenlőséget a kerületi nem önkormányzati fenntartású intézményekkel, gazdasági társaságokkal, társszervekkel, civil szerveződésekkel, egyházaival, egyesületeivel és alapítványaival közösen. Ennek eszközei a helyi szabályozás, a támogatás és a jó gyakorlatok bevezetése, bemutatása.

Az esélyek egyenlősége, azaz az esélyegyenlőség alapvető érték és elv a modern társadalmakban. Érvényre juttatása elősegíti, hogy mindenkinek egyenlő esélye legyen hozzáférni a jó minőségű köz- és magánszolgáltatásokhoz, a képességeinek megfelelő munkahelyhez, a kultúrához, oktatáshoz és a tartalmas emberi élethez kapcsolódó más javakhoz.

Az esélyegyenlőség elve alapján lehetőség van az úgynevezett pozitív diszkrimináció alkalmazására, amely alapján preferált a hátránnyal induló emberek előnyben részesítése az élet minden területén, függetlenül attól, hogy nő vagy férfi, egészséges vagy fogyatékossgal élő, milyen a származása vagy az anyagi helyzete.

Az Önkormányzat az esélyegyenlőségi politikáját munkáltatói szerepkörben, közvetlen szolgáltatásai során és intézményfenntartói szerepkörében érvényesíti. Az esélyegyenlőséggel kapcsolatos tevékenysége folyamán mindent megtesz annak érdekében, hogy az egyes projektek és fejlesztési elképzelések kidolgozásában az érdekelt civil szerveződések is aktív szerepet játszanak, elősegítve ezzel a kerület lakosságának szemléletváltását is.

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Budapest Főváros XX. kerület Pesterzsébet Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- szegregációmentességet,
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (az illetékes Tankerületi Központtal).

A településen élő hátrányos helyzetű csoportok körülményeinek feltérképezése és a feltárt problémák komplex kezelésére szolgáló (más települési programokkal összehangolt) intézkedési terv megalkotása, a helyben érintett szereplők bevonásával, szükség szerint a települések közötti együttműködések kialakításával.

Budapest Főváros XX. kerület Pesterzsébet Önkormányzatának alapvető célja, hogy a kerület olyan település legyen, ahol érvényesül, hogy minden ember számára egyenlő esélyeket kell biztosítani és ezzel párhuzamosan senkit ne érjen közvetlen vagy közvetett diszkrimináció vagy hátrányos megkülönböztetés.

Cél olyan intézkedések, eljárások és programok megfogalmazása, amelyek hozzájárulnak az összetartó, szolidáris közösség megerősítéséhez.

- hátrányos diszkrimináció megszüntetése, az esélyegyenlőség, egyenlő bánásmód biztosítása.
- a hátrányok hatásainak mérséklése, azok megelőzése a pénzübeli, természetbeni juttatásokhoz való hozzájutással.
- a különböző közszolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáféréssel,
- az esetleges szegregációs és szelektációs mechanizmusok lehetőségét, veszélyeit és kockázatait, kiszűrik és beazonosítják
- a társadalmi integráció támogatása, a felmerülő igények, szükségletek kielégítését segítő új támogató szolgáltatások bevezetése.

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A Helyi Esélyegyenlőségi Programban bemutatásra kerül a célcsoportba tartozókra vonatkozóan az egyes területeken jelentkező problémák feltárása. Meghatározásra kerülnek a célcsoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatok, továbbá azon területek, amelyek az esélyegyenlőség érvényesítése érdekében elsődlegesen fejlesztésre szorulnak.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából. A településen élő hátrányos helyzetű csoportok helyzetének feltérképezése és a feltárt problémák komplex kezelésre szolgáló -más települési programokkal összehangolt- intézkedési terv megalkotása, a helyben érintett szereplők bevonásával, szükség szerint a települések közötti együttműködések kialakításával.

További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a működtetését, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis fontosnak tartjuk a HEP Fórum és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportok életben tartását.

A HEP jelentősége

A HEP-ek nem csupán a felzárkózási stratégia településszintű megvalósításának alapegységei, hanem fontos szerepet töltenek be a kormányzati konzultációs rendszerben azzal, hogy megteremtik a lehetőséget a kormányzati célok társadalmiasítására, a fejlesztési elképzelésekhez történő csatlakozásra és fordított irányban az alulról felfelé történő információáramlásban is lehetőséget biztosítanak a településszintű előrehaladás nyomon követésére és fejlesztési igények megfogalmazására a felzárkózási, esélyteremtési feladatokhoz kapcsolódóan.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

Az Alaptörvény 4. módosításával bekerült a XV. cikk (4) pontjaként, hogy „Magyarország az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel segíti.”

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az Ebktv. előírásai alapján végeztük el. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és 2021.06.30-i módosítása
- a Belügyminisztérium honlapján megjelent „MÓDSZERTANI ÚTMUTATÓ a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva a
- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: Möt.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: Szt.)

- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ft.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (a továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (a továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény a (továbbiakban: Gyvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény a (továbbiakban: Nkt.) előírásaira.

2. Stratégiai környezet bemutatása

A felzárkózás politika alapidokumentumaként Magyarország Kormánya 2011-ben fogadta el a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégiát [1430/2011. (XII. 13.) Korm. hat.], majd 2014-ben annak frissítéseként a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia II-t [1603/2014. (XI. 4.) Korm. hat.] 2021-ben elkészült a **Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030** (MNTFS 2030), amely a következő 10 évre alapozza meg a felzárkózás-politika fő irányait.

Új Roma Stratégia(2019-2030)

Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024)

„Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)

Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia (2010-2021)

Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)

Országos Foglalkoztatási Program (2015-2025)

A HEP-ekben leképződik a felzárkózási stratégia szemlélete, így azok a felzárkózás politika helyi szintű részeként és a végrehajtás eszközeiként működnek.

A helyi felzárkózás politika tervezési alapjaként épít a HEP-ekre a Pénzügyminisztérium összefogásában készült **Nemzeti Fejlesztés 2030, Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció** is.

Az Ebktv. 31. § (2) bekezdése értelmében **a programalkotás során gondoskodni kell a HEP és a települési önkormányzat által készítendő egyéb fejlesztési tervek, koncepciók, továbbá a köznevelési esélyegyenlőségi terv, illetve a szakképzési esélyegyenlőségi terv és az integrált településfejlesztési stratégia antiszegregációs célkitűzéseinek összhangjáról.**

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

A **Gazdasági Programban** élhető és vonzó, gyermek- és családbarát környezetet; egészséges életteret, a kerület lakosságának valós igényeit szolgáló infrastruktúrát kívánja megvalósítani. Legfőbb szerepe, hogy a jogszabályokban foglaltak szellemében, a lokálpatrióta gondolkodás és az arra való nevelés jegyében az állampolgárokkal együttműködve, a részükre biztosított egészségügyi, szociális, oktatási, kulturális, sportolási és városüzemeltetési szolgáltatások lehető legmagasabb színvonalon kerüljenek biztosításra.

A **Szolgáltatástervezési Koncepció** célja a lakosságszám és korösszetétel figyelembevételével a szolgáltatások iránti igények meghatározása, a jogszabályokban meghatározott ellátási kötelezettség teljesítésének áttekintése, a kötelezettségek végrehajtási ütemtervének meghatározása, a szolgáltatások működtetésével és fejlesztésével, továbbá az együttműködés kereteivel kapcsolatos

kérdések tisztázása, a helyi szükségletek figyelembevételével az egyes ellátotti csoportok sajátosságaihoz kapcsolódó ellátási formák, szolgáltatások létrehozásának előkészítése.

Lakásgazdálkodási Koncepció - Az utóbbi években a bérlakásgazdálkodásban tapasztalható jelentős változások indokoltá tették, hogy több kerületi önkormányzat példáját követve Pesterzsébet Önkormányzata is átgondolja bérlakás politikáját. Az elmúlt időszakban tapasztalható több mint 10-szeres túljelentkezés az Önkormányzati szociális bérlakás-pályázatokra egyértelmű bizonyítéka a szociális bérlakások hiányának, illetve annak, hogy az ilyen típusú bérletre a pesterzsébeti lakosságnak jelentős igénye van. Fontos ezért folyamatosan vizsgálni a megüresedő lakásállományt és minél több lakást hasznosítani szociális vagy piaci bérlakásként. Az egyik legfontosabb cél, az emberek lakhatási biztonságának erősítése, lakáskörülményeinek javítása és a környezet felújításának ösztönzése, mely az önkormányzati tulajdonban lévő bérlakásállomány fenntartását, állagának, komfortfokozatának javítását, illetve a bérlakásállomány növelését teszi szükségessé.

Kulturális Koncepció – A távlati fejlesztést megalapozó és befolyásoló tervdokumentum, ami tartalmazza az átfogó fejlesztési célokat, továbbá a különböző programok kidolgozásához információkat biztosít a közművelődés fejlesztői számára. Meghatározza – a helyi társadalom művelődési és kulturális szükségleteinek figyelembevételével – az Önkormányzat által támogatandó közművelődési tevékenységek körét a helyi hagyományok, lehetőségek és sajátosságok alapján.

A **Környezetvédelmi Program** célja a növekvő társadalmi-gazdasági igényeknek a védendő természeti, építészeti értékek, valamint kulturális gyökerek megőrzésével történő kielégítése.

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

Pesterzsébet pozícióját földrajzi elhelyezkedése, és a szomszédos XXIII. kerülettel közös múltja alapvetően meghatározza. Egyes szociális (pl.: gyermekek átmeneti gondozása) és egészségügyi ellátást (pl.: felnőtt háziorvosi ügyelet) közösen működtetnek.

Pesterzsébeten működik a két kerületet ellátó Budapesti Rendőr-főkapitányság XX. és XXIII. kerületi Rendőrkapitányság, Budapest Főváros Kormányhivatala Foglalkoztatási Osztálya, ugyanakkor földrajzilag a XXIII. kerülethez tartozik a „Pesterzsébeti Temető”.

A Budapesti Jahn Ferenc Dél-pesti Kórház és Rendelőintézet ellátási területe több fővárosi kerületre, (XVIII, XX., XXI., XXIII.) valamint - egyes ellátások tekintetében - Pest megyei településekre is kiterjed, ami szintén meghatározza a települések együttműködését pl.: a köztemetések, vagy az újszülöttek esetén a gyermekjóléti és gyermekvédelmi ellátások tekintetében.

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adatai kimutatása

A Helyi Esélyegyenlőségi Programban szereplő statisztikák a KSH, az Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer (TEIR) adatainak felhasználásával készültek.

A szöveges rész a „Képzési segédlet a helyi esélyegyenlőségi program készítéséhez” című dokumentum alapján, valamint az önkormányzati koncepciók, stratégiák felhasználásával készült.

A kerületi intézmények működési, kihasználtsági mutatóinak táblázatai helyi adatgyűjtés során kerültek feltöltésre. Feltérképezésre kerültek a vonatkozó jogszabályok, törvényi rendelkezések, a helyi képviselő-testületi előterjesztések és az azok nyomán meghozott határozatok, Intézmények éves beszámolóit, a kapcsolódó önkormányzati szakmai anyagok.

Tapasztalatok szerint szükséges egyes célcsoportokat érintően (nők, fogyatékkal élők) további adatgyűjtés, a meglévő adatbázis aktualizálása.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

A mélyszegénység többdimenziós jelenség, amely megmutatkozik többek között a nagyon alacsony képzettségben és foglalkoztatottságban, az ebből következő súlyos megélhetési zavarokban, kihat az elemi lakhatási, táplálkozási körülményekre, az érintettek egészségi állapotára, stigmatizál és kirekesztéshez vezet.

A szegénység fogalmát napjainkban egyre inkább felváltja a társadalmi kirekesztés, kirekesztődés fogalma. A szegénység meghatározóan korlátozza az egyén autonómiáját, cselekvési lehetőségeit, az egyéni tehetségek kibontakoztatását – ami pedig minden esélyteremtési, esélyegyenlőségi törekvés célja.

A mélyszegénységben élő személy hosszú időn keresztül a relatív szegénységi küszöb alatt él, és nem látszik annak lehetősége, hogy helyzetéből önerővel, külső beavatkozás, segítség nélkül ki tudna törni.

Mindezek együtt szükségszerűen előidéznek a szegénység és kirekesztődés újratermelődését, generációk közötti átörökítését.

A szegénységi kockázatok különösen a gyermekeket és a hátrányos térségben élőket érinti. A romák nagy többsége ehhez az utóbbi csoporthoz tartoznak. Ezért Magyarországon a romák felzárkóztatását megcélzó politikát nem lehet elválasztani a szegénység elleni általános küzdelemtől. A romák etnikai csoportjára külön figyelmet kell fordítanunk, hiszen a tapasztalatok azt mutatják, hogy a szegények között is ők a legszegényebbek, és eddig őket érték el legkevésbé a felzárkóztató programok.

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

A szegénységi kockázatok különösen a gyermekeket és a hátrányos térségben élőket érinti. A szegénység társadalmi, kulturális hátrányokra, szocializációs hiányosságokra, alacsony vagy elavult iskolai végzettségre, munkanélküliségre, eltérő jövedelmi viszonyokra vezethető vissza.

A szegénység fogalmát napjainkban a társadalmi kirekesztés, kirekesztődés fogalomköre váltja fel. A társadalmi kirekesztés elleni tevékenységnek sokoldalúnak kell lennie, fel kell ölelnie a munkához, foglalkoztatáshoz szorosan nem kapcsolódó területeket, a lakáshelyzetet, az egészségügy, az oktatás és képzés, a közlekedés, a kommunikáció, a szociális ellátórendszer és a társadalmi segítségnyújtás kérdéseit.

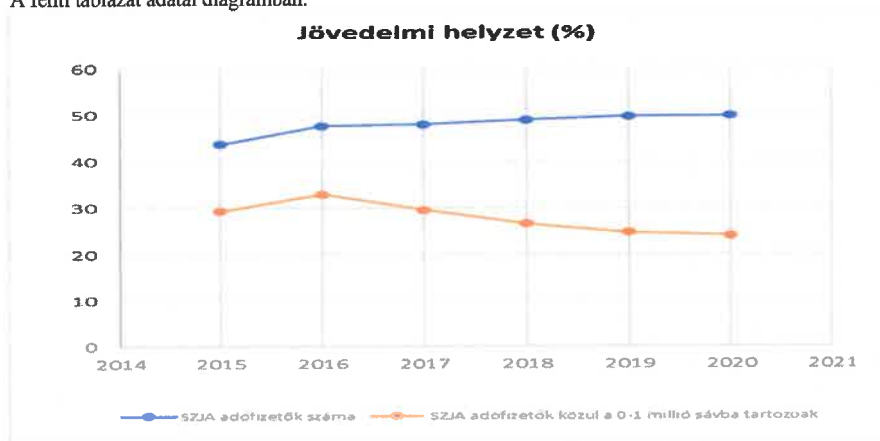
A szegénység okai között szerepelnek társadalmi és kulturális hátrányok, szocializációs hiányosságok, alacsony iskolai végzettség, munkanélküliség, egészségi állapot, a családok gyermekszáma, a gyermekszegénység, de a jövedelmi viszonyok mutatják meg leginkább.

Az alacsony jövedelműek között nagy arányban fordulnak elő az alacsony iskolai végzettségűek, a megváltozott munkaképességűek és a romák. A roma nők iskolai végzettsége, foglalkoztatottságuk, jövedelmük még a roma férfiakénál is jelentősen alacsonyabb. A munkaerőpiacra jutás legfőbb akadályai: az alacsony iskolázottság, a tartós munkanélküli létből fakadó motiváltsági problémák, a társadalmi előítélet.

3.1. számú táblázat - Jövedelmi helyzet		
Év	Az SZJA adófizetők száma	Az SZJA adófizetők közül a 0-1 millió forintos jövedelemsávba tartozók
	az állandó népesség %-ában (TS 059)	az állandó népesség %-ában (TS 060)
2015	43,67	29,33
2016	47,66	32,96
2017	47,95	29,51
2018	48,86	26,53
2019	49,69	24,69
2020	49,72	23,95

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A fenti táblázat adatai diagramban:

A népesség gazdasági helyzetét a személyi jövedelemadó fizetők száma, valamint a személyi jövedelemadó fizetők közül a 0 - 1 000 000 Ft sávba tartozó személyi jövedelemadó fizetők száma jellemzi. A személyi jövedelemadó fizetők száma emelkedett, az 1 000 000 Ft-ig adózók sávjába adózó személyek száma csökkent. A népesség gazdasági helyzete az adózók számával és arányával, valamint a személyi jövedelemadó-alap nagyságával jellemezhető.

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A népesség gazdasági helyzetét a személyi jövedelemadó fizetők száma, valamint a személyi jövedelemadó fizetők közül a 0 - 1 000 000 Ft sávba tartozó személyi jövedelemadó fizetők száma jellemzi. A személyi jövedelemadó fizetők száma emelkedett, az 1 000 000 Ft-ig adózók sávjába adózó személyek száma csökkent. A népesség gazdasági helyzete az adózók számával és arányával, valamint a személyi jövedelemadó-alap nagyságával jellemezhető.

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A HEP-ben elhelyezett táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat az Ft. és az MötV-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban. Az elemzést összevetjük térségi és országos adatokkal is.

a) *foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek helyzete*

A magyarországi munkaerőpiacot nem lehet általánosságokkal jellemezni. Óriási különbségek vannak az egyes országrészek között, melyek infrastrukturális, szociológiai, társadalmi és történelmi okokra vezethetők vissza, így globálisan csak elméletileg-statisztikailag lehet összevetni. Nem ugyanazok, sőt még csak nem is hasonló állapotok fogadják a munkakeresőt északon, délen, keleten, vagy nyugaton.

A Közép-magyarországi régió magában foglalja Budapestet és Pest megye összes települését. Ez a terület az ország szíve, infrastrukturális szempontból is az, mert ide vezetnek az autópályák, innen indulnak a vasutak, és itt fut keresztül a legtöbb jó minőségű főút. Szívesebben is települ abba a körzetbe egy vállalkozás, ahol az utazás, a szállítás nem jelent problémát.

Itt a legmagasabb az átlagos munkakeresők és pályakezdők száma és az iskolai végzettsége. A fővárosban pedig itt válogathatnak az álláskereső a legszínesebb álláspalettáról, de az is igaz, hogy itt jut a legtöbb jelentkező egy-egy pozícióra. Az egyes szakmákban a túl képzés a hiányszakmák megjelenését és azok stagnálását eredményezték. Egyre kevesebb a szakmunkás és a kellenél jóval több a diplomás, ezért egy jól képzett marós, esztergályos vagy hegesztő sokkal hamarabb kap megfelelő állást, mint egy végzett szociológus.

Jellemzően álláskeresőként akkor van esély a sikerre, ha nyitottak és rugalmasak vagyunk, ha keressük az alternatív lehetőségeket és a munkanélküli időszakokban is képezzük magunkat, ha rugalmasak lettek a munkavállalók a válság hatására, képesek az alkalmazottak igazodni a környezet változásaihoz, a nehezebb körülményekhez.

3.2. 1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint

Év	Nyilvántartott álláskereső aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
2015	3,41	4,26	383,50%
2016	2,29	3,14	271,50%
2017	1,71	2,35	203,00%
2018	1,54	2,07	180,50%
2019	1,45	1,94	169,50%
2020	2,32	3,18	275,00%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A fenti táblázat adatai diagramban:

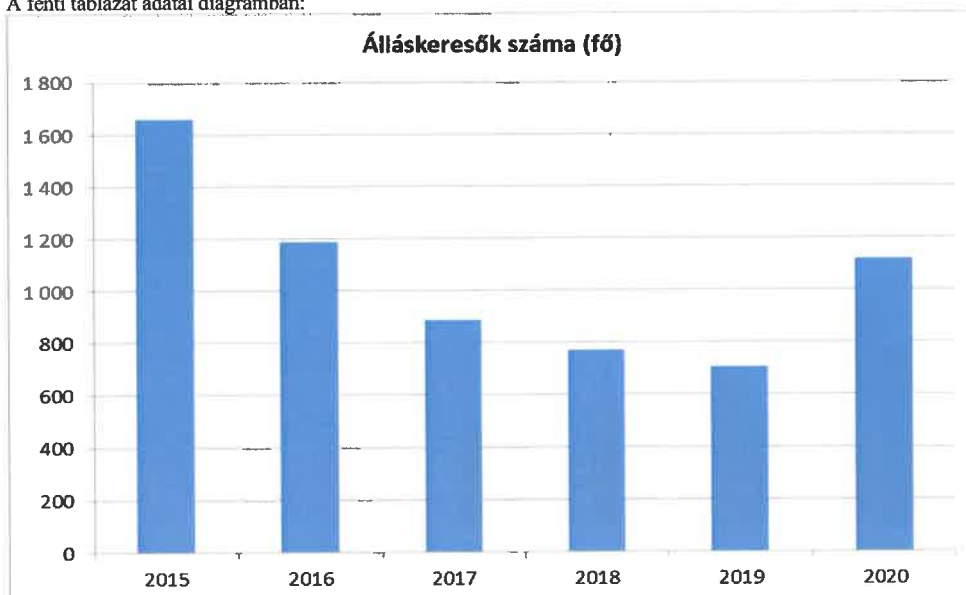

A 2015-2020 között nyilvántartott álláskeresők arányából látható, hogy a férfiakat magasabb foglalkoztatási szint jellemezte, mint a nőket. A 2020-as évben mindkét nem körében emelkedés tapasztalható a munkanélküliségi ráta tekintetében, melyhez a pandémia is hozzájárult.

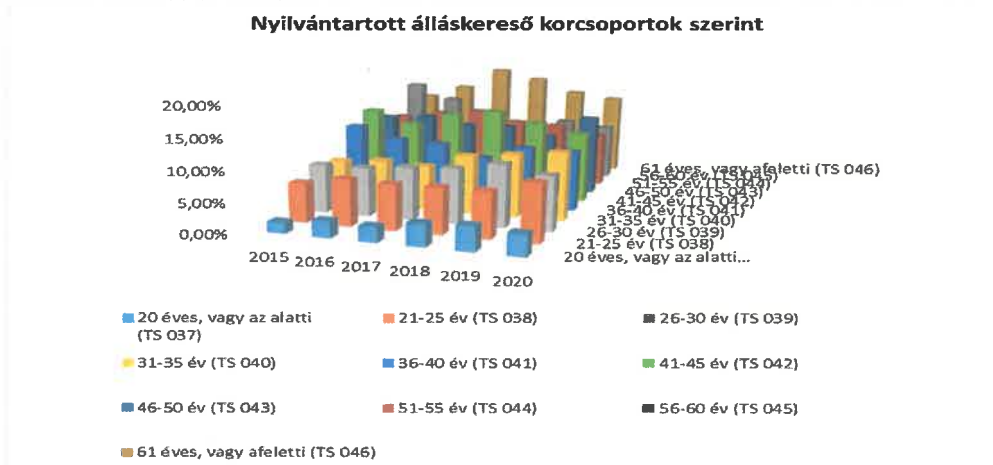
3.2.2. számú táblázat - Nyilvántartott álláskeresők száma korcsoportok szerint							
Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2015	2016	2017	2018	2019	2020
		Fő összesen	1 660	1 188	886	769	705
20 éves, vagy az alatti (TS 037)	Fő	30,00	32,00	22,00	28,00	28,00	39,00
	%	1,81%	2,69%	2,48%	3,64%	3,97%	3,49%
21-25 év (TS 038)	Fő	107,00	91,00	66,00	58,00	53,00	105,00
	%	6,45%	7,66%	7,45%	7,54%	7,52%	9,38%
26-30 év (TS 039)	Fő	132,00	95,00	76,00	69,00	72,00	100,00
	%	7,95%	8,00%	8,58%	8,97%	10,21%	8,94%
31-35 év (TS 040)	Fő	120,00	92,00	65,00	74,00	73,00	125,00
	%	7,23%	7,74%	7,34%	9,62%	10,35%	11,17%
36-40 év (TS 041)	Fő	200,00	121,00	87,00	61,00	71,00	111,00
	%	12,05%	10,19%	9,82%	7,93%	10,07%	9,92%
41-45 év (TS 042)	Fő	230,00	140,00	123,00	114,00	92,00	131,00
	%	13,86%	11,78%	13,88%	14,82%	13,05%	11,71%
46-50 év (TS 043)	Fő	192,00	143,00	96,00	84,00	68,00	149,00
	%	11,57%	12,04%	10,84%	10,92%	9,65%	13,32%
51-55 év (TS 044)	Fő	176,00	139,00	110,00	82,00	73,00	100,00
	%	10,60%	11,70%	12,42%	10,66%	10,35%	8,94%
56-60 év (TS 045)	Fő	263,00	159,00	77,00	68,00	71,00	104,00
	%	15,84%	13,38%	8,69%	8,84%	10,07%	9,29%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	210,00	176,00	164,00	131,00	104,00	155,00
	%	12,65%	14,81%	18,51%	17,04%	14,75%	13,85%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A fenti táblázat adatai diagramban:

A fenti táblázat adatai diagramban:

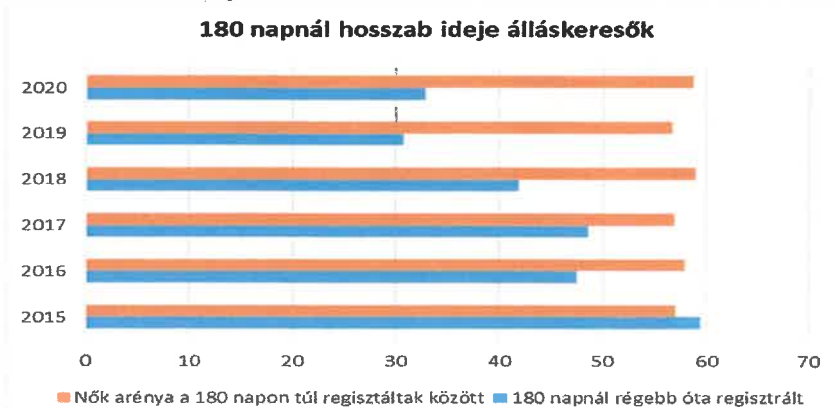
A korcsoportoknál megfigyelhető, hogy néhány korosztálynál emelkedett a munkanélküliek száma a 2020-as évben az előző évekhez viszonyítva. Az emelkedést indokolhatja a COVID19-világjárvány munkaerőpiacra gyakorolt hatása is. Jelentősen a 21-25 év, a 31-35 év és a 46-50 év közötti korosztály munkaerőpiaci elhelyezkedése lett nehezebb. Legkevésbé a 20 éves vagy az alatti korosztályt érintette hátrányosan a világjárvány.

3.2.3. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők aránya

Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül (TS 058)
	%	%
2015	59,46	57,04
2016	47,47	57,98
2017	48,53	56,98
2018	41,87	59,01
2019	30,78	56,68
2020	32,89	58,7

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A fenti táblázat adatai diagramban:

A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők körében, a 2015-től érezhető csökkenést követően, 2020-ban nagyfokú emelkedés tapasztalható.

A vizsgált időszakban megállapítható, hogy a 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők számát tekintve a nők aránya kedvezőtlenebb. Ha a nemek szerinti összetételt vizsgáljuk, akkor látható, hogy az álláskeresők több mint a fele nő.

A regisztrált munkanélküliek számának emelkedése visszavezethető a koronavírus járványból adódó munkalehetőségek beszűkülésére, mely kedvezőtlenül érinti a hátrányos helyzetű csoportokat.

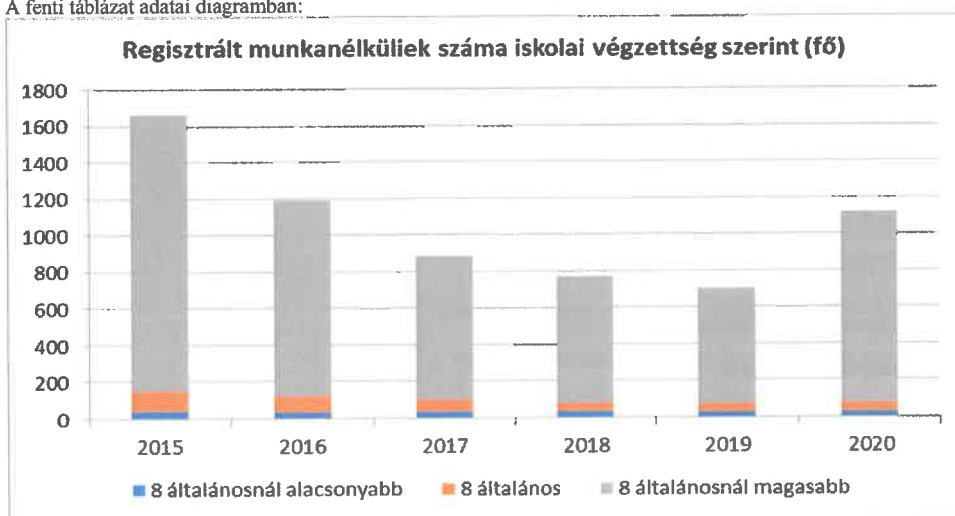
A tartós munkanélküliek egy része egészségügyileg, pszichésen alkalmatlan a munkavállalásra (amiről legtöbb esetben orvosi igazolása nincs pl. pánik betegség), illetve életformává vált a munkanélküli állapot. A munkaügyi szervezet által nyújtott szolgáltatásokat (pl. álláskereső klub, képzés) esetenként igénybe veszik, de jellemzően családi vagy egészségügyi okokra való hivatkozással a segítségnyújtást elutasítják.

b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága

Év	Regisztrált munkanélküliek /nyilvántartott álláskeresők száma összesen (TS 052)	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosanál alacsonyabb végzettség (TS 036)		Általános iskolai végzettség (TS 035)		8 általánosanál magasabb iskolai végzettség	
		Fő	%	Fő	%	Fő	%
2015	1660	39,28	2,37%	109	6,57%	1 512	91,07%
2016	1188	38,05	3,20%	83	6,99%	1 067	89,81%
2017	886	35,33	3,99%	63	7,11%	788	88,90%
2018	769	35,37	4,60%	46	5,98%	688	89,42%
2019	705	32,06	4,55%	43	6,10%	630	89,35%
2020	1119	31,81	2,84%	50	4,47%	1 037	92,69%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A fenti táblázat adatai diagramban:

A regisztrált munkanélküliek számánál látható, hogy magasan kiemelkedik a 8 általánosanál magasabb iskolai végzettségű regisztráltak száma. A munkaerőpiacra bejutás során fontos az iskolai végzettség. Ehhez lehetőség a felnőttképzés, a szakképzés az érintett célcsoportok szükségleteinek és valós igényeknek megfelelően.

c) *közfoglalkoztatás, közfoglalkoztatásból az elsődleges munkaerőpiacra történő átlépés lehetőségei*

A közfoglalkoztatás a hátrányos helyzetű, az elsődleges munkaerő-piacon szinte esélytelen társadalmi csoportok munkavégző kompetenciájának, munkavégző képességének javítását célozza. Az alacsony képzettségű és kompetencia-szintű, vagy jellemzően szociális, mentális problémákkal küzdők részére közfoglalkoztatási programok jelentik az első számú aktív munkaerő-piaci politikát. A közfoglalkoztatás elsősorban azokat juttatja munkajövedelemhez, akik szociális ellátásban, azon belül foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülnek. Ezeknek a személyeknek hosszabb ideje nincs lehetőségük egyéb munkaviszony létesítésére a munkalehetőség hiánya, esetleg alacsony iskolai végzettségük miatt, vagy azért, mert már kiestek a munkagyakorlatból. Vannak olyanok, akik, a közfoglalkoztatásba újból visszatérnek, nem alkalmasak az elsődleges munka-erőpiaci munkavégzésre.

Pesterzsébeten a közfoglalkoztatást a Pesterzsébet Önkormányzatának Szociális Foglalkoztatója biztosítja. A közfoglalkoztatás szervezésének leggyengébb pontja a programok időben történő elosztása, valamint a létszámkötöttségek.

A Budapest Főváros XX. kerület Pesterzsébeti Polgármesteri Hivatal Városgazdálkodási Osztálya, valamint a Szociális Foglalkoztató közötti feladatmegosztást a Képviselő-testület a 017/2019. (I.17.) Ök. sz. határozatában rögzítette. A Szociális Foglalkoztató feladatai közé tartozik többek között a kerület zöldfelületeinek takarítása, illegális hulladék elszállítása, fűnyírás, virágültetések és fenntartások, cserjegyondozás, vízhálózat karbantartás, játszóterek, parki bútorok, egyéb eszközök fenntartása és karbantartása és számos egyéb karbantartási munka. A Szociális Foglalkoztató feladata a Duna-sétány és a Sétáló utca fenntartása, ápolása, gondozása.

A Szociális Foglalkoztató feladata, hogy koordinálja a kerület kiemelten veszélyeztetett helyzetű munkanélküli lakosainak foglalkoztatását. A foglalkoztatás típusa szerint közalkalmazottak, közfoglalkoztatottak, közérdekű dolgozók, valamint önkéntes dolgozók, nyárimunkás diákok vesznek részt a Szociális Foglalkoztató feladatrendszerében.

A Képviselő-testület kiemelt új feladatként - 267/2021. (IX.23.) Ök.sz. határozatával - a Duna-sétány üzemeltetésével is megbízta a Szociális Foglalkoztatót. A feladat folyamatos fenntartási feladatokat, állandó takarítói, rendezői jelenlétet, illemhely üzemeltetését foglalja magába.

A Szociális Foglalkoztató tevékeny részt vállalt a Környezetvédelmi, Városfejlesztési és Közbiztonsági Bizottság által vállalt kiemelt pályázatokban: „Fogadd örökbe a játszótéred, parkod, kutya-futtatód” megvalósításában, képviselői keretek felhasználásának végrehajtásában (2022-ben 1-1 millió Ft, 2023-ban 1,5 – 1,5 millió forint), képviselői balkonládák kiosztásának megvalósításában, kedvezményes zöldhulladékgyűjtő zsákok lakossági árusításában.

A közfoglalkoztatás helyzete

Magyarország Kormánya a 2022. évben céljaként tűzte ki a közfoglalkoztatottak minél hatékonyabb visszavezetését a nyílt munkaerőpiacra. Kiemelt cél volt a mezőgazdaságban és az építőiparban meglévő szakemberhiány enyhítése, a hátrányos helyzetű csoportok foglalkoztatásának és foglalkoztathatóságának növelése.

A közfoglalkoztatással a Kormány támogatni kívánta a helyi kezdeményezéseket, a települések önfenntartóvá válását, közösségi terek kialakítását, a vidék lakosságmegetartó képességének növelését. Célként jelölték az utak és közterületek tisztán tartását, a parlagfű elleni védekezést.

Ki lehet közfoglalkoztatott

A közfoglalkoztatásról és a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó, valamint egyéb törvények módosításáról szóló 2011. évi CVI. törvény szerint közfoglalkoztatott az lehet, aki 16. életévét betöltötte, és a Kormányhivatalnál regisztrált álláskereső (foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülő, illetve álláskeresői vagy szociális ellátásra nem jogosult álláskereső) vagy a megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXCI. törvény szerinti rehabilitációs ellátásban részesülő személy.

Magyarországon 2022-ben éves átlagban a közfoglalkoztatottak száma 68 ezer fő volt, amely 18,7%-os, azaz 15,7 ezer fős csökkenést jelentett a 2021. évi foglalkoztatáshoz képest. A hosszabb idejű közfoglalkoztatásban résztvevők esetén 5.312 fővel csökkent, az országos közfoglalkoztatási programokban dolgozóknál az átlagos létszám 1.536 fővel lett kevesebb. A járási programokban dolgozók esetén figyelhető meg a legnagyobb mértékű létszámcsökkenés 2021 és 2022 között.

A közfoglalkoztatásban dolgozók által betöltött négy leggyakoribb munkakör között találjuk az egyszerű szolgáltatási és szállítási tevékenységeket, az egyszerű mezőgazdasági foglalkozást, az egyszerű építőipari, és az egyéb takarító és kisegítő munkaköröket.

Kinek kedvez a közfoglalkoztatás

A közfoglalkoztatás elsősorban azokat a munkanélkülieket juttatja munkajövedelemhez, akik szociális ellátásban, azon belül foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülnek. Ezeknek a személyeknek hosszabb ideje nincs lehetőségük egyéb munkaviszony létesítésére munkalehetőség hiánya, esetleg alacsony iskolai végzettségük miatt, vagy azért, mert már kiestek a munka gyakorlatából.

A közfoglalkoztatás keretében végzett munka olyan tevékenységekre irányul, amely javítja többek között a települések szociális, egészség megőrzési, nevelési, kulturális, közrend, közlekedésének helyzetét, közösségi tereinek használhatóságát, illetve a települések gazdasági, foglalkoztatási helyzetét. A közfoglalkoztatás társadalombiztosítási ellátást, nyugdíjra és álláskeresői ellátásra való jogosultságot biztosít, valamint segíti az elsődleges munkaerőpiacra történő be-, illetve visszajutást.

A közfoglalkoztatási jogviszony sajátosságai

A közfoglalkoztatási jogviszony a munkaviszony egy speciális formája, amelyre a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény rendelkezéseit a 2011. évi CVI. közfoglalkoztatási törvényben meghatározott eltérésekkel kell alkalmazni.

Főbb eltérések a munkaviszonyhoz képest:

- a közfoglalkoztatási jogviszony határozott időre létesíthető, próbaidő kikötése nélkül,
- a közfoglalkoztatott külön jogszabályban meghatározott közfoglalkoztatási bérre vagy szakképesítést igénylő munkakör betöltése esetén közfoglalkoztatási garantált bérre jogosult,
- a közfoglalkoztatási jogviszonyban foglalkoztatott munkavezető rendelkezik a munkakör betöltéséhez szükséges szakképesítéssel – közfoglalkoztatási garantált bérre jogosult,
- a közfoglalkoztatott az állásidőre külön jogszabályban meghatározott bérezésre jogosult.

Közfoglalkoztatottak bérezése és romló élethelyzete

Módosult a közfoglalkoztatási bér, valamint a közfoglalkoztatási garantált bér 2022. évben: a teljes munkaidőben foglalkoztatott közmunkások bére a minimálbér 50%-a, tehát bruttó 100.000 forint volt. A legalább középfokú iskolai végzettséget és szakképesítést igénylő munkaköröknél a közfoglalkoztatottat megillető garantált bér teljes munkaidőnél a garantált bérminimum 50%-a, azaz bruttó 130.000 forint. A segélyeknél ugyan nagyobb összeget kapnak kézhez a dolgozók, de a minimálbérért dolgozók közötti különbség egészen megdöbbentő. Tovább fokozza a nehézséget az adóssághajtasok letiltása, amely sok esetben további 50%-kal is csökkentheti a dolgozók bérét.

Gyakori jelenség, amikor a havi fizetések átvételekor 50.000-60.000,-Ft körüli összeget visznek haza a 8 órás munkájukért a dolgozók.

Az érintettek élethelyzete tovább romlott, melyet nehezít az infláció mértéke is. A közművek elzárása, a kilakoltatások, a növekvő eladósodás, pénzbehajtások fizikailag és mentálisan is sújtják a dolgozókat. Egészségileg összetörtek, családi helyzetük nehéz, vagy egyáltalán nem élnek családban. Az adósságok, a romló egészség a még egyben maradt családokat is szétzilálja.

A keresetükön, mely gyógyszerre sem elég, nem lehet tudatmódosító szereket sem vásárolni. Minden kisebb munkát elvállalnak, hogy valamivel javíthassák anyagi helyzetüket. Betegállományba nem mennek el, csak amikor már végleg nincs kiút, mert a bérük 60 %-ából úgysem tudják megvenni a gyógyszereket.

Több alkalommal tapasztaltuk, amikor munkaidőn túl, valamely dolgozónk kéregetett, vagy egyszerűen csak a hulladékból próbálják a menthető ételt kiválogatni.

Közfoglalkoztatott dolgozók átlépése az elsődleges munkaerőpiacra

A közfoglalkoztatás célja, hogy a közfoglalkoztatottak képességeikhez mérten értékteremtő munkát végezzenek és a közfoglalkoztatás rendszeréből az elsődleges munkaerőpiacra minél nagyobb arányban visszakerüljenek. A cél, hogy a közfoglalkoztatásban olyan dolgozók vegyenek részt, akik esetében a program lehetővé teszi a felzárkóztatást, vagy mentális állapotuk miatt nem képesek elhelyezkedni.

Pesterzsébeten – a főváros többi kerületéhez hasonlóan – 2022-ben tovább csökkent a közfoglalkoztatásban résztvevők száma.

A munkanélküliek helyzete Pesterzsébeten

Foglalkoztatás megoszlása nemek és kor szerint:

2022-ben foglalkoztatott nők száma: 15 fő

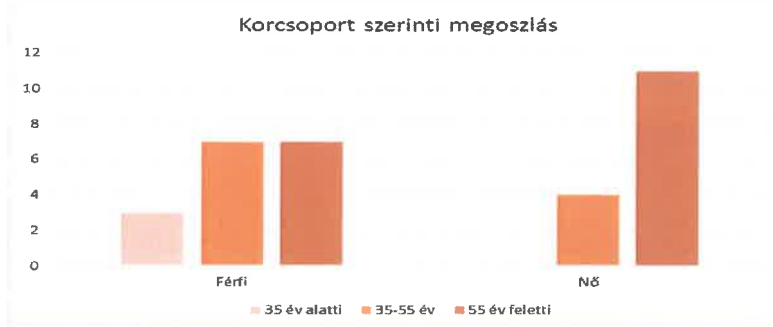
Foglalkoztatott nők kor szerinti megoszlása:

35 évnél fiatalabb	0 fő
35-50 év közötti	4 fő
50 évnél idősebb	11 fő

2022-ben foglalkoztatott férfiak száma: 17 fő

Foglalkoztatott férfiak kor szerinti megoszlása:

35 évnél fiatalabb	3 fő
35-50 év közötti	7 fő
50 évnél idősebb	7 fő

Forrás: Szociális Foglalkoztató

A nemek részvételi aránya a kerületi közfoglalkoztatásban megközelítőleg azonos, sem létszámban, sem korban nem mutat számottevő különbséget.

A 35 éven aluli korosztály létszáma az utóbbi években jelentősen nem változott. Ez a réteg tud leghamarabb a munkaerőpiacon elhelyezkedni, de szívesebben vállalják a BFKH Foglalkoztatási Osztály által ajánlott képzést, átképzést, mint idősebb társaik.

A 35 éven aluliak fizikai teljesítő képessége általában jobb, a középkorú és idősebb korosztály munkaintenzitása, tenni akarása erősebb. Könnyebben rászánják magukat távolabbi munkahely megkeresésére, és ezt követően a rendszeres bejárásra. Természetesen a legfontosabb szempont ebben az esetben a felajánlott magasabb bérezés, a távolabbi munkahelyekre történő munkásszállító járatok lehetősége.

A foglalkoztatásban résztvevők másik része nem tud bekerülni az elsődleges munkaerőpiacra, mert fizikai állapota leromlott, fizikálisan csak kis mértékben terhelhető, gyakran beteg. A középfokú végzettséggel rendelkező dolgozók egy része csak segédmunkás munkakört képes ellátni mentális állapota miatt.

Gyakori a családtagok egymástól való függése, amikor az apa, anya, gyermek csak együtt hajlandó munkát vállalni.

Közfoglalkoztatottak iskolai végzettsége (2022):

8 általánosnál kevesebb	12 fő
Általános iskola	11 fő
Szaktanácsképző	5 fő
Szakiskola	0 fő
Középiskolai érettségi	2 fő
Főiskola / Egyetem	1 fő

A középfokú végzettséggel rendelkezők jelentős részének sikerült munkát vállalni a nyílt munkaerőpiacon, melyhez Budapest Főváros Kormányhivatal Foglalkoztatási Osztálya (a továbbiakban: Foglalkoztatási Osztály) minden támogatást megadott részükre.

A képzettséggel nem rendelkező munkavállalók is hamarabb tudnak elhelyezkedni, mivel sokkal több képzettséget nem igénylő munkakörből választhatnak.

Pesterzsébet minden foglalkoztatási támogatást és segítséget nagy örömmel fogad, és minden segítséget megad a foglalkoztatás bővítéséhez.

A változás támogatásában minden résztvevő szervezetre tudunk támaszkodni, nagy segítséget nyújt Pesterzsébet Önkormányzata Gazdasági Működtető és Ellátó Szervezete (GAMESZ), és a Közművelődési, Egészségügyi és Szociális Osztály.

Több százra tehető a munkavégzésre nem alkalmas ügyfelek száma. Ennek okai elsősorban mentális, egészségügyi problémák, rossz családpélda, valamint a rendezetlen életkörülményeik. Kapacitás, humánerőforrások hiányában mentorálásuk nem valósult meg. A közfoglalkoztatási bér magasabb a foglalkoztatást helyettesítő támogatás összegénél, de nagyon kevés a szegénységből való kitöréshez.

A Foglalkoztatási Osztály kiemelt figyelmet fordít a közfoglalkoztatott dolgozók elsődleges munkapiacra történő elhelyezésére.

Magyarország gazdasági növekedésével egyre inkább érezhetővé válik a növekvő munkaerőkereslet. Mindez lehetőséget biztosít a közfoglalkoztatásban résztvevő munkanélküliek gyorsabb főállásba történő elhelyezkedésére.

A cél, hogy a kellő motivációval, szakképzettséggel rendelkező, munkára kész és képes személyek ne a közfoglalkoztatásban dolgozzanak, hanem inkább a versenyszférában helyezkedjenek el, ezzel is elősegítve a teljes foglalkoztatás elérését.

A Foglalkoztatási Osztály több alkalommal meghívta Pesterzsébet Önkormányzata Szociális Foglalkoztatójának közfoglalkoztatott dolgozóit állásbörzére, illetve munkába állásukat segítő személyes megbeszélésekre.

A közfoglalkoztatásban dolgozók dolgozni, családjukat ellátni, eltartani vágyó emberek.

Részben saját családi hátterük és neveltetésükből adódóan kerültek kiszolgáltatott helyzetbe, részben életvezetési hiányosságaik taszították őket jelenlegi élethelyzetükbe. Ezek a közfoglalkoztatottak képesek lehetnek leromlott helyzetükből kilépni, bár a visszaesés esélye ott lebeg a fejük felett.

A visszaesés esélye személyes támogatással, munkájuk elismerésével csökkenthető.

A Szociális Foglalkoztató tapasztalata szerint a közmunkás dolgozók többségére jellemző, hogy adósságokat halmoztak fel. Sok esetben a közfoglalkoztatott szerény keresetét behajtó cégek követelése sújtják. Így a közfoglalkoztatottak mélyszegénységéből való felemelkedése lehetetlenné válik, fizetni nem tudnak – nem is akarnak – célok és remények hiányában, csak a kilátástalanság marad.

Év	Aktív foglalkoztatás-politikai eszközökkel támogatottak száma (TS 050)	Közfoglalkoztatottak száma (TS 055)
	Fő	(éves átlag - fő)
2015	254	238
2016	323	177
2017	210	130
2018	148	82
2019	150	58
2020	984	52

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A fenti táblázat adatai diagramban:

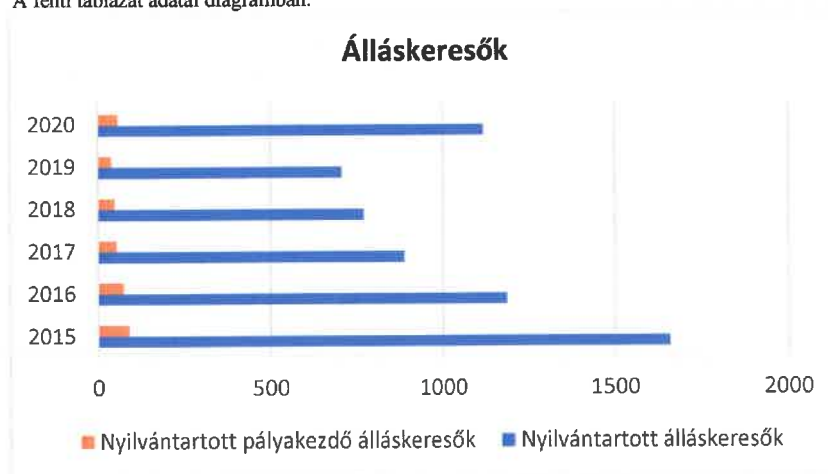

d) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük

3.2.6. számú táblázat - Pályakezdő álláskeresők száma		
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma (TS 053)
	Fő	Fő
2015	1660	92
2016	1188	76
2017	886	56
2018	769	50
2019	705	41
2020	1119	60

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A fenti táblázat adatai diagramban:

A pályakezdő munkanélküliek közé azok a fiatalok sorolhatók, akik még nem töltötték be a 25. (felsőfokú végzettség esetén a 30.) életévüket. A pályakezdő munkanélküliek köréből automatikusan kiesnek azok, akik valamilyen egyéb ellátásban (pl. gyermekgondozási ellátás) részesülnek. A fiatalok távolmaradását főként az oktatási, képzési idő meghosszabbodása indokolja, ugyanakkor jelentősen megnőtt az iskola befejezése utáni munkahelykeresés ideje is, a tanulás melletti rendszeres munkavégzés pedig továbbra sem tekinthető tipikusnak.

A 2015.09.01. 2022.12.31. között az Ifjúsági Garancia Rendszer keretében megvalósuló Ifjúsági Garancia VEKOP 8.2.1-15-2015-00001 munkaerő-piaci program a Közép-magyarországi régióban segíti a fiatalokat. Az Ifjúsági Garancia projekt célja a fiatalok belépésének segítése a munka vagy a tanulás világába, komplex, személyre szabott, a helyi munkaerő-piaci lehetőségekhez és igényekhez igazodó szolgáltatásokkal és támogatásokkal, vállalva, hogy a munka vagy tanulás világába történő ajánlat megtételére meghatározott időn belül (ez jelenleg négy hónap) kerüljön sor a fiatal számára.

Az Ifjúsági Garancia projekt célcsoportjai a 25 év alatti (15-24 év közötti) sem nem tanuló, sem nem dolgozó fiatalok, akkor is, ha álláskeresőként vagy egyéb módon akár szolgáltatást, közvetítést igénylőként nyilvántartottak az állami foglalkoztatási szervnél, illetve akkor is, ha annak nyilvántartásában a projektbe vonást megelőzően még semmilyen módon nem szerepeltek.

e) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése, szakképzéshez, felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok

A munkaerő-piacra történő belépés elősegítése elsősorban a hátrányos helyzetű munkanélkülieket és inaktívakat érinti. A képzési programok meghatározása, lebonyolítása a Foglalkoztatási Osztály feladata. A munkaviszonyban nem állók számára biztosított ajánlott képzések keretében a munkaügyi központok által javasolt képzéseket vehetik igénybe az álláskeresők. Az elfogadott képzések résztvevői egyéni igényeiknek megfelelő tanfolyamok elvégzéséhez kaphatnak támogatást.

A munkaerőpiaci információnyújtás célja, hogy a szolgáltatást kérő teljeskörűen, vagy igényeinek megfelelően kapjon tájékoztatást. A szolgáltatás minden érdeklődő számára nyílt és elérhető. A munkaerőpiaci programban meghatározottak szerint vállalkozóvá válást elősegítő támogatás nyújtható annak az álláskeresőnek, akit legalább egy hónapja álláskeresőként nyilvántartanak, aki az állami foglalkoztatási szerv által nyújtott szolgáltatás keretében a vállalkozás indításához szükséges jogi, pénzügyi készségeket megszerzi, és aki a szolgáltatás keretében üzleti terv készítésével bemutatja az indítani kívánt vállalkozás hatékonyságát és működésének részleteit.

A fővárosban számos lehetőség állt rendelkezésre, hogy a lakosság az iskolarendszeren kívüli képzést igénybe vegyen. A munkaerőpiacról kiszorult személyek minél hatékonyabb munkába állításának fontos feltétele a korszerű, és piacépes szakképzések biztosítása a felnőttképzésben.

2020-ban a Covid-19 járvány miatt a Foglalkoztatási Központok leállították a képzéseket. 2021-2022-ben a Baptista Integrációs Központ látta el a munkavállalási tanácsadást.

f) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása

A mélyszegénység okai többek között társadalmi és gazdasági hátrányok, iskolai, képzettségbeli és foglalkoztatottságbeli deficitekben mutatkoznak meg, és súlyos megélhetési zavarokhoz vezetnek. A munkaerő piaci helyzet szempontjából a munkanélküliség a roma származású embereket nagyobb mértékben sújtja. A roma nők többsége háztartásbeli, a férfiak egy része pedig alkalmi munkát vállal.

A mélyszegénységben élők és a romák foglalkoztatásáról nem rendelkezik pontos adattal az önkormányzat. A nemzetiségi referens és az intézményvezetők (Pesterzsébet Önkormányzatának Humán Szolgáltatások Intézménye /a továbbiakban: HSZI/, Szociális Foglalkoztató, Oktatási intézmények) tájékoztatása szerint több roma származású munkavállalót alkalmaznak.

A szociális területen több roma származású diplomás munkavállaló (családgondozó, szociális asszisztens, mediátor) is dolgozik, és nagy számban vesznek részt a közfoglalkoztatásban is.

A HSZI Család és Gyermejjóléti Központja társadalombiztosítási ellátásokkal kapcsolatos - az igényléstől a folyósításig tartó- ügyintézését biztosít. A megkeresések legnagyobb számban nyugellátás, megváltozott munkaképességűek ellátásai és családtámogatási ellátások iránti kérésekkel kapcsolatos ügyintéзések.

Mentálhigiénés tanácsadást szervez a Családsegítő Szolgálat a nehéz élethelyzetbe került ügyfelek számára, ahol az egyén belső erőforrásainak feltárásán és megerősítésén túl családon belüli konfliktusok feltárásában is segítséget kaphat.

A tanácsadás munkamódszere az egyéni, illetve esetenként a család tagjaival történő segítő beszélgetés. A kliensek mentális, életvezetési támogatást kaphatnak problémájukra, nehéz élethelyzeteikre. A szolgáltatáshoz való hozzájárulás önkéntes alapon, egyéni vagy páros formában történhet. Lehetőség van az anonimitás megőrzésére is.

g) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

A rendelkezésre álló adatok alapján az Egyenlő Bánásmód Hatósághoz nem fordult munkavállaló hátrányos megkülönböztetés miatt.

A közfoglalkoztatásban résztvevők adatai között nem tartjuk nyilván a nemzetiséghez tartozást.

h) digitális ismeretek megszerzésének és hozzáféréseinek lehetőségei

Az alacsony digitális ismeret inkább a középkorúakra jellemző, míg az átlagos, és különösen az átlag feletti szintű digitális ismeretekkel a fiatalabb korcsoportok rendelkeznek. A COVID-19 világjárvány még inkább rámutatott a digitális készségek megerősítésének fontosságára. A világjárvány során a digitális készségek elengedhetetlenek bizonyultak az üzleti tevékenység, az oktatási és képzési tevékenység folytonossága szempontjából, valamint a szolgáltatásokhoz, többek között az egészségügyi ellátáshoz való hozzáférés biztosításához.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

3.3. 1. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai I.				
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)		Álláskeresési ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 047)	
	Fő	15-64 év közötti népesség %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2015	1660	3,76%	322	19,40%
2016	1188	2,69%	335	28,20%
2017	886	2,00%	264	29,80%
2018	769	1,75%	239	31,08%
2019	705	1,64%	265	37,59%
2020	1119	2,67%	324	28,95%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A fenti táblázat adatai diagramban:

3.3.2. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátása II.						
Év	Szociális támogatásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 048)		Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek átlagos havi száma (TS 054)		Ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 049)	
	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2015	568	34,22%	862,7	51,97%	890	53,61%
2016	305	25,67%	600,2	50,52%	640	53,87%
2017	185	20,88%	260,5	29,40%	449	50,68%
2018	100	13,00%	252,11	32,78%	339	44,08%
2019	82	11,63%	135,1	19,16%	347	49,22%
2020	110	9,83%	119,75	10,70%	434	38,78%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A fenti táblázat adatai diagramban:

3.3.3. számú táblázat - Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás

Év	Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesítettek havi átlagos száma (TS 056)
	fő
2015	146,42
2016	130,00
2017	155,07
2018	166,19
2019	156,84
2020	150,62

Forrás: TeIR, KSH

A fenti táblázat adatai diagramban:

Passzív foglalkoztatáspolitikai eszköz az álláskeresési ellátás. Jogosult álláskeresési járadékra aki álláskereső, az álláskeresővé válását megelőző három éven belül legalább 360 nap jogszerző idővel rendelkezik, munkát akar vállalni, de önálló álláskeresése nem vezetett eredményre, és számára az állami foglalkoztatási szerv sem tud megfelelő munkahelyet felajánlani.

Az álláskeresési járadék napi összege az Ft. 26. § (4) bekezdés alapján meghatározott járadékalap 60 százaléka, legfeljebb a jogosultság kezdő napján hatályos kötelező legkisebb munkabér napi összegének megfelelő összeg.

A COVID-19 világjárvány hatására beszűkült munkaerő piac az álláskeresési támogatásban részesülők emelkedését eredményezte.

Az álláskeresési segély azoknak a nyugdíjhoz közel álló álláskeresőknek nyújt segítséget, akik idős koruk miatt a munkaerő-piaci változások hatására nehezebben találnak számukra megfelelő álláslehetőséget.

A járási (kerületi) hivatal aktív korúak ellátására való jogosultságot állapít meg annak az aktív korú személynek:

- aki egészségkárosodott: munkaképességét legalább 67%-ban elvesztette, aki legalább 50%-os mértékű egészségkárosodást szenvedett, vagy akinek az egészségi állapota a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján nem haladja meg az 50%-os mértéket, vagy vakok személyi járadékában részesül, vagy fogyatékosági támogatásban részesül;
- akinek esetében a munkanélküli-járadék, álláskeresési járadék, álláskeresési segély, vállalkozói járadék (a továbbiakban együtt: álláskeresési ellátás) folyósítási időtartama lejárt, vagy
- akinek esetében az álláskeresési ellátás folyósítását keresőtevékenység folytatása miatt a folyósítási idő lejártát megelőzően szüntették meg, és a keresőtevékenységet követően újabb álláskeresési ellátásra nem szerez jogosultságot, vagy
- aki az aktív korúak ellátása iránti kérelem benyújtását megelőző két évben az állami foglalkoztatási szervvel vagy a rehabilitációs hatósággal legalább egy év időtartamig együttműködött, vagy
- akinek esetében az ápolási díj, a gyermekgondozási támogatás, a rendszeres szociális járadék, a bányász dolgozók egészségkárosodási járadéka, az átmeneti járadék, a rehabilitációs járadék, a rokkantsági nyugdíj, a baleseti rokkantsági nyugdíj, a megváltozott munkaképességű személyek ellátása, az ideiglenes özvegyi nyugdíj folyósítása megszűnt, illetve az árvaellátásra jogosult gyermekek tartása címén megállapított özvegyi nyugdíjra jogosultság megszűnt, és közvetlenül a kérelem benyújtását megelőzően az állami foglalkoztatási szervvel vagy a rehabilitációs hatósággal legalább három hónapig együttműködött, feltéve, hogy saját maga és családjának megélhetése más módon nem biztosított, és keresőtevékenységet nem folytat.

A szociális ellátásokat meghatározó jogszabályi környezet az elmúlt években több alkalommal módosult. A jogszabályi változások alapján - a járási kialakításával összefüggésben - a pénzügyi és természetbeni szociális ellátások rendszere jelentős mértékben átalakult.

Az Szt. 2013. január 1-én hatályba lépett módosításával 2013. január 1-jétől az Szt. 41. § (1) bekezdése, 43. §-a és a 43/A. § (1) bekezdése szerinti ápolási díjat, az időskorúak járadékát, valamint normatív és alanyi jogcímen a közgyógyellátásra való jogosultságot a járási hivatal állapítja meg.

Az Szt. 2015. március 1-ei módosításával további szociális ellátások tekintetében változott az ügyekben hatáskörrel rendelkező hatóság.

2015. március 1-jétől az aktív korúak ellátása - a foglalkoztatást helyettesítő támogatás, valamint az Szt. 2015.02.28-án hatályos 37. § (1) bekezdés a)-d) pontjaiban szabályozott rendszeres szociális segély helyébe lépő egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás - jegyzői hatáskörből a fővárosi kerületi járási hivatalok hatáskörébe került.

A 2015. március 1-jét megelőzően törvényi szinten szabályozott normatív lakásfenntartási támogatás, méltányossági közgyógyellátás, adósságkezelési szolgáltatás és az ahhoz kapcsolódó lakásfenntartási támogatás megszűnt, a 2015. március 1-je előtt megállapított ellátások a határozatban megállapított időtartamra, vagy annak megszüntetéséig voltak folyósíthatók. 2015. március 1-jét követően az állam és az önkormányzat segélyezéssel kapcsolatos feladatai elválasztásra kerültek, az önkormányzat feladata a rászorulókat ellátásának biztosítása települési támogatás formájában.

2015. március 1-jétől hatályos Szt. 45. § (1)-(3) bekezdése szerint „(1) A képviselő-testület az e törvény rendelkezései alapján nyújtott pénzbeli és természetbeni ellátások kiegészítéseként, önkormányzati rendeletben meghatározott feltételek alapján települési támogatást nyújt. Települési támogatás keretében nyújtható támogatás különösen

a) a lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez,
b) a 18. életévét betöltött tartósan beteg hozzátartozójának az ápolását, gondozását végző személy részére,

c) a gyógyszerkiadások viseléséhez,

d) a lakhatási kiadásokhoz kapcsolódó hátralékot felhalmozó személyek részére.

(2) Más jogszabály alkalmazásában az (1) bekezdés a) pontja szerinti célra nyújtott települési támogatást lakásfenntartási támogatásnak kell tekinteni.

(3) A képviselő-testület a létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került, valamint az időszakosan vagy tartósan létfenntartási gonddal küzdő személyek részére rendkívüli települési támogatást köteles nyújtani.”

A törvényi rendelkezés alapján az önkormányzat köteles a létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került, valamint az időszakosan vagy tartósan létfenntartási gonddal küzdő személyek részére rendkívüli települési támogatást biztosítani, de - különösen a felsorolt kiadások viseléséhez - további települési támogatási formát is nyújthat a rászorulókat számára. A települési önkormányzat képviselő-testületének a települési támogatás megállapításának, kifizetésének, folyósításának, valamint felhasználása ellenőrzésének szabályairól szóló rendeletét 2015. február 28-ig kellett megalkotnia.

Az Szt. 26. §-a lehetővé teszi a települési önkormányzat képviselő-testülete számára, hogy a hatáskörébe tartozó pénzbeli ellátásokat kiegészítse, és a szociálisan rászorultak részére - a rendeletében meghatározott módon és feltételek szerint - más pénzbeli támogatásokat is megállapítson.

Fentiek alapján Pesterzsébet Önkormányzatának Képviselő-testülete a jogszabályi változásoknak megfelelően, valamint a lakosság szociális helyzetének figyelembevételével alkotta meg a települési támogatásokról szóló 2/2015. (II.17.) önkormányzati rendeletét (a továbbiakban: Rendelet).

A rendeletalkotásnál kiemelkedő szempont volt, hogy a Képviselő-testület a települési támogatások megállapításával, a korábban törvényi szinten szabályozott ellátásokat a továbbiakban is biztosítani tudja a lakosság szociálisan rászoruló rétege számára.

A Rendelet által meghatározott települési támogatási formáknál a szabályozás kívánt hatása az volt, hogy a jogosultak köre ne csökkenjen, továbbá a már megszokott, célzott ellátások települési támogatásként kerüljenek folyósításra és a változás ne érintse kedvezőtlenül a lakosság szociálisan érzékeny rétegét.

Települési támogatás formái

- Rendkívüli települési támogatás
- Települési gyógyszer-támogatás
- Szállítási szolgáltatáshoz nyújtott támogatás
- Egyszeri év végi támogatás:
- Köztemetés
- Települési lakásfenntartási támogatás
- Települési díjhátralék csökkentési támogatás
- Sporttámogatás
- Oltási támogatás
- Születési támogatás
- Szociális tanulmányi támogatás
- Tüdőgyulladás elleni védőoltáshoz nyújtott támogatás
- Fűtési támogatás
- Beiskolázási támogatás

A Rendelet 2015. március 1-jei hatálybalépése óta több alkalommal módosításra került. A módosítások során az Szt. 45. § (3) bekezdése alapján kötelezően nyújtott rendkívüli települési támogatásban, az Szt. 45. §. (1) bekezdése szerint javasolt települési támogatásokban, valamint már az önként vállalt támogatásban is részesülhetnek a pesterzsébeti családok.

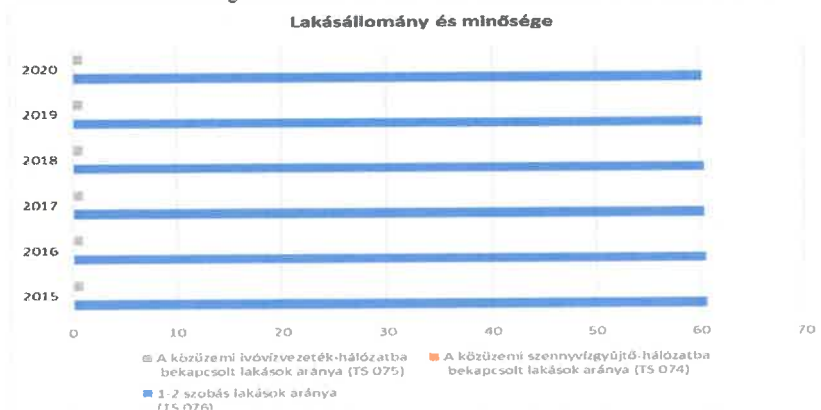
3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

3.4.1. számú táblázat - Lakásállomány						
Év	Lakásállomány (db) (TS 073)	Épített lakások száma (TSv 077)	Épített lakások száma 1000 lakásra (TS 078)	1-2 szobás lakások aránya (TS 076)	A közüzemi szennyvízgyűjtő-hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 074)	A közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 075)
	db	db	db	%	%	%
2015	31012	19	0,61	60,66	1,28%	100,00%
2016	31057	63	2,03	60,59	1,18%	100,00%
2017	31143	119	3,82	60,43	1,07%	100,00%
2018	31137	20	0,64	60,39	0,89%	100,00%
2019	31279	163	5,21	60,26	0,86%	100,00%
2020	31293	15	0,48	60,24	0,77%	100,00%

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

A fenti táblázat adatai diagramban:

A leszakadó, vagy leszakadással veszélyeztetett városrészekon koncentráltan megjelenő társadalmi, fizikai és gazdasági problémák komplex kezelését, fejlesztését kell elősegíteni a lakófunkciók erősítésével, meglévő funkciók bővítésével, fejlesztésével, közösségi és közterületi funkciók kialakításával.

A kerület egyik legérintettebb (Török Flóris utca – Határ út – Szigetvár utca – Eötvös utca – Kende Kanuth utca – Kossuth Lajos utca – Szent Imre herceg utca – Szent Erzsébet tér) területrésze.

Az Önkormányzat saját forrásaiból folyamatos fejlesztéseket hajtott végre a szegregációval veszélyeztetett területeken:

- térfigyelő kamerarendszer kiépítése,
- intézményi felújítások, új oktatási intézmény (főiskola) létesítésének támogatása, iskolaépület bővítése,
- Hársfa Játsszótér és Játsszóház működtetése,
- sportpályák kialakítása, játszóterek fejlesztése,
- piacok környezetének rendezése,
- háziorvosi rendelők felújítása,
- Ady Endre utcai Szakrendelő felújítási munkáinak támogatása, a környék rendezése, stb.

a fenti pályázat nem kapott támogatást ugyanakkor az Önkormányzat - a mindenkorai költségvetés függvényében - törekszik a terület fejlesztésére.

a) bérlakás-állomány

Év	Lakásállomány (db) (TS 073)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Bérlakás állomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Szociális lakásállomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok (db)
	db	db	db	db	db	db	db
2015	31 012	0	708	45	694	0	0
2016	31 057	0	703	41	689	0	0
2017	31 143	0	699	39	684	0	0
2018	31 137	0	678	62	534	0	0
2019	31 279	0	663	8	536	0	0
2020	31 293	0	655	4	532	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

A fenti táblázat adatai **diagramban:**

A Budapest XX. kerület bérlakás állományában a rendszerváltás óta a lakások és helyiségek bérletére, valamint az elidegenítésükre vonatkozó egyes szabályokról szóló 1993. évi LXXVIII. törvény alapján lebonyolított lakásprivatizáció miatt jelentős csökkenés következett be.

A bérlakás állományból az összkomfortos lakások jellemzően a városközpontban helyezkednek el, lakótelepi környezetben, úszótelkes kialakítású társasházi ingatlanokban. A komfortos lakások a kerületben már szórtan helyezkednek el, lakótelepi és családi házas környezetben, nagyobb részben belső udvaros társasházi ingatlanokban.

Pesterzsébet Önkormányzata a lakásprivatizáció hatásainak ellentételezésére a szükséges pénzügyi forrás hiányában nem tudott bérlakásépítési programot indítani, mely a kerületben élők lakásproblémáit enyhíthette volna, és amely – tekintettel a 100%-os önkormányzati tulajdonra – gazdaságosan üzemeltethető, kezelhető lett volna. Ennek ellenére a kerületben élők lakásgondjainak enyhítésével és körülményeik javításával foglalkoznia kell az önkormányzatnak.

Az egyik legfontosabb cél, az emberek lakhatási biztonságának erősítése, lakáskörülményeinek javítása és a környezet felújításának ösztönzése, mely az önkormányzati tulajdonban lévő bérlakásállomány fenntartását, állagának, komfortfokozatának javítását, illetve a bérlakásállomány növelését teszi szükségessé

b) szociális lakhatás

A képviselő-testület 2015. november 16-án kihirdette új, az önkormányzat tulajdonában álló lakások és nem lakás céljára szolgáló helyiségek bérbeadásának feltételeiről szóló 27/2015. (XI.16.) önkormányzati rendeletét (a továbbiakban: Lakásrendelet), mellyel a korábbinál lényegesen objektívebb, a lakosság számára is követhetőbb bérbeadási rendszer kialakításáról is döntött. A jelenlegi pályázati rendszerben az igénylők konkrét lakásokra pályázhatnak, a beérkező pályázatokat a bizottság előre meghatározott pontrendszer alapján bírálja el. A Szociális Bizottság 2015. júniusában írta ki az első pályázatot, majd az elmúlt időszakban évente kétszer, minden év áprilisában és októberében került sor bérlakáspályázat kiírására. A pályázók személyenként 3 lakásra pályázhatnak, melyek között rangsort kell felállítaniuk. A lakás bérleti jogát a legmagasabb pontszámot elért pályázó nyeri el.

A pályázatok adatait az alábbi táblázat tartalmazza

	összkomfortos	komfortos	benyújtott pályázatok száma
2015. június	3	8	219
2016. március	6	5	202
2016. szeptember	4	3	136
2017. március	5	3	196
2017. szeptember	1	7	118
2018. március	2	5	102
2019. március	1	8	63

Forrás: Önkormányzat

2019. év szeptemberében – az októberi választásokra tekintettel – nem került sor lakáspályázat kiírására. 2020. márciusában a COVID-19 koronavírus okozta világjárvány miatt elrendelt veszélyhelyzetre tekintettel a tervezett pályázat kiírása elmaradt.

A szociális bérlakások iránti igényt nagyon jól mutatja, hogy a rendelet hatálybalépését követően lefolytatott pályázatokon minden esetben többszörös túljelentkezés volt.

Az elmúlt időszakban tapasztalható 6-8-szoros túljelentkezés az önkormányzati szociális bérlakás-pályázatokra egyértelmű bizonyítéka a szociális bérlakások hiányának, illetve annak, hogy az ilyen típusú bérletre a pesterzsébeti lakosság körében jelentős igény van. Fontos ezért folyamatosan vizsgálni a megüresedő lakásállományt és minél több lakást hasznosítani szociális vagy piaci bérlakásként

c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

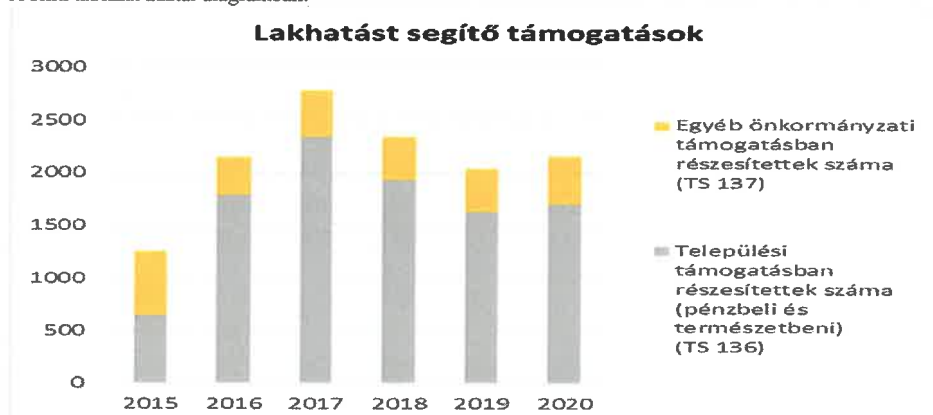
Pesterzsébeten nincs nyilvántartva ilyen ingatlan A szükséglakások, és a komfort nélküli lakások száma folyamatosan csökken.

d)-e) lakhatást segítő támogatások

3.4.3. számú táblázat - Lakhatást segítő támogatások		
Év	Települési támogatásban részesítettek száma (pénzbeli és természetbeni) (TS 136)	Egyéb önkormányzati támogatásban részesítettek száma (TS 137)
	Fő	Fő
2015	644	612
2016	1790	358
2017	2342	438
2018	1930	410
2019	1628	412
2020	1703	457

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A fenti táblázat adatai diagramban:

Budapest Főváros XX. kerület Pesterzsébet Önkormányzata Képviselő-testületének a települési támogatásoktól szóló 2/2015. (II. 17.) önkormányzati rendelete tartalmaz lakhatást segítő támogatási formákat.

Települési lakásfenntartási támogatás a települési lakásfenntartási támogatás a szociálisan rászoruló háztartások részére a háztartás tagjai által lakott lakás, vagy nem lakás céljára szolgáló helyiség fenntartásával kapcsolatos rendszeres kiadásaiak viseléséhez nyújtott hozzájárulás. A lakásfenntartási támogatást elsősorban természetbeni szociális ellátás formájában, és a lakásfenntartással összefüggő azon rendszeres kiadásokhoz kell nyújtani, amelyek megfizetésének elmaradása a kérelmező lakhatását a legnagyobb mértékben veszélyezteti.

Települési díjhátralék csökkentési támogatás a lakhatási kiadásokhoz kapcsolódó hátralék rendezéséhez történő hozzájárulás. Díjhátraléknak minősül a lakhatási költségek körébe tartozó vezetékes gázdíjtarozás, áramdíjtarozás, távhő-szolgáltatási díjtarozás, víz- és csatornahasználati díjtarozás, szemétszállítási díjtarozás, központi fűtési díjtarozás, közösköltség-hátralék, lakbérhátralék, lakáshasználati díj hátralék.

Fűtési támogatás a szociálisan rászoruló háztartások részére a háztartás tagjai által lakott lakás fűtésével kapcsolatos kiadások enyhítésére nyújtott hozzájárulás.

Rendkívüli települési támogatás létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került, valamint az időszakosan vagy tartósan létfenntartási gonddal küzdő személyek részére. Rendkívüli élethelyzetnek tekintendő közüzemi díjtarozás, egyéb lakhatással összefüggő költségek, közüzemi díjak melyek a megélhetést veszélyeztetik, lakhatással összefüggő költséggel összefüggésben lakhatást veszélyeztető rendkívüli élethelyzet (hátralék felhalmozás, lakbérhátralék, éves leolvasás számlája, lakásbérleti jogviszony megszűnésének lehetősége, kilakoltatás veszélye, lakhatási lehetőség elvesztése).

f) eladósodottság

Eladósodottságról az önkormányzat abban az esetben tud, ha önkormányzati bérlakásban van lakbértarozása a bérlőnek, vagy olyan közüzemi hátralékot halmozott fel, hogy azt a tulajdonos önkormányzatra terhelik. Egyértelműen eladósodtak továbbá azon lakosok, akik rezsiköltségeik megfizetésének elmaradása miatt kérnek rendkívüli települési támogatást.

Alapvető célja, hogy a közüzemi díjhátralék és hitelproblémával érkező, a támogatási feltételeknek megfelelő ügyfeleket alkalmassá tegyék a vállalt kötelezettségek teljesítésére.

Komoly probléma az eladósodás, különösen a hátrányos helyzetű, munkájukat elveszítő vagy alacsony jövedelmű, idős, vagy több gyermekes családoknak. Ez a réteg veszítheti el a lakását, válhat hajléktalanná leginkább, vagy náluk kapcsolják ki fizetés hiányában a közszolgáltatásokat.

A hajléktalanná válás megelőzése egy társadalmilag is nehéz, többlépcsős és kiterjedtebb eszköztárat igénylő feladat, amelynek megoldási stratégiájával jelenleg kevés állam rendelkezik, illetve Önkormányzati szinten még szűkebb lehetőségekkel tud operálni az ellátórendszer. Magyarországra is a korrekciós megoldások a jellemzőek, így önkormányzati szinten is abból találhatunk többet:

Pesterzsébet Önkormányzatának Humánszolgáltatások Intézménye Család- és Gyermekjóléti Központ

A Központ a jelzőrendszeri tagokkal szorosan együttműködve próbálnak a családokat érintő problémákra adekvát válaszokat adni.

A Család- és Gyermekjóléti Központban a prevenció és korrekció is jelen van, hiszen, ha időben értesülnek a családgondozók, akkor lehetőség nyílik különböző szolgáltatások bevonására, illetve fel tudják kutatni azokat az anyagi forrásokat, amik segíthetnek egy esetleges díjhátralék miatt veszélybe került lakhatás megmentésére.

A Család- és Gyermekjóléti Központ általában az alábbi módokon értesülhet családokat, egyéneket érintő problémákról: vagy önkéntes felkeresés útján, vagy a jelzőrendszeri tagok jelzésének következtében.

Magánbérlet esetében ritkán értesül a Központ kilakoltatásról, csak azokban az esetekben, ha behajóhoz kerül az ügy és általában a bérlő keresi fel a Központot segítségkérés céljával.

Az önkormányzati bérleményekben lakók esetében az Önkormányzat küldi meg listáját a kilakoltatás előtt álló ingatlanokra vonatkozóan, akikkel minden esetben felveszik a kapcsolatot a családgondozók, feltérképezik az aktuális állapotot és annak megfelelően tájékoztatják az ügyfeleket a lehetőségeikről, ekkor már általában a korrekció eszköztárával dolgozik, mint átmeneti szállások felkutatása, támogató javaslatok megírása, azonnal lakhatást biztosító éjjeli menedékhelyek listájának rendelkezésre bocsátása.

A családgondozók jogi segítségnyújtás felé is tudják irányítani az ügyfeleket, ugyanis a Központban minden héten van lehetőség jogi szolgáltatást igénybe venni, valamint, ha olyan ügyfél keresi fel az Intézményt, akinek nincs jövedelme, de vélelmezhető, hogy valamilyen ellátásra jogosult lenne, akkor van lehetőség társadalombiztosítási tanácsadásra is, ami szintén a Család- és Gyermekjóléti Központ épületében található heti rendszerességgel, de igénybe lehet venni szociális diagnózis készítést is, amely abban nyújt segítséget, hogy milyen ellátások, szolgáltatások lendítenék előre az ügyfél helyzetét.

Adósságrendezés

Magánszemélyek rendszerint a lakbértartozás mellett közüzemi díjhátralék miatt kérik segítséget, ilyenkor a Központban működő adósságkezelési tanácsadó, feltérképezi a problémát és ajánlja a megfelelő lehetőségeket. Díjhátralék esetében a Hálózat Alapítvány mellett az Nyugodt Szív Alapítványt, az Eranus Alapítványt, valamint a kerületi Települési Díjhátralékcsoökkentő Támogatást tudja felajánlani. Elsődlegesen a Hálózat Alapítványhoz leadható kérelem ügyintézésben segít a tanácsadó, valamint az igazolások beszerzése/beszereztetése, a kérelem kitöltése, ezek továbbítása az Alapítványhoz és az általuk hozott döntés közlése az ügyféllel a további feladata.

A döntést az Alapítvány Kuratóriuma hozza meg, ők határozzák meg a támogatás és az önrész összegét is, ugyanis a Hálózat Alapítvány, valamint a Települési Díjhátralékcsoökkentési támogatás (TDCST) esetében is vállalni kell önrészt, amely függ a hátralék keletkezésének idejétől. További fontos kritérium ennél a két támogatásnál az egy főre jutó jövedelem összege.

A Hálózat Alapítványhoz leadott kérelem feltétele, hogy a közüzemi díjhátralék víz-, csatorna-, szemétdíj vagy távhő, illetve lakbérben vagy közös költségben számlázott víz-, csatorna- és szemétdíj elmaradás legyen, illetve, hogy a kérelmező az ingatlanban *tulajdonosként, bérlőként, társbérlőként vagy családtagként* lakjon. az Alapítvány támogatását 3 évente lehet igénybe venni, 350.000,- Ft a támogatás maximális összege.

Ezenkívül rendelkezésre áll a rendkívüli település támogatás, melynek maximális éves kerete a rezsiköltségnek csak egy részét tudja fedezni, ezért egyre gyakrabban kerül igénylésre az ERANUS Alapítvány támogatását párhuzamosan, mely kb. 50.000,- Ft-ig ad támogatást, évente egyszer lehet igénybe venni. A Nyugodt Szív Alapítvány egy ügyfelet egyszer támogatnak, maximum 100.000,- Ft-ig.

A Hálózat Alapítványához hiánytalanul leadott kérelmeket az Alapítvány Kuratóriuma havonta egyszer bírálja el. Ezek szerint még a leggyorsabb esetben is 1,5 hónap mire az ügyfél eredményről tud beszámolni a szolgáltatóknak.

Egyre gyakoribb, hogy a szolgáltató ezt nem várja ki, és ennek ellenére is megindítja a végrehajtást. Ha a tartozás végrehajtásra kerül, akkor a támogatási lehetőségek nagyrészét elveszíti az ügyfél.

Felnőtt munkacsoport

Mivel sok esetben nincs információja a lakosságnak a fentebb leírt lehetőségekről, ezért a Központban megszervezésre került a Felnőtt munkacsoport, amely kifejezetten az alacsony jövedelemmel rendelkező, elmagányosodott, egészségügyi-, pszichés problémákkal küzdőket stb. segítené abban, hogy minél tovább megtartsák lakhatásukat, vagy emberhez méltó körülmények között tölthessék mindennapjaikat.

A munkacsoportba az adósságkezelési tanácsadó, a munkavállalási tanácsadó, továbbá olyan családsegítő tartozik, aki kifejezetten a felnőtt lakossággal foglalkozik, valamint a szolgálatvezető és a szakmai vezető is a tagja. Célja, hogy feltérképezze azokat a szolgáltatókat, akik segítségével akár a lakhatási problémákat mérsékelhető, illetve a saját szolgáltatásaik szélesebb körben való megismertestése.

Az idős, gondozásra szoruló ügyfeleknél kapcsolatot tartanak a házi orvosokkal, megkérik a szükséges dokumentációkat, illetve kitöltik a jelentkezési lapokat, amennyiben vállalják az időotthoni elhelyezést. Kapcsolatot tartanak a kerületi Szociális Szolgáltatóival, valamint a fentebb már felsorolt Alapítványokkal díjhátralék esetében.

A munkacsoport további célkitűzése, hogy a kerületben működő hajléktalanellátási profillal rendelkező szervezetekkel szorosabbra fűzzék a munkakapcsolatot, illetve a kölcsönös tájékoztatás az ügyfelek részére a szolgáltatásokról.

g) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

Kerületünkben nem jellemző a külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakás.

Hajléktalanság

Keresztény Advent Közösségi Szociális Szolgálata Alapítvány

Nappali melegedő

Az intézmény – 2023. második felétől új helyen, megújult környezetben - hajléktalanok részére biztosít étkezési, tisztálkodási, mosási, pihenési lehetőséget, és minden olyan tevékenységnek ad teret, lehetőséget, melyet az átlagemberek otthonukban végezhetnek, de a hajléktalanoknak az utcán/szállón/sufniban nincs rá lehetőségük (pl.: hajszárítás, vasalás, tisztálkodás, ügyintézés, pihenés stb.) Az intézmény szolgáltatásait igénybe veheti mindenki, aki hét hónapnál nem régebbi tudósűrő-igazolással rendelkezik és a házirendet elfogadja. A melegedő az év nagy részében naponta 8-15 óra között tart nyitva.

A nappali melegedőt látogató emberek szükségletei a melegedésen, vagyis a környezeti hatásoktól való védelmi igényen jóval túlmutatnak. Már az is fontos, hogy egyéb szolgáltatásokhoz hozzájussanak, mint pl.: adományokhoz, telefonálási lehetőséghez, internethez.

A Melegedő szolgáltatásai közé tartozik az ételmelegítés, ruha- és cipőosztás, fürdési lehetőség, ételmelegítés, csomagmegőrzés, információnyújtás, ügyintézés és tanácsadás, lelki gondozás, szabadidős programok, valamint a szállítás.

Utcai Szociális munka

Budapest XX. kerület közigazgatási területén a hajléktalanok előfordulási helyei túlnyomó részben a zöldterületen vannak. A déli részen, a Budapesti Jahn Ferenc Dél-pesti Kórház és Rendelőintézet Köves út menti erdős részein laktak emberek saját maguk építette, többnyire fűtéssel rendelkező kunyhókban, vagy fűtetlen sátrakban, de akad pár ember, akik csak szivacson, fóliával védekeznek a hideg ellen.

A lakótelepi részeken, elsősorban a Helsinki út mellett, valamint a Helsinki úti felüljáró alatt voltak fix helyszínek, itt jellemzően szivaccsal, takarókkal felszerelve aludtak emberek. Továbbá a Duna-parti részen aludtak fűtetlen sátrakban, vagy időszakosan a régi trafóház szolgált esővédett helyszíneként.

Az év folyamán többen vettek igénybe átmeneti segítyt, némelyek egészségügyi állapotuk kapcsán jutottak segítyhez, és többen is munkába állási segítyt kaptak. Az utcán lakók többsége igénybe vette a háttéiroda szolgáltatásait tisztálkodásra, mosásra, étkezésre, mivel ezek a területen, főleg a hidegebb időszakokban nehezebben megoldható.

Az utcai szociális munkások gépkocsival és gyalogosan járják körbe a kerületet, hetente 5 alkalommal, vasárnaptól csütörtökig 16-22 óra között.

A fix helyszíneket lehetőség szerint hetente keresték fel, de szükség szerint gyakrabban is, ha az adott ügyfél helyzete, vagy a körülmények azt kívánták, személyes felkeresést kiegészítette a telefonos megkeresés. Két-négyhetente felkerestek olyan helyszíneket is, ahol tudomásuk szerint nem élt éppen senki, de régebben találtak ott embert, és mint lehetséges helyszínt számon tartották.

A Rendvédelmi Osztály szorosan együttműködik a kerületi rendőrkapitánysággal, informálisan, ellenőrzésben, illetve a helyi Hajléktalan melegedőnek segít az ételosztás zavartalan lebonyolításában, esetleg -alkalmanként- az ellenőrzésben, illetve abban, hogy hol lelhetőek fel, hol tartózkodnak életvitelszerűen, így -főleg az időjárás viszontagságainak kitett, utcán élők holléte miatt- segítik a társszervek munkáját.

A hajléktalan kérdéssel kapcsolatban a Rendvédelmi Osztály ugyan nem rendelkezik közvetlen feladattal, hatáskörrel, viszont az információnyújtás, illetve a kapcsolattartás a jelzőrendszeri tagokkal működik a gyakorlatban. Továbbá az Osztály igyekszik elkerülni, hogy rendőri intézkedésre kerüljön a sor, ezért, ha a XX. kerületi közigazgatási területen észlelnék otthontalant és nem sikerül a kerületben működő utcai szolgálattal felvenni a kapcsolatot, akkor megkeresik a Diszpécser szolgálatot.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

Pesterzsébet településfejlesztési koncepciója és integrált településfejlesztési stratégiája 2015-ben készült. A 2011. évi népszámlálási adatok alapján a KSH négy szegregátumot és tizenkettő szegregációval veszélyeztetett területet jelölt meg a kerületben. Egyéb terület sem szegregátumnak, sem szegregációval veszélyeztetett területnek nem minősíthető. A szegregációs folyamatok területi eloszlása a kerületben nem egyenletes.

Az érintett területek a szegregációs folyamatokkal összefüggő főbb mutatók mentén jellegzetes eltéréseket mutatnak, ellenben közös ismertetőjegyük, hogy a kerület, és azon belül egyes városrészek szövetében nem jellemző a telepszerű megjelenésük. A Pesterzsébeten található négy szegregátum közül kettő az Erzsébetfalva városrészben (1-es és 2-es számú szegregátumok), egy a Gubacsipuszta városrészben (3-as számú szegregátum), egy pedig a Pacsirtatelepen található (4-es számú szegregátum). A tényleges szegregátumokat és a szegregációval veszélyeztetett területeket együttesen figyelembe véve megállapítható, hogy a legkritikusabb helyzetben Erzsébetfalván és Pacsirtatelepen van. Előbbi hét, utóbbi hat kisebb részét érintik meghatározó arányban a szegregációs folyamatok.

A négy szegregátum kerületen belüli elhelyezkedését az 1. számú térkép ábrázolja.

Pesterzsébet szegregátumait bemutató térképe. Forrás: 2011. évi népszámlálás, KSH.

Elmondható, hogy a lehatárolt területek kis méretük ellenére sem egységesek. Jellemzően a tömbök egy-egy épületében élő alacsony státuszú családok mutatói miatt kerültek lehatárolásra. A szegregátumokon kívül számos helyen található olyan zárvány, ahol alacsony státuszú lakosok rossz lakhatási körülmények között élnek, de a tömbök nagy lakosság száma miatt a statisztikai adatok nem jelezték a területet szegregátumnak.

a) a telep, /szegregátum mint lakókörnyezet jellemzői (kiterjedtsége, területi elhelyezkedése, megközelíthetősége, a közösségi közlekedés, és a munkába jutás egyéb lehetőségei, lakásállományának állapota, közműellátottsága, közszolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségei, egyéb környezet-egészségügyi jellemzői)

A 2011-es adatok alapján a területek a kerületnél kedvezőbb korszerkezettel rendelkeznek. Nem az előregedés, hanem sokkal inkább a szegregációs folyamatok, például a fiatalabb generáció alacsony státusza és lecsúszása veszélyezteti a szegregátumokat. A szegregációs mutató jóval meghaladja a kerületi értéket (7%) a négy területen.

Az erzsébetfalvai szegregátumokban 35 és 34%. A Gubacsipusztai városrészben található szegregátum esetében 28, a Pacsirtatelepen 27%. Pesterzsébeten az egyszobás lakások aránya 12,1%-os volt 2011-ben. Az Erzsébetfalván található két szegregált területen ennek sokszorosát látjuk: az 1. szegregátumban 46%-os, a 2. szegregátumban 40%-os értéket ért el az egyszobás lakások aránya. A 3. és 4. szegregátumok a kerületi értéknél kedvezőbbel rendelkeznek.

b) a telepen /szegregátumokban élők általános jellemzői és társadalmi problémák szempontjából főbb mutatói: életkori megoszlás, iskolai végzettség, foglalkoztatottsági helyzet, segélyezett, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya

Elsődleges probléma típusok:

Kiemelkedő a családi kapcsolati konfliktus, szülők alacsony iskolázottsága, anyagi megélhetési problémák, elégtelen lakhatási körülmények, életvezetési gondok, nem megfelelő mentális állapot. Az önérdek érvényesítés és öngondoskodás képességének hiánya is életvezetési gondokat eredményez, melyek szintén a fent felsorolt probléma típusokból következhet. Megfigyelhető, hogy sok problémás családkról beszélhetünk.

A családok, egyének megélhetési problémáik miatt nem tudnak a szabadidős és kulturális programok finanszírozására pénzt fordítani, vagy ezek kiválasztása nehézségekbe ütközik.

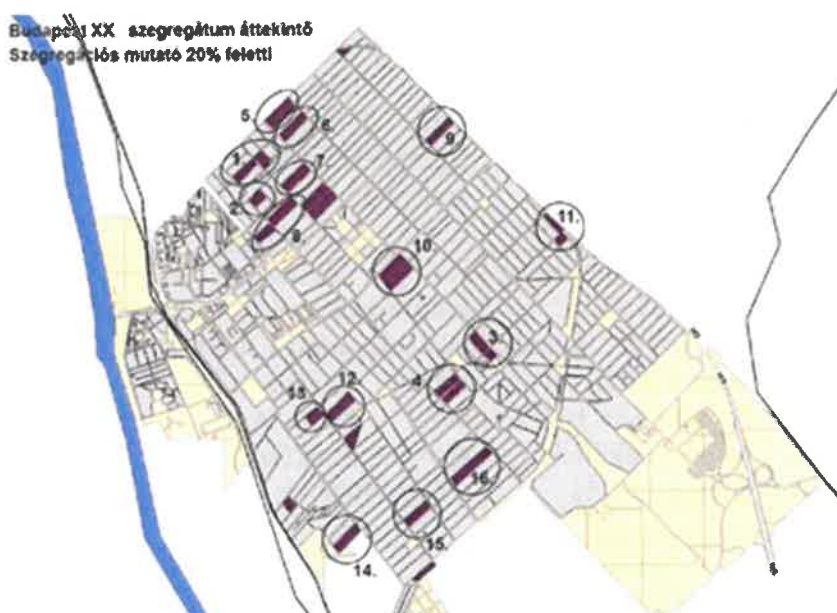
Szegregációs területek adatai 2011-es népszámlás alapján

Társadalom-Demográfia		Lakáshelyzet	Épített környezet / Közterületek minősége	Etnikai szegregáció
1.sz. szegr. Lehatárolás: Zrínyi utca – Szigetvár utca – Eötvös utca – Kende Kanuth utca	A lakónépesség száma 110 fő. A 0-14 évesek aránya 14,5 %, a 60 év felettieké 13,6 % Munkanélküliek aránya 24%.	Az alacsony komfortfokozatú lakások aránya a lakott lakásokosok belül 2,7%. Az egyszobás lakások aránya 45,9%.	Az infrastruktúra kiépített	Etnikailag nem szegregált terület
2. sz. szegr. Lehatárolás: Rákóczi utca – Emília utca – Mária utca – Szent Imre herceg utca	A lakónépesség száma 71 fő. A 0-14 évesek aránya és a 60 év felettieké is 16,9%. Munkanélküliek aránya 29,6 %	Az alacsony komfortfokozatú lakások aránya a lakott lakásokosok belül 8%. Az egyszobás lakások aránya 40%.	Az infrastruktúra kiépített	Etnikailag nem szegregált terület
3. sz. szegr. Lehatárolás: Lázár utca – Ady Endre tér – Poprád utca – Pozsony utca	A lakónépesség száma 100 fő. A 0-14 évesek aránya 18 %, a 60 év felettieké 25%. Munkanélküliek aránya 27,8 %	Az alacsony komfortfokozatú lakások aránya a lakott lakásokosok belül 7,7%. Az egyszobás lakások aránya 10,3 %.	Az infrastruktúra kiépített	Etnikailag nem szegregált terület
4. sz. szegr. Lehatárolás: Szondi utca – Vécsey utca – Kuruc utca – Virág Benedek utca	A lakónépesség száma 99 fő. A 0-14 évesek aránya 25,3 %, a 60 év felettieké 13,1 %. Munkanélküliek aránya 17,9 %	Az alacsony komfortfokozatú lakások aránya a lakott lakásokosok belül 4,2% Az egyszobás lakások aránya 4,2%.	Az infrastruktúra kiépített	Etnikailag nem szegregált terület

c) a szegregációval veszélyeztetett területek, a lakosság területi átrendeződésének folyamatai

A KSH adatai szerint összesen tizenhat (a 4 szegregátummal együtt) olyan kisebb terület - általában egy vagy két lakótömb - van a főváros XX. kerületében, melyet szegregációval veszélyeztetettnek tekinthetünk. Az ábrán azok a területek kerültek kijelölésre, melyek szegregációs mutatója 20%, vagy a fölötti értéket vesz fel. A szegregációval veszélyeztetett területek általában hasonló, ám különböző mértékű problémákkal küzdenek.

A kerületben a 2011-es népszámlálási adatok alapján 12 szegregációval veszélyeztetett terület található. A 12 szegregációval veszélyeztetett terület közül öt az Erzsébetfalva városrészben (1-es, 5-ös, 6-os, 7-es, 8-as és 9-es számmal jelölt területek) található. Pacsirtatelep városrészben 5 szegregációval veszélyeztetett terület található (a 4-es, a 12-es, a 13-as, 14-es, 15-ös és a 16-os számmal jelölt területek). Kossuthfalva városrészben egy veszélyeztetett terület található, a 10-es számmal jelölt. Gubacsipusztán és Szabótelepen, a városrészekeken átnyúlva, terül el a 11-es számú szegregációval veszélyeztetett terület.

Pesterzsébet szegregátumait bemutató térképe. Forrás: 2011. évi népszámlálás, KSH.

A 16 területet együttesen figyelembe véve megállapítható, hogy a XX. kerületi városrészeket illetően a legkritikusabb helyzetben Erzsébetfalva és Pacsirtatelep van. A legnagyobb alapterületű és legsűrűbben lakott első térségben 7, a népes másodikban 6 lehatárolt tömböt érintenek meghatározó arányban a szegregációs folyamatok.

Anti-szegregációs célok

Pesterzsébet elemi érdeke és célja, hogy az egyenlő hozzáférés, az esélyegyenlőség és az integráció biztosításának elve az élet minden területén megvalósuljon a városban. Ehhez a lakhatási feltételek biztosítása mellett - széleskörű együttműködésen alapuló - többféle: szociális, képzési, foglalkoztatási, a szolgáltatásokhoz való hozzáférést javító intézkedések együttesével kívánunk hozzájárulni. Az alacsony státuszú lakosok integrációja előmozdításának elengedhetetlen feltétele az egyenlő hozzáférés biztosításán túl olyan szolgáltatások tervezése és megvalósítása, amelyek csökkentik munkaerő-piaci hátrányaikat, javítják foglalkoztatási esélyeiket, hozzájárulva ezzel az alacsony státusz megváltozásához.

A kerület lakásfenntartással, lakásmege tartással kapcsolatos intézkedéseinek általános alapelve, hogy minden olyan intézkedést meg kell hozni, ami a hajléktalanná válás ellen hat, ami biztosítja a hátraleékkal küzdők további lakhatását.

Az anti-szegregációs program horizontális céljai:

- Az esélyegyenlőség biztosítása a város minden fejlesztési beavatkozásánál, annak figyelembe vételével, hogy semmilyen fejlesztés nem járulhat hozzá a településen belüli, vagy kívüli szegregáció kialakulásához és erősödéséhez. Az esélyegyenlőség, a szegregációmentesség biztosítása a településen

- Lakhatási integráció biztosítása
- Oktatási integráció biztosítása
- Az alacsony státuszú lakosság foglalkoztatási helyzetének javítása
- A szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés javítása
- Közösségi terek biztosítása

A szegregátumok megszüntetése nem lehetséges, ezért legfőbb célunk, hogy a rossz állagú ingatlanok felszámolásával, a mobilizációs lehetőségek megteremtésével a szegregációt oldjuk, a szegregátumokban élők számát csökkentjük.

Pesterzsébet Önkormányzata igyekszik az élet minden területén olyan döntéseket hozni, illetve munkáját úgy végezni, hogy azzal a szegregátumok kialakulásának lehetőségét elkerülje, és a meglévő szociális illetve társadalmi különbségeket csökkentse.

A KSH által lehatárolt területek egyikén sem tapasztalható etnikai szegregáció. A lakások műszaki állapota, a szociális és foglalkoztatási mutatók nem indokolják a területek megszüntetését. A szegregátumok és szegregációval veszélyeztetett területek megszüntetése nem fizikai, hanem horizontális, általános humán erőforrás fejlesztéssel szüntethető meg. Ennek érdekében szociális, foglalkoztatási, köznevelést érintő, közösségfejlesztő beavatkozásokat tervezünk. Emellett egyes leromlott állagú, életveszélyes állapothoz közelítő ingatlanok bontására is szükség van.

Az itt élő családok lakhatásának megoldása érdekében integrált lakókörnyezetben szociális bérlakások kiutalására van szükség. A lakhatási probléma kezelése mellett, ezzel csökken a lehatárolt területeken élők száma, a szegregáció oldódik.

A társadalmi egyenlőtlenségek megszüntetése és ezen belül a területi vagy más típusú szegregáció feloldása, Pesterzsébet kerület számára a fenntartható városfejlődés egyik záloga. Ennek tudatában a város messzemenőig figyelembe veszi a jövőben megvalósuló fejlesztéseinél, hogy azok nem okozhatják sem horizontálisan, sem területileg a szegregáció kialakulását, vagy erősödését.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

Fontos cél, hogy a kerületben élők egészségi állapota javuljon, hiszen a megfelelő fizikai, szellemi és pszichés állapot teszi alkalmassá a lakosokat, hogy képesek legyenek munkájuk, munkahelyük megtartására, az új ismeretek megszerzésére, az aktívan és egészségesen megélt életévek meghosszabbítására. Ennek érdekében javítani kell az ellátórendszer működési feltételeit, a prevenció szűrővizsgálatok körének bővítését és a lakosság részvételi aktivitásának növelést. Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény határozza meg az egészségügyi szolgáltatások általános szakmai feltételeit, színvonalának garanciáit, az esélyegyenlőséget az egészségügyi szolgáltatásokhoz való hozzáférés során.

2020-ban az alapellátási feladatok (a betegellátás, az egészséges tanácsadás, a gyógyító, megelőző feladatok ellátása) végzésének formája a COVID-19 járvány miatt jelentősen megváltozott. A háziorvosi, védőnői, otthoni szakápolási ellátás a folyamatosan aktualizált Nemzeti Népegészségügyi Központ eljárásrendje, az új koronavírussal kapcsolatosan követendő járványügyi és infektókontroll szabályok betartásával és a belső intézményvezetői utasításoknak megfelelően történt.

3.6.1. számú táblázat – Egészségügyi ellátás						
Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyógyszertárak és főkönyvtárak száma (TS 110)	Közbiztonsági igazolvánnyal rendelkezők száma (alanyi és normatív alapon kiadott) (TS 133)	Ápolási díj, alanyi jogon támogatásban részesítettek évi átlagos száma (TS 135)
	db	db	db	db	Fő	Fő
2015	0	34	12	13	1078	359,17
2016	0	34	11	13	1058	325,67
2017	0	34	10	13	1115	305,85
2018	0	34	9	13	1134	335,11
2019	0	34	9	12	1134	183,12
2020	0	34	9	13	1084	176,94

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A fenti táblázat adatai diagramban:

Pesterzsébet önkormányzata az alapellátás keretében gondoskodik az alábbi feladatokról:

Felnőtt háziorvosi ellátás

7 telephelyen 34 felnőtt háziorvosi praxis nyújtott egészségügyi szolgáltatást a kerületi lakosok, illetve a kerületben tartózkodó 18 év feletti személyek számára. Az alapellátást végző háziorvosok többségében az Önkormányzattal kötött feladatellátási szerződésük alapján területi ellátási kötelezettséggel rendelkeznek. A háziorvosi szolgálat elsődleges, személyes és folyamatos ellátást nyújt az egészségi állapot megőrzése, a betegségek megelőzése és gyógyítása céljából.

A gyógyító-megelőző alapellátás keretében a háziorvos feladatkörébe tartozik még különösen az egészséges lakosság részére nyújtott tanácsadás és szűrés is.

A praxisokban a praxisvezető háziorvosok mellett dolgozó 34 fő körzeti-közösségi ápoló a háziorvosi ellátás körébe sorolt ápolási feladatokon túl részt vesz a megelőzési, szűrési, gondozási és egészségnevelési feladatok ellátásában is.

A tevékenység célja, hogy a háziorvosi ellátásban dolgozó szakemberek megfelelő felkészültsége, együttműködése és tevékenysége révén tőlük szakmailag elvárható széleskörű, helyben igénybe vehető ellátást nyújtsanak az érintett és hozzá ellátásért forduló lakosság számára.

A házi orvosi alapellátási feladatokat meghatározó jogszabályi előírásoknak megfelelően törekszenek a kötelező és ellátható tevékenységek biztosítására, valamint az ellátott lakosság egyéni és közösségi szintű egészségi állapotának javítására. Az „Egészséges Budapest Program” keretében 2022. márciustól a Vörösmarty utcai, majd júliustól a Virág Benedek utcai felnőtt házi orvosi rendelők kerültek felújításra.

A Virág Benedek utcai épületben folyó munkálatok idejére a teljes kiürítése vált szükségessé, ezért a 15., 16., 17., 18., 19., 20. számú körzetek a 1202 Budapest Bácska tér 3.szám alatt kialakított rendelőhelyiségekben kerültek elhelyezésre.

Felnőtt házi orvosaink jelentős része már nyugdíjas korban van, tényleges nyugdíjba vonulásukkal ellátási zavarok keletkezhetnek.

Házi gyermekorvosi ellátás

Kerületünkben 9 házi gyermekorvosi praxis 2 telephelyen látja el a kerületben élő, tartózkodó gyermekeket. A házi gyermekorvos a 14. életévét be nem töltött személyek számára biztosítja az ellátást, azonban felkérésre a 14–18. év közötti személyeket is elláthatja.

A házi gyermekorvos feladatait védőnő együttműködésével, valamint gyermekápoló vagy asszisztens igénybevételével végzi. **A 9 gyermekorvosi körzetből 3 körzet ellátásáról a HSZI gondoskodik.**

Érdeklődés hiányában a 3 házi gyermekorvosi praxis egyike sem került értékesítésre, így most már **mindegyik körzet tartósan betöltetlen.**

A házi gyermekorvosok átlagéletkora szintén magas. A házi gyermekorvosok túlnyomó többsége nyugdíjas korú. A házi gyermekorvos praxisok iránt még kisebb az érdeklődés a szigorú jogszabályi feltételek miatt, így ezen a téren **még nagyobb annak a kockázata, hogy ellátási zavar alakul ki.**

Fogorvosi alapellátás

A fogorvosi alapellátás keretében a fogorvos feladata a fog- és szájbetegségek vizsgálata, kezelése, gondozása, fogászati szűrővizsgálatok végzése, góckutatás, terhesek fogászati gondozása, valamint sürgősségi betegellátás.

A gyermek-, ifjúsági fogorvos, illetve az iskolai, ifjúsági fogorvos koordinálja és végzi a fogászati prevenció munkát.

Felnőtt fogászat

10 kerületi felnőtt fogászati praxis 2 telephelyen, a kerület 18 év feletti lakosságának fogászati ellátását végzi, privatizált formában.

Gyermek-, ifjúsági és iskola fogászat

A XX. kerület 0–18 éves lakosai számára 6 fogászati körzetben látnak el betegeket az ER-FOG Kft., illetve a Fodi-Dent Kft. privatizált praxisaiban dolgozó orvosok.

A szolgáltatnak kell biztosítani a kerületünkben működő fővárosi és kerületi fenntartású óvodák, általános és középiskolák tanulóinak iskolafogászati ellátását, ami preventív és terápiás gondozást jelent a szükségleteknek megfelelően.

Védőnői ellátás átalakulása

A települési önkormányzat egészségügyi alapellátás körébe tartozó feladatait az egészségügyi alapellátásról szóló 2015. évi CXXIII. törvény (a továbbiakban: Eatv.) határozza meg. Az egyes egészségügyi tárgyú törvények módosításáról szóló 2022. évi LXXIII. törvény 2023. július 1-jei hatállyal módosította az Eatv. védőnői ellátásra vonatkozó rendelkezéseit, mely alapján *az állam az egészségügyi alapellátás körében - a települési önkormányzattal együttműködésben - gondoskodik a védőnői ellátásról.*

Fentiekben foglaltakra tekintettel a Dél-Pesti Centrum Kórház Országos Hematológiai és Infektológiai Intézet (székhelye: 1097 Budapest, Nagyvárad tér 1.) az Önkormányzattal a védőnői feladatellátásban érintett ingatlan és ingó vagyon ingyenes használatáról és a használat során felmerülő költségek elszámolásáról megkötendő megállapodás alapján látja el a szolgáltatást.

2022-ben az „Egészséges Budapest Program” keretében a Bácska tér 3. szám alatti rendelő emeletén 2 fogászati rendelő és váró, valamint röntgen helyiség került kialakításra, így az év végén -a Képviselő-testület 295/2022. (XII. 01.) Ök. sz. határozatának megfelelően- a Székelyhid utca 8. szám alatti telephelyről a 3. és 4. számú gyermek és ifjúsági fogorvosi, valamint a 8. és 9. számú felnőtt fogorvosi praxis átköltöztetésre került.

A kerületben működik a Budapesti Jahn Ferenc Dél-pesti Kórház és Rendelőintézet. Az egészségügyi szakellátást az intézmény Ady Endre utcai Szakrendelőjében vehetik igénybe a betegek.

2022-ben az „Egészséges Budapest Program” keretében a Bácska tér 3. szám alatti rendelő emeletén 2 fogászati rendelő és váró, valamint röntgen helyiség került kialakításra, így az év végén -a Képviselő-testület 295/2022. (XII. 01.) Ök. sz. határozatának megfelelően- a Székelyhid utca 8. szám alatti telephelyről a 3. és 4. számú gyermek és ifjúsági fogorvosi, valamint a 8. és 9. számú felnőtt fogorvosi praxis átköltöztetésre került.

A kerületben működik a Budapesti Jahn Ferenc Dél-pesti Kórház és Rendelőintézet. Az egészségügyi szakellátást az intézmény Ady Endre utcai Szakrendelőjében vehetik igénybe a betegek.

b) prevenció és szűrőprogramokhoz (pl.: népegészségügyi, koragyermekkorai kötelező szűrésekhez) való hozzájárás

A helyi egészség megőrző programok tervezése, szervezése és megvalósítása során a kerületben élő lakosság egészségi állapotának javítása, az egészség tudatos magatartás fejlesztése. Mindezt közösen más intézmények, szervezetek (egészségügyi, oktatási, szociális és kulturális, civil szervezetek, Népegészségügy) együttműködésével lehet hatékonyan megvalósítani.

Kiemelt feladat:

- az elhízás megelőzése, csökkentése,
- szűrővizsgálatok igénybevételének fokozása,
- szenvedélybetegségek megelőzése,
- dohányzásról leszoktató program,
- valamint a leggyakrabban előforduló (keringési, rosszindulatú daganatos, légzőszervi és emésztőszervi) betegségek rizikófaktorainak csökkentése.

Iskolaegészségügyi Szolgálat tevékenysége

Kerületünk Iskolaegészségügyi Szolgálat 2022. szeptemberétől 17 iskolát és 18 óvodát lát el. Új iskoláink: **Dr Somogyi Imre Szakképző Iskola, Technikum, Általános Iskola, Szakiskola és Gimnázium, a Budapest Baptista Gimnázium, Technikum és Sportiskola, Kreatív Általános Iskola, valamint a Tanext Intézménye.**

Tárgyi feltételek: az intézmények az előírt minimum feltételeknek megfelelnek. Az iskola/ifjúsági védőnők és orvosok informatikai eszközökkel való ellátása egyrészt a HSZI, másrészt az iskolák által biztosított, valamint majdnem minden iskola orvosi rendelője nyomtatóval felszerelt. A védőnők a „KRETA-IER” iskolavédőnői online programmal dolgoznak.

Az iskolaorvosi munka mellett az iskolavédőnőknek jelentős szerepe van pl. az önállóan végzett szűrővizsgálatok elvégzésében (látásélesség, színlátás, hallás, golyva, vérnyomás, mozgásszervi stb.) valamint az egészségnevelésben, melyet csoportos, illetve egyéni formában is végeznek.

A szűrővizsgálatok során kiugró eredmények esetén a kerület iskoláiban végzett statisztikai összegzések segítenek abban, hogy az egészséges életmód mely területén van szükség odafigyelésre, ellenőrzésekre, tanácsadásra.

Az óvodát ellátó védőnő az óvodai tevékenysége során elsősorban közösségi gondozást végez. Azokra a feladatokra helyezi a hangsúlyt, amelyek a gyermekek egészségének megőrzését, fejlesztését, a közösségbe való beilleszkedést segítik.

Az óvodában járványügyi érdekből végzett orvosi vizsgálat szervezésében és az egészségügyi higiénés feladatok ellátásában vesznek részt, megállapodás szerint, (2-4 heti rendszerességgel).

A pediculosis (fejtetvesség) megelőzési program keretében negyedévente szűréseket és annak nyilvántartását, jelentését végzik.

Az óvodákban és általános iskolákban az orvosok és asszisztensek fogmosási előadásokat tartanak gyakorlati bemutatóval egybekötve, nagy hangsúlyt fektetve a helyes fogápolásra, táplálkozásra, ezáltal a fogbetegségek megelőzésére.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

Az Otthonápolási Szolgálat szakemberei szakorvos által elrendelt fizioterápiás, gyógytorna és logopédiai foglalkozásokat vezetnek. A szolgálatnál lehetőség van és rehabilitációs eszközök kölcsönzése is. Az elmúlt évek tapasztalatai alapján nagy igény mutatkozik ezeknek az eszközöknek a kölcsönzésére, hiszen sok betegnek nagy segítséget nyújt addig, amíg nem sikerül beszerezni egy saját eszközt.

Leggyakrabban kölcsönzött eszközök:

Szoba WC, járókeret, kerekesszék, kifordítható kádülőke, állítható járóbot, 3 lábú bot, szivacs ülőpárna, kerek járókeret (rollátor), antidecubitus matrac, könyökmankó, WC magasító, súlyzó (1 kg, 45 dkg, 75 dkg), félautomata vérnyomásmérő, vércukorszintmérő készülék.

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

A Gyvt. 21.§-21/C.§-ai alapján, valamint Budapest Főváros XX. kerület Pesterzsébet Önkormányzata Képviselő-testületének a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti ellátásokról, azok igénybevételéről, valamint a fizetendő térítési díjakról szóló 31/2017. (XI.15.) önkormányzati rendelete szerint az Önkormányzat természetbeni ellátásként biztosítja a gyermekétkeztetést. A gyermek életkorának megfelelő intézményi és szünidei gyermekétkeztetést a fenntartásában lévő óvodákban, valamint az állami intézményfenntartó központ által fenntartott és működtetett általános iskolákban a Pannon Menza Kft. által biztosítja. A bölcsődei ellátás keretében a HSZI útján saját (főző)konyha működtetésével látja el.

Az Önkormányzat az egészségesebb gyermekétkezés érdekében csatlakozott a mintamenza programhoz. A szociális és gyermekétkeztetésben -orvosi javaslatra- a diétás ételek igénybevételére van lehetőség.

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

Örvendetes módon növekszik a lakosság szabadidős aktivitása, nem csak az egészségmegőrzés érdekében, de az egyre kevesebb és egyre értékesebb szabadidő eltöltés keretében is keresik az állampolgárok az élményt nyújtó, aktív kikapcsolódás lehetőségeit.

Pesterzsébet Önkormányzatának célja, hogy meglévő rekreációs és sportterületeit fejlessze, a különböző célcsoportok igényeit figyelembe véve bővítse a kínálatot. A fejlesztés középpontjában az egészséges ember áll, ezért az infrastrukturális feltételek mellett folytatni kell az életvitel pozitív befolyásolását, az aktív, egészségmegőrző életmód népszerűsítésével.

Önkormányzatunk országos programokhoz való csatlakozással is igyekszik ösztönözni a lakosságot a rendszeres mozgásra (pl.: „Millió lépés az iskoláért” program).

A felnőtt, aktív korú lakosság egészségmegőrzésében egyre nagyobb szerepet kapnak a városi futókörök, kerékpárutak, a felnőtt szabadtéri kondiparkok. Ezeket lehetőség szerint bővíteni kell azzal a szemlélettel, hogy a különböző városrészekben lakók számára is jól megközelíthetőek legyenek. Folytatni kell a közterületek és parkok alkalmassá tételét a pihenésre, növelni kell azokat az eszközöket, melyek a közösségek erősítését szolgálják.

Pesterzsébeten számos kerületi székhelyű sportegyesület működik, közülük a legnagyobb az ESMTK, ahol több szakosztály is várja a mozgásra vágyókat (pl. labdarúgás, birkózás), lehetőség van evezésre, különböző küzdősportokra, lövészetre, íjászatra, úszásra, korcsolyázásra stb.

Az Önkormányzat testnevelési és sportfeladatait a gyermek és ifjúsági korosztály vonatkozásában alapvetően a nevelési-oktatási intézmények támogatása sportszolgáltatás által, a felnőtt korosztályt illetően elsősorban sportlétesítmények működtetésével, illetve használatba adása révén látja el. Pesterzsébet a helyi sajátosságok kihasználásával, a korábbi létesítményfejlesztéseknek köszönhetően változatos, jó minőségű sportolási lehetőségeket tud kínálni a lakosságnak, és az intézményekbe járó gyermekeknek, tanulóknak egyaránt.

Jelenleg a kerület sportlétesítményei:

Pesterzsébeti Uszoda
Pesterzsébeti Jégcsarnok
Ady Endre utcai Stadion
Zodony utcai sportlétesítmény
Kruj Iván Sportcsarnok

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Pesterzsébeten, a személyes gondoskodás, kötelezően ellátandó formáinak többsége biztosított.

A szociális ellátások iránti igények és szükségletek meghatározása többféleképpen történik:

- A szociális és gyermekjóléti *intézményeink fokozatosan figyelemmel kísérik kerületünk lakosságának ellátás iránti igényeit.*
- A szociális alapszolgáltatási feladatok körébe tartozó kerületi lakossági igények minden esetben kielégítésre kerülnek. Az átmeneti gondozást biztosító szakosított ellátás tekintetében – idősök átmeneti gondozóháza – az igények időszakosan megnövekednek, ilyenkor a jelentkezők várólistára kerülnek és az igények csak sürgősséggel, illetve a jelentkezés sorrendjében kerülnek kielégítésre.

1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról

A személyes gondoskodás megszervezésére kötelees szervek	<p>86. § (1) A települési önkormányzat köteles biztosítani</p> <p><i>a)</i> a családsegítést, ha polgármesteri hivatalt működtet vagy a közös önkormányzati hivatal székhelye a településen van,</p> <p><i>b)</i> étkeztetést,</p> <p><i>c)</i> házi segítségnyújtást,</p> <p><i>d)</i> állandó lakosainak számától függően a (2) bekezdés szerinti szociális szolgáltatásokat,</p> <p><i>e)</i> az <i>a)–d)</i> pontban nem említett szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférést.</p> <p>(2) Az a települési önkormányzat, amelyiknek területén</p> <p><i>b)</i> háromezer főnél több állandó lakos él, az <i>a)</i> pont szerinti alapszolgáltatást és idősek nappali ellátását,</p> <p><i>c)</i> tízezer főnél több állandó lakos él, az <i>a)–b)</i> pont szerinti alapszolgáltatásokat és a <i>b)</i> pontban nem említett nappali ellátást,</p> <p><i>d)</i> harmincezer főnél több állandó lakos él, az <i>a)–c)</i> pont szerinti szociális szolgáltatásokat, időskorúak gondozóházát, éjjeli menedékhelyet, hajléktalan személyek átmeneti szállását köteles biztosítani.</p>
--	--

A HSZI az általa nyújtott szociális, gyermekjóléti, valamint egészségügyi szolgáltatások által hozzájárul a helyi szinten kialakított szociál- és egészségpolitika megvalósításához: a lakosság életminőségének javításához, a hátrányos helyzetű csoportok esélyegyenlőségének elősegítéséhez és a társadalmi kohézió erősítéséhez.

A rászorultak védelmét és létbiztonságát szolgáló szociális háló jelentősége az elmúlt évtizedben bekövetkezett társadalmi, gazdasági változások hatására kerületünkben is felértékelődött. A szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról szóló törvény, valamint a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény a szociális biztonság és gyermeki jólét megteremtése és megőrzése érdekében meghatározza az egyes szociális és gyermekjóléti ellátások formáit, szervezetét, az ellátásokra való jogosultság feltételeit, valamint érvényesítésének garanciáit.

Az intézmény alapvető célja, hogy az ellátási területén élő lakosság szükségleteihez és igényeihez leginkább alkalmazkodó, komplex szolgáltatást nyújtson, és hatékony, átlátható ellátási struktúrát alakítson ki. A minőségi és differenciált szolgáltatások középpontjában az egyén és a szükséglet áll. A szolgáltatásaink egyénre szabottak, adekvát segítséget nyújtanak, és a rászorulóknak számára széles körben hozzáférhetőek.

Az intézmény által ellátott feladatok

különösen:

- Az intézmény biztosítja az idős emberek számára a megszokott életvitelük fenntartása mellett az egyes szolgáltatások igénybevételeinek lehetőségét, illetve átmeneti elhelyezést biztosító ellátást nyújt.
- Családokat segítő szolgáltatásokat nyújt a szociális, mentálhigiénés problémák miatt veszélyeztetett, vagy egyéb okok miatt krízishelyzetbe került személyek, családok számára, azok életvezetési képességeinek megőrzése, a válsághelyzethez vezető okok megelőzése és megszüntetése érdekében.
- Tanácsadást nyújt a tartós munkanélküliek, a fiatal munkanélküliek, az adósságterhekkel és lakhatási problémákkal küzdők, a fogyatékosokkal élők, a krónikus betegek, a szenvedélybetegek, a pszichiátriai betegek, a kábítószer-problémával küzdők, illetve egyéb szociálisan rászorult személyek és családtagjaik részére.

- Családokon belüli kapcsolaterősítést szolgáló közösségépítő, családkonzultációs, konfliktuskezelő mediációs programokat és szolgáltatásokat működtet.
- Jogi és társadalombiztosítási tanácsadást nyújt.
- Csoportokat működtet.
- Egyéni és csoportos foglalkozás keretében fejleszti a munkavállaláshoz szükséges készségeket.
- Széleskörű tájékoztatást nyújt a lakhatással összefüggő közmű-, és rezsi támogatásának feltételeiről.
- Elősegíti és ösztönzi a humán jellegű civil kezdeményezéseket.
- Veszélyeztetettséget és a krízishelyzetet észlelő jelzőrendszert működtet, ennek keretében szervezi a szociális és egészségügyi szolgáltatók, intézmények, az oktatási intézmények, a Család- és Gyermejkölési Központ, a pártfogó felügyelői és jogi segítségnyújtó szolgálat, valamint a társadalmi szervezetek, egyházak és magánszemélyek részvételét a megelőzésben.
- Felhívja a települési önkormányzat figyelmét egyes szociálisan és egészségügyileg rászorult csoportok, személyek speciális szükségleteire, a kirekesztődés veszélyire és az ellátórendszer esetleges hiányosságaira.
- Ellátja az együttműködési kötelezettségből fakadó feladatokat.
- A társadalmi befogadás és beilleszkedés elősegítése, az önellátás elérhetőségének megteremtése a kerület problémás élethelyzetben élő lakói számára.
- Egészségügyi alapellátást (háziorvosi ellátás, fogorvosi ellátás, védőnői szolgálat, iskolaegészségügyi szolgálat) nyújtás.
- Otthonápolási tevékenységet végez.

g) drogprevenciós szolgáltatások

Budapest Főváros XX. Kerület Pesterzsébet Önkormányzatának Kábítószerügyi Egyeztető Fóruma (KEF) célja a szenvedélybetegségek, függőségek adta problémákra reagáló szakmai tevékenységek összefogása, koordinációja a kerületben.

A KEF igyekszik összhangot teremteni a drog-prevencióval foglalkozó, illetve a kábítószer és szenvedély-problémákat kezelő és érzékelő szervezetek, intézmények között, és ezzel összefüggésben törekszik a különböző szakmai és módszertani irányok harmonizálására.

A KEF szemlélete az egészség megőrzésére, egészség-tudatos magatartás kialakítására, a negatív minták elutasítására, a már kialakult kábítószer-fogyasztás ártalmainak csökkentésére, további súlyosbodásának megelőzésére irányul. A Fórum működését munkacsoportok segítik, közreműködésükkel felméri, mozgósítani és koordinálni kívánja a rendelkezésre álló szellemi és anyagi erőket, a kerületben zajló megelőző-kezelő tevékenységeket.

KEF munkacsoportjai:

Egészségfejlesztés, kábítószer megelőzés, prevenciós munkacsoport

Célkitűzések:

- Minden kerületi közép- és általános iskolában legyen jelen drogprevenció, és elérhető prevenciós szakember.
- A kerület ifjúságának mentálhigiénés állapota javuljon, - a KEF érvényesítse szakmai koordináló, véleményező szerepét az iskolai prevenciós órák mennyisége tekintetében.
- Váljon ismertté az iskolán kívüli, közösségi alapon működő prevenció. Bővüljön az ingyenesen látogatható, rendszeres művelődési formák kínálata, komplex közösségi terek jöjjenek létre.

- A családok számára olyan kiadványok eljuttatása, amely konkrét és használható ismereteket nyújt a szerhasználat felismerésére.
- Internetalapú prevenciós és ártalomcsökkentő szolgáltatások indításának segítése (információk közlése, segítő szolgáltatások eléréséről információ adása).
- Alkalmától függően jelenjenek meg információk a drogprevencióról a helyi médiában. Az Önkormányzat honlapján rendszeres tájékoztatás legyen.
- A kortárssegítő fiatalok jelenlétének erősítése, hogy társaik problémáinak jobb ismeretével, a problémák megoldásának szélesebb módozataival, nyitottságukkal és folyamatos jelenlétükkel egy másfajta segítséget jelentsenek, mint a felnőttek.
- A KEF a drogokkal kapcsolatos szóróanyagok terjesztésével, a kerületben működő drogstratégia megismertetésével is ösztönözze a fiatalokat a negatív modellek elutasítására, illetve a már fogyasztóvá vált vagy valamilyen drogot kipróbált kamaszok részére intézményi segítséget ajánljanak fel.
- A kerület idősebb lakosainak tájékoztatása a túlzott gyógyszereszedéssel kapcsolatban.
- Rendszeres legyen az együttműködés az ártalomcsökkentés területén tevékenykedő helyi szervezetek, intézmények és a kerületi egészségügyi, szociális, gyermekvédelmi, oktatási intézmények között.
- A tapasztalatok alapján a szabadidős tevékenységek a legvonzóbbak a gyermekek/tanulók számára, ezért iskolai és kerületi szintű sportnap, sport programok szervezésének támogatása.
- A szakmai munka egyeztetési lehetőségének megteremtése (esetkonferenciák, intézményeket összekapcsoló támogató csoportok szervezése)

Kínálatcsökkentés munkacsoport

Célkitűzések:

- Felhívni a figyelmet a témával kapcsolatos veszélyekre a helyi média segítségével.
- A veszélygócokat jelezni a szakemberek felé, segíteni a figyelésben, adatgyűjtésben.
- Utcai megkereső programok működtetése.
- A részt vevő szervezetek együttműködéssel, kínálatcsökkentéssel kapcsolatos elköteleződése, szemléletváltozása javuljon.
- A lakosság pontosabban, jobban informált legyen a drogekterjesztésről, az ezzel kapcsolatos rendőrségi feladatokról.
- A lakosság érzékenyítése a kábítószer használati és terjesztőivel kapcsolatban, hogy az általuk tapasztaltakat jelentsék az illetékes rendőrkapitányságnak, akár anonim módon is, így segítve a felderítő munkát.
- A kerület drog által fertőzött területein legyen rendszeres a rendőri, polgárőri, önkormányzati rendészeti jelenlét, működjenek az utcai megkereső programok. Szükség esetén mentálhigiénés képzés önkormányzati rendészek, polgárőrök, rendőrök számára.
- A bűnmegelőzési rendezvények, felvilágosító előadások témájának és célközönségének átértékelése tegye eredményesebbé a partnerek együttműködését.
- Az iskolaév kezdetekor és a végéhez közeledve az önkormányzati rendészek nagy figyelmet fordítsanak az iskolák környékének biztonságára. A helyszíneken ügyeljenek a közlekedőkre, átkelőkre, jelenlétükkel elriasztják a bűnözőket, drogterjesztőket.
- A rendőrség továbbra is nagy hangsúlyt fektessen a kábítószer terjesztőkkel kapcsolatos bűnüldözői tevékenységre.
- A lakosság tájékoztatása a bűncselekménnyel kapcsolatos bejelentési csatornákról (telefon tanú), melyen akár anonim módom megtehető a bejelentés.

Az igényekre reagáló prevenciós tevékenységek célja, hogy a kerületben élő gyermekek, fiatalok, felnőttek sikeresen nézzenek szembe a különböző kísértésekkel, és meghozzák a helyes döntést a különböző legális és illegális szerekkel kapcsolatosan.

Nagyon fontos, hogy a meglévő komplex segítői rendszer és a köztük lévő együttműködés tovább erősödjék, segítve a veszélyeztetett fiatalokat, felnőtteket.

Az elmúlt évek országos tapasztalatai alapján szükség van a Kábítószerügyi Egyeztető Fórumok munkájára, tevékenységére. A KEF fontos feladata, hogy a következő években erősítse és bővítse a tagszervezetek együttműködését. A korábbi évek statisztikai adatai azt mutatják, hogy egyre fiatalabb korosztályt érint a drog probléma.

Nagyon fontos a probléma kezelésében, hogy nem csak a gyermeket, mint egyént, hanem az egész családot és a helyi közösségeket is be kell vonni a megelőzésbe. A legális és az illegális szerek vonatkozásában is a szükségletekre és igényekre reagáló preventív tevékenységet kell végezni, amelyek megfelelő alternatívát nyújtanak a veszélyeztetett gyermekek és fiatalok, valamint családjaik számára.

h) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor

Pesterzsébet Önkormányzatával szemben a közszolgáltatások nyújtása során hátrányos megkülönböztetés senkit nem ért. Az egyenlő bánásmód követelményének megsértése miatt szankció megállapítására nem került sor.

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közelet bemutatása

3.7.1. számú táblázat - Intézményi ellátottság (2018)			
Tornateremmel, tornaszobával ellátott köznevelési intézmények száma (intézmény székhelye szerint) (TS 102)	Sportcsarnok, sportpálya léte (TS 103)	A települési könyvtárak kikölcsonzótt egységeinek száma (TS 104)	Közművelődési intézmények száma (TS 105)
db	van/nincs	db	db
23	1	96079	2

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A közművelődés feladata és célja, hogy különböző társadalmi rétegek, csoportok és egyének számára biztosítson szabadidős közösségi alkalmakat, tevékenységeket, rekreációs, életesélyt és életminőséget javító szolgáltatásokat, programokat, helyszínt Pesterzsébet. Fontos a társadalmi összetartozás erősítése, a közösségi élet feltételeinek megteremtése, többek között a kulturális, sport és helyi identitást erősítő rendezvényeken keresztül.

A társas kapcsolatok minősége, a közösségi élet „megélése” - különösen az idősödő, elmagányosodással veszélyeztetett lakosság számára - az életminőség és a kerülethez való kötődés nagyon fontos összetevője, de az egymással törődő közösségek nagyon nagy szerepet játszanak – egyfajta jelzőrendszerként működve - a szociális problémák időben történő kezelése és a közbiztonság javítása terén is.

A közművelődés, illetve a kultúra közvetítése is mindinkább piaci alapokra helyeződik át, és ebben a folyamatban további jelenség, hogy a média / az internet alapú világ egyre inkább felülkerekedik a személyes és közösségi részvételt igénylő közművelődési kapcsolatokon. A kultúra megkérdőjelezhetetlen valós értékeket hordozó formáinak bemutatása, fenntartása közvetítése – különösen kerületi szinten – egyre nagyobb kihívás.

Cél, hogy tudatosítsuk a helyi értékek, a kerületi hírességek emlékének, a helytörténeti hagyományok ápolásának és megőrzésének fontosságát, segítsük a különböző művészeti ágak (színház, zene, képzőművészet, tánc stb.) nyújtotta élmények személyiségformáló hatásának érvényre jutását a közművelődéshez és a kultúrához való hozzáférés jogát biztosítva.

a) közösségi együttélés jellemzői, konfliktuskezelési megoldások

Budapest Főváros XX. kerületében Pesterzsébeten 5 nemzetiségi önkormányzat működik.

Pesterzsébet Önkormányzata a törvényben előírt kötelezettségein túl segíti a helyi nemzetiségi önkormányzatok működését, illetve a külön nemzetiségek számára kiírt pályázat keretében támogatja a helyi nemzetiségek hagyományainak, identitástudatának ápolását.

b) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai

A koronavírus miatt az elmúlt év minden szempontból rendhagyónak bizonyult. A változó járványügyi helyzet nagyfokú rugalmasságot követelt. A vírushelyzet miatt az intézmények bezártak, a dolgozók átirányításra kerültek.

Sokan vettek részt a kerületi időskorú lakosság részére szervezett bevásárlásban, illetve telefonon fogadták a bejövő hívásokat. A munkatársak egy része a kerület különböző pontjain maszkot osztott, és voltak olyan kollégák, akiket orvosi rendelőkbe irányítottak át hőmérséklet mérésére.

A varrni tudó kollégák maszkokat varrtak. Néhány dolgozó idős, ápolásra szoruló beteget látott el otthonában. A lakosság köréből is nagy számban érkeztek önkéntes felajánlások.

c) a helyben élő nemzetiségek kulturális sokszínűségének bemutatása és kulturális identitásuk megőrzésének lehetőségei

A nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény 50. § alapján az egyes nemzetiségek közvetlen választással a fővárosi kerületben nemzetiségi önkormányzatot hozhatnak létre. Budapest Főváros XX. kerületében Pesterzsébeten az alábbi nemzetiségi önkormányzatok működnek:

Pesterzsébeti Bolgár Nemzetiségi Önkormányzat
Német Nemzetiségi Önkormányzat Pesterzsébet
Pesterzsébeti Roma Nemzetiségi Önkormányzat
Pesterzsébet Szlovák Önkormányzata
Budapest Pesterzsébeti Ukrán Önkormányzat.
Pesterzsébeti Örmény Nemzetiségi Önkormányzat

A nemzetiségi önkormányzatok fontosnak tartják, hogy részt vegyenek a nemzetiségüket érintő ünnepeken, megemlékezéseken és kulturális programokon. Kiállításokkal, könyvbemutatóikkal, előadásaikkal színesítik a pesterzsébeti kulturális palettát.

A jövőbeni célok, feladatok között hangsúlyosan szerepel a nemzetiségek aktívabb bevonása a kerület kulturális életébe, a nagyrendezvények színesítéséhez, meg kell keresni a magas szakmai profizmussal megvalósított művészeti programjaikat, alkotóikat.

Már hagyománynak számít, hogy minden év szeptemberében egy egész napos programsorozat keretében megrendezésre kerül az ún. Nemzetiségi Nap. A sétáló utcában valamennyi nemzetiség önálló műsor keretében bemutatja hagyományait, illetve az adott nemzetiségre jellemző ételekkel, édességekkel vendégül látják a kerület lakosait, ezzel is bemutatva saját értékeiket, így őrizve kultúrájukat.

d) helyi lakossági önszerveződések

A Helyi Civil szervezetek, alapítványok, egyesületek meghatározó szereplői és alakítói Pesterzsébet kulturális és közéletének. Fontos partnerei önkormányzatunknak, a lakosság széles rétegeit érik el, lehetőséget adva arra, hogy a városban élők megtalálják azokat a közösségi formákat, melyekhez szívesen csatlakoznának. Legyen szó előadásokról, megemlékezésekről, szórakozásról, valamilyen hobbiról, érdekvédelemről, vagy mások segítségéről. Nincs olyan területe a városi életnek, ahol a civilek ne lennének jelen.

Tevékenyséjükkel színesebbé, érdekesebbé és élhetőbbé teszik városunkat. A megújult Pesterzsébet TV YouTube csatornáján elindult Civilek Társasága sorozatban bemutatkozási lehetőséget kapnak a helyi szervezetek, így a kerület lakossága jobban megismerheti tevékenységüket.

Pesterzsébet kulturális életében a kulturális szakintézmények, a nevelési és oktatási intézmények és a hivatalosan bejegyzett civil szervezetek mellett jelentős szerepet játszanak az amatőr alkotóművészeti csoportok, a hobbi közösségek is. Ezek a csoportok többségében lazábban, vagy szorosabban kapcsolódnak a közművelődési intézményhez.

A Pesterzsébeti Városi Vegyeskar több mint 20 éve működik és meghatározó módon vesz részt a kerület kulturális életében és ápolják a kóruséneklés hagyományát. Szintén több mint 20 éve működik a Pesterzsébeti Városi Fúvószenekar, műsoraikkal szintén rendszeresen fellépnek kerületi ünnepeken, rendezvényeken.

Közel 2 évtizede ápolja a Csili Népdalkör zenei anyanyelvünk hagyományos formáját, igyekeznek népdalaink előadásával élővé tenni és bemutatni zenei örökségünket.

A kerületben működő zenei tevékenységekkel foglalkozó együttesek – pl. a Coda Nostra zenekar, vagy a Hetero Sapiens együttes - akár próbahelyként is a Csilit választották, de rendszeres fellépők az intézmény különböző rendezvényein is.

Számos tárgyalkotó és képzőművészettel foglalkozó csoport is működik a Csiliben, melyek rendszeresen bemutatkoznak és megmutatják alkotásaikat az intézményben. Ilyenek a teljesség igénye nélkül a felnőtt festő kör, a foltvarró klub, az üvegfestő kör, vagy a kézimunka kör.

Több amatőr előadóművészeti csoporttal is büszkélkedhet Pesterzsébet, mind a Csili színjátszókör, mind a Kokas László Zenés Színkör évente több alkalommal állít színpadra és mutat be új produciókat, rendszerint teltházassal nézőtér előtt.

Az amatőr csoportok szakmai sikereikkel öregbítik nem csak saját, de Pesterzsébet jó hírét is. Többségükre jellemző, hogy nem csak kerületünkben ismertek, hanem fővárosi, vidéki rendezvények rendszeres meghívottjai, de több művészeti csoport határainkon kívül is bemutatkozott már. Rendszeresen szerveznek szakmai programokat, találkozót, amikor kerületünk a vendéglátó.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

A Pesterzsébeti Roma Nemzetiségi Önkormányzat céljai között szerepel az autentikus roma kultúra és hagyományok, valamint a cigányság történetének megismertetése. Pesterzsébet Önkormányzata a kulturális, közművelődési, nevelési-oktatási feladatai körében - minden évben – támogatásban részesíti a pesterzsébeti roma közösséget, az összetartozás erősítése céljából. Nyári táborozás keretében képzőművészeti programokat szerveznek, ahol a gyerekek megismerkedhetnek a roma hagyományokkal és kultúrával, festészetet tanulhatnak. Nyelvi felzárkóztató foglalkozásokat tartanak, lóvári nyelvoktatáson ismertetik meg a gyermekeket a nyelv szépségeivel. 2017. októbertől a Pesterzsébeti Roma Közösség Önkormányzata megszervezte és elindította a mentori programját (Talentum program), melynek keretében a 18 és 35 év közötti érettségivel rendelkező pesterzsébeti lakosok részére középfokú nyelvvizsga felkészítőt szervez, felkészíti a jelentkezőket az állásinterjúra, segít elkészíteni az önéletrajzokat, motivációs leveleket, segít a jelentkezőknek az álláskeresésben és minden segítséget megad a munkaerő piacon való elhelyezkedésre.

A helyi anyanyelvű hitéleti tevékenység elmélyítését segíti a Hit Gyülekezete Roma Missziós Hálózatával kötött együttműködési megállapodás, melyben a felek segítik egymás munkáját.

A roma fellépők a békés együttélés jegyében kerületi kulturális és hagyományörző rendezvényeken műsoros előadásokkal színesítik a programokat. A Roma Nemzetiségi Önkormányzat a Helsinki út 26. szám alatt a fiatalok részére egy nyitott klubot üzemeltet, ami hetente kétszer nyitva van, szerdán és pénteken. Céljuk, hogy a fiatalok ne az utcán legyenek, hanem kulturált keretek között tudjanak beszélgetni, sporttal foglalkozni.

Rendszeresen járják az iskolákat, és felkeresik a szülőket, amennyiben jelzést kapnak, hogy valamelyik gyermek nem jár iskolába.

A Belügyminisztériumba beadtak egy programot, mert szeretnék a roma embereknek munkahely teremtésben segíteni 2024-ben, valamint jogi tanácsadást szeretnék nyújtani. Legnagyobb céljuk, hogy az idősebbek végezzék el az alapfokú iskolát, legyen meg a 8. osztályuk.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Munkanélküliség magas, a munkanélküliek munkaerő-piacon történő elhelyezkedése problémákba ütközik	Felnőttképzési programok, képzések szervezése, készségfejlesztő programok megrendezése.
A nem regisztrált munkanélküliek számának feltérképezése, a foglalkoztatás további javítása	A célcsoport feltérképezése, ösztönzése a regisztrálásra, a közfoglalkoztatásba bevonható személyek számának növelése
A hátrányos helyzetek generációkon keresztül átöröklődése	Szociális, gyermekjóléti szolgáltatások bővítése, felzárkóztatási, fejlesztési programok szervezése.
A romák és mélyszegénységben élők egészségi állapota átlagos életminősége, lakhatása az átlagnál rosszabb,	Egészségügyi és szociális szakemberek együttműködése Átfogó problémakezelés a lakhatási körülmények, a lakhatás biztonságának javítása, lakhatási lehetőségek bővítése céljából (pályázati források igénybevétele)
A mélyszegénységben élők és a roma lakosság egy része kiszorul a kulturális és ismeretterjesztő programokból	Az önkormányzat által ingyenesen, vagy kedvezményesen igénybe vehető kulturális és ismeretterjesztő programok körének bővítése.

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

4.1 A gyermekek helyzetének általános jellemzői gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek

korcsoport	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
1-2 éves	1664	1765	1263	1792	1775	1776	1084	1110
3-4 éves	1121	1161	1278	1296	1239	1240	1150	1048
5-6 éves	1172	1150	1171	1176	1104	1122	1179	1146
7-8 éves	1393	1186	1310	1187	1148	1130	1729	1126
9-10 éves	1110	1223	1243	1268	1227	1205	1607	1044
11-12 éves	1055	1113	1241	1261	1238	1241	1224	1089
13-14 éves	1065	1083	1098	1155	1158	1170	1165	1176
15-16 éves	1065	1083	1183	1136	1125	1117	1234	1216
17-18 éves	1143	2227	1173	1178	1172	1180	1090	1146
Összesen:	10788	11991	10960	11449	11186	11181	11462	10101

Forrás: Önkormányzat

4.1. számú táblázat - Gyermekekori népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2.számú táblázatból)					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
	Fő	Fő	Fő	%	%
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	30 421	33 696	64 117	47,45%	52,55%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			1 588	2,48%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	4 255	3 898	8 153	6,64%	6,08%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	800	773	1 573	1,25%	1,21%

Forrás: TeIR, KSH Tstar

a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékossgal élő gyermekek jellemzői, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete

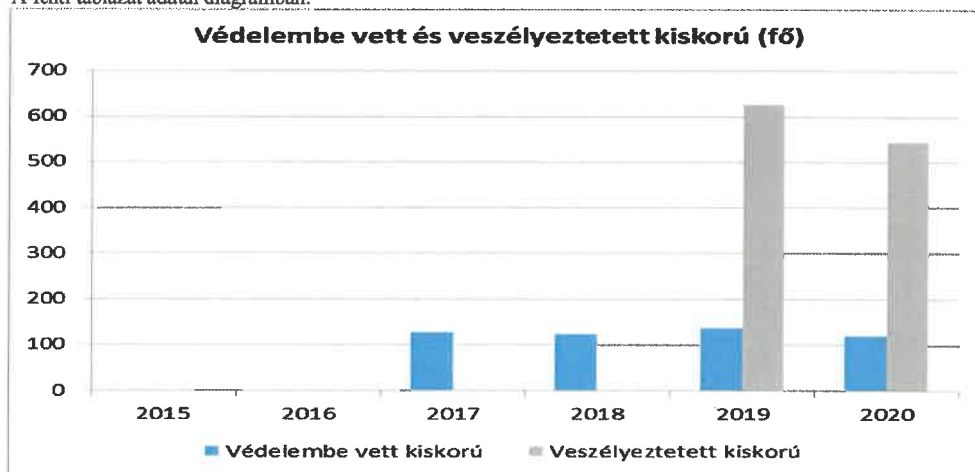
Veszélyeztetettség: olyan – a gyermek vagy más személy által tanúsított – magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot (egészségügyi, anyagi ok), amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza (Gyvt. 5. § n) pont).

4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek		
Év	Védelembe vett kiskorú gyermekek száma (TS 116)	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma (TS 115)
	Fő	Fő
2015	n.a.	n.a.
2016	n.a.	n.a.
2017	126	n.a.
2018	123	n.a.
2019	137	626
2020	120	543

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A fenti táblázat adatai diagramban:

A gondozásba kerülő klienseknél mindig megmutatkozik, hogy összetett feladatot igényel a valós problémák kiderítése és a megoldási lehetőségek kidolgozása a családokkal.

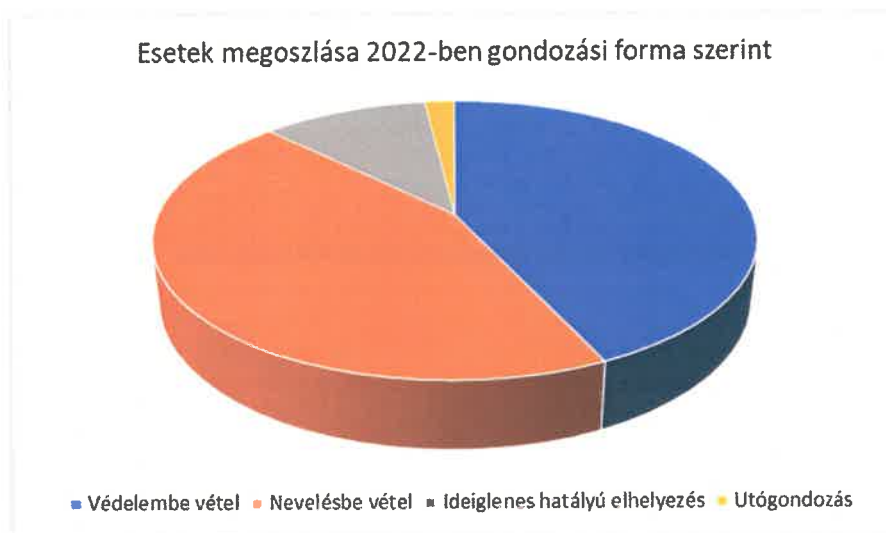
Az előző évekhez hasonlóan elsődleges problémaként továbbra is kiemelkedő a nevelési probléma, az anyagi okok és a tankötelezettség mulasztása. Jelentősen emelkedett a „család életvitele”, mint elsődleges bekerülési ok, amely a gyermeket nevelő szülők szenvedélybetegségét, antiszociális viselkedését jelenti. Szintén tovább emelkedett a családi konfliktusok miatt hatósági intézkedést igénylő esetek száma.

Forrás: HSZI

A gyermekvédelmi törvény módosításának értelmében a Központ tevékenységének célja a már hatósági intézkedéssel érintett családok esetében a gyermekek veszélyeztetettségének megszűnése, a családjából kiemelt gyermekek visszagondozása.

A Család- és Gyermekjóléti Központ esetmenedzsere elsősorban olyan családokkal kerül kapcsolatba, melyek esetében valamilyen okból (együtműködés hiánya, kiskorú súlyos veszélyeztetettsége) az önkéntes együtműködés keretében végzett szociális segítő tevékenységtől már eredmény nem várható, a veszélyeztetettség megszüntetéséhez ez nem elegendő.

Forrás: HSI

A Gyvt. 67/A. § (1) bekezdése határozza meg a **hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzet** megállapításának feltételeit: a szülő vagy családba-fogadó gyám alacsony iskolai végzettségét, alacsony foglalkoztatottságát, és a gyermek elégtelen lakókörnyezetét, illetve lakáskörülményeit, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéshez szükséges feltételek. A jogosultság alapja a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság.

ÉV	Hátrányos Helyzetűek száma	Halmozottan Hátrányos Helyzetűek száma
2015	114	72
2016	187	159
2017	217	113
2018	220	57
2019	187	73
2020	nem történt adatszolgáltatás	nem történt adatszolgáltatás

Forrás: Önkormányzat

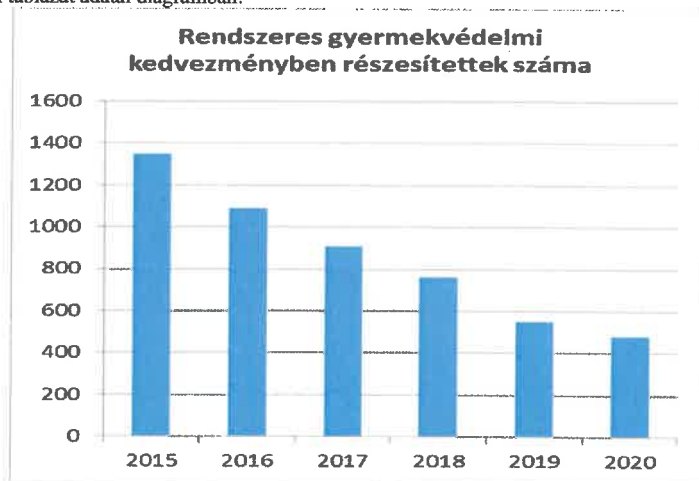
2022-ben a Halmozottan hátrányos gyermekek száma 172 fő, a halmozottan hátrányos gyermekek száma 28 fő volt.

b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek	
Év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma (TS 111)
	Fő
2015	1350
2016	1088,5
2017	907
2018	760,5
2019	552
2020	482

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

A fenti táblázat adatai diagramban:

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosultak számának alakulása folyamatos csökkenést mutat: míg 2018-ban 760 család részesült rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben, addig 2019. évben már csak 552 család, majd 2020. évben 482 család.

A jogosultsági jövedelemhatár (2018. január 1-jétől) családban nevelkedő gyermek esetén az öregségi nyugdíj összegének 135%-a, ha a gyermeket egyedülálló szülő vagy más törvényes képviselő gondozza, vagy ha a gyermek tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos, vagy ha a kedvezmény megállapítását nagykorú gyermek kéri, abban az esetben az öregségi nyugdíj összegének 145%-a. Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapítása esetén a gyermek jogosult a Gyvt. szerint normatív kedvezményekre, szünidei étkezésre, valamint évente két alkalommal pénzbeli támogatásra.

Önkormányzatunk 2015 és 2020 között a táblázatban szereplő fő részére állapított rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre szóló jogosultságot. A rászoruló családoknak a Gyvt. 20/A. §-a alapján augusztusban és novemberben gyermekenként 6.000,-Ft/fő, illetve 6.500,- Ft/fő összegű – természetbeni támogatást nyújtottunk Erzsébet utalvány formájában, a központi költségvetés terhére.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre vonatkozó eljárásrend a Covid19 világjárványra és az Ukrajna területén fennálló fegyveres konfliktusra való tekintettel több alkalommal módosításra került.

A Kormány a veszélyhelyzet kihirdetéséről szóló többször módosított 478/2020. (XI.3) Korm. rendelettel, veszélyhelyzetet és veszélyhelyzeti intézkedéseket hirdetett ki. A járványügyi készültségi időszak 2022. május 31. napjáig volt hatályban.

A veszélyhelyzet ideje alatt teendő, egyes szociális és gyermekvédelmi ellátásokkal kapcsolatos intézkedésekről, valamint a szociális és gyermekvédelmi szolgáltatásoknak a veszélyhelyzet ideje alatt elrendelt működési rendjéről szóló 556/2020. (XII.4.) Korm. rendelet 2021. december 31. napjáig hatályos 9. §-a alapján a 2020. december 05-én fennálló és a veszélyhelyzet ideje alatt lejáró rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság időtartama, valamint a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzet fennállását megállapító határozat hatályának időtartama meghosszabbodott a veszélyhelyzet megszűnésének hónapját követő második hónap végéig.

A jogosultság meghosszabbodására vonatkozóan a 2021. december 1-jén hatályba lépett a veszélyhelyzettel összefüggő átmeneti szabályokról szóló 2021. évi XCIX. törvény (a továbbiakban: Átmeneti törvény) 96. § (3) bekezdése, illetve a 2021. december 29-én hatályba lépett a veszélyhelyzettel összefüggő átmeneti szabályokról szóló 2021. évi XCIX. törvény hatálybalépésére tekintettel egyes törvények eltérő alkalmazásáról szóló 647/2021. (XI.30.) Korm. rendelet 8/A. § (2) bekezdése tartalmazott további szabályokat.

Az Átmeneti törvény 2022. június 1-től hatályos 96. § (3) bekezdés a) és b) pontja szerint a 2020. november 4-e és 2022. június 30-a között lejáró rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság, valamint a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzet fennállását megállapító határozat hatálya 2022. augusztus 31-éig hosszabbodott meg. A fentiek alapján a 2020. november 4-e és a 2022. június 30-a között lejáró rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való meghosszabbodott jogosultság időtartama, valamint a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzet fennállását megállapító határozat hatályának időtartama 2022. augusztus 31. napjával megszűnt. A fentiek alapján az érintettek részére tájékoztatás került megküldésre a meghosszabbodott jogosultság időtartamának végdátumáról, valamint arról, hogy a jogosultság ismételt megállapítása érdekében új kérelmet szükséges benyújtaniuk.

A fentiek alapján 2022-ben a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságok felülvizsgálata és az új kérelmek benyújtása alapján a jogosultságok nagy részének megállapítására 2022. szeptember 1. napjától került sor.

A 2022. szeptember 24-én hatályba lépett a veszélyhelyzet ideje alatt a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság jövedelmi feltételeinek egyes szabályaitól való eltérésekről szóló 344/2022. (IX.9.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) 1. §-a arról rendelkezett, hogy az Ukrajna területén fennálló fegyveres konfliktusra, illetve humanitárius katasztrófára tekintettel, valamint ezek magyarországi következményeinek az elhárítása a veszélyhelyzet ideje alatt a Gyvt. rendelkezéseit a fenti jogszabályban foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

A Korm. rendelet 2. §-a megemelte a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításánál jövedelmi feltételeként meghatározott, a gyermeket gondozó családban fennálló egy főre jutó havi jövedelem összegét. A Korm. rendelet 5. § (2) bekezdése úgy rendelkezett, hogy amennyiben az Átmeneti törvény 96. § (3) bekezdés a) pontja alapján 2022. augusztus 31-éig meghosszabbított rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság újbóli megállapítása iránt 2022. május 31-ét követően benyújtott kérelmet a Korm. rendelet hatálybalépését megelőzően,

jövedelmi okokból utasították el, az ellátásra való jogosultságot a települési önkormányzat jegyzőjének a Korm. rendelet hatálybalépését követő 15 napon belül a 2. §-ban meghatározott jövedelmi feltételek alapján hivatalból felül kell vizsgálnia.

Fentiek alapján a vonatkozó rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságot elutasító döntések felülvizsgálatra kerültek és a Korm. rendelet 2. §-ban meghatározott jogosultsági feltételek fennállása esetén megállapításra került a 2022. szeptember 1-jétől fennálló rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság.

A megemelt jövedelmi feltételek a Gyvt. 2023. január 1-től hatályos módosításában is meghatározásra kerültek, az eltérő szabályozást tartalmazó Korm rendelet 2023. január 1-vel hatályát veszítette.

A fent részletezett jogszabályi változásoknak megfelelően 2022. évben megállapított jogosultságok alapján, a rászoruló családoknak a Gyvt. 20/A. §-a szerint augusztusban és decemberben - gyermekeként 6 000,-Ft alapösszegű, a két alkalommal 308 gyermekre tekintettel összesen 1848 000,-Ft összegben nyújtott, valamint gyermekeként 6 500, Ft emelt összegű, a két alkalommal 616 gyermekre tekintettel összesen 4 004 000,-Ft összegben nyújtott, mindösszesen 5 852 000,-Ft - pénzbeli támogatást folyósítottunk a központi költségvetés terhére. A kérelmező családoknál továbbra is jellemző az alul foglalkoztatottság, valamint a szociális helyzetük és egészségi állapotuk alapján biztosított ellátási formák igénybevétele.

2022-ben 43 rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény iránti kérelem elutasítására (elsősorban a jogosultsági határt meghaladó jövedelemre tekintettel), illetve a hiánypótlási kötelezettség elmulasztása miatt az eljárás megszüntetésére került sor.

c) a gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők helyzete

Budapest Főváros XX. kerület Pesterzsébet Önkormányzata Képviselő-testületének a települési támogatásoktól szóló jelenleg hatályos 2/2015. (II. 17.) önkormányzati rendelete az alábbi gyermek jogán járó helyi juttatásokat tartalmazza.

- Sporttámogatás

A Rendelet vonatkozó szabályai több alkalommal kerültek módosításra, azzal a céllal, hogy bővüljön a támogatottak köre. A támogatás az általános és középiskolás gyermekek részére állapítható meg, azzal a céllal, hogy a pesterzsébeti telephelyű és székhelyű sportegyesületek szakosztályaiban történő sportolás havi tagdíjának költségéhez biztosítson támogatást.

A sporttámogatásra az a gyermek jogosult, akinek családjában az egy főre havi jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének (2023-ban szociális vetítési alap) 350 %-át, vagy ha a szülő a gyermeket egyedül neveli, a családban az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének (2023-ban szociális vetítési alap) 400%-át. A támogatás a jövedelmi feltételek fennállása esetén, a szükséges igazolások becsatolása alapján utólag kerülhet megállapításra.

A sporttámogatás a kérelem benyújtását követő hónap első napjától egy évre állapítható meg, összege a befizetett tagdíj összege, de legfeljebb 5000,-Ft, mely az egyesület részére kerül folyósításra. Sporttámogatás 11 alkalommal került folyósításra, összesen 55 000,- Ft összegben.

- Oltási támogatás

A támogatás a kerületben élő gyermekek részére biztosítható, az agyhártyagyulladás, a kullancs által terjesztett agyvelőgyulladás és a rota vírus okozta megbetegedési veszély elhárítása céljából beadott védőoltás költségeihez való hozzájárulásként.

A Rendelet alapján a támogatásra az jogosult, akinek családjában az egy főre havi jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének (2023-ban szociális vetítési alap) 350 %-át, vagy ha a szülő a gyermeket egyedül neveli, a családban az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének (2023-ban szociális vetítési alap) 400%-át.

A kérelemhez mellékelni kell az oltóanyag megvásárlását igazoló gyógyszerári bizonylatot (a gyermek vagy a szülő nevére kiállított számlát) és a gyermekorvos igazolását vagy az oltási könyvet az oltásról.

A támogatás a jövedelmi feltételek fennállása esetén, a szükséges igazolások becsatolása alapján utólag kerülhet megállapításra, összege a megvásárolt oltóanyag igazolt költsége.

Oltási támogatás 5 alkalommal került folyósításra, összesen 190 807,- Ft összegben.

- Születési támogatás

A születési támogatás a települési támogatások részeként a gyermek születésére tekintettel, a gyermekvállalással járó költségek enyhítésére megállapítható egyszeri támogatás. Születési támogatásra az édesanya jogosult (az örökbefogadó szülő, a gyám, az apa speciális esetekben), ha a kérelem benyújtásakor és a szülés időpontját közvetlenül megelőzően legalább egy éve rendelkezik lakóhellyel Budapest Főváros XX. kerület Pesterzsébet közigazgatási területén. A támogatás összege 30 000,-Ft/gyermek. A születési támogatás 150 alkalommal került folyósításra, összesen 4 500 000,- Ft összegben.

- Szociális tanulmányi támogatás

A szociális tanulmányi támogatás a középiskolai tanulók mellett az általános iskola 5-8. évfolyamán tanuló gyermekek részére is lehetővé teszi - a jó tanulmányi eredményükre való tekintettel - a támogatás megállapítását. Szociális tanulmányi támogatásban a 4,2-es tanulmányi átlagot elérő középiskolás diákok, illetve a 4,5-ös tanulmányi átlagot elérő 5-8 évfolyamos általános iskolás diákok részesülhetnek, ha családjukban az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének (2023-ban szociális vetítési alap) a 350 %-át egyedülálló, nagycsaládos és emelt összegű családi pótlékban részesülők esetében az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének (2023-ban szociális vetítési alap) a 400%-át.

A támogatás iránti kérelmeket a jogosultság alapjául szolgáló tanulmányi évet követő november 30-ig lehet benyújtani. A támogatás összege egyszeri 35 000,-Ft. A szociális tanulmányi támogatás 12 alkalommal 420.000, -Ft összegben került folyósításra.

- Beiskolázási támogatás – 2023-as évben bevezetett támogatás

Beiskolázási támogatásra jogosult a közoktatási intézmény nappali tagozatán tanulmányokat kezdő vagy folytató gyermek, valamint a 20. életévét be nem töltött középfokú oktatási intézmény nappali tagozatán tanulmányokat folytató nagykorú tanuló, ha családjában az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg a szociális vetítési alap összegének 450 %-át, vagy szülő vagy más törvényes képviselő által egyedül nevelt, 3 vagy több gyermekes családban élő, illetve emelt összegű családi pótlékban részesülő gyermek esetén családjában az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg a szociális vetítési alap összegének 480 % -át. A beiskolázási támogatás iránti kérelmet a szülő vagy más törvényes képviselő, illetve a nagykorú kérelmező nyújthatja be a rendelet 13. melléklete szerinti formanyomtatványon tárgyév július 1. napjától szeptember 30. napjáig. A beiskolázási támogatás iránti kérelemhez csatolni kell a család jövedelmére vonatkozó igazolásokat, a közoktatási intézmény nappali tagozatán tanulmányokat kezdő, a tanköteles kort betöltött tanuló, valamint a közoktatási intézmény nappali tagozatán tanulmányokat kezdő gyermekek estében a tanulói jogviszonyra vonatkozó igazolást.

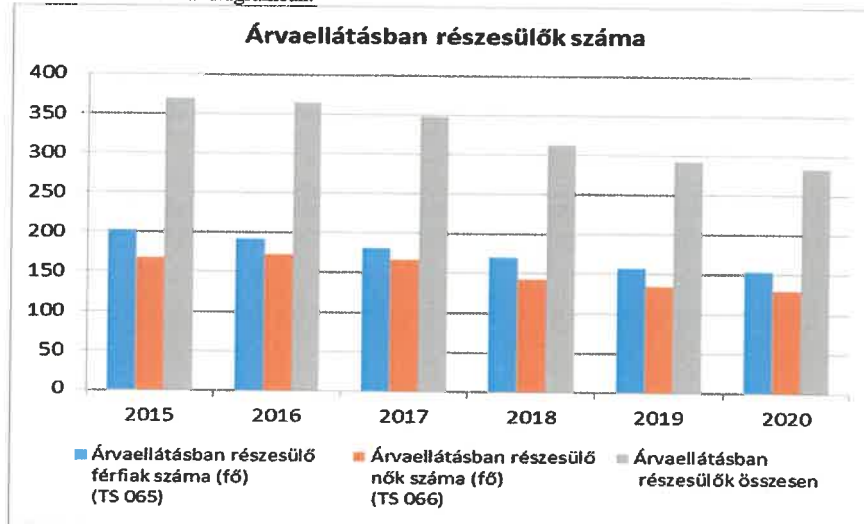

A Magyar Államkincstár hatáskörébe tartozik az árvaellátás megállapítása és annak folyósítása. A fenti táblázat 2019-től csökkenést mutat, de sajnálatosan a COVID-19 járványhelyzet miatt az ellátásban részesülők száma emelkedésnek indult. 2021-ben a TEIR adatai alapján kerületünkben 302 fő részesült árvaellátásban.

4.1.3. számú táblázat - Árvaellátás			
Év	Árvaellátásban részesülő férfiak száma (fő) (TS 065)	Árvaellátásban részesülő nők száma (fő) (TS 066)	Árvaellátásban részesülők összesen
	Fő	Fő	Fő
2015	202	168	370
2016	192	173	365
2017	181	167	348
2018	170	143	313
2019	157	135	292
2020	154	130	284

Forrás: TEIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

A fenti táblázat adatai diagramban:

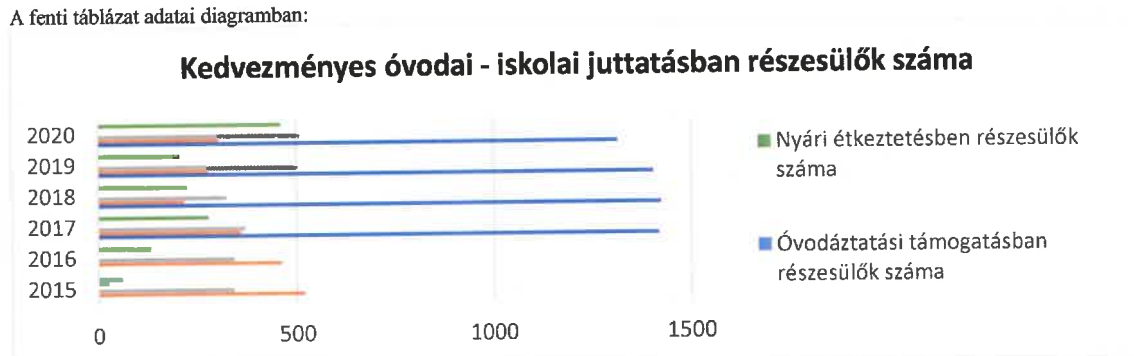
d) ingyenes vagy kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők jellemzői

A Gyvt. 21/B. § (1) bekezdés b)–d) pontja és (2) bekezdése szerinti ingyenes vagy kedvezményes gyermekétkeztetés igénybevétele az alábbi jogcím alapján kérhető:

- A gyermek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül
- A gyermek tartósan beteg vagy fogyatékos
- A gyermek családjában három vagy több gyermeket nevelnek
- A gyermek nevelésbe vételét rendelte el a gyámhatóság, vagy
- A gyermek utógondozói ellátásban részesül.

4.1.4. számú táblázat – Kedvezményes óvodai - iskolai juttatásokban részesülők száma (A táblázat kitétele és elemzése opcionális.)						
Év	Ingyenes étkezésben résztvevők száma óvoda	Ingyenes étkezésben résztvevők száma iskola 1-8. évfolyam	50 százalékos mértékű kedvezményes étkezésre jogosultak száma 1-13. évfolyam	Ingyenes tankönyv-ellátásban részesülők száma	Óvodáztatási támogatásban részesülők száma	Nyári étkeztetésben részesülők száma
	Fő	Fő	Fő	Fő	Fő	Fő
2015	n.a.	520	343	n.a.	27	62
2016	n.a.	463	344	n.a.	0	132
2017	1 420	362	372	n.a.	0	280
2018	1 426	218	325	n.a.	0	226
2019	1 406	279	503	n.a.	0	208
2020	1 317	306	507	n.a.	0	462

A fenti táblázat adatai diagramban:

A 2020. évben a járványhelyzet miatt az iskolákban online oktatás volt, míg az óvodák és bölcsődék a járványügyi intézkedések miatt zárva tartottak. A rossz szociális helyzetű családok esetében igény jelentkezett a kedvezményben részesülő gyermekek számára biztosított étkeztetés iránt. A pandémia alatt az Önkormányzat az étel kiszállításával gondoskodott arról, hogy a gyermekek napi meleg ételhez jutása biztosítva legyen.

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek helyzete

Az Ukrajnából a háborús helyzet miatt Magyarország területére lépő és a Külső-Pesti Tankerületi Központ által fenntartott XX. kerületi köznevelési intézménnyel tanulói jogviszonyt létesítő tanulók száma 19 fő, ebből csak ukrán állampolgársággal rendelkezik 15 fő, kettős állampolgárságú 4 fő.

Ellátó intézmények:

Budapest XX. kerületi Lázár Vilmos Általános Iskola (4 fő)
 Budapest XX. kerületi Gyulai István Általános Iskola (8 fő)
 Budapest XX. kerületi Hajós Alfréd Általános Iskola (5 fő)
 Budapest XX. kerületi Ady Endre Általános Iskola (2 fő)

A köznevelési és szakképző intézményben ideiglenes védelemre jogosult, tanköteles tanulók fejlesztésének, nevelésének-oktatásának megvalósítása érdekében szükséges finanszírozásról szóló 117/2022. (III.22.) Kormányrendelet és az ideiglenes védelemre jogosult köznevelésben, szakképzésben tanulók fejlesztésének, nevelésének-oktatásának megvalósítása érdekében szükséges forrásbiztosításról szóló 1387/2022. (VIII. 9.) Korm. határozat alapján a tanulók - állampolgárságtól függetlenül - az alapellátáson felül heti öt óra egyéni felkészítést kaphatnak, melynek finanszírozására az állam 130 000 forint/hó/tanuló kiegészítő támogatást biztosít.

Ezt az alapellátáson felüli, az integrációt és a magyar nyelv elsajátítását segítő egyéni felkészítést a Külső-Pesti Tankerületi Központ fenntartásában álló kerületi általános iskolákban biztosítjuk.

Ha az iskolai tanulmányok folytatását a magyar nyelv ismeretének hiánya vagy a külföldi és a magyar iskola követelményrendszere közötti eltérés gátolja, az iskola igazgatója - a szülő egyetértésével - az évfolyam megismétlését engedélyezheti úgy is, hogy a tanuló csak felzárkóztató foglalkozásokon és nyelvórákon vesz részt. A foglalkozások idejét, az annak keretében oktatott ismeretek körét, az ismeretek elsajátításáról történő számadás módját az igazgató állapítja meg.

Az Óvodák tekintetében 2022-ben az alábbi létszámban láttak el magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermeket.

Pesterzsébeti Nyitnikék Óvoda: 3 fő

Pesterzsébeti Baross Német Nemzetiségi Óvoda: 1 fő

Pesterzsébeti Gézengúz Óvoda: 3 fő

Pesterzsébeti Gyermekmosoly Óvoda: 4 fő

Pesterzsébeti Lurkóház Óvoda: 8 fő

Pesterzsébeti Kerekerdő Óvoda: 0 fő

f) állampolgársággal rendelkező, illetve magyar állampolgársággal nem rendelkező külföldről visszatért, hátrányos helyzetű családban élő gyerekek jellemzői

Ha a tanköteles magyar állampolgár külföldön tanul, de Magyarországon egyéni munkarenddel rendelkezik, a tanulói jogviszony nem szünetel, a tanuló a magyar köznevelési intézményben teljesíti tankötelezettségét, de általában külföldön is jár iskolába. Az egyéni munkarenddel rendelkező tanuló osztályzatait az a köznevelési intézmény állapítja meg, amellyel a tanuló Magyarországon tanulói jogviszonyban áll, osztályozó vizsga alapján.

Ez a megoldás a tanuló túlterhelése miatt nem javasolható kifejezetten, hiszen a külföldi tanulmányok hazatéréskor a magyar köznevelési intézmény által beszámíthatók.

Ha a tanköteles magyar állampolgár tanulmányait külföldön kezdte meg vagy Magyarországon megkezdett tanulmányait külföldön folytatta és nem rendelkezik egyéni munkarenddel az Nkt. 91. § (3) bekezdése szerint a tanulónak a külföldi tanulmányok alatt szünetel a magyarországi tanulói jogviszonya. Az Nkt. 92. § (9) - (10) bekezdése szerint a külföldön megkezdett és befejezetlen tanulmányok a magyar köznevelés iskolarendszerében folytathatók. A tanulmányok beszámításáról, továbbá a tanuló felvételéről, az iskola igazgatója dönt.

Ha a kettős állampolgár tanulmányait Magyarországon kívánja kezdeni/folytatni a magyar állampolgárságról szóló 1993. évi LV. törvény 2. § (2) bekezdése szerint a magyar jog alkalmazása szempontjából magyar állampolgárnak kell tekinteni, rájuk vonatkozóan a magyar köznevelési jogszabályokat kell alkalmazni.

Ha a tanköteles nem magyar állampolgár, akkor tanköteles Magyarországon, ha

a) menekült, oltalmazott, menedékes, valamint a menedékjogról szóló 2007. évi LXXX. törvény alapján befogadott jogállású,

b) a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személyek beutazásáról és tartózkodásáról szóló törvény szerint a szabad mozgás és tartózkodás jogát Magyarországon gyakorolja,

c) a harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló törvény hatálya alá tartozik és bevándorolt vagy letelepedett jogállású, vagy Magyarország területén való tartózkodásra jogosító engedéllyel rendelkezik.

A feltételek meglétét a tanuló nevelési-oktatási intézménybe történő felvételénél igazolni kell.

Az a)-c) pontban meghatározott nem magyar állampolgár - ha a magyar jog szerinti tanköteles kort eléri - a magyar állampolgárokkal azonos feltételekkel tanulhat a magyar oktatásban.

4.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

A Központi Statisztikai Hivatal a XX. kerületre vonatkozóan 4 városszövetbe ágyazott szegregátumot határolt le. Az itt élő családok kiskorú gyermekei a lakónépesség 18-20%-át teszik ki, ennek következtében az oktatási szegregáció megelőzése érdekében a Külső-Pesti Tankerületi Központ is rendszeresen lépéseket tesz.

A Tankerület a Budapest XX. Kerületi Zrínyi Miklós Általános Iskolában a 2022/2023. tanévben az oktatás-nevelés szüneteltetéséről, majd megszüntetéséről döntött.

A Budapest XX. Kerületi Zrínyi Miklós Általános Iskola EHHA perben érintett, szegregált iskola volt. Az elmúlt években a tanulólétszám egyre csökkent, a 2019-2020. tanévben még 113 fő, a 2022/2023. tanévkezdésre a tanulói létszám már 41 főre csökkent volna.

Az iskola az elmúlt tíz évben két összevonást élt meg, mindkét esetben szegregálódott intézmények diákjait fogadta be. Az iskola első összevonása után azonnal érezhetővé vált az elvándorlás, ezért 2008-ban körzethatár módosítást hajtott végre az Önkormányzat, majd 2015-ben ismét körzethatár módosítás történt a KLIK Budapest XX. Tankerülete részéről.

A harmadik körzethatár módosítást 2019-ben a Külső-Pesti Tankerületi Központ hajtotta végre. Ezeknek az intézkedéseknek egyike sem eredményezte a tanulói létszám emelkedését, de még a stagnálását sem, továbbá a hátrányos helyzetű tanulók száma is csak emelkedett. A tanulmányi átlagok messze a leggyengébbek a Tankerület iskolái között, kompetenciamérés eredményei átlag alattiak voltak.

A Külső-Pesti Tankerületi Központ mind szakmai, mind fenntartói feladatok tekintetében igyekezett megállítani a szegregálódási, illetve elvándorlási folyamatot:

szakmai törekvések	infrastrukturális törekvések
2017-ben bevezette az intézmény a Hejőkeresztúri Modellt	az intézmény külső szigetelést kapott
2017-ben bevezette az intézmény a Sakkpalota Programot	folyosói új padló- illetve falburkolatot kaptak
2017-ben bevezette az intézmény a Kosárpalánta Programot	2020-ban új kazánt kapott az iskola
2018-ban csatlakozott az intézmény a Komplex Instrukciós Programhoz	2021-ben a tornatermet az épülettel összekötő folyosó teljes felújítására került sor
folyamatos kapcsolatot ápolt a Gyermekjóléti Szolgálat	az összes nyílászáró cseréje megvalósult
	tárgyi eszközkészletének folyamatos gondozása, bővítése

Forrás: Külső-Pesti Tankerület Központ

Az integráció kizárólag úgy valósulhatott meg, hogy az iskola tanulóit a szegregált környezetből kiemelve, nem egy iskolát jelöltünk ki a diákok befogadására, hanem – szülői egyetértéssel - a kerület iskoláinak osztályaiban oly módon helyeztük el a tanulókat, hogy mind pedagógiai, mind gyermekvédelmi szempontból pozitív kimenetelt érzünk el.

Budapest XX. Kerületi Ady Endre Általános Iskola	11 fő
Budapest XX. Kerületi Lázár Vilmos Általános Iskola	8 fő
Budapest XX. Kerületi Gyulai István Általános Iskola	7 fő
Budapest XX. Kerületi Nagy László Általános Iskola és Gimnázium	8 fő
Budapest XX. Kerületi Hajós Alfréd Általános Iskola	7 fő
összesen	41 fő

Forrás: Külső-Pesti Tankerületi Központ

A Külső-Pesti Tankerületi Központ az oktatási eredményesség, a lemorzsolódás mutatók, a tanulók egyenletesebb eloszlása érdekében - az Antiszegregációs Munkacsoport bevonásával – folyamatosan adatelemzést végez és erre építve tervezi meg a szükséges további beavatkozásokat. A Tankerületi Központ Esélyegyenlőségi Intézkedési Terve és helyzetelemzése alapján a Budapest XX. Kerületi Ady Endre Általános Iskola 3 éves intézményfejlesztési és intézkedési tervet készített, melynek megvalósítását 2022-ben kezdte meg.

Az Önkormányzat nyári napközit biztosít a szünidő alatt, étkeztetéssel, a hátrányos helyzetű tanulók részére. Olyan foglalkozások lebonyolítására van szükség, melyek biztosítják a gyermekek felzárkózási esélyeinek növelését és a szabadidő értelmes eltöltését. A kerületben rendkívül alacsony az önkéntesek száma.

A civil szervezetek megerősítésére, megtámogatására van szükség a közösségi szolgálatban résztvevő diákok fogadása érdekében.

A hátrányos helyzetű általános iskolás tanulók egyéni és csoportos fejlesztését, illetve a szabadidő hasznos eltöltését célzó tanoda létrehozása szükséges. A nem formális tanulási módszerekre épülő kompetencia-fejlesztés elősegíti az iskolai sikerességet és erősíti a továbbtanulási motivációkat.

A hátrányos helyzetű gyermekek lemorzsolódásának megelőzése, az utcai devianciák, a fiatalkori bűnözővé válás elkerülése és a BTM nehézségekkel küzdő gyermekek problémáiban való segítségnyújtás biztosítása érdekében Kortárs-segítők képzésének lehetőségét meg kell teremteni. A Külső-Pesti Tankerületi Központtal és a KEF-fel együttműködve az Önkormányzat támogatja az iskolai drogprevenció, a stressz prevenció és a családi életre nevelés témakörökből rendhagyó órák rendezését.

A kortárscsoport fontos helyszín a serdülők számára, hogy elsajátítsák a személyiségfejlődésükhöz szükséges készségeket, a társas viselkedési formákat.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékkal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

a) védőnői ellátás jellemzői (pl.: a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	Fő	Fő
2015	29	2 189	75
2016	30	2 147	72
2017	29	2 229	77
2018	27	1 888	70
2019	31	1 877	60,55
2020	28,5	2 045	71,75

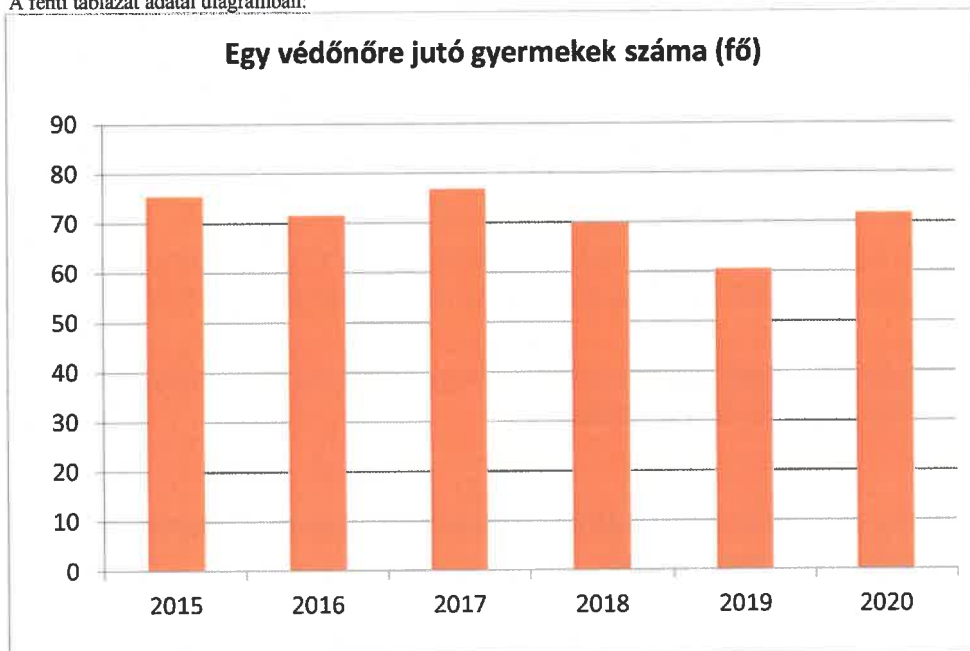
Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

A fenti táblázat adatai diagramban:

A fenti táblázat adatai diagramban:

2020-ban a HSZI-nek a BFKH XX. kerületi Hivatala Népegészségügyi Osztály által kiadott működési engedélyben 28 védőnői státusz betöltése volt engedélyezett. Ebből 20 területi védőnői és 8 iskola/ízfúási védőnői státusz volt. Az ellátási terület és létszám arányában a körzetek megfeleltek a rendeletekben előírtaknak, miután a 2020-es évben a területi védőnőknél 3 körzetet érintő körzetmódosítás zajlott le.

A 20 területi védőnői körzetből minden állás betöltött volt. Az iskolavédőnői 8 státusból 8 betöltött, 1 státusz nyugdíj mellett 4 órában volt ellátva, egy védőnő tartósan távol volt, munkáját belső helyettesek végezték.

A pandémia miatt a védőnői ellátás folyamata is megváltozott az EMMI utasításainak és az aktuális szakmai ajánlásoknak, eljárásrendeknek megfelelően az alábbiak szerint:

- A Területi Védőnői Szolgáltatnak a működő telephelyeken telefonon elérhető ügyeletet kellett biztosítania a pandémia első és második hulláma alatt, munkanapokon 8-16 óráig.
- A területi védőnők a gondozottakkal való személyes találkozást rendkívüli esetekben biztosították (pl. első terheség esetén tanácsadás, újszülöttlátogatás, kiemelt veszélyeztetett esetben családlátogatás, gondozás), a gondozottakat lehetőség szerint távkommunikáció keretein belül látták el, így intézték a státusz felvételeket, a tanácsadásokat, a várandós gondozást és a preventív tevékenységet.

- Digitális tanácsadás lehetőségét kellett felajánlani telefon, Skype, videofelvétel. Ezek segítségével nyomon követhetők a csecsemők, kisgyermek fejlődése. Szülői kérdőíveket e-mailen vagy kép formájában juttatták el a szülők.
- Amennyiben nem volt elkerülhető a személyes találkozás, előzetes időpont egyeztetésre volt szükség, ez azóta sem változott. Előzetes szóbeli nyilatkozatot kellett kérni arra vonatkozóan, hogy a gondozott egészséges és a környezetében nincs akut légúti fertőzésben szenvedő beteg.
- A személyes találkozások alkalmával a védőnőknek a védőeszközök használata kötelező, és az infekciókontroll szabályokat fokozottan be kell tartaniuk. A gondozottnak orr-szájmaszk használata kötelező, és lehetőség szerint egy gondozottat maximum egy személy kísérheti.
- Iskolavédőnői szolgálat esetén az iskolai jelenlét nélküli oktatás idején a védőnők adminisztrációs feladatokat, tájékoztató anyagok összeállítását végezték, továbbá a házi orvosi rendelőkben láttak el segítő feladatokat (láz mérés, koordinálás).
- Jelenlétes oktatás esetén pedig a fenti szabályok szigorú betartása mellett végezheték az osztályvizsgálatokat, oltásokat.

Védőnői Szolgálat kapcsolatszerkezete:

A Védőnői Szolgálat szoros együttműködésben végzi preventív tevékenységét:

- A közös gondozottak ellátásában a házi gyermekorvosokkal, házi orvosokkal, szülésznőgyógyász szakorvosokkal.
- Család-és gyermekjóléti Központ családgyógyászokkal.
- Az Önkormányzat és intézményei (bölcsődék, óvodák, iskolák, Pedagógiai Szakszolgálat) munkatársaival.
- Nevelési/oktatási intézményekben a gyermekvédelmi felelősökkel,
- a Vöröskereszt Dél-pesti Régiójával,
- egyesületekkel, klubokkal, egyéb civil szervezetekkel,
- Egyházakkal.

A kerületi gyermekjóléti szolgálat felé a védőnők /mint a jelzőrendszer tagjai/ 58 esetben éltek a törvény által előírt jelzési kötelezettségükkel.

Válsághelyzetben lévő várandósok, illetve családok helyzetének megoldása, javítása érdekében többszöri eszmeforgatás, közös intézkedések megtétele történt.

A jelzőrendszeri team megbeszélésein folyamatosan jelen vannak a területi védőnők és a szakfelügyelő védőnő, ahol oda-vissza információkkal, tájékoztatásokkal segítik egymás munkáját.

2020-ban Területi védőnők által ellátott gondozottak száma

Korcsoport	2020. XII. 31.	
	Gondozottak száma	Fokozott gondozásra szorulóak
Várandós anyák száma	296	100
0 – 11 hónaposak száma	571	73
12 – 35 hónaposak száma	991	92
3 – 6 évesek száma	1910	193
7 – 18 éves közösségbe nem járók	21	2
Összes gondozott száma	3789	460

Forrás: HSI

Gondozott családok száma 2017-2020 között

Gondozott családok száma 2017-ben	3157
Gondozott családok száma 2018-ban	3254
Gondozott családok száma 2019-ben	3142
Gondozott családok száma 2020-ban	3055

Forrás: HSZI

Területi védőnői szolgálat

A két védőnői tanácsadó /egyben a védőnők munkahelye/: 1203 Bp., Vas Gereben u. 1.
1204 Bp., Pacsirta u. 157.

A körzetek 2019-es módosítását követően a Pacsirta utcai telephelyen 6, a Vas Gereben utcai telephelyen pedig 14 körzet működik.

A területi védőnő feladata:

0 – 7 éves korú gyermekek gondozása, növédelem, családtervezéssel kapcsolatos tanácsadás, anyaságra való felkészítés, szűrővizsgálatok szervezésében részvétel, gyermekágyas időszakban segítségnyújtás és tanácsadás az egészségi állapottal, életmóddal, szoptatással kapcsolatban, a védőnői tanácsadás, illetve a várandós tanácsadás keretében folyamatos, célzott és szükséglet szerinti gondozás végzése, óvodában a védőnői feladatok végzése.

A védőnő fő tevékenysége a tanácsadás módszerével végzett megelőzés, humánus szemléletű, segítő értékrend alapján végzett családközpontú gondozás, melynek alap elemei: a segítségnyújtás és elfogadás.

Csoportos egészségnevelési rendezvényeken a pandémia miatt a védőnők nem vettek részt.

A Vas Gereben utcai Védőnői Szolgálatnál működik a központi helyről ideszállított női tej biztosítása orvosi javaslatra, a rászoruló csecsemők részére.

Megállapítást nyert, hogy a kiadott engedélyek az ellátási terület arányában megfelelőek, létszám arányában 1 védőnői körzet (XVIII.) nem felelt meg a rendeletekben előírtaknak, ezért a védőnői körzetmódosítás megtörtént.

Védőnői látogatások: A 2020 márciusában kirobbanó COVID-19 járványügyi vészhelyzet a védőnőket új kihívások elé állította. Az óvintézkedések miatt újabb EMMI által kiadott szakmai eljárásrend értelmében előnyt élvezett a személyes látogatással szemben a telekommunikáció, távkonzultáció és online kapcsolattartás a családokkal.

Csak sürgős, és indokolt esetben volt megengedett a személyes otthoni látogatása a gondozottaknak az előírásoknak megfelelő járványügyi óvintézkedések betartása mellett. (Maszk, védőköpeny, fertőtlenítő és gumikesztyű.)

Nehézséget okoz a családokban a munkanélküliség, lakhatási nehézségek, a csonka családokban nevelkedő gyermekek ellátása.

A szegénység miatt nem mindig tudják a családok biztosítani a gyermek korai fejlesztéséhez szükséges speciális gondozást, ellátást (gyógytorna, speciális mozgásszervi terápiák). A 2020 tavasszal kialakult pandémiás helyzet ezen tovább rontott, az eddig stabil körülmények között élő családokat is nehéz helyzetbe hozta.

Egyéni és közösségi egészségnevelés/fejlesztés

Mód van a védőnői tanácsadóknál egészségnapok megszervezésre. A területen óvodákban részt vettek a védőnők az intézmény által szervezett egészségkép keretében tartott ismeretterjesztő előadásokon az első negyedévben, de a COVID-19 járványügyi helyzetben erre nem volt a továbbiakban mód. Az iskolákban az egészségnevelés az éves munkaterv szerint valósult meg.

Nevelési/oktatási intézményekben végzett tevékenység:

A területi védőnők az óvodában járványügyi érdekből végzett orvosi vizsgálat szervezésében és az egészségügyi higiénés feladatok ellátásában vesznek részt, megállapodás szerint, (2-4 heti rendszerességgel).

A pediculosis megelőzési program keretében negyedévente szűréseket és annak nyilvántartását, jelentését végzik. További feladat az egészségnevelés közösségi és egyéni szinten.

Iskolavédőnői tevékenység

kötelező szűrővizsgálatok:

- testsúly,
- testi fejlettség,
- magasság,
- látásélesség, színlátás,
- hallás,
- golyvaszűrés,
- mozgásszervek,
- vérnyomásmérés,
- általános személyi higiéné, tetvességi vizsgálat.

Az alábbi táblázat a három legfontosabb alap szűrővizsgálat eredményeit tartalmazza 2020 évben:

Túlsúly, látásélesség, mozgásszervi szűrővizsgálatok

Szűrővizsgálat típusa	megvizsgált	kiszűrt	elváltozások %-ban
obesitás 90 percentilis fölött	2195	386	18%
látásélesség	1748	340	19%
mozgásszervek	1668	491	29%

Forrás: HSI

Az iskola-egészségügyi ellátás a kerület minden oktatási intézményére kiterjed, teljes védőnői ellátást biztosítva.

Beszerezésre került két hallásszűrő készülék és egy látásélességvizsgáló tábla.

Továbbképzéseken való részvétel:

2020. évben a védőnők több szakmai továbbképzésen vettek részt.

Témakörök:

- Kötelező szakmacsoportos továbbképzés: Segítő beszélgetés. Távoktatás: 2020.10.27.-28.
- Szabadon választható továbbképzés: A gyermekút és informatikai támogatása a gyermek születésétől-távoktatás-2020.08.10.-13.
- Kötelező szakmacsoportos továbbképzés: Adatvédelem az egészségügyben távoktatás 2020.07.14-15.
- Kötelező szakmacsoportos továbbképzés, Baba-mama táplálkozás. A gyermekvállalástól a kisded korig, online PTK, 2020.08.17- 08.23.
- Online-képzések: Újraélesztés, és Védőoltások

A Kormányhivatal szakfelügyeletet ellátó vezető védőnőjének információja alapján:
2020-ban Célzott szakfelügyeleti vizsgálat:

1. A kerületben az elmúlt évben valamennyi területi védőnő munkájának szakfelügyelete megtörtént. NNN kiemelt munkatervi feladatoként a védőnői körzetek (területi és iskola) létszámának ellenőrzése történt meg, valamint a szűrővizsgálatok teljesülésének ellenőrzése zajlott. Összegzőképpen megállapítást nyert, hogy a védőnők feladataikat ismerik, a jogszabályok betartásával dolgoznak. Intézkedés megtételére nem volt szükség.
2. További szakfelügyelet 2020. II. félévben az összes iskola adatbekéréssel történő ellenőrzése történt meg. Témája: az iskolavédőnő iskola-egészségügyi tevékenységgel kapcsolatos feladatainak teljesülése.

A Szakfelügyeleti vizsgálat során bebizonyosodott, hogy az iskola-védőnői ellátás 100% -ban megoldott, a védőnők az iskolai feladataikat ismerik. A jogszabályok betartásával, tervezett és egyeztetett munkaterv alapján dolgoznak.

2022-ben a HSZI-nél védőnői és iskolaegészségügyi ellátás vonatkozásában Budapest Főváros Kormányhivatala XX. kerületi Hivatal Népegészségügyi Osztálya által is engedélyezett 7 iskola-és ifjúságorvosi, 20 fő területi védőnő és 8 fő iskolavédőnő állás.

Az iskola-és ifjúságorvosok közül 4 fő egészségügyi szolgálati jogviszonyban (3 fő teljes, 1 fő rész munkaidőben), 3 fő személyes közreműködői szerződéssel és a 28 védőnő teljes munkaidőben, egészségügyi szolgálati jogviszonyban foglalkoztatott.

A területi védőnők a 1203 Budapest Vas Gereben utca 1. és a 1204 Budapest Pacsirta utca 157.szám alatti telephelyen dolgoznak.

A telephelyeken a tárgyi feltételek az előírt minimum feltételeknek megfelelnek, a védőnői szűrésekhez az eszközök - látásvizsgáló táblák, vérnyomásmérő, csecsemő- és személymérlegek, nyomtatványok – biztosítottak, számítógépekkel és szoftverekkel való ellátottság kielégítőnek mondható.

Önálló védőnői tanácsadások rendjét a területi védőnői ellátásról szóló 49/2004. (V.21) ESZCSM rendelet szabályozza.

Az önálló védőnői tanácsadások 2020 óta – a Covid-19 járvány miatt - kétféle módon valósulhatnak meg:

- - személyes megjelenéssel történő önálló védőnői tanácsadásként
- - távkonzultáció útján történő tanácsadásként (videochat, messenger, skype, telefon).

Területi védőnők által végzett szűrővizsgálatok száma 2022-ben:

- Az alap szűrővizsgálatok végzése 0 – 18 éves korban, meghatározott korcsoportban a védőnő kompetencia körébe tartozik.
- Területi védőnők esetében 1-2-3-4-6-9-12-15-18 hónapos és 2-2,5-3-4-5-6-7 éves gyermekek, illetve az otthon gondozott, iskolába nem járó 8-10-12-14-16-18 évesek.
- 6741 szűrésre kötelezett gyermek 93%-a részt vett a szűrővizsgálaton. (2020-ban 93%)
- Külön dicséretes, hogy a COVID-19 járványügyi vészhelyzetben a sajátos körülményekhez és feladatellátáshoz alkalmazkodva sikerült 2021-ben és 2022-ben is szép számmal teljesíteni a kötelező szűrővizsgálatokat.

A területi védőnők nevelési/oktatási intézményekben végzett tevékenysége:

Az óvodát ellátó védőnő az óvodai tevékenysége során elsősorban közösségi gondozást végez. Azokra a feladatokra helyezi a hangsúlyt, amelyek a gyermekek egészségének megőrzését, fejlesztését, a közösségbe való beilleszkedést segítik.

Az óvodában járványügyi érdekből végzett orvosi vizsgálat szervezésében és az egészségügyi higiénés feladatok ellátásában vesznek részt, megállapodás szerint, (2-4 heti rendszerességgel).
A pediculosis (fejtetvesség) megelőzési program keretében negyedévente szűréseket és annak nyilvántartását, jelentését végzik.

Védőnői ellátás átalakulása

A települési önkormányzat egészségügyi alapellátás körébe tartozó feladatait az egészségügyi alapellátásról szóló 2015. évi CXXIII. törvény (a továbbiakban: Eatv.) határozza meg. Az egyes egészségügyi tárgyú törvények módosításáról szóló 2022. évi LXXIII. törvény 2023. július 1-jei hatállyal módosította az Eatv. védőnői ellátásra vonatkozó rendelkezéseit, mely alapján *az állam az egészségügyi alapellátás körében - a települési önkormányzattal együttműködésben - gondoskodik a védőnői ellátásról.*

Fentiekben foglaltakra tekintettel a Dél-Pesti Centrum Kórház Országos Hematológiai és Infektológiai Intézet (székhelye: 1097 Budapest, Nagyvárad tér 1.) az Önkormányzattal a védőnői feladatellátásban érintett ingatlan és ingó vagyon ingyenes használatáról és a használat során felmerülő költségek elszámolásáról megkötendő megállapodás alapján látja el a szolgáltatást.

Iskolaegészségügyi Szolgálat tevékenysége

Kerületünk Iskolaegészségügyi Szolgálat 2022. szeptemberétől 17 iskolát és 18 óvodát lát el. Új iskoláink: **Dr Somogyi Imre Szakképző Iskola, Technikum, Általános Iskola, Szakiskola és Gimnázium, a Budapest Baptista Gimnázium, Technikum és Sportiskola, Kreatív Általános Iskola, valamint a Tanext Intézménye.**

Tárgyi feltételek: az előírt minimum feltételeknek megfelelnek. Az iskola/ifjúsági védőnők és orvosok informatikai eszközökkel való ellátása egyrészt a HSZI, másrészt az iskolák által biztosított, valamint majdnem minden iskola orvosi rendelője nyomtatóval felszerelt. A védőnők a „KRETA-IER” iskolavédőnői online programmal dolgoznak.

A szűrővizsgálatok végzéséhez a tárgyi feltételek biztosítottak.

Az iskolába beíratott tanulók száma tanévenként (fő)

2020/21	6148
2021/22	6203
2022/23	6787

2022. évben iskolába beíratott (október 1.-i adat) gyermekek száma: **6787 fő**. Az évek folyamán fokozatosan csökkenő tendencia az utóbbi 2 tanévben enyhe emelkedést mutat.

Az intézményekbe járó, fokozott gondozásra szoruló gyermekek száma: 538 fő.

- Szomato-mentális okból 457 fő
- Szociális okból 81 fő volt a veszélyeztetett tanulók száma.

Szűrővizsgálatok

Az Iskolaegészségügyi Szolgálat orvosai és védőnői tevékenységüket egymással és az intézmény vezetőikkel előzetesen egyeztetett munkaterv szerint végzik.

Védőnők által végzett szűrővizsgálatok: testsúly, testi fejlettség, magasság, látásélesség, színlátás, hallás, golyvaszűrés, mozgásszervek, vérnyomásmérés, általános személyi higiéné, tetvességi vizsgálat. Feladatuk továbbá a tanulók egészségi állapotának nyomon követése, alkalmassági vizsgálatok szervezése, végzése, valamint a 8.évfolyamon a középiskolák kérésére szűrővizsgálati igazolás kiállítása.

Fentiekén túl feladatuk a tanulók tisztasági vizsgálat (a gyermekek általános személyi higiéné ellenőrzése, illetve a pediculosis szűrés) mely 2022-es évben összesen – 10027 fő vizsgálatát jelentette. 5828 diák fejtevésségi vizsgálatából 25 esetben igazolódott a fejtevésség. Védőnői kezelésre nem volt szükség.

Iskolaegészségügyi feladat a 16 évesek orvosi/védőnői záró vizsgálat, melyen ebben a tanévben 280 fő vett részt. A diákok 35%-nál került kiszűrésre valamilyen probléma.

Az elvégzett vizsgálatokról – orvosiról és védőnőiről is - a védőnők leletet készítenek, és azt feltöltik a KRETA-IER rendszerbe, így a szülők tájékozódhatnak a vizsgálati eredményekről, illetve itt kapnak értesítést a teendőkről (szakorvos felkeresése, otthoni egészség támogató tevékenységek, - legyen az étkezés és/vagy otthoni torna- stb.).

Védőoltások

Az iskolai kampányoltások szervezése az iskolai védőnő feladata.

A 2022. évben 2204 db védőoltás lebonyolítására, dokumentálására került sor.

A 2014/15. tanévtől a 12. életévüket betöltött 7. osztályos leánygyermek a méhnyakrák megelőzésére kifejlesztett Gardasil oltóanyagot kampányoltás keretében kérhetik. 2020-as évtől a fiúk is jogosultak rá. A kerületben a 2022-es évben 610 db HPV oltás került beadásra, melynek száma folyamatosan növekszik az előző évekhez képest.

Gyógytestnevelés

Az oktatási intézményekben a gyógytestnevelő, gyermekorvos, szakorvos, védőnő közös munkájának eredményeként jól szervezeten működik a gyógytestnevelés.

Testnevelési csoportbesorolás	I.	II/a	II/b	III.	össz.
2021/22 II. és 2022/23 I. össz.	743	239	43	128	1136

Forrás: HSZI

Egészségnevelés/ fellesztés:

Az oktatási intézményekben végzett egészségnevelési/ egészségfejlesztési tevékenységet a pedagógiai programokkal egyeztetett munkatervekben rögzítve, az intézményekkel összehangoltan végzik a védőnők.

Az alábbi témakörökben tartottunk egészségnevelő előadásokat:

- elsősegélynyújtás, személyi-környezeti higiéné, bőrápolás,
- emlő- here önvizsgálat, onkológiai elváltozások,
- balesetek, betegségek megelőzése,
- serdülőkor, pubertás problémái, testi-lelki változások,
- barátság, szerelem, szeretet, párkapcsolatok, családi életre nevelés,
- egészséges táplálkozás, egészséges életmód, élelmiszerbiztonság, dohányzás, drog, alkohol,
- HIV-AIDS prevenció, szennedélybetegségek, stb.

Ezen kívül egyéni felkéréseknek is eleget tesznek a védőnők.

A Szakfelügyelet 2022. II. félévében az iskolavédőnők szakmai tevékenységének ellenőrzését végezte.

Témája: az iskolavédőnő iskola-egészségügyi tevékenységgel kapcsolatos feladatok teljesülése.

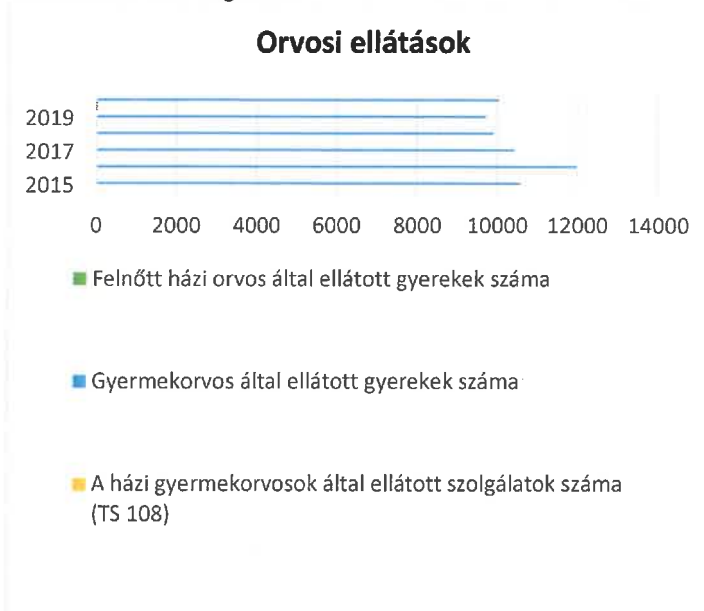
A Szakfelügyeleti vizsgálat során megállapítást nyert, hogy az iskola-védőnői ellátás a kerületben megoldott, a védőnők feladataikat ismerik, jogszabályok és szakmai szabályok betartásával, tervezett és egyeztetett munkaterv alapján dolgoznak.

b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

4.3.2. számú táblázat – Gyermekorvosi ellátás					
Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett házi orvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett házi orvosi szolgálatok száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyermekorvos által ellátott gyerekek száma	Felnőtt házi orvos által ellátott gyerekek száma
	db	db	db	Fő	Fő
2015	0	34	12	10588	0
2016	0	34	11	11991	0
2017	0	34	10	10442	0
2018	0	34	9	9 911	0
2019	0	34	9	9 726	0
2020	0	34	9	10 047	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

A fenti táblázat adatai diagramban:

Házi gyermekorvosi ellátás

A házi gyermekorvos gyógyító, megelőző ellátást végez, ideértve az egészséges gyermekek tanácsadását és szűrését. Kerületünkben 9 házi gyermekorvosi praxis 2 telephelyen (Vas Gereben u., Pacsirta u. rendelők) látja el a kerületben élő, tartózkodó gyermekeket. A házi gyermekorvos a 14. életévét be nem töltött személyek számára biztosítja az ellátást, azonban felkérésre a 14–18. év közötti személyeket is elláthatja.

A házi gyermekorvos feladatait védőnő együttműködésével, valamint gyermekápoló vagy asszisztens igénybevételével végzi.

A 9 db gyermekorvosi körzetből 3 körzet ellátásáról a HSZI gondoskodik.

1) **1. számú** házi gyermekorvosi körzet 2018. április 1-től -nyugdíjazás miatt- megüresedett. A körzet betegeinek ellátását, -amely a Pacsirta utcai gyermekrendelőbe került át üzemeltetésre- jelenleg is az Országos Kórházi Főigazgatóság (OKFŐ) engedélye alapján, személyes közreműködői szerződés keretében. Dr. Hazadi Éva vállalta.

Ellátási adatok:

	1. körzet			
Évszám	2019.	2020.	2021.	2022.
Betöltetlen (mióta látja el helyettesítéssel a körzetet a HSZI)	2018.04.01.			
Bejelentett lakosok száma/fő	381	383	348	346
Rendelőben ellátott esetek (praxis betegek + ambuláns betegek)	1520	1476	975	1243
Rendelőn kívüli ellátások száma (eset)	231	325	320	289
Telemedicinális ellátás	0	0	978	1039

Forrás: HSZI

- 2) Az **5. számú** házi gyermekorvosi körzetben 2018. szeptember óta -Dr. Molnár Magdolna halálát követően- dolgozik helyettesítő orvos.
2022. I. félévében az OKFŐ engedélyével Dr. Kun Attila, azt követően, és jelenleg is -szintén engedéllyel- Dr. Závodszy Attila látja el a betegeket.
Az asszisztensi feladatokat egészségügyi szolgálati jogviszonyban foglalkoztatott asszisztenssel biztosítja a HSZI.

Ellátási adatok:

	5. körzet			
Évszám	2019.	2020.	2021.	2022.
Betöltetlen (mióta látja el helyettesítéssel a körzetet a HSZI)	2018.10.01			
Bejelentett lakosok száma/fő	824	775	770	677
Rendelőben ellátott esetek (praxis betegek + ambuláns betegek)	3351	2	1454	1710
Rendelőn kívüli ellátások száma (eset)	474	12	2	2
Telemedicinális ellátás	0	0	2396	2492

Forrás: HSZI

- 3) A **9. számú** házi gyermekorvosi körzetben 2017. februártól -Dr. Acerboni Erzsébet halálát követően- dolgozik helyettesítő orvos. Dr. Lancsár Ilona az OKFŐ engedélyével rendelkező személyes közreműködőként látja el a betegeket.
Az asszisztensi feladatokat egészségügyi szolgálati jogviszonyban foglalkoztatott asszisztenssel biztosítja a HSZI.

Ellátási adatok

	9. körzet			
Évszám	2019.	2020.	2021.	2022.
Betöltetlen (mióta látja el helyettesítéssel a körzetet a HSZI)	2017.02.01.			
Bejelentett lakosok száma	1147	1152	1166	1154
Rendelőben ellátott esetek (praxis betegek + ambuláns betegek)	2879	2322	1962	3214
Rendelőn kívüli ellátások száma (eset)	829	2	0	5
Telemedicinális ellátás	0	0	723	713

Forrás: HSZI

Az egészségügyi szolgáltatás nyújtására jogosító engedéllyel rendelkező praxisok működéséhez szükséges, rendszerben szabályozott szakmai minimum feltételeket - személyi, tárgyi -, a praxis működtetőjének kell biztosítani.

A jogszabálynak megfelelően a HSZI az 1., 5., 9. számú házi gyermekorvosi körzetek működéséhez szükséges feltételeket folyamatosan, zökkenőmentesen biztosította az elmúlt év folyamán.

Érdeklődés hiányában a fenti házi gyermekorvosi praxisok egyike sem került értékesítésre, így most már **mindegyik körzet tartósan betöltetlen.**

A házi gyermekorvosok átlagéletkora magas, a házi gyermekorvosok túlnyomó többsége nyugdíjas korú. A praxisok iránt még kisebb a kereslet a szigorú jogszabályi feltételek miatt, így ezen a téren **még nagyobb annak a kockázata, hogy ellátási zavar alakul ki.**

c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

Az integrált oktatást, különleges gondozást a gyermek életkorától és állapotától függően – a fogyatékossgot megállapító szakértői bizottság szakvéleményében foglaltak szerint – a korai fejlesztés és gondozás, a fejlesztő felkészítés, az óvodai nevelés, az iskolai nevelés és oktatás keretében szerveztük meg.

A sajátos nevelési igényű (SNI) gyermekek ellátása, -jelenleg 60 fő- valamint a felzárkóztató program (fejlesztő felkészítés) alkalmazásának lehetősége valamennyi óvoda alapító okiratában szerepel. A különleges gondozásban részesülő gyermekek fejlesztésében jelentős segítséget nyújt a Benedek EGYMI utazó gyógypedagógusi hálózata és a kerületi Szakszolgálat (volt Nevelési Tanácsadó és Logopédiai Intézet) és esetenként igénybe veszik a speciális szakmai tudást nyújtó egységes gyógypedagógiai módszertani intézmények (EGYMI) munkáját is.

A kerületben a Benedek Elek Óvoda, Általános Iskola, Speciális Szakiskola és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézet fogadja azokat a sajátos nevelési igényű tanulókat, akik a többi gyermekkel nem foglalkoztathatók együtt.

Az intézményben óvoda, általános iskola és speciális szakiskola működik.

A sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai ellátása - gyógypedagógusok foglalkoztatása

A sajátos nevelési igényű gyermekek ellátása a folyamatos, kiemelt fenntartói feladat.

A csoportok létszámának kialakítása során - a szakértői vélemények alapján - az enyhe értelmi fogyatékos, beszéd-fogyatékos vagy pszichés fejlődési zavarral küzdő sajátos nevelési igényű tanulókat két gyermekként, a mozgásszervi, érzékszervi, középsúlyos értelmi fogyatékos, autizmus spektrum zavarral küzdő, vagy halmozottan fogyatékos gyermeket három gyermekként kell figyelembe venni, ha a nevelésük-oktatásuk a többi gyermekkel, tanulóval együtt történik.

Ennek értelmében az üres óvodai férőhelyek nem a tényleges létszám (gyermek/fő) alapján, hanem az SNI-s gyermekek 2-es, 3-as számított létszáma alapján kerülhetnek értelmezésre.

A szakértői bizottságok az óvodai intézményjegyzék alapján tájékoztatják a szülőket a kerületben az SNI-s gyermekeket ellátó óvodákról. Az intézményt a szülő választja ki az Önkormányzat által összeállított jegyzékből.

Az SNI-s gyermekek esetében kiemelt feladat az óvodapedagógus, a gyermekorvos, a pszichológus és a gyógypedagógus együttműködése. Az óvodák az SNI-s gyermekek ellátásának feladatát a Külső-pesti Tankerületi Központ fenntartásában lévő (Benedek Elek EGYMI) utazó gyógypedagógusi hálózatának segítségével, megbízási szerződésekkel, valamint óvodában főállású gyógypedagógusok foglalkoztatásával biztosítják. A fejlesztésre szoruló gyermekek száma folyamatosan emelkedik. Az utazó gyógypedagógusok 50 gyermek ellátását vállalták 2022-ben.

A sajátos nevelési igényű gyermekek számának alakulása

2018. október 1.		2019. október 1.		2020. október 1.		2021. október 1.		2022. október 1.	
SNI 2-es	SNI 3-as	SNI 2-es	SNI 3-as	SNI 2-es	SNI 3-as	SNI 2-es	SNI 3-as	SNI 2-es	SNI 3-as
40 fő	16 fő	42 fő	14 fő	34 fő	18 fő	27 fő	24 fő	28 fő	20 fő

Forrás: Önkormányzat

Tekintettel arra, hogy az utazó gyógypedagógusi hálózat - kapacitáskorlátok miatt - nem tudja teljes mértékben biztosítani a szakértői véleményben meghatározott fejlesztési elvárásokat, így az óvodáink külön megbízási szerződéssel is foglalkoztatnak gyógypedagógusokat a gyermekek teljes körű ellátása érdekében.

A Pedagógiai Szakszolgálat szervezeti és működési szabályzatában tagintézményi szintre lebontva meghatározza az érintett nevelési-oktatási, gyermekjóléti, gyermekvédelmi, szociális, egészségügyi és rehabilitációs intézményekkel, valamint a gyámhatósággal való kapcsolattartás formáját és rendjét. Az intézmények együttműködnek a nevelési-oktatási, illetve szakképző, gyermekjóléti, gyermekvédelmi, szociális, egészségügyi és rehabilitációs intézmény, valamint a területileg illetékes gyámhatóság vezetőjével, alkalmazotti közösségével a gyermekek, tanulók fejlődésének elősegítése, a tartós gyógykezelés alatt álló gyermekek, tanulók nevelése-oktatása, szükség esetén pedagógiai szakszolgálati ellátása, a beilleszkedési, a tanulási, a magatartási nehézség és a sajátos nevelési igény feltárása céljából.

Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat XX. kerületi Tagintézménye (Nevelési Tanácsadó) igazgatójának tájékoztatása szerint az óvodások fejlesztőpedagógiai foglalkozásait a nevelési évben két formában (Nevelési Tanácsadó épületében, vagy helyben az óvodákban) tudja biztosítani az intézmény.

A tapasztalatok alapján az ellátás igénybevételét nehezíti, hogy a fejlesztőfoglalkozások időpontja több esetben a reggeli, vagy délelőtti órákban van, amikor a szülők nem tudják megoldani a gyerekek utaztatását. Együttműködve a HSZI házi gyermekfelügyelet szolgáltatásával igyekeznek minden kisgyermek számára megtalálni a megfelelő megoldást.

Az Önkormányzat gyermekek napközbeni ellátása keretében -a HSZI-n keresztül- házi gyermekfelügyelet szolgáltatást biztosít. Az Intézmény a szolgáltatást elsősorban 0-14 éves korú gyermekek számára biztosítja, hétköznaponként a szülő munkarendjéhez igazodva.

A házi gyermekfelügyelet keretében a gyermekek napközbeni ellátását a szülő vagy más törvényes képviselő otthonában gondozó biztosítja, ha a gyermek állandó vagy időszakos ellátása nappali intézményben nem biztosítható (pl.: betegség miatt) és a szülő a gyermek napközbeni ellátását nem vagy csak részben tudja megoldani.

A napközbeni ellátás (napközbeni gyermekfelügyelet) szolgáltatásának keretén belül, egyéb speciális problémákkal küzdő, elsődlegesen a szociálisan rászorult- családok gyermekeinek időszakos felügyeletét biztosítják, mindezt egyénhez igazodva, az életkori sajátosságok és szükségletek figyelembevételével.

A kerületben lakó kisgyermeket nevelő családok segítségét célozza meg, ezért egyéni élethelyzetekhez is igyekszik igazodni. Így az oktatási-nevelési intézményekbe, illetve onnan a gyermek otthonába kísérését is magában foglalja, amennyiben a szülő(k) munkahelyi elfoglaltsága, akár kórházi tartózkodása miatt gyermeke/gyermekük felügyelete megoldatlan maradna. A szolgáltatás térítésköteles, a helyi rendeletben szabályozottaknak megfelelően. Az intézményi térítési díj 2022-ben 650,- Ft/óra/fő összegű.

c) *gyermekjóléti alapellátás*

Az Önkormányzat a Család és Gyermekjóléti Szolgálat, valamint a Gyermekjóléti Központ által kötelezően biztosítandó szolgáltatásokat a gyermekfelügyeletet, a gyermekek átmeneti gondozása keretében nyújtott gyermekek átmeneti otthona és helyettes szülői ellátást, valamint a szállítási szolgáltatást (gyermekszállítást) biztosít.

2022. júniusától a **Gyermekjóléti alapellátások** (Család- és Gyermekjóléti Központ, Gyermekek Átmeneti Otthona) szakmai vezetőjének személye változott. A Család- és Gyermekjóléti Központ különálló szakmai egységként folytatja tevékenységét új vezetővel a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat, valamint 2022. őszén létrejött új telephelyen a Központhoz tartozó Prevenációs Központ, melyen belül szintén önálló szakmai egységként működik az Óvodai és iskolai szociális segítők csoportja, valamint a Hársfa Játszótér.

A Család és Gyermekjóléti Központ kiemelt feladata a veszélyeztetettséget észlelő- és jelzőrendszer működtetése, mely a prevenációs munka első számú eszköze.

A jelzőrendszer tagjainak együttműködése az esetek és problémák mentén történik. A jelzőrendszer tagjai számára minden évben tavasszal lehetőség nyílik a jelzőrendszeri tanácskozás keretén belül összehívott megbeszélésen a problémák megvitatására, az együttműködés még hangsúlyosabbá tételére.

A gyermekek átmeneti gondozásának célja, hogy -teljes ellátás mellett- elhelyezést biztosítson az átmenetileg ellátatlanul maradó gyermeknek, valamint speciális segítséget nyújtson a szociálisan, mentálisan teljesítőképességük határára sodródott szülőknek, gyermekeknek problémáik időben történő felismerésében, kezelésében.

A Családok Átmeneti Otthona teljes körű szolgáltatást nyújt olyan krízishelyzetben lévő családoknak, akik különböző okok miatt otthontalanná, illetve hajléktalanná váltak. Kerületünkben az Anyaoltalmazó Alapítvány Átmeneti Anya és Gyermekotthona, valamint Családok Átmeneti Otthona működik az Önkormányzattal kötött ellátási szerződés keretében.

d) gyermekek napközbeni ellátásai, bölcsődei ellátás

Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyerekek száma
	db	Fő
2015	506	430
2016	506	426
2017	506	441
2018	506	419
2019	506	400
2020	506	412

Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

A fenti táblázat adatai diagramban:

Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma (TS 126)	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 122)	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma (TS 125)	Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 121)	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma (TS 127)	Mini bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 123)	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma (TS 124)	Bölcsődébe (összes) beírt gyermekek száma (TS 120)
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2015	0	0	n.a.	30	n.a.	n.a.	506	n.a.
2016	0	0	n.a.	28	n.a.	n.a.	506	n.a.
2017	0	0	31	31	n.a.	n.a.	506	441
2018	0	0	45	43	n.a.	n.a.	506	419
2019	0	0	40	36	n.a.	n.a.	506	400
2020	0	0	40	32	0	0	506	412

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Bölcsődei nevelés-gondozás

A kerületben a bölcsődei ellátást a HSZI alábbi telephelyein keresztül biztosítja:

Budapest XX. Ady Endre u. 83-87.

Budapest XX. Vörösmarty u. 89-91.

Budapest XX. Mártírok útja 178.

Budapest XX. Köztársaság tér 1.

Budapest XX. Kossuth Lajos u. 3.

A bölcsőde a gyermekjóléti alapellátás részeként a családban nevelkedő 20 hetestől 3 éves korú gyermekek napközbeni ellátását, szakszerű gondozását és nevelését biztosító intézmény.

Ha a gyermek harmadik életévét betöltötte, de testi vagy értelmi fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre, és óvodai jelentkezését az orvos nem javasolja, bölcsődei ellátás keretében gondozható, nevelhető a gyermek negyedik életévének betöltését követő augusztus 31-éig.

Sajátos nevelési igényű, valamint korai fejlesztésre jogosult gyermek annak az évnek augusztus 31. napjáig vehet részt a bölcsődei ellátásban, amelyben 6. életévét betölti.

A bölcsőde az otthoni ellátást egészíti ki, szorosan együttműködve a szülőkkel. A családi nevelés értékeit, hagyományait tiszteletben tartva és azokat erősítve vesznek részt a gyermekek nevelésében. A bölcsődei nevelés célja, hogy a kisgyermekek elsajátítsák azokat a készségeket, képességeket, amelyek segítik őket abban, hogy hatékonyan és kiegyensúlyozottan viselkedjenek saját kulturális környezetükben, sikeresen alkalmazkodjanak annak változásaihoz.

A bölcsődei szakmai munka irányelveit a szakmai módszertani levelek, valamint a szakmai program határozza meg.

A bölcsődékben a gyermekek beszoktatását „bölcsődekóstolgotó” előzi meg, melyet júniusban tartanak a leendő bölcsődések számára. Itt történik a szülőkkel közösen a beszoktatási sorrend eldöntése, illetve a legtöbb szülő itt találkozik először a kisgyermeknevelőkkel.

Nagyon fontosnak tartják a családdal és a gyermekkel való jó kapcsolat kialakításához a családlátogatást. Ez az alkalom a beszoktatás első lépcsőfoka, hiszen így az első napon a kisgyermek már ismerős emberekkel találkozik. A családlátogatás ezen kívül lehetőséget kínál a család kapcsolatrendszerének jobb megismerésére, ami a későbbiekben megkönnyíti az esetlegesen felmerülő problémák megoldását.

A bölcsődékben a felvétel egész évben folyamatos az üres férőhelyekre. A bölcsődékben a beszoktatás csúsztatott idővel, csoportonként maximum 2 gyermekkel szokott zajlani, hogy a szülők jelenléte kevésbé zavarja meg a csoport megszokott életét.

Kapcsolattartás a szülőkkel

A nevelési év elején minden bölcsődében megalakították a Szülői Fórumot. A nevelési év folyamán három szülői értekezletet tartanak, illetve szülőcsoportos beszélgetéseket igény szerint, a szülők által javasolt témakörökben.

Az üres férőhelyek feltöltését a szakmai tanácsadóval közösen végzik, az ő rálátása a többi bölcsődei férőhellyel kapcsolatban biztosítja az alapellátáshoz jutás gördülékenységét.

A bölcsődei gondozás- nevelés a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermek fejlődését. Egész évben van lehetőség bölcsődei felvételre, nyitottak a bölcsődék a mindennapi betekintetőségre is. 2022. tavaszán először rendeztek nyílt napot a bölcsődék, melyen különböző játékos és kreatív tevékenységekkel várták az érdeklődő családokat gyermekeikkel együtt.

A nyílt napoknak minden bölcsődében nagy sikere volt.

Kapcsolattartási formák: szülői értekezletek, szülőcsoportos beszélgetések, faliújság az aktuális értesítésekkel, üzenő füzet, Érdekképviselői Fórum. Természetesen lehetőséget nyújtanak a kollégák a szülők számára egyéni beszélgetésekre is.

Kapcsolattartás más intézményekkel

Évente egyszer a kerületi fogorvosi rendelőből gyermekfogász megy a bölcsődékbe és szűrővizsgálatot tart.

Kerületi védőnőkkel rendszeres az intézmények kapcsolat, kölcsönösen segítik egymás munkáját.

Az óvodákkal szintén közeli a kapcsolat, főként azoknak a bölcsődéknek, akik egy épületben vannak az óvodával. A Nyitnikék Óvodával, a Gézengúz Óvoda Gyöngyszem Tagóvodájával, a Lurkóház Óvoda Gyermekkert Tagóvodájával, a Gyermekmosoly Óvoda Mákvirág Tagóvodájával és a Pesterzsébeti Baross Német Nemzetiségi Óvodával szoros az együttműködés.

2022. október 24-én szakmaközi találkozón vettek részt a bölcsődék vezetői és a szaktanácsadó, melynek célja a kerületi óvodákkal és védőnőkkel való együttműködés és egymás munkájának közelebbi megismerése volt.

A bölcsődékbe több olyan család gyermeke jár, akik a kerületi Anyaoltalmazó Alapítvány otthonában élnek, ezért az intézménnyel a kapcsolattartás folyamatos.

A bölcsődék vezetői a Család-és Gyermejkölési Központ dolgozóival rendszeresen egyeztetnek az idejára gyermekekkel kapcsolatosan.

A tavalyi évben a Pedagógiai Szakszolgálat gyógypedagógus munkatársaival kissé lazult az együttműködés, a sajátos nevelési igényű bölcsődés gyermekek fejlesztése a bölcsőde területén nem volt megoldott a Szakszolgálat kapacitás hiánya miatt.

Együttműködési megállapodás született a HSZI Óvodai- és iskolai szociális segítők szakmai egységével. A szociális segítő kétheti rendszerességgel jár ki az intézményekbe, aki a szülőknek és a kollégáknak nyújt szakmai segítséget.

Nevelőszülők által gondozott gyermekek gyámjával is rendszeresen tájékoztatják egymást az ellátottakról.

Gyakornoki rendszer

A gyakornoki rendszer működtetése az intézményben a Gyakornoki Szabályzat alapján történik, melyben a gyakornoki idő megállapításának feltételei, a gyakornokok és mentoraik feladatainak meghatározása, minősítő vizsgával kapcsolatos előírások, szükséges dokumentumok teszik lehetővé a tervszerű, átgondolt gyakornoki program működtetését.

A pedagógus életpálya modell 2016. január 1-től került kiterjesztésre a bölcsődei területen dolgozó diplomával rendelkező szakképzett kisgyermeknevelőkre is. Eszerint került meghatározásra a pedagógus életpálya szerinti gyakornoki program, valamint minősítési eljárásrend is. A 2022-es év során egy fő pedagógus gyakornok tett sikeres minősítő vizsgát.

A bölcsőde, mint gyakorlóhely

A bölcsődékben folyamatosan fogadnak tanulókat, akik szociális területen folytatnak tanulmányokat köznevelésben és felsőfokú képzésben.

Május hónapban a Semmelweis Egyetem Semmelweis Ignác Többcélú Szakképző Intézménye esti és nappali képzés hallgatói sikeres szakmai gyakorlati vizsgát tettek a Vörösmarty és Ady Bölcsődében.

Szakmai fejlődés

A kollégák számára rendszeresen tartanak házi továbbképzéseket, ezeket változatlan formában tartották a bölcsődék. A gyermekekről vezetnek fejlődési füzetet, az ebben összegyűjtött megfigyeléseket a szülőkkel is megismertetik.

A szakmai munkát a szaktanácsadó felügyeli, segíti a kollégákat és rendszeresen kapcsolatot tart a bölcsődékkel. A megfigyeléseket és az ellenőrzéseket a „Szakmai munka ellenőrzési programja” szerint végzi az ott megadott szempontsor alapján.

Rendezvények, ünnepek

A bölcsődék arculatát az alapellátáson túl szervezett programok teszik színessé. Ezeken a rendezvényeken lehetőség volt arra, hogy a gyerekeknek maradandó élményt nyújtsanak, és a nyitott rendezvényeken a család minden tagja együtt játsszon, együtt örüljön.

A farsangi rendezvényen hagyományosan a családok is részt vesznek, ebben az évben csak a gyerekekkel közösen mulatoztak. A farsang előtti napokban a kollégák kidíszítették a csoportokat, előtereket.

Húsvét előtt kis locsolóversike gyakorlásával, tojásszínezéssel, festéssel készültek a gyerekek az ünnepre.

Áprilisban minden bölcsőde nyílt napot tartott az érdeklődő szülők és gyermekeik részére.

A Madarak és fák napja alkalmából egyynári virágokat ültettek a gyermekek segítségével kertbe és balkonládákba. Ezeket a virágokat a gyerekekkel közösen gondozták a kisgyermeknevelők, ami jó alkalmat kínált a növények fejlődésének megfigyelésére.

Anyák napja alkalmából a gyermekek a kisgyermeknevelők segítségével készített ajándékkal és rövid versikével kedveskedtek az anyukáknak és nagymamáknak, melyet többen meghatottan, könnyeikkel küzdve, boldogan fogadtak.

A Gyermeknapot májusban egy közös játszódélelőtt keretében tartották meg. Sok színes programot találtak ki a kisgyermeknevelők: tánc, arc- és aszfalt festés, vattacukor készítés /hatalmas sikere volt/, tűzoltóautó, rendőrautó, amit minden gyermek örömmel fedezett fel. Ekkor búcsúztak el az óvodába menő gyermekek is.

Júniusban és júliusban tartották a bölcsődekóstolót, melyen szinte minden leendő bölcsődés szülője részt vett.

Ősszel különösen nagy hangsúlyt fektettek arra, hogy a vírus terjedését lehetőség szerint a saját eszközeikkel is megfékezzék. Ezért az időjárás függvényében igyekeztek minél több időt a szabadban tölteni a gyerekekkel.

Kihasználták a hulló falevelek nyújtotta lehetőségeket, a gyerekek hemperegtek a levelekben, segítettek az összegyűjtésben. Folyamatosan figyelték a természet változásait, a lehullott levelekből, gesztenye termékből sok alkotás született.

December elején a Mikulás látogatására készültek. Sokat énekeltek, verseltek ebben az időszakban.

A nagy nap délelőttjén izgatottan várták a Mikulás érkezését a gyerekek, aki a csoportokba látogatva minden kisgyereknek az intézmény által összeállított csomaggal kedveskedett.

A karácsonyi időszakban a gyermekekkel közösen díszítették fel az előterekben és a csoportokban a karácsonyfákat. Idén a szülőkkel az adventi délutánt nem tudták megszervezni, a gyerekekkel a délelőttök folyamán hangolódtak az ünnepre, kézműves tevékenységekkel, és sokat beszélgettek a családról, a szeretetről.

Élelmezés

A bölcsődei élelmezés során a korszerű csecsemő- és kisgyermek táplálkozási elveket kell figyelembe venni, úgy, hogy a táplálék mennyiségileg elegendő és minőségileg helyes összetételű legyen, biztonságos, a higiénés követelményeket betartva megfelelő konyhatechnikai eljárásokkal elkészített, évszakoknak megfelelő legyen és az előírt tápanyagszükséglet betartásával készüljön.

Amennyiben szükséges, speciális diétát is tudnak biztosítani a bölcsődék szakorvosi igazolás alapján (pl.: tej, - tojás-érzékenység). A diétát a gyermek bölcsődébe kerülésekor (a benyújtott orvosi igazolások ismeretében) a szülővel, az élelmezésvezetővel, dietetikussal és a bölcsőde orvosával egyeztetik és beszélnek meg.

Bölcsődei étkeztetésre a mindenkor érvényben lévő közegészségügyi, élelmiszer egészségügyi és a közétkeztetésre vonatkozó szabályozók az érvényesek.

A szolgáltatók egységes központi étlappal dolgoznak, a QB élelmezési és értékesítési programot használják. A Kossuth Bölcsőde konyhájának felújítása idején 2022. január 1-től augusztus közepéig az Ady Bölcsődében történt a főzés a Kossuth Bölcsődébe járó gyermekek részére.

Célok

A napirend nyújtotta lehetőségek keretei között évszaknak megfelelően minél több időt töltsenek a szabad levegőn az egészségmegőrzés érdekében. Ehhez biztosítani kell az optimális feltételeket. Szülőkkel együttműködve az évszaknak megfelelő ruházatot, napvédőszereket, bőrápolókat és nagymozgásos eszközöket különböző életkornak megfelelően. Lényeges a szülők folyamatos tájékoztatása a hatékony együttműködés érdekében. Magas szintű nevelő-gondozó ismeretnyújtó munka végzése oly módon, hogy a kisgyermeknevelő megfelelően alkalmazza a gyermeki fejlődés támogatásához az életkori és egyéni sajátosságok figyelembevételével választható stratégiákat és módszereket.

A kisgyermeknevelők korszerű játék módszertani ismereteket alkalmazzanak a játék minden területén: gyermekirodalom, ének-zene, vizuális kultúra, a mozgásfejlődés és a nyelvi, kommunikatív fejlődés ezzel is támogatva a 0-3 éves korosztály személyiségfejlesztését.

A gyógypedagógus és konduktor hatékony együttműködése a bölcsődés gyermekek optimális fejlődésének érdekében.

A 2022-es évben sajnos nem volt megoldott a bölcsődékbe járó sajátos nevelési igényű vagy korai fejlesztést igénylő gyermekek fejlesztése a bölcsődében, a Pedagógiai Szakszolgálat kapacitás hiánya miatt. Kisgyermeknevelői jelzésekre reagálva, a fejlődésben megtorpanást, lemaradást mutató gyermekek esetében megfigyelés, jelzés és a szakszerű, hatékony beavatkozás továbbra is cél.

További cél a hatékony együttműködés a családokkal a családi nevelés elsődlegességének tiszteletben tartásával. A családvédelem és a családsegítés lehetőségeit és módszereit alkalmazva, olyan tanácsadás nyújtása, melyek segítségével a szülőket támogatni tudja a kisgyermeknevelő a gyermek otthoni nevelésében (ebben nyújt szakmai segítséget a kerületi óvodai és iskolai szociális segítő is)

Jól szervezett, folyamatos, rugalmas napirend kialakítása a gyermek igényeihez igazodva. A szocializáció biztosítása az életkor, az egyéni sajátosságok, és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével. A gyakorlati képzés alkalmával a leendő csecsemő- és kisgyermeknevelők felkészítése, akik tudásukat, képességeiket és attitűdjeiket tekintve alkalmasak a 0-3 éves korú gyermekek testi és pszichés szükségleteinek kielégítésére, nevelésére, fejlődésének segítésére.

Pályázatok figyelemmel kísérése, írása, koordinálása, a tagintézmények infrastruktúrájának állagmegóvása.

Közösségi Szolgálat

Az alábbi iskolák tanulóit fogadták a bölcsődék a közösségi szolgálat keretein belül:

- BKSZC Pogány Frigyes Technikum
- Szivárvány Baptista Szakképző Iskola, Technikum, Általános Iskola, Szakiskola és Gimnázium
- Semmelweis Egyetem Semmelweis Ignác Többcélú Szakképző Intézménye

e) gyermekvédelem

Kerületünkben jelentős a szociálisan hátrányos helyzetű családok száma. A gyermek- és ifjúságvédelem területén dolgozó szakembereket, pedagógusokat kihívások elé állítja mind a folyamatosan változó jogszabályi háttér, mind pedig a problémák sokszínűsége.

A gyermekvédelmi tevékenység kiemelt feladat valamennyi nevelési-oktatási intézményben. Eredményt a különböző területeken dolgozó szakemberek szoros együttműködésével lehet elérni. E tevékenység összehangolásáért kerületünkben a Család- és Gyermekjóléti Központ a felelős.

Az intézmény maga is több feladatot lát el:

- családsegítés
- gyermekjóléti szolgáltatás
- gyermekek átmeneti gondozása (átmeneti otthon, helyettes szülői hálózat)
- házi gyermekfelügyelet
- családi napközi
- szabadidő-szervezés

Az új és újranyitott eseteik jelentős részét az előző évekhez hasonlóan a jelzőrendszeri tagoktól érkező jelzések változatlanul magas aránya jellemzi, mely alapján a törvényi kötelezettség mellett, annak működési tevékenységére, a problémák feltárására vonatkozó igényeikre és azok megoldására való törekvésre is következtethetünk. Ezek a közös munka eredményeinek tekintetében visszahatnak a gyermekekkel és családjaikkal foglalkozó területek mindegyikére.

Szorosan kapcsolódik tevékenységükhöz és segíti azt a védőnői szolgálat, a gyermek- és felnőtt háziorvosi hálózat, az iskolai, óvodai, bölcsődei gyermekvédelmi munka, a pedagógiai szakszolgálat tevékenysége. Pesterzsébet kiterjedt szociális hálójával rendelkezik, amelynek segítségével sok rászorulóknak tud alkalmi vagy rendszeres segítséget nyújtani.

Az **iskolai, óvodai jelzések és kérések** (iskolai hiányzások, beilleszkedési nehézségek, magatartási zavarok, magántanulói kérelmek), **védőnői értesítések** (gondozatlan terhesség, nem hazaadható újszülött, szülői elhanyagolás, kiskorú várandós anya, szociális válsághelyzetben lévő anya), **rendőrségi tájékoztatások** (szabálysértést, vagy bűncselekményt elkövető fiatalok ellen, kiskorú veszélyeztetése miatt indult eljárások vonatkozásában), érkezett a legtöbb jelzés. A **személyes ellátást nyújtó** intézményektől érkező jelzések sok új kapcsolatfelvételt generáltak.

A törvényi változás következtében növekedett azon új jelzések száma, melyek **gyermekbántalmazásra vagy veszélyeztetésre** vonatkozóan észrevételeket tartalmaztak. A gyermekvédelmi törvény céljának megfelelően igyekeztek a gondozási tevékenységet igénylő esetekben, az önkéntes együttműködést vállaló családoknak alapellátás keretében segítséget nyújtani.

A 2022-as évben **1175** veszélyeztetett kiskorú szerepelt a Szolgálat nyilvántartásában, 2022.12.31-én ez a szám 449 fő volt. Ez az előző évhez képest csökkenést mutat, míg az éves adat növekedést, ami arra utal, hogy a családsegítő kollégák magasabb hatékonysággal kezeltek sikeresen eseteket az évben. A második félévben markánsan megnőtt az esetek lezárása, és a saját ügykörben végzett segítő munka.

Esetmenedzseri tevékenységet igénylő gondozási esetek

A hatósági intézkedéssel érintett **új esetek** száma 2019-ben 294 gyermek, 174 család, 2020-ban 279 gyermek, 155 család, 2021-ben 224 gyermek, 128 család, **2022-ben 259 gyermek, 160 család.**

A gondozásba kerülő klienseknél mindig megmutatkozik, hogy összetett feladatot igényel a valós problémák kiderítése és a megoldási lehetőségek kidolgozása a családokkal.

Az előző évekhez hasonlóan elsődleges problémaként továbbra is kiemelkedő a nevelési probléma, az anyagi okok és a tankötelezettség mulasztása. Jelentősen emelkedett a „család életvitele”, mint elsődleges bekerülési ok, amely a gyermeket nevelő szülők szenvedélybetegségét, antiszociális viselkedését jelenti. Szintén tovább emelkedett a családi konfliktusok miatt hatósági intézkedést igénylő esetek száma.

A gyermekvédelmi törvény módosításának értelmében a Központ tevékenységének célja a már hatósági intézkedéssel érintett családok esetében a gyermekek veszélyeztetettségének megszűnése, a családjából kiemelt gyermekek visszagondozása.

A Család- és Gyermekjóléti Központ esetmenedzsere elsősorban olyan családokkal kerül kapcsolatba, melyek esetében valamilyen okból (együttműködés hiánya, kiskorú súlyos veszélyeztetettsége) az önkéntes együttműködés keretében végzett szociális segítő tevékenységtől már eredmény nem várható, a veszélyeztetettség megszüntetéséhez ez nem elegendő.

Észlelő- és jelzőrendszer működtetése, a jelzőrendszerrel való együttműködés:

2016-tól a jogszabályoknak megfelelően a Központ jelzőrendszeri tanácsadója és a Szolgálat jelzőrendszeri felelőse koordinálja a jelzőrendszer hatékonyságának növelését. 2020-ban a járványügyi korlátozások miatt a jelzőrendszerrel való kapcsolattartás elsősorban telefonos és kis részben online fórumokra tevődött át. 2021-re már „bevett formává” vált a személyes találkozások mellett az online tér használata is, 2022-ben azonban igyekeztek visszatérni a személyes találkozásokhoz.

A köznevelési intézményekben jelen vannak a Központ óvodai és iskolai szociális segítői, így a szakemberek közti érdemi, szakmai kommunikáció érezhetően pozitív irányba változott.

A jelzőrendszeri tanácsadó 2022. évi tevékenysége:

A jelzőrendszeri tanácsadó osztott munkakörben látja el a feladatait, együttműködve a Szolgálat Jelzőrendszeri felelősével.

Az adott évben a tanácsadó több jelzőrendszeri tag intézményét is felkereste, hogy helyben tudjon támogatást nyújtani. Igyekeztek reagálni a gyermekvédelmi problémákkal kapcsolatos nehézségeikre, dilemmáikra (melyet az éves beszámolójában is feltüntet). Ennek egyik eredménye, hogy Központ már nem csak az óvodákban és iskolákban biztosítja a szociális segítő tevékenységet, hanem az bölcsődékben is.

Kapcsolattartási ügyelet

Az évben **134 darab kapcsolattartás** megvalósulásában működött közre a Központ, amelyek 3 nap között osztódtak el, de volt elmaradt 133 alkalom is.

Össességében 488 **személy** (halmozott adat) fordult meg a konkrét alkalmon, de sok esetben kellett gyámokkal, nagyszülőkkel, egyéb családtagokkal, gyámhivatali előadókkal egyeztetni személyesen, telefonon, illetve digitális formában.

Az év folyamán **4 családdal zárták le az együttműködést, 4 gyermek kapcsolattartását** érintve. Viszont **3 esetben született új megállapodás**, az érintett felekkel, akik ezután kezdhették meg a kapcsolattartást az Intézmény keretein belül. Az évet nagyon jellemzi a szülők megegyezési képtelensége. 8 esetben fordult elő, hogy csak az egyik fél kereste fel a Központot, vagy egyik sem. 2 esetben mindkét fél aktív volt, de megegyezni a részletekben mégsem tudtak.

Továbbra is tapasztalható, hogy tavasszal belassul a bíróságok ítélezése és a gyámhivatalok határozathozatala, majd ezt követően a nyári leállás után ősszel a megszokottnál több felkérés érkezik.

Készenléti szolgálat:

A készenléti szolgálat célja a Család- és Gyermekjóléti Központ nyitvatartási idején túl felmerülő krízishelyzetekben történő azonnali segítség, tanácsadás vagy tájékoztatás nyújtása. A készenléti szolgálatot a folyamatosan hívható 06-1-286-3048 telefonszámon biztosítja a Központ, vagy személyesen lehet elérni az intézmény telephelyén. A készenléti levő munkatárs szükség esetén szakszerű segítséget tud nyújtani, vagy segítséget tud mozgósítani. A krízishelyzetben levő gyermek szükség esetén a Gyermek Átmeneti Otthonába elhelyezhető.

Az utcai és lakótelepi szociális munka:

Feladata több részből tevődik össze: a köztereken, parkokban, utcán csellengő, kallódó gyermekek, fiatalok felkutatása és a velük végzett szociális munka, illetve szabadidős, prevenciós programok szervezése és lebonyolítása.

Az év folyamán az összes találkozásuk száma 74 alkalom volt. Jellemzően a kamasz korosztály (12-18) található meg kint.

Gyermek pszichológiai tanácsadás:

2019-ben 88, 2020-ban 97, 2021-ben 85, 2022-ben 93 ügyfelet látott el a Központ pszichológiai tanácsadás keretében, melyek egy része szülői konzultáció volt. Ez összességében 550 tevékenységet jelent.

Fejlesztő pedagógiai tanácsadás:

Az évben főállásban, összesen 43 gyermek fejlesztését látta el. A foglalkozások száma összesen: 554 alkalom. A gyermekek nagyobb része korrepetálás céljából jelentkezett a Központ szolgáltatására.

Óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység

A 2022-es év novemberéig a Nagy György utcai telephelyen, majd a Pázsitos sétány 5.-ben az újonnan létrehozott Prevenációs Központban folytatta tevékenységét az óvodai és iskolai szociális segítő szakmai egysége. Feladataik ellátása jelenleg 35 intézményben zajlik. Ebből két intézmény általános iskola és gimnázium, illetve szakiskola is egyben, valamint az EGYMI. Ezekben az intézményekben a kollégák feladatai halmozódnak, hiszen egy időben, a 3-6-20 éves korosztállyal kell foglalkozniuk. Ebben az évben a Központ a bölcsődékkal is szerződést kötött, így a szociális segítő tevékenységet a Pesterzsébeti Bölcsődékben is biztosítja, ami erősíti az elsődleges prevenció megvalósítását.

A bölcsődei, óvodai és iskolai szociális segítő feladatokat jelenleg 8 fő látja el. A koordinátor osztott munkakörben végzi a feladatokat. A szakmai egységből 4 fő mediátori végzettséggel és közülük egy fő facilitátori képesítéssel is rendelkezik.

A mediátorok közül néhányan a Család-és Gyermekjóléti Központ mediációs team munkájában is részt vesznek és a családsegítők által delegált esetek mediálásában is tevékenykednek, valamint az oktatási nevelési intézményekben biztosítják a mediációs szolgáltatást.

Jellemzően konfliktusos helyzetekben segítik a megoldáshoz való eljutást szülői értekezleteken, szülő-pedagógus közötti nehézségek esetén és gyermekközösségekben.

Az segítő elsődleges feladata az intézményekben a prevenció megvalósítása, figyelembe véve az intézmény sajátosságait, igényeit. Ez egyéni, csoportos és közösségi szinten történik. Továbbá feladatuk jelzőrendszeri tagként a gyermekvédelmi jelzőrendszer működésének támogatása is.

A segítő az óvodákban rendszeresen jelen vannak a gyermekvédelmi kör, gyermekvédelmi teamek megbeszélésein, esetmegbeszélésein, valamint az iskolákban tartott esetmegbeszéléseken, esetkonferenciákon, fegyelmet megelőző egyeztető tárgyaláson és a fegyelmi tárgyalásokon.

2022. májusában két, a Központ által szervezett szakmaközi konferencián vettek részt, melynek szervezésében, lebonyolításában is aktív szerepet vállaltak. Az év folyamán rendszeresen részt vesznek a munkájukhoz kapcsolódó konferenciákon, képzéseken, az ott tanultakat a mindennapi munkájukba beépítik, az oktatási nevelési intézményekben tartott prevenció órákon és csoportfoglalkozásokon kamatoztatják.

A Család és Gyermekjóléti Központ kollégái az oktatási intézmények vezetőivel, valamint gyermekvédelmi felelősökkel jó partneri együttműködésben keresnek megoldásokat a gyermekek veszélyeztetését érintő kérdésekben, és szakmai közreműködésükkel segítik az intézményekben a gyermekek esélyegyenlőségét.

Az óvodavezetők és gyermekvédelmi felelősök rendszeresen részt vesznek a KEF előadásain, mely a szenvedélybetegség, függőségek témában sok hasznos információt nyújtanak, azonban fontos lenne, ha a szülők is hallanának ilyen előadásokról és a prevenció érdekében több információjuk lenne a jövőben, ezzel elősegítenénk úgy a családok, mint a gyermekek esélyegyenlőségét.

A kerületi KEF-fel való együttműködés révén a szakmai egység vállalta egy szabadidős program megszervezését és lebonyolítását a Hársfa Játsszótéren. Ebben segítségükre volt két esztendőszere kolléga a Család-és Gyermekjóléti Központból, valamint önkéntes segítőjük. A június 14-én megtartott nyárnyitó programot kimondottan felső tagozatos diákoknak szervezték, de a programra kilátogató kisebb gyermekekre is felkészültek.

Napközbeni gyermekfelügyelet

Az Intézmény a szolgáltatást elsősorban 0-14 éves korú gyermekek számára biztosítja, hétköznaponként a szülő munkarendjéhez igazodva.

A napközbeni ellátás (napközbeni gyermekfelügyelet) szolgáltatásának keretén belül, egyéb speciális problémákkal küzdő, elsődlegesen a szociálisan rászorult- családok gyermekeinek időszakos felügyeletét biztosítják, mindezt egyénhez igazodva, az életkori sajátosságok és szükségletek figyelembevételével. A területben lakó kisgyermeket nevelő családok segítségét célozza meg, ezért egyéni élethelyzetekhez is igyekeznek igazodni. Így az oktatási-nevelési intézményekbe, illetve onnan a gyermek otthonába kísérését is magában foglalja, amennyiben a szülő(k) munkahelyi elfoglaltsága, akár kórházi tartózkodása miatt gyermeke/gyermekük felügyelete megoldatlan maradna. A szolgáltatás térítésköteles, a helyi rendeletben szabályozottnak megfelelően. Az intézményi térítési díj 650,- Ft/óra/fő összegű.

Gyermekek Átmeneti Otthona

Az Otthon tevékenységének jogszabályi háttérét a Gyvt. és a törvényhez kapcsolódó rendeletek, valamint Pesterzsébet Önkormányzatának kapcsolódó rendeletei alkotják.

A **gyermekek átmeneti gondozása** keretében a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését elősegítő, az életkorának, egészségi állapotának és egyéb szükségleteinek megfelelő étkeztetéséről, ruházattal való ellátásáról, gondozásról, nevelésről, lakhatásáról - a továbbiakban: **teljes körű ellátás** - gondoskodik.

Személyi feltételek: A gyermekek teljes körű ellátásáról a következő munkatársak gondoskodtak:

- 1 fő otthonvezető
- 1 fő nevelő
- 4 fő gyermekfelügyelő
- 1 fő technikai munkatárs

Megbízási szerződéssel alkalmazott munkatársak:

- 1 fő családgondozó, heti 10 órában
- 3 fő gyermekfelügyelő, igény esetén hétvégeként

Az Otthonban az éjszakai ügyeletet a Család- és Gyermekejóléti Központ szociális munkásai, valamint a Gyermekek Átmeneti Otthona munkatársai látták el. Az otthon tárgyi feltételei megfelelnek a törvényi előírásoknak. Férőhelyek száma: **12 fő**.

2022-ben összesen 25 fő gyermek ellátását látták el átmeneti gondozás és/vagy ideiglenes gondozás keretében. A biztosított ellátásokat **2022-ben nagyobb arányban vették igénybe lányok, az ellátottak ¾-e**. A tavalyihoz hasonlóan az ellátottak életkorát tekintve jellemzően – több esztendőre is visszatekintve – a **kisiskolás korosztály**, valamint a **fiatal felnőttkorba lépők** igényelték a segítségüket.

A **csak ideiglenes ellátásban részesülők száma emelkedett az évben (7 fő)**. Egy esetben a szülő kérte gyermeke ideiglenes ellátását az intézményben lakhatási problémák miatt. Egy hármastestvérpár esetében gyámjuk kérte felvételüket egészségügyi problémái miatt. 3 esetben pedig a gyermek maga kérte családon belüli bántalmazás miatt. Az **átmeneti gondozottak esetében** – 16 esetet vizsgálva - a **Család- és Gyermekejóléti Központ családsegítő és/vagy esztmenedzser kollegáinak javaslatára** indultak meg a gondozások.

A **szülők kérésére kezdeményezett** gondozások tekintetében 6 esettel találkoztak. 3 kiskorú saját jogán kért közvetlen vagy közvetett segítséget az Otthontól.

Az **elhelyezést kiváltó okok száma között jelentősen megnövekedett a gyermekek ellen a családban elkövetett bántalmazás**. Ez mind a lelki, illetve fizikai, mind a szexuális abúzusra igaz, a bántalmazás minden formája előfordult. 1-1 esetben a gyermek magatartási problémái, illetve a szülők életvezetési problémái miatt került sor az átmeneti gondozás igénybevételére, 3 esetben lakhatási probléma okán.

2022-ben a háborús helyzet miatt **Ukrajnából menekült** gyermekek felvételére is sor került. 3 testvér, akik közül egyikőjük kiskorú várandós anya volt. Ő miután világra hozta gyermekét átkerült egy budapesti baba-mama otthonba.

A két kisebb testvér ellátása azonban hosszú ideig folyamatos volt. 2022. karácsonyára tértek haza édesanyjukhoz Ukrajnába és maradtak is otthon szüleikkel végleg. A gondozottak 40,9 %-a térhetett vissza saját családjába körébe. 27,27 %-uk más hozzátartozókhöz kerültek. Szakellátásba a gondozott gyermekek 31,81%-a került nevelésbe vételi hatósági eljárások során.

Öt gyermek gondozása áthúzódott a 2023-as esztendőre, de 2 fő még januárban hazaköltözött családjához, a többiek gondozása azóta is folyamatos.

A 2013. június 1-jén hatályba lépett 18/2013. számú önkormányzati rendelet értelmében az átmeneti gondozásban részesülők **42, 1 %- a térítésmentesen vehette igénybe** az Otthon nyújtotta szolgáltatást. Az ellátottak további körére, a benyújtott kérelmek alapján, méltányos személyi térítési díjak kerültek megállapításra – figyelembe véve a család jövedelmi viszonyait, aktuális szociális helyzetét, illetve egyéb, az említett helyi rendeletben rögzített feltételeket.

- Átmeneti gondozás – soroksári illetékességű gyermekek esetében

Budapest Főváros XX. Kerület Pesterzsébet Önkormányzata, Budapest Főváros XXIII. Kerület Soroksár Önkormányzata, valamint Pesterzsébet Önkormányzatának Humán Szolgáltatások Intézménye **Ellátási Szerződést** kötött 2017. október 1. napjától 2022. augusztus 31. napjáig terjedő időre, mely 2022. szeptemberében meghosszabbításra került 2027. szeptember 30.-ig, illetve a korábbi 1 férőhely 2-re lett bővítve.

- Átmeneti gondozás – gyáli illetékességű gyermekek esetében

Budapest Főváros XX. Kerület Pesterzsébet Önkormányzata, Gyál Város Önkormányzata, valamint Pesterzsébet Önkormányzatának Humán Szolgáltatások Intézménye **Ellátási Szerződést** kötött 2022. január 1. napjától 2026. december 31. napjáig terjedő időre 1 fő férőhelyre.

- Átmeneti gondozás – szigetszentmiklósi illetékességű gyermekek esetében

Budapest Főváros XX. Kerület Pesterzsébet Önkormányzata, Szigetszentmiklós Város Önkormányzata, valamint Pesterzsébet Önkormányzatának Humán Szolgáltatások Intézménye **Ellátási Szerződést** kötött 2023 június 1. napjától 2028. május 31. napjáig terjedő időre 2 fő férőhelyre.

- Átmeneti gondozás – szigetszentmiklósi illetékességű gyermekek esetében

Budapest Főváros XX. Kerület Pesterzsébet Önkormányzata, Halásztelek Város Önkormányzata, valamint Pesterzsébet Önkormányzatának Humán Szolgáltatások Intézménye **Ellátási Szerződést** kötött 2023 június 1. napjától 2028. május 31. napjáig terjedő időre 1 fő férőhelyre.

Helvettes Szülői Hálózat

A helyettes szülő, a családban élő gyermek átmeneti gondozását saját háztartásában biztosítja. E tevékenységét a Gyermekjóléti Szolgálat szakmai segítségével, sajátos – külön jogszabályban meghatározott – helyettes szülői jogviszonyban végzi. Jelenleg 4 fő helyettes szülő inaktív, az intézménnyel évek óta nincs kapcsolatuk. 2022-ben nem történt elhelyezés.

f) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások

Azoknál az eseteknél, ahol a probléma jellegéből adódóan az önkéntes együttműködéstől eredmény nem volt várható, illetőleg a gondozás során az előzőleg megbeszélt feladatokat nem teljesítették a szülők, a gyermekek, vagy a gyermekek magatartásukkal veszélyeztették önmagukat, esetlegesen a család többi kiskorú tagjait, szükségessé vált a Család- és Gyermekjóléti Központ „bevonása” a gyermekek érdekében.

A 2022-ben a gondozási tevékenységben érintett személyek számának alakulása gondozási tevékenység megoszlása szerint:

	eset szám		család szám összesen
	Együttműködési megállapodás alapján	gyermek	
	felnőtt	607	
Nem együttműködési megállapodás alapján, Egyszeri esetrként megjelentek száma	gyermek	521	530
	felnőtt	493	

Forrás: HSZI

Az anyagi problémák és az ezzel szorosan összefüggő lakhatási gondok, az állandó költözködés a kerületek között, kerületen belül, átmeneti otthonokba, ismerőstől-ismerősig is mind növeli az ideiglenes hatályú elhelyezések szükségességét.

2022-ben ideiglenes hatályú elhelyezésre javaslatot 29 gyermek esetében láttak szükségesnek a Szolgálat munkatársai. Gyakori ok a kiskorú veszélyeztetésén belül a súlyos szülői elhanyagolás, bántalmazás.

Továbbra is nagy számban fordul elő a szülő-gyermek konfliktus, mely elsősorban a kamasz korban jellemző. Újszülöttek esetében előfordult, hogy a kórházból való hazaadhatóság feltételei hiányoztak, mint a szükséges felszerelések megléte, gyermek nevelésére, gondozására alkalmas lakókörnyezet, szülői felügyelet, vagy a gyermek ellátására alkalmas szülő.

A Gyermek Átmeneti Otthonának vagy a Családok Átmeneti Otthonának igénybevétele nem minden esetben nyújt lehetőséget a problémák rendezésére, a szülők sok esetben egy hosszabb folyamat helyett azonnali megoldásra törekcsenek.

g) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés

Az Önkormányzat által önként feladatként biztosított intézményi ingyenes úszás és a korcsolya oktatás közkedvelt a gyerekek és szüleik körében.

Az óvodákban a tornaszobák, tornaterék délutánonként -a szülők által finanszírozott óvodai sportolásra-vehetők igénybe (karate, labdarúgás, aerobic).

A nyári napközis tábor -változó helyszínnel- kerületi általános iskolákban szervezi meg az Önkormányzat. Ezen kívül -heti változó tematika szerint- a CSILI Művelődési Központ saját épületében, valamint pályázati támogatások függvényében egy, vagy több külső helyszínen a gyermekjóléti központ szervez nyaralást a gyermekeknek.

Gyermekek alternatív napközbeni ellátásaként 2010 -től működik a kerületben "máltai típusú" Hársa játszótér és játszóház (2012-től a HSZI feladata lett a működtetés).

A játszótéren a szabad játékhasználat mellett számos foglalkozás és klub működését biztosítja az intézmény.

Mozdulj! (Foci klub)

A „Mozdulj” klub a szokásos júniusi indulással kezdte meg a működését. Ennek megfelelően a csoportvezető és egy szerződéses Önkéntes a nagy sikerre való tekintettel a betervezett júniustól augusztusig tartó időszakon túl, szeptember hónapban is tartott foglalkozásokat a Hársfa Játsszótéren péntekenként 15:30-17:30 között az érdeklődő gyermekeknek és sok esetben hozzátartozóiknak.

A szociális munkások és más szakemberek által szervezett és vezetett programok, foglalkozások egyúttal beilleszthetők a Gyermejköltségi Központ prevenciós szolgáltatásainak körébe is.

Sétatér klub

A Sétatér Klub az év során az előző évek hagyományaihoz híven hátrányos helyzetű, kirekesztett, gyermekvédelmi eljárásokba bevont gyermekek számára biztosított társadalmi beilleszkedést és kölcsönös elfogadást segítő, szabadidős alternatívát feltáró, élményeket nyújtó programokat.

A programot lebonyolító csoportvezető tartja a kapcsolatot a családsegítőkkal, esetmenedzserekkel, megkeresi és motiválja a családokat, bevásárol, szervezi a programokat, ami sokszor késő estébe nyúlik, hétfőig akár egész naposak.

Pesterzsébeten jelenleg számos kerületi székhelyű sportegyesület működik. Az elmúlt években jelentős sportlétesítmények épültek (jégcsarnok, uszoda, torna és birkózócsarnok). A felsorolt létesítmények mellett beszélnünk kell olyan létesítményekről, sportparkokról, amik szintén már működnek kerületünkben, de nem a versenysporthoz köthetőek.

Sportparkok: Bp XX ker Berkenye sétány, Bp XX ker Deák Ferenc tér, Bp XX ker Hunyadi János tér, Bp XX ker Juta-domb – futókör, Bp XX ker Juta-domb, Bp XX ker Magyarok Nagyasszonya tér, Bp XX ker Ritka utca, Bp XX ker Tátra tér, Bp XX ker Török Flóris u, Bp XX ker Vízisport u, Budapest XX. kerület Lajtha László u. 24., Kanada park – futókör és sportpark, Kulcsár utcai Fitt park – futókör és sportpark, Baba park.

h) gyermekétkeztetés (intézményi, hétfégi, szünidei)

A Gyvt. 21.§-21/C.§-ai alapján, valamint Budapest Főváros XX. kerület Pesterzsébet Önkormányzata Képviselő-testületének a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti ellátásokról, azok igénybevételéről, valamint a fizetendő térítési díjakról szóló 31/2017. (XI.15.) önkormányzati rendelete alapján az Önkormányzat természetbeni ellátásként biztosítja a gyermekétkeztetést.

A gyermek életkorának megfelelő intézményi és szünidei gyermekétkeztetést a fenntartásában lévő óvodákban, valamint az állami intézményfenntartó központ által fenntartott és működtetett általános iskolákban vásárolt élelmezés útján, a bölcsődei ellátás keretében a HSZI útján saját (főző)konyha működtetésével biztosítja. A közétkezésben résztvevők számára az étkező életkorának és egészségügyi állapotának megfelelő minőségű és mennyiségű ételt kell biztosítani, amelyre a közétkeztetésre vonatkozó táplálkozás-egészségügyi előírásokról szóló 37/2014. (IV. 30.) EMMI rendelet előírásait kell alkalmazni.

Fontos, hogy a közétkeztetés keretein belül étkező gyermekek által elfogyasztott ételek a megfelelő minőségben és mennyiségben kerüljenek az ellátott intézményekbe.

Az adott korcsoport számára javasolt energia-, fehérje-, szénhidrát-, zsír-, vitamin-, ásványi anyag- és élelmi rost bevitel az étrendek összeállításánál alapvető szempont. Ennek mentén kell a szolgáltatást nyújtó Pannon Menza Kft.-nek a napi étrendet összeállítania.

i) eltérő kultúrájú, vagy a hátrányos és nem hátrányos helyzetű gyermekcsoportok közötti programok

Iskolai szünetben, a nyári táborban az eltérő kultúrájú, vagy a hátrányos és nem hátrányos helyzetű gyermekcsoportok közös programokon vesznek részt. A családsegítő és gyermekjóléti szolgálat szervezett programjai is mindenki számára elérhetőek.

j) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor

Pesterzsébet Önkormányzata minden esetben törekszik az egyenlő bánásmódra. A szolgáltatások nyújtása során történt megkülönböztetésről, vagy az egyenlő bánásmód megsértéséről nincs tudomásunk.

k) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások az ellátórendszerek keretein belül

Pesterzsébet Önkormányzata több formában is támogatja a kedvezőtlen szociális helyzetű, pesterzsébeti lakóhelyű diákokat.

- A Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíj a szociálisan hátrányos helyzetű, rászoruló felsőoktatásban tanuló fiatalokat ösztönzi jobb tanulmányi eredmény elérésére.

- A kerületi települési támogatásokról szóló önkormányzati rendelet alapján szociális tanulmányi támogatásban részesülhetnek az hátrányos helyzetű, de kiemelkedő tanulmányi eredményt elért fiatalok. A szociális tanulmányi támogatás összege 35.000,-Ft.

- Szintén e rendeletben található sport támogatás ösztönzően hat az alacsony jövedelmű, de sportolni akaró diákok részére, amennyiben pesterzsébeti egyesületnél folytatják sport tevékenységüket. A sporttámogatás havi összege a tagdíj havi összege, de legfeljebb 5000 forint.

- A rendelet beiskolázási támogatással szeretne enyhíteni a hátrányos helyzetű a közoktatási intézmény nappali tagozatán tanulmányokat kezdő vagy folytató gyermek tanulmányaival kapcsolatos terheir. A beiskolázási támogatás összege tanulónként 6 000,-Ft.”

Az Önkormányzat a kerületben dolgozó, köznevelési (óvodai), bölcsődei munkavállalókat továbbra is motiválja, egyrészt kitüntetések formájában, másrészt valamennyi, a szociális és köznevelés területén dolgozó közalkalmazott az un. „Erzsébet pótlék” keretében bérkiegészítésben részesül.

Pesterzsébet Önkormányzatának Képviselő-testülete a 168/2023. (VI. 08.) Ök. sz. határozatával a Külső-Pesti Tankerületi Központ fenntartásában működő kerületi általános iskolák, a Vörösmarty Mihály Református Általános Iskola, a József Attila Katolikus Nyelvoktató Német Nemzetiségi Általános Iskola, valamint a Dr. Somogyi Imre Baptista Szakképző Iskola, Technikum, Általános Iskola, Szakiskola és Gimnázium 1-4. osztályos tanulói számára a 2023/2024. tanévre az iskolakezdéshez kapcsolódóan tanszercsomagot biztosított.

A térítésmentes tankönyvellátást első alkalommal a 2013/2014. tanévben az első évfolyamra beiratkozott tanulók számára, majd a 2017/2018. tanévtől az 5-9. évfolyamokra is biztosította a kormány. A 2020/2021. tanévtől az ingyenes tankönyvellátás a 10–12. évfolyamos tanulókra és az első szakképesítés megszerzése során a 13–16. szakképzési évfolyamokra is már kiterjed, ezáltal már valamennyi, a köznevelésben és szakképzésben résztvevő tanuló ingyen kapja a tankönyveket.

A tankönyvrendelés keretében az Nkt. 93/F. § (1) bekezdés szerint az éves költségvetési törvény határozza meg a térítésmentes tankönyvellátás biztosításához az iskolai tankönyvrendeléseknél figyelembe vehető tanulónkénti tankönyvtámogatás összegét.

(2) A tankönyvtámogatás felhasználható

a) a tanulói tankönyvvásárlás költségeinek átvállalására és csökkentésére, továbbá az iskolai tankönyvrendelés teljesítésére, valamint

b) ha az iskolában a nevelő és oktató munkához részben vagy egészben nem alkalmaznak tankönyvet, készségfejlesztő iskolai nevelés-oktatáshoz és a fejlesztő nevelés-oktatáshoz a pedagógiai programban foglaltak megvalósítását szolgáló, a tankönyvjegyzéken nem szereplő könyvek, munkafüzetek, feladatlapok, digitális ismerethordozók beszerzésére, a szakmai munkaközösség és az iskolai szülői szervezet egyetértésével.

A Magyarország 2023. évi központi költségvetéséről szóló 2022. évi XXV. törvény 67. § (2) bekezdése alapján az Nkt. 46. § (5) bekezdése szerinti térítésmentes tankönyvellátás biztosítása érdekében a 2023/2024. tanévre leadott iskolai tankönyvrendeléseknél figyelembe vehető tanulónkénti tankönyvtámogatás összege

a) a nappali rendszerű iskola, a nappali rendszerű nemzetiségi és gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai feladatot ellátó iskola

aa) első-negyedik évfolyamán 9000 forint/fő/év,

ab) ötödik (beleértve a nyelvi előkészítő és nemzetiségi nyelvi előkészítő), hatodik és nyolcadik évfolyamán, továbbá tizedik-tizenhatodik évfolyamán 12 000 forint/fő/év,

ac) hetedik (beleértve a nyelvi előkészítő és nemzetiségi nyelvi előkészítő, továbbá a Köznevelési Hídprogramok, a Dobbantó Program és a műhelyiskola) évfolyamán 15 000 forint/fő/év,

ad) kilencedik (beleértve a nyelvi előkészítő és nemzetiségi nyelvi előkészítő, az Arany János Tehetséggondozó Program, az Arany János Kollégiumi Program, az enyhe értelmi fogyatékos tanulók előkészítő) évfolyamán 20 000 forint/fő/év,

b) nemzetiségi nevelést-oktatást ellátó iskolával tanulói jogviszonyban álló nappali rendszerű iskolai oktatásban részesülő tanulók esetén 5000 forint/fő/év,

c) a fejlesztő nevelés-oktatásban részesülő tanulók esetén 12 000 forint/fő/év.

Az Nkt. 96. § (6) bekezdése szerint a tanulók tankönyvellátását szolgáló központi költségvetési támogatás terhére a sajátos nevelési igényű tanulók neveléséhez-oktatásához a szakmai munkaközösség és az iskolai szülői szervezet egyetértésével a pedagógiai programban foglaltak megvalósítását szolgáló, a tankönyvjegyzékben nem szereplő könyvek, munkafüzetek, feladatlapok, eszközök és digitális ismerethordozók is beszerezhetők tankönyv helyett, ha az iskolában a nevelő és oktató munkához részben vagy egészben nem alkalmaznak tankönyvet.

A tankönyvrendelést az iskolák a Könyvtárellátó Nonprofit Kft. (KELLO) felületén adják le minden év áprilisában. A módosításra június végéig van lehetőség, a pótrendelés határideje szeptember 15. A sajátos nevelési igényű tanulók oktatásához a Magyar Gyógypedagógusok Egyesülete által összeállított fejlesztőeszközökből is a KELLO tankönyvrendelési felületén rendelhetnek az iskolák.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékossgal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

a) *a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása, a köznevelési intézménybe és más településen található fejlesztő programokra való eljutás módja, lehetőségei*

A Gyvt. 67/A. § (1) bekezdése határozza meg a **hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzet** megállapításának feltételeit: a szülő vagy családba-fogadó gyám alacsony iskolai végzettségét, alacsony foglalkoztatottságát, és a gyermek elégtelen lakókörnyezetét, illetve lakáskörülményeit, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéshez szükséges feltételek. A jogosultság alapja a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság.

ÉV	Hátrányos Helyzetűek száma	Halmozottan Hátrányos Helyzetűek száma
2015	114	72
2016	187	159
2017	217	113
2018	220	57
2019	187	73
2020	nem történt adatszolgáltatás	nem történt adatszolgáltatás

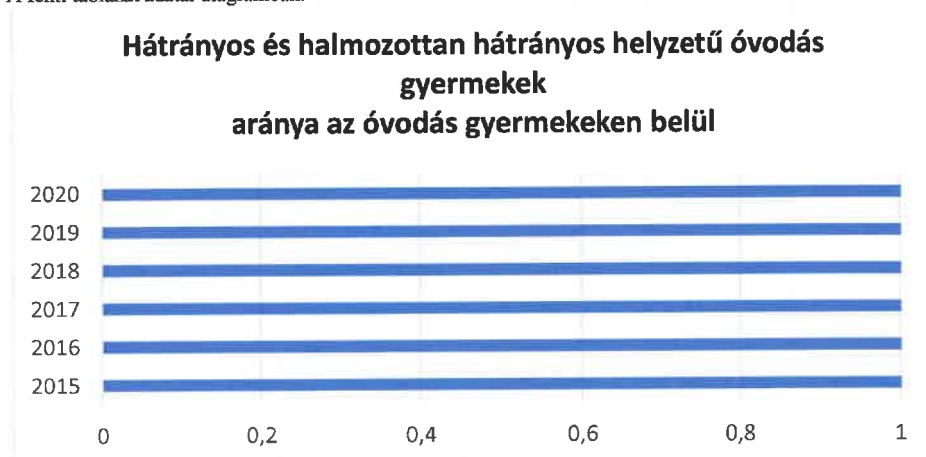
Forrás: Önkormányzat

2022-ben a hátrányos gyermekek száma 172 fő, a halmozottan hátrányos gyermekek száma 28 fő volt.

4.4. a) 1.számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek			
Év	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 092)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek aránya az óvodás gyermekekben belül (TS 093)
	Fő	Fő	%
2015	2049	47	2,29
2016	1924	42	2,18
2017	1945	63	3,24
2018	1923	70	3,64
2019	1919	36	1,88
2020	1827	45	2,46

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A fenti táblázat adatai diagramban:

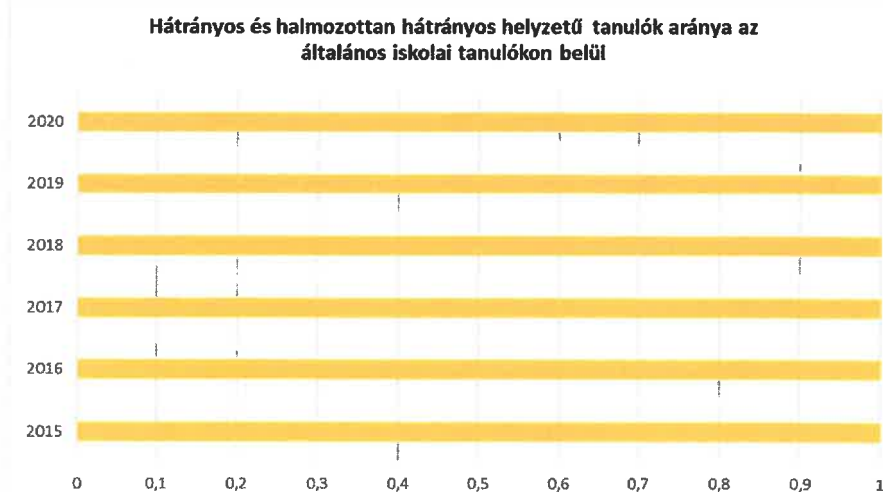
Intézményeink kiemelkedő figyelmet fordítanak a hátrányos, a sajátos nevelési igényű, valamint a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek óvodai ellátására, nevelésére.

A hátrányos helyzetű gyermekek nyomon követése már 3 éves kortól szükséges, ezeknek a gyermekeknek a korai óvodáztatása alapfeltétele az oktatási esélyegyenlőségeik biztosításához. A családgondozók a kerületi köznevelési intézményekkel évek óta szoros munkakapcsolatban állnak, látogatják az adott intézményt. A gyermekekkel kapcsolatos problémák megoldása során kölcsönösen keresik egymást. A fontos és az eredményes gondozási tevékenységhez szükséges információkat levélben is továbbítják. Igyekeznek megosztani minden esetben tapasztalataikat a jövőre vonatkozóan is.

4.4. a) 2. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók			
Év	Általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma (gyógynevelési oktatással együtt) (TS 094)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya az általános iskolai tanulókon belül (TS 095)
	Fő	Fő	%
2015	3 652	153	4,19
2016	3 616	175	4,84
2017	3 518	197	5,6
2018	2 930	200	5,77
2019	2 857	136	4
2020	2 856	133	3,98

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

A fenti táblázat adatai diagramban:

Az állami köznevelési közfeladat ellátásában fenntartóként részt vevő szervekről, valamint a Klebelsberg Központról szóló 134/2016. (VI. 10.) Korm. rendelet 1. §-ában a Kormány a tankerületi központokat jelöli ki az Nkt. 94. § (4) bekezdés n) pontja szerinti, az állami köznevelési közfeladat ellátásában fenntartóként részt vevő szervekként.

A kormányrendelet 1. számú melléklete tartalmazza a tankerületi központok feladatellátási területét, melybe beletartozik a XX. kerület.

A kerületben a Külső-Pesti Tankerületi Központ által fenntartott intézményekben a 2023/2024. tanévben (az októberi statisztika alapján) összesen 3096 tanuló folytat tanulmányokat.

Az SNI tanulók száma összesen 395 fő, arányuk a Budapest XX. Kerületi Ady Endre Általános Iskolában és Budapest XX. Kerületi Hajós Alfréd Általános Iskolában kifejezetten magas, közel 20%. A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók száma 100 fő, legnagyobb az arányuk a Budapest XX. Kerületi Ady Endre Általános Iskolában (11,62%).

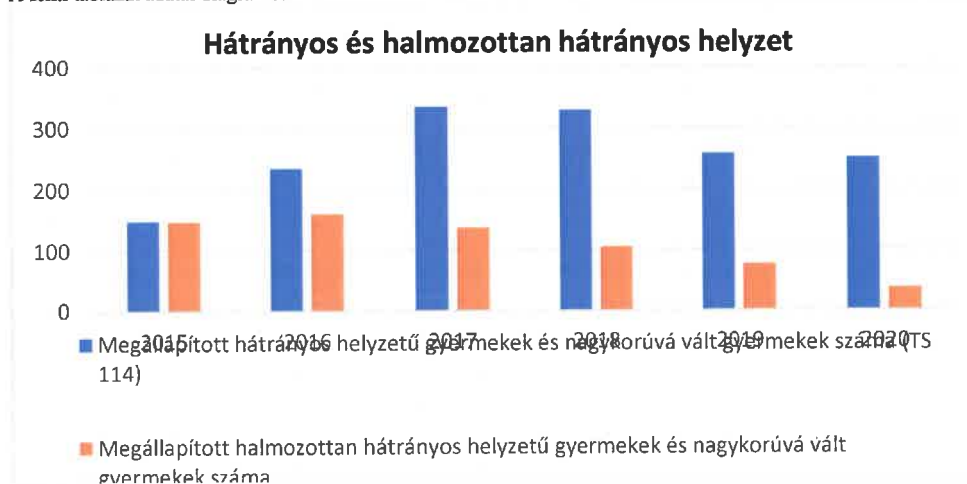
Év	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gimnáziumi tanulók száma (TS 096)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a gimnáziumi tanulókon belül (TS 097)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szaközépfiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók száma a nappali oktatásban (TS 098)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szaközépfiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók aránya a tanulók számához viszonyítva (TS 099)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakgimnáziumi tanulók száma (TS 100)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a szakgimnáziumi tanulókon belül (TS 101)
	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2015	5	n.a.	24	n.a.	n.a.	n.a.
2016	17	1,36	41	4,9	51	4,08
2017	4	0,25	28	6,68	23	1,45
2018	4	0,27	19	5,28	13	0,87
2019	2	0,13	8	2,63	8	0,53
2020	0	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Év	Megállapított hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 114)	Megállapított halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 113)
	fő	fő
2015	148	147
2016	234	160
2017	335	137
2018	329	105
2019	257	76
2020	250	37

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A fenti táblázat adatai diagramban:

A gyermeklétszám alakulása Pesterzsébet óvodáiban

Az óvodák a Közoktatási Információs Rendszer (KIR) adatbázisába feltöltötték a 2022. október 1-ei tényleges óvodai létszámadatokat. Az óvodai jogviszonnyal rendelkező gyermekek száma 2018-2022 között az alábbiak szerint alakult:

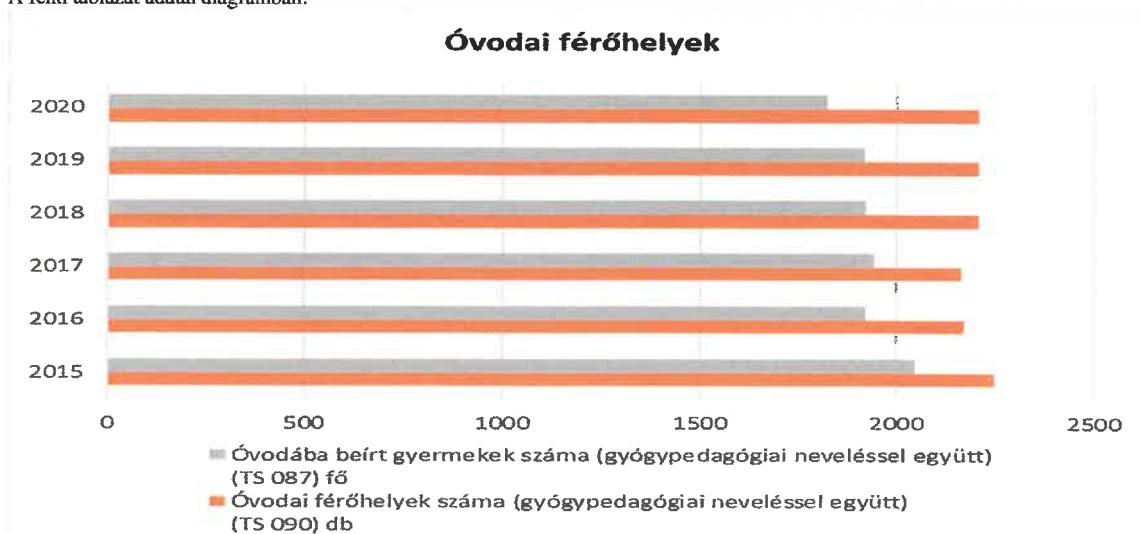
2018. október 1.	2019. október 1.	2020. október 1.	2021. október 1.	2022. október 1.
1815 fő	1805 fő	1673 fő	1620 fő	1562 fő

Forrás: Önkormányzat

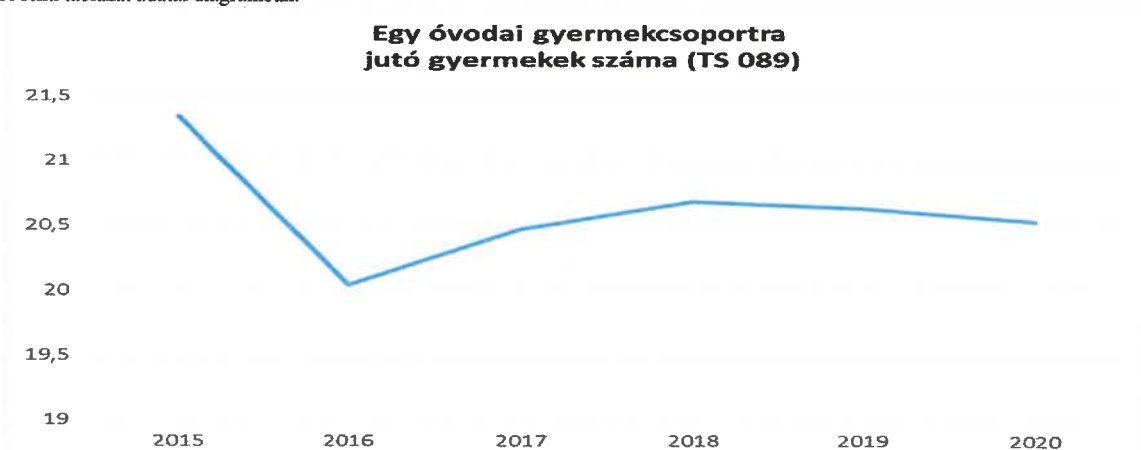
4.4.2. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai								
Év	3-6 éves korú gyermekek száma	Óvodai gyermekcsoportok száma - gyógypedagógiai neveléssel együtt (TS 085)	Óvodai férőhelyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 090)	Óvodai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 088)	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Óvodai gyógypedagógiai gyermekcsoportok száma (TS 086)	Gyógypedagógiai oktatásban részesülő óvodás gyermekek száma az integráltan oktatott SNI gyermekek nélkül (TS 091)	Egy óvodai gyermekcsoportra jutó gyermekek száma (TS 089)
	fő	db	db	db	fő	db	fő	fő
2015	2 293	96	2249	21	2049	3	21	21,34
2016	2 311	96	2173	21	1924	3	24	20,04
2017	2 449	95	2164	21	1945	3	22	20,47
2018	2 476	93	2208	21	1923	3	22	20,68
2019	2 343	93	2208	21	1919	3	24	20,63
2020	2 104	89	2208	21	1827	3	24	20,53

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés

A fenti táblázat adatai diagramban:

A fenti táblázat adatai diagramban:

A sajátos nevelési igényű gyermekek számának alakulása, óvodai elhelyezése

Az óvodák feladata a hatékony óvodai nevelőmunka biztosítása, az iskolára való felkészítés és a tehetséggondozás komplex, együttes megvalósítása és a többi gyermekkel együtt nevelhető sajátos nevelési igényű gyermekek és a hátrányos helyzetű családokból érkező gyermekek eredményes felzárkóztatása.

A táblázat az október 1-jén szakvélemény alapján a többi gyermekkel együtt nevelhető sajátos nevelési igényű óvodás, gyermekek számát szemlélteti.

2018. október 1.		2019. október 1.		2020. október 1.		2021. október 1.		2022. október 1.	
SNI 2-es	SNI 3-as	SNI 2-es	SNI 3-as	SNI 2-es	SNI 3-as	SNI 2-es	SNI 3-as	SNI 2-es	SNI 3-as
40 fő	16 fő	42 fő	14 fő	34 fő	18 fő	27 fő	24 fő	28 fő	20 fő

Forrás: Önkormányzat

A sajátos nevelési igényű gyermekek ellátása - gyógypedagógusok foglalkoztatása

A sajátos nevelési igényű gyermekek ellátása a folyamatos, kiemelt fenntartói feladat.

A csoportok létszámának kialakítása során - a szakértői vélemények alapján - az enyhe értelmi fogyatékos, beszéd fogyatékos vagy pszichés fejlődési zavarral küzdő sajátos nevelési igényű tanuló két gyermekként, a mozgásszervi, érzékszervi, közép súlyos értelmi fogyatékos, autizmus spektrum zavarral küzdő, vagy halmozottan fogyatékos gyermeket három gyermekként kell figyelembe venni, ha a nevelésük-oktatásuk a többi gyermekkel, tanulóval együtt történik.

Ennek értelmében az üres óvodai férőhelyek nem a tényleges létszám (gyermek/fő) alapján, hanem az SNI-s gyermekek 2-es, 3-as számított létszáma alapján kerülhetnek értelmezésre.

A szakértői bizottságok az óvodai intézményjegyzék alapján tájékoztatják a szülőket a kerületben az SNI-s gyermekeket ellátó óvodákról. Az intézményt a szülő választja ki az önkormányzat által összeállított jegyzékből.

Az SNI-s gyermekek esetében kiemelt feladat az óvodapedagógus, a gyermekorvos, a pszichológus és a gyógypedagógus együttműködése. Az óvodák az SNI-s gyermekek ellátásának feladatát a Külső-pesti Tankerületi Központ fenntartásában lévő (Benedek Elek EGYMI) utazó gyógypedagógusi hálózatának segítségével, megbízási szerződésekkel, valamint óvodában főállású gyógypedagógusok foglalkoztatásával biztosítják. A fejlesztésre szoruló gyermekek száma folyamatosan emelkedik. Az utazó gyógypedagógusok 50 gyermek ellátását vállalták ebben a nevelési évben.

Tekintettel arra, hogy az utazó gyógypedagógusi hálózat - kapacitáskorlátok miatt - nem tudja teljes mértékben biztosítani a szakértői véleményben meghatározott fejlesztési elvárásokat, így az óvodáink külön megbízási szerződéssel is foglalkoztatnak gyógypedagógusokat a gyermekek teljes körű ellátása érdekében.

A Pedagógiai Szakszolgálat szervezeti és működési szabályzatában tagintézményi szintre lebontva meghatározza az érintett nevelési-oktatási, gyermekjóléti, gyermekvédelmi, szociális, egészségügyi és rehabilitációs intézményekkel, valamint a gyámhatósággal való kapcsolattartás formáját és rendjét.

Az intézmények együttműködnek a nevelési-oktatási, illetve szakképző, gyermekjóléti, gyermekvédelmi, szociális, egészségügyi és rehabilitációs intézmény, valamint a területileg illetékes gyámhatóság vezetőjével, alkalmazotti közösségével a gyermekek, tanulók fejlődésének elősegítése, a tartós gyógykezelés alatt álló gyermekek, tanulók nevelése-oktatása, szükség esetén pedagógiai szakszolgálati ellátása, a beilleszkedési, a tanulási, a magatartási nehézség és a sajátos nevelési igény feltárása céljából.

A BTMN és ADHD besorolással rendelkező gyermekek számának növekedése által fellépő problémák

Az intézményvezetők egybehangzó jelzése alapján elmondható, hogy különösen nehéz megoldandó feladat óvodáinkban a szakvéleménnyel még nem rendelkező, vagy BTMN és ADHD besorolással rendelkező gyermekek ellátása.

Ezeknek a gyermekeknek az ellátása több szakember egyidejű jelenlétét kívánja.

Tekintettel arra, hogy az óvodapedagógus hiány miatt a törvény adta lehetőségnek megfelelően, óvodapedagógust helyettesítve a pedagógiai asszisztensek is csoportokban dolgoznak, ezért a kiemelt figyelmet kívánó gyermekeket nem tudják egyszemélyes helyzetekbe emelni, kizárólagosan velük foglalkozni. A tapasztalatok alapján ezek a gyermekek gyakran önmagukra és a társaikra is veszélyt jelentenek.

Az intézményvezetők javaslata alapján megoldás lehetne, ha napi néhány órában, megbízási szerződéssel, a jelenlegi állományon felüli pedagógiai asszisztenseket foglalkoztathatnának az óvodák.

A diabéteszes gyermekek ellátásának szabályai

Az Nkt. 62. § (1a) bekezdésének rendelkezéseire tekintettel a diabéteszes gyermekek szakszerű ellátása érdekében folyamatos cél, hogy a óvodákban legyen olyan munkatárs, aki a diabéteszes gyermekek ellátásában szakszerűen részt tud venni.

Vércukor és vérnyomásmérő eszközök beszerzése az intézményekben

- Budapest Főváros XX. kerület Pesterzsébet Önkormányzatának Képviselő-testülete a 103/2023. (III. 30.) Ök. sz. határozatával hozzájárult, hogy a Pesterzsébet Önkormányzatának fenntartása alatt álló intézmények vércukorszintmérő készüléket szerezzenek be, speciális eljárásrendet kialakítása mellett.
- A Képviselő-testület a 102/2023. (III. 30.) Ök. sz. határozatával hozzájárult, hogy a Pesterzsébet Önkormányzatának fenntartása alatt álló intézmények vérnyomásmérő - amennyiben az intézmény ellátotti köre indokolja, gyermek és felnőtt vérnyomásának mérésére is alkalmas – készüléket szerezzenek be.

A Képviselő-testületi határozatnak megfelelően az intézmények beszerezték a gyermek és felnőtt vérnyomásmérésre és a vércukormérésre alkalmas készülékeket.

A súlyos allergiás reakciók kezelésére szolgáló EpiPen készítmény biztosítása

A Képviselő-testület a 146/2022. (VI. 16.) Ök. sz. határozatával döntött arról, hogy az Önkormányzat által fenntartott óvodák, valamint a kerületi általános iskolák részére az ellátotti korosztálynak megfelelően intézményenként 2-2 darab életmentő adrenalin öninjektort biztosít, szükség esetén a készlet pótlásáról gondoskodik. Ezen intézkedését megerősítve a 2023. évi költségvetésbe betervezésre került a készítmények beszerzésének költsége. A KESZO a lejárt eszközöket összegyűjtötte, gondoskodott azok pótlásáról, illetve folyamatosan figyelemmel kíséri a készleteket.

Az injekciók alkalmazása vonatkozásában az intézmények munkatársai, a pedagógusok szakmai felkészítése megtörtént annak érdekében, hogy egy esetleges allergiás roham bekövetkeztekor munkatársaink képesek legyenek felismerni a roham tüneteit, továbbá szakszerűen alkalmazni az önbelövő adrenalin injekciót.

A nyár során a kerület egyik óvodájában szükség volt a készítmény használatára, mert egy kisgyermek allergiás reakciókat produkált. A jelen lévő óvodapedagógus gyors és szakszerű intézkedésének köszönhetően nem történt nagyobb baj. A gyermeket házi gyermekorvos is megvizsgálta.

Az óvodák 2022-2023-as nevelési évére vonatkozóan a feladatellátást, működést érintő változások.

- **A járványhelyzettel összefüggésben** a Belügyminisztérium „INTÉZKEDÉSI TERV A KÖZNEVELÉSI INTÉZMÉNYEKBE A JÁRVÁNYÜGYI KÉSZENLET IDEJÉN ALKALMAZANDÓ ELJÁRÁSRENDRŐL” szülő utasításban határozta meg a köznevelési intézményekben 2022. szeptembertől kötelező szabályokat.
- A protokoll helyi viszonyokhoz igazodó bevezetéséről és alkalmazásáról az intézményvezető gondoskodik, a fenntartó feladata a megvalósítás ellenőrzése.
- **Az Ukrainát érintő háborús konfliktussal összefüggésben** a veszélyhelyzet ideje alatt szomszédos országban fennálló humanitárius katasztrófára tekintettel, az ideiglenes védelemre jogosultként elismert személyek foglalkoztatásával és juttatásaival kapcsolatos egyes szabályokról, valamint a menedékjogról szóló 2007. évi LXXX. törvény végrehajtásáról szóló 301/2007. (XI. 9.) Korm. rendelet módosításáról szóló 106/2022. (III. 12.) Korm. rendelet 3. §-a a kiskorú menedékesek ellátásáról az alábbiak szerint „Ha a menedékes kiskorú ellátásáról gondoskodik, a kiskorú elhelyezése céljából a magyar állampolgárral azonos feltételekkel jogosult igénybe venni a bölcsődei ellátást, az óvodai gondozást, nevelést, ellátást és a Biztos Kezdet Gyerekház szolgáltatásait.”

2022-ben rendelkezésre álló adatok alapján óvodáink 8 fő ukrán kisgyermeket láttak el az alábbi telephelyeken.

Pesterzsébeti Gézengúz Óvoda Gyöngyszem Tagóvoda: 1 fő

Pesterzsébeti Lurkóház Óvoda: 1 fő

Pesterzsébeti Lurkóház Óvoda Kincskereső Tagóvoda: 2 fő

Pesterzsébeti Lurkóház Óvoda Gyermekkert Tagóvoda: 1 fő

Pesterzsébeti Nyitnikék Óvoda: 1 fő

Pesterzsébeti Nyitnikék Óvoda Békaporonty Tagóvoda: 2 fő

Az óvodai nevelőmunka finanszírozása, az intézmények személyi feltételeinek alakulása

A finanszírozást alapvetően a gyermeklétszám alakulása és az vonatkozó jogszabályi rendelkezések határozzák meg.

A 2022. október 1-ei KIR statisztika adatai szerinti gyermeklétszám az óvodákban összesen 1562 fő.

A gyermeklétszám az év közbeni esetleges költözések miatt, valamint az EMMI rendelet 20.§ (2c) bekezdésében foglaltak - mely szerint a kötelező óvodai nevelésben való részvétel alól felmentett, hároméves kort betöltött, valamint az Nkt. 8. § (1) bekezdése szerinti harmadik életévét be nem töltött gyermek szülője a nevelési év közben kérheti felvételét az óvoda vezetőjénél, annak érdekében, hogy a gyermek részt vehessen az óvodai foglalkozásokon – alapján kismértékben módosulhat.

A pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról szóló 326/2013. (VIII. 30.) Korm. rendelet alapján lehetőség van arra, ha az óvoda reggel 8.00 óra előtt vagy a délutáni időszakban nem fejlesztő, iskola-előkészítő vagy más, kifejezetten nevelési jellegű foglalkozást szervez, ezen időszakokban a gyermekek felügyeletét nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben foglalkoztatott személy is elláthatja.

Az intézmények személyi feltételeivel összefüggésben változás, hogy az öregségi nyugdíj és egyes más ellátások folyósításának, valamint a nyugdíjkorhatárt betöltött személyek továbbfoglalkoztatásának veszélyhelyzeti szabályairól szóló 268/2022. (VII.29). Korm. rendeletben meghatározottak alapján 2022. szeptember 1. napjától lehetőség nyílt a nyugdíjas óvodapedagógusok közalkalmazotti jogviszonyban, teljes munkaidőben történő visszafoglalkoztatására.

2023. július 15-én hatályba lépett a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény (a továbbiakban: Púétv.), mely számos, lényeges ponton változtatja meg a pedagógusok, valamint a nevelő és oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben foglalkoztatott munkavállalók foglalkoztatási feltételeit.

A Púétv. rendelkezéseinek többsége 2024. január 1-jei hatállyal kerül bevezetésre, azonban a Púétv.-ben található alábbi átmeneti rendelkezések 2023. július 15-én léptek hatályba.

A Púétv. 157. § (3) bekezdése alapján

„(3) Az Nkt.-ban meghatározott köznevelési intézmény, továbbá a tankerületi központ (a továbbiakban együtt: munkáltató) 2023. szeptember 15. napjáig tájékoztatja a közalkalmazottat és a munkavállalót (a továbbiakban együtt: érintett)

a) e Púétv. egyes rendelkezései hatálybalépésének időpontjáról és a rendelkezések lényeges tartalmáról,

b) a 2024. január 1. napján bekövetkező jogviszony átalakulásáról, és ennek keretében

ba) kormányrendeletben meghatározottak szerinti várható munkaköréről,

bb) várható munkaidejéről,

bc) várható besorolásáról,

bd) várható havi illetményéről, beleértve az esélyteremtési illetményrészt és rendszeres illetménypótlékairól, egyes feladatokért járó megbízási díjáról,

be) munkavégzésének várható helyéről,

bf) köznevelési foglalkoztatotti jogviszonya kezdetének várható napjáról,

bg) arról, hogy a köznevelési foglalkoztatotti jogviszony határozatlan vagy határozott időre szól, utóbbi esetben a jogviszony megszűnésének időpontjáról, vagy más megszüntető feltételről,

bh) a (6) bekezdés szerinti határidőről és annak jogkövetkezményeiről, valamint

bi) más, a köznevelési jogviszonyt érintő, a felek által meghatározott körülményről,

c) - ha az érintett jogviszonya munkaviszonnyá alakul - a 2024. január 1. napján bekövetkező jogviszony átalakulásáról, és ennek keretében

ca) a b) pont ba), bb), be) és bh) alpontjában foglaltakról,

cb) várható munkabérééről és rendszeres juttatásairól,

cc) munkaviszonya kezdetének várható napjáról,

cd) arról, hogy munkaviszonya határozatlan vagy határozott időre szól, határozott időre szóló munkaviszony esetén a jogviszony megszűnésének időpontjáról, vagy más megszüntető feltételről,

ce) más, a munkaviszonyát érintő, a felek által meghatározott körülményről.”

Fentiek alapján az érintett munkáltatóknak 2023. szeptember 15-ig tájékoztatniuk kellett a foglalkoztatottakat a 2024. január 1. napján bekövetkező jogviszony átalakulásáról.

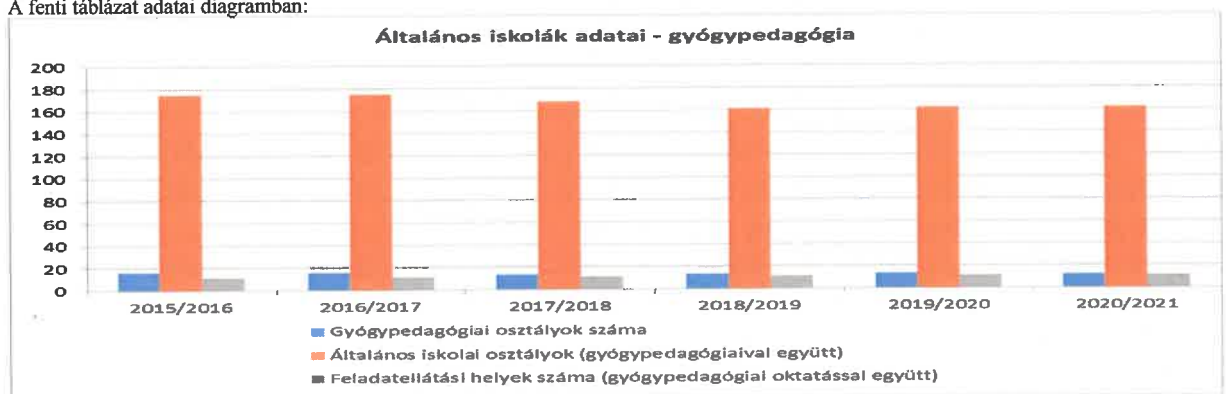
Az általános iskolák helyzete a kerületben

4.4.4. számú táblázat - Általános iskolák adatai: osztályok, gyógypedagógiai osztályok, feladatellátási helyek

Tanév	Az általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban (a nappali oktatásban) (TS 080)	Az általános iskolai osztályok száma (a gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 081)	Általános iskolai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 079)	Egy általános iskolai osztályra jutó tanulók száma a nappali oktatásban (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 082)	Más településről bejáró általános iskolai tanulók aránya a nappali oktatásban (TS 084)
	db	db	db	fő	%
2014/2015	16	175	11	20,87	2,27
2015/2016	15	175	11	20,66	2,71
2016/2017	13	168	11	20,94	2,96
2017/2018	13	161	11	21,54	3,23
2018/2019	13	162	11	20,96	3,12
2019/2020	12	162	11	20,6	2,97

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A fenti táblázat adatai diagramban:

4.4.5. számú táblázat - A 8. évfolyamot eredményesen befejezők a nappali oktatásban

Tanév	A 8. évfolyamot eredményesen befejezte a nappali oktatásban (TS 083)
	Fő
2014/2015	370
2015/2016	380
2016/2017	407
2017/2018	391
2018/2019	373
2019/2020	429

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A fenti táblázat adatai diagramban:

Intézményeink nagy számban látnak el együttnevelés keretében érzékszervi- és beszéd fogyatékos, mozgásszervi fogyatékos, autizmus és egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulókat. A XX. kerületben különnevelő intézmény a Benedek Elek EGYMI Óvoda, Általános Iskola, Készségfejlesztő Iskola és Szakiskola a 2023/2024. tanévet 162 tanulóval kezdte meg. A 2023. évi átszervezés keretében az intézmény alapfeladata bővül az értelmi fogyatékos - egyéb pszichés fejlődési zavar ellátás típusal.

A 2022-2023-as oktatási év adatai alapján a Külső-Pesti Tankerületi Központ által fenntartott köznevelési intézményekben, a KRÉTA rendszerben nyilvántartott adatok alapján, az első osztályba beiratkozott általános iskolai tanulók száma 283 fő.

Sajátos nevelési igényű tanulók beiskolázása

A Benedek Elek EGYMI, Óvoda, Általános Iskola, Készségfejlesztő Iskola és Szakiskola intézményben 25 fő óvodaköteles gyermek és 18 fő szakértői véleménnyel rendelkező első osztályos tanköteles korú tanuló beiskolázása történt meg, ez a létszám a 2021-2022. tanévben beiratkozókéhoz hasonló. A szakiskolai tagintézményben számítógépes adatrögzítő és családellátó képzést 8-8 tanuló kezdett. Az intézmény ebben az évben 8 fővel elindította a készségfejlesztő iskolai képzést is. Az értelmükben akadályozott fiatalok számára életvezetési ismeretek kialakítását tűzi ki célul, amely a mindennapi élet gyakorlati ismereteinek felhasználásával képessé teszi őket viszonylag önálló életet élni.

Az intézménytípusra vonatkozó 1. és 9. osztályba iratkozók létszáma

Az intézménytípusra vonatkozó 1. és 9. osztályba iratkozók létszáma intézménytípus	létszám
Általános iskola	18 fő
Szakiskola	16 fő
Készségfejlesztő iskola	8 fő

Forrás: Külső-Peti Tankerület

A sajátos nevelési igényű (SNI) tanulókat az EGYMI utazó gyógypedagógusi hálózata látja el a többségi intézményekben. Az alábbi táblázat az intézményekbe járó SNI-s tanulók arányát mutatja. A Budapest XX. Kerületi Hajós Alfréd Általános Iskolában 2022-2023-as tanévben is indult logopédiai osztály, ahova csak szakértői vélemény alapján kerülhetnek tanulók. Az 1.e osztályban 6 fő (számított létszám: 10fő), a 2.e osztályban 8 fő (számított létszám: 15 fő) tanult.

Ssz.	Intézmény	Létszám	SNI	Arány
1	Ady 20	320	48	15,0%
2	Benedek	174	174	100,0%
3	Gyulai	705	53	7,5%
4	Hajós	405	65	16,0%
5	Kossuth	445	3	0,7%
6	Lajtha	637	11	1,7%
7	Lázár	361	27	7,5%
8	Nagy László	847	22	2,6%

Forrás: Külső-Pesti Tankerület

Alapfokú művészetoktatás

A Budapest XX. Kerületi Lajtha László Alapfokú Művészetoktatási Intézménybe 2022-2023-as oktatási évben – az előző évhez hasonlóan – megközelítőleg 640 tanuló felvétele történt.

A tanulók klasszikus és népzenei hangszeres és énekes, valamint elméleti képzés és képzőművészeti foglalkozások közül választhatnak, elsősorban délutáni oktatás keretében.

Az intézményben 24 tanszak működik: zongora, szintetizátor, hegedű, mélyhegedű, cselló, furulya, fuvola, klarinét, szaxofon, trombita, kürt, harsona, tuba, ütő, gitár, cimbalom, ének, kamarazene, kórus, zenekar, zenei munkaképesség gondozás (Kovács-módszer), elméleti tárgyak, népi hangszerek és képzőművészet.

A zenei munkaképesség-gondozás tanszakra beiratkozott növendékek rendszeres mozgásfoglalkozásban részesülnek. A zenei követelményekhez igazodó mozgásprogram fejleszti a hangszerjátékhoz szükséges finommozgásokat, növeli a gyakorlási állóképességet, fejleszti a zenei időérzéket, a térérzéket, az egyensúlyérzéket, javítja a tartást, nyugtatja az idegrendszert, javítja a figyelmet és pihenteti a hallást. Az oktatás a központi épületben 5 telephelyen és októbertől a Budapest XX. Kerületi Ady Endre Általános Iskolában is zajlott.

Ukrán menedékes tanulók

A 2022-2023. tanévben a Tankerületi Központ fenntartásában lévő intézményekkel 87 magyar, ukrán vagy kettős állampolgárságú tanuló létesített tanulói jogviszonyt, akik Ukrajnából a háborús helyzet miatt Magyarországra érkeztek.

A számuk hétről hétre nő, felzárkóztatásuk folyamatosan zajlik a tanórán belül és kívül is. Amennyiben szükséges, a tankötelezettséget teljesítő menedékes tanuló számára a heti kötelező tanóráin felüli heti 5 óra egyéni felkészítés biztosítása is lehetséges.

XX. kerületi köznevelési intézménnyel tanulói jogviszonyban álló gyermekek	Fő
Budapest XX. Kerületi Gyulai István Általános Iskola	11
Budapest XX. Kerületi Hajós Alfréd Általános Iskola	9
Budapest XX. Kerületi Lázár Vilmos Általános Iskola	6
összesen	26

Forrás: Külső-Pesti Tankerület

b) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregációs jelenségek

A Külső-Pesti Tankerületi Központ Tankerületi Tanácsával és a Tanács mellett működő Antiszegregációs munkacsoporttal is véleményeztetett körzethatár módosításra tett javaslatot a Tankerületi Központ 2022. decemberében a XX. kerületi Önkormányzat számára. Elmondható, hogy a körzethatár módosítás alapos tervezése meghozta azokat az eredményeket, amelyek reálisan várhatóak voltak.

A pesterzsébeti általános iskolákban 2-2 első osztály indult, kivéve a Hajós iskolát, ott 3, mert a szakértői bizottság szakvéleményével rendelkező gyermekek logopédiai osztályban kezdték meg a tanulmányaikat. A Budapest XX. Kerületi Zrínyi Miklós Általános Iskola működése 2022. szeptember 1-től szünetelt, 2023. szeptember 1-től jogutód nélkül megszüntetésre került. A 2022/2023. tanévben más intézményekbe – szülői egyetértéssel – áthelyezett 41 tanuló teljesítményét a Tankerületi Központ folyamatosan nyomon követi.

A Budapest XX. Kerületi Zrínyi Miklós Általános Iskola körzetét sikerült úgy felosztani, hogy a kerületben korábban létrejött aránytalanságokat kiegyensúlyozza, illetve a szegregálódási veszélyt kiküszöbölni: valamennyi intézmény férőhelyeinek megfelelő létszámban voltak a potenciális leendő első évfolyamos tanulók.

Az EFOP-3.1.5. „A tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatása” elnevezésű projekt keretében 2021-ben elkészült a Tankerületi Központ Intézkedési Terve (TEIT).

A TEIT helyzetelemzése alapján feltárásra került egyrészt az oktatási szegregációval veszélyeztetett, másrészt az eredményességi mutatók alapján alulteljesítő intézmények köre.

A Tankerületi Központ fenntartásában álló intézmények közül 10 általános iskolának kellett Intézményfejlesztési és Intézkedési Tervet készítenie a feltárt problémák kezelésére – köztük a Budapest XX. Kerületi Ady Endre Általános Iskolának - a 2022-2025. időszakra vonatkozóan.

Az Intézményfejlesztési és Intézkedési Tervek megvalósításának első évi eredményeiről, tapasztalatairól az intézmények írásban már a 2022/2023. tanév végén beszámoltak, szóbeli egyeztetésre és a kialakított „jó gyakorlatok” megosztásra a 2023. szeptemberi Antiszegregáció Munkacsoport ülésén nyílt alkalom.

A lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók aránya a Budapest XX. Kerületi Ady Endre Általános Iskolában a legmagasabb (16,3%), a Budapest XX. Kerületi Gyulai István Általános Iskolában 13,2%, a Budapest XX. Kerületi Hajós Alfréd Általános Iskolában pedig 12,4%. Az általános iskolák közül a legalacsonyabb a lemorzsolódási arány a Budapest XX. Kerületi Lázár Vilmos Általános Iskolában. A Budapest XX. Kerületi Kossuth Lajos Gimnáziumban nem volt ilyen tanuló, a Budapest XX. Kerületi Nagy László Általános Iskola és Gimnáziumban mindössze 1%.

d) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések

A 2021. évi kompetenciamérés eredményei alapján, az országos átlag alatt teljesített 6. évfolyamon, mindkét kompetencia területen a Budapest XX. Kerületi Ady Endre Általános Iskola. Az országos átlagon felül teljesített a Budapest XX. Kerületi Lázár Vilmos Általános Iskola, a Budapest XX. Kerületi Nagy László Általános Iskola és Gimnázium, valamint a Budapest XX. Kerületi Kossuth Lajos Gimnázium.

Budapest XX. Kerületi Gyulai István Általános Iskola és a Budapest XX. Kerületi Hajós Alfréd Általános Iskola eredményei az országos átlagnak megfelelőek.

d) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások

2022 májusában az RRF-1.2.1-2021-2021-00001 azonosítószámú „Digitális oktatáshoz való egyenlő hozzáférés feltételeinek biztosítása a tanulók és a pedagógusok számára” projekt keretében a 9. évfolyamos diákok (407 fő), és a Tankerületi Központ fenntartásában lévő minden intézmény pedagógusa, aki igényelte (397 fő), hordozható IKT eszközöket (notebook) kapott. A pályázatban felmenő rendszerben (5. és 9. évfolyamtól) tervezik a tanulók digitális eszközökkel történő ellátását.

A „Határtalanul” pályázaton a pesti kerületi iskolák is szívesen részt vesznek. Májusban a Budapest XX. Kerületi Gyulai István Általános Iskola a Felvidéken, a Budapest XX. Kerületi Nagy László Általános Iskola és Gimnázium 7. osztályosai a Szepességben jártak. A Budapest XX. Kerületi Hajós Alfréd Általános Iskola tanulói áprilisban Erdély természeti csodáit keresték fel.

A Budapest XX. Kerületi Kossuth Lajos Gimnázium Erasmus pályázaton nyert támogatást a céljaik megvalósítására, mintegy 65 000 Euro összegben. Sor kerülhetett a spanyolországi projektkoordinációs értekezletre a „Környezethez kapcsolódó fenntarthatósági és kerékpározási lehetőségek” témában, valamint a „Fellépés az éghajlatváltozás ellen” projekt keretében tartandó Erasmus programokra is Törökországban. Utóbbi két utazás során tanárok és diákok mintegy 12 000 euro támogatásban részesültek.

Az RSZTOP-2.1.1-16-2017-00001 „Alapvető Fogyasztási Cikkek Biztosítása Szegény Gyermekes Családok számára” c. pályázat keretében 7 intézmény 127 tanulója részesült ingyenes tanszercsomagban.

A pályázat az intézmények 2021. évi októberi statisztikai adatszolgáltatása alapján biztosítja a csomagokat, ezért került a Zrínyi iskola is a táblázatba. A zrínyis tanulók már abban az intézményben vették át a csomagokat, ahol a tanévet megkezdték

Pesterzsébet Önkormányzatának Képviselő-testülete a 168/2023. (VI. 08.) Ök. sz. határozatával a Külső-Pesti Tankerületi Központ fenntartásában működő kerületi általános iskolák, a Vörösmarty Mihály Református Általános Iskola, a József Attila Katolikus Nyelvoktató Német Nemzetiségi Általános Iskola, valamint a Dr. Somogyi Imre Baptista Szakképző Iskola, Technikum, Általános Iskola, Szakiskola és Gimnázium 1-4. osztályos tanulói számára a 2023/2024. tanévre az iskolakezdéshez kapcsolódóan tanszercsomagot biztosított.

Pesterzsébet Önkormányzata minden évben nyári napközis tábort biztosít a szünidő alatt azt igénylő családok számára. Sok családban nem tudják megoldani, hogy a gyermekek a nyári szünetben biztonságos, de programokban tartalmas közegben legyenek.

Ezt próbálja pótolni a kerületi napközis tábor, ami 7 héten keresztül fogadja a gyermekeket. Van olyan gyermek aki a tábor teljes idejében folyamatosan jár és egyre több az ADHD-s SNI-s Autizmus Spektrum zavaros gyermek, akiknek specálisan kéne megoldani a napi gondozását.

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
EGYMI ellátás bővítési igénye	Benedek Elek EGYMI Óvoda, Általános Iskola, Készségfejlesztő Iskola és Szakiskola alapfeladatának bővítése az értelmi fogyatékos - egyéb pszichés fejlődési zavar ellátás típusal.
Lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók arányának növekedése	3 éves Intézményfejlesztési és Intézkedési Terv megvalósítása az érintett intézményekben
HH, HHH, SNI tanulók egyenlőtlen eloszlása az intézmények között	Körzethatármódosítás, Átszervezés
Kompetenciamérés kapcsán felszínre kerülő lemaradások	A felső tagozatokban jelentkező tanulmányi lemaradások okainak feltárása, a megoldásra programkidolgozása pedagógusok és más szakemberek együttműködésével.

<p>A család működését zavaró és akadályozó okok közül a családok anyagi, család széteséséből, a nevelés, gondozás, törődés, szeretet hiányából adódó veszélyeztetettség megemelkedett.</p>	<p>Szabadidős programok szervezése, biztonságos, kulturált színterek működtetése.</p> <p>A hátrányos helyzetű gyermekekkel és családjukkal foglalkozó szakemberek továbbképzése a hátrányos helyzetű gyermekek nevelését, személyiségfejlesztését, illetve a szülők eredményes bevonását segítő ismeretek elsajátítása és a kompetenciák fejlesztése érdekében.</p>
<p>A gyermekek szünidei elhelyezése sok család számára problémát okoz.</p>	<p>Szünidei programlehetőségek biztosítása. Közösségi programok, napközis táborok.</p>

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

Bár az egyenlő munkáért járó egyenlő bér kérdését uniós irányelv szabályozza és az EP már többször is kérte annak felülvizsgálatát, és további, szigorúbb intézkedéseket, az úgynevezett bérszakadék továbbra is makacsul fennáll.

A nemek közötti hátrányos megkülönböztetést egyes jogszabály tiltja (kiemelten az Alaptörvény 66. §-a és 70. §-a és az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény), de a nők és férfiak között a társadalmi élet minden területére kiterjedő egyenlőtlenség felszámolását nem írja elő jogszabály.

A nők munkaerő-piaci hátrányukat leginkább a gyermekszülés és gyermeknevelés miatt történő kiesés esetében ismerik el.

A nők munkaerő-piaci esélyegyenlőségét tekintve a gyermekvállalás, és -nevelés a nők életpályáját kedvezőtlenül befolyásolja, mivel hazánkban jelenleg még elsősorban a nők vállalnak nagyobb részt a családi és háztartási teendők ellátásában. A munkáltatók esetenként a férfiakénál korlátozottabb rendelkezésre állással számolnak, olykor toborzásnál, az előmenetelben is utóbbiakat részesítik előnyben.

a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

5.1.1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint (a 3.2.1. táblával azonos)			
Év	Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
	%	%	%
2015	341,00%	426,00%	383,50%
2016	229,00%	314,00%	271,50%
2017	171,00%	235,00%	203,00%
2018	154,00%	207,00%	180,50%
2019	145,00%	194,00%	169,50%
2020	232,00%	318,00%	275,00%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A fenti táblázat adatai diagramban:

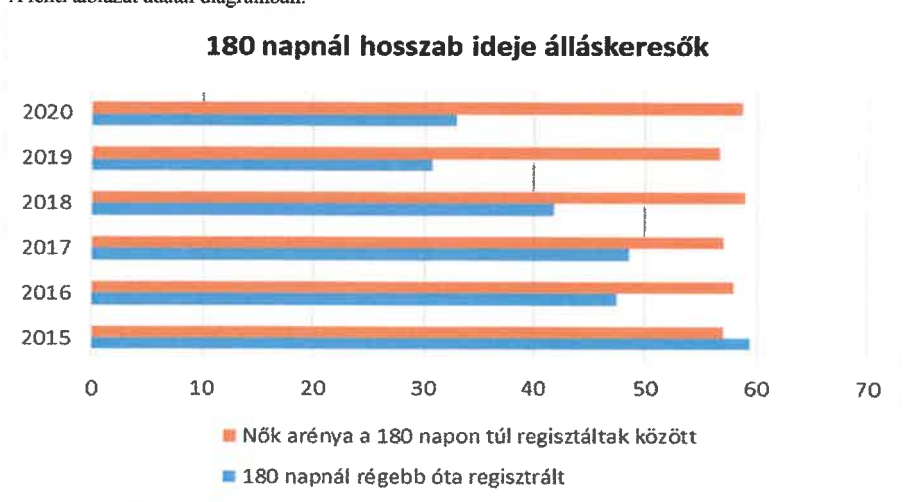

A kerületi adatokat megvizsgálva megállapítható, hogy 2015-2020 közötti vizsgált időszakban a munkanélküliség a nők körében magasabb volt, mint a férfiaknál. Ez a tendencia a korábbi években is kimutatható volt. A női álláskeresők magasabb aránya leginkább a kedvezőtlen feltételek és a munkaerőpiaci és családi feladatok összeegyeztetéséből adódik.

5.1.2. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők (a 3.2.3. táblával azonos)		
Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül (TS 058)
	%	%
2015	5946,00%	5704,00%
2016	4747,00%	5798,00%
2017	4853,00%	5698,00%
2018	4187,00%	5901,00%
2019	3078,00%	5668,00%
2020	3289,00%	5870,00%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A fenti táblázat adatai diagramban:

Bizonyos foglalkoztatási formák - rugalmas munkaidős foglalkoztatás mellett a munkakör megosztás, a behívás alapú munkavégzés, a távmunka- elterjedése, elterjesztése ösztönzőleg hathatna a női foglalkoztatásra.

Ezek a foglalkoztatási formák nemcsak a kisgyermeket nevelő nők számára nyújthatnak nagyobb lehetőséget a munkaerő-piacra való visszatérésben, hanem az alacsony iskolai végzettséggel rendelkezők, valamint az idősebb nők számára is.

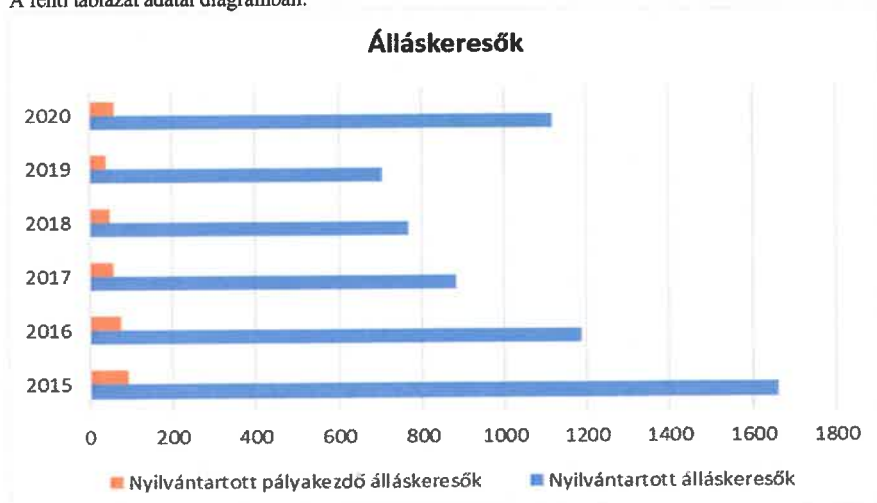
A nők között is kiemelten hátrányos helyzetben vannak: a 45 év feletti nők, a pályakezdők, illetve a gyesen lévő, illetve a kisgyermekes anyukák.

A veszélyeztetett korcsoportba tartozó nők anyagi kiszolgáltatottságukat fokozza, hogy sokan nem tudják felmutatni a nyugdíj jogosultsághoz szükséges ledolgozott munkaidőt.

5.1.3. számú táblázat - Pályakezdő álláskeresők száma (a 3.2.6. táblával azonos)		
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma (TS 053)
	fő	Fő
2015	1660	92
2016	1188	76
2017	886	56
2018	769	50
2019	705	41
2020	1119	60

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A fenti táblázat adatai diagramban:

b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

Kizárólag nők számára indított képzés nem volt az elmúlt években a kerületben. Budapest Főváros Kormányhivatala XX. Kerületi Hivatala Foglalkoztatási Osztály által szervezett képzések között található olyan, melyre többnyire nők jelentkeznek, (pl.: szociális gondozó-ápoló képzés, csecsemő és kisgyermek gondozó képzés) de pontos adat nem áll rendelkezésre.

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

Az alacsony iskolai végzettség nagyban megnehezíti a nők munkaerő-piaci esélyeit, akik ezért többnyire csak az önkormányzat által biztosított közfoglalkoztatásban dolgozhatnak.

Budapest Főváros Kormányhivatala XX. Kerületi Hivatala Foglalkoztatási Osztály és a Család és Gyermekjóléti Központ álláskeresési tanácsadói folyamatosan keresik a lehetőségeket az érintett ügyfelek számára. Sikeres példaként említhető –sajnos csak kevés főt érintően- amikor a képzést elvégző a házi segítségnyújtásban, vagy a kerület egyik bölcsődéjében talál munkát.

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl.: bérkülönbség)

A nők nagy létszámban kerültek be a felsőoktatási intézményekbe. Ma már a diplomás nők száma és aránya meghaladja a férfiakét, ugyanakkor alulreprezentáltak.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl.: bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

Gyakori a kisgyermeket nevelő családok többségében, hogy a család anyagi helyzete miatt a GYED, GYES igénybevételét követően általában mindkét szülő teljes munkaidőben dolgozik.

A részmunkaidős foglalkoztatás kevesebb jövedelmet is jelent és ebben a munkavállalói formában csak nehezen biztosítható a család megélhetése. A rugalmas munkaidő biztosítása nagymértékben segítheti a családok helyzetét, a munkahelyi kötelezettségek és a család vagy magánélet összeegyeztetése hiszen szorosan kapcsolódik.

A nők munkaerő-piaci elhelyezkedését nagyban befolyásolhatja a gyermekek számára igénybe vehető napközbeni ellátások köre.

A gyermekjóléti alapellátások körébe tartozó napközbeni kisgyermek ellátásoknak nélkülözhetetlen szerepük van a szülők munkába állásában, de ugyanilyen fontos a hátrányos helyzetű gyermekek korai szocializációjában betöltött szerepük.

Pesterzsébeten a gyermekvédelmi törvény által nevesített napközbeni ellátási formák közül elérhető a bölcsőde, a házi gyermekfelügyelet, az óvoda, iskolai napközi és tanulószoba.

Az elmúlt évben valamennyi bölcsődés korú gyermeket el tudtunk helyezni szinte várakozási idő nélkül. Néhány esetben –külön kérelemre- a kerületben munkát vállaló, de nem kerületi lakóhellyel rendelkező szülő gyermeke is felvételt nyert.

Idősödőben lévő kerületként, fontos, hogy a fiatalok ne mondjanak le a gyermekvállalásáról azért, mert nincs elég bölcsődei férőhely, vagy az egyik szülő minél korábban vissza akar térni a munka világába.

A Család és Gyermekvédelmi Központ napközbeni gyermekfelügyelet biztosít, elsősorban 0-14 éves korú gyermekek számára hétköznaponként a szülő munkarendjéhez igazodva.

A napközbeni ellátás (napközbeni gyermekfelügyelet) szolgáltatásának keretén belül, egyéb speciális problémákkal küzdő, elsődlegesen a szociálisan rászorult- családok gyermekeinek időszakos felügyeletét biztosítják, mindezt egyénhez igazodva, az életkori sajátosságok és szükségletek figyelembevételével. A kerületben lakó kisgyermeket nevelő családok segítségét célozza meg, ezért egyéni élethelyzetekhez is igyekszik igazodni.

Így az oktatási-nevelési intézményekbe, illetve onnan a gyermek otthonába kísérését is magában foglalja, amennyiben a szülő(k) munkahelyi elfoglaltsága, akár kórházi tartózkodása miatt gyermeke/gyermekük felügyelete megoldatlan maradna.

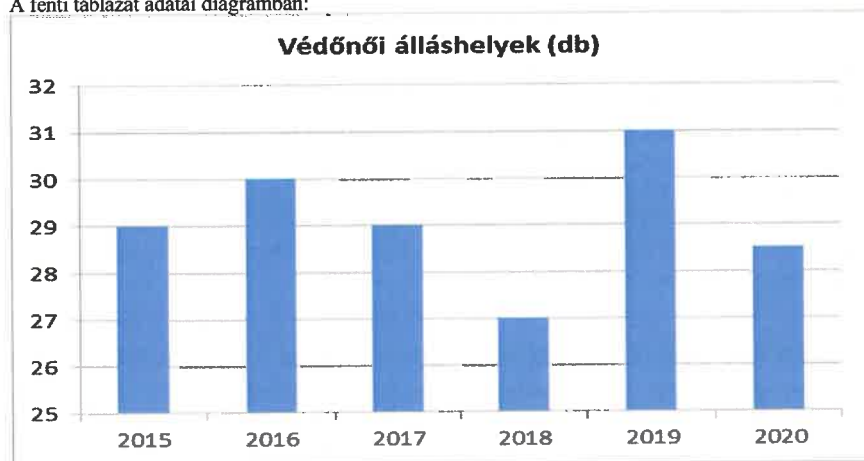
A szolgáltatás térítésköteles, a helyi rendeletben szabályozottaknak megfelelően. Az intézményi térítési díj 650,- Ft/óra/fő összegű.

5. 2. 1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma (a 4.3.1. táblával azonos)

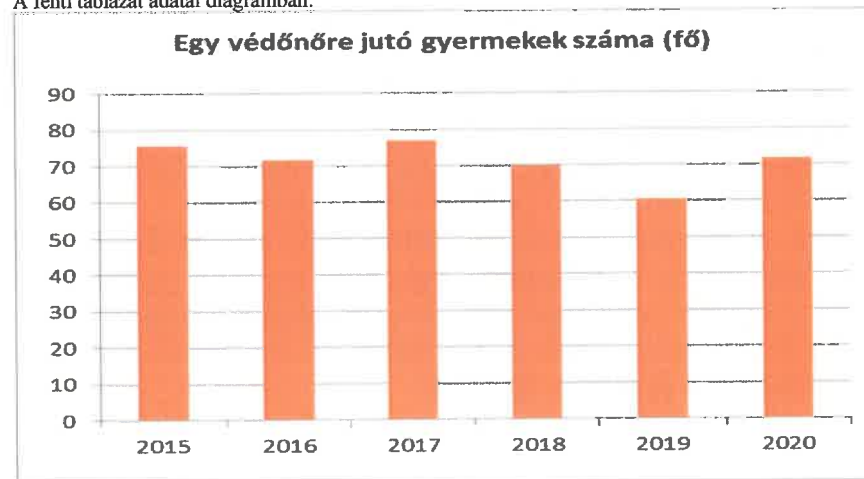
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	fő	fő
2015	29	2189	75,48275862
2016	30	2147	71,56666667
2017	29	2229	77
2018	27	1888	69,92592593
2019	31	1877	60,5483871
2020	28,5	2045	71,75438596

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

A fenti táblázat adatai diagramban:

A fenti táblázat adatai diagramban:

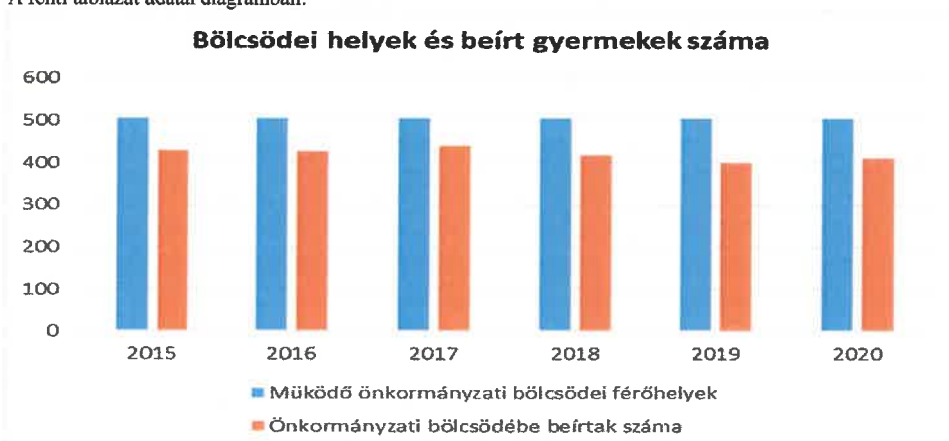
2022-ben a HSZI-nél védőnői és iskolaegészségügyi ellátás vonatkozásában Budapest Főváros Kormányhivatala XX. Kerületi Hivatal Népegészségügyi Osztálya által is engedélyezett 7 iskola-és ifjúságorvosi, 20 fő területi védőnő és 8 fő iskolavédőnő állás.

Az iskola-és ifjúságorvosok közül 4 fő egészségügyi szolgálati jogviszonyban (3 fő teljes, 1 fő rész munkaidőben), 3 fő személyes közreműködői szerződéssel és a 28 védőnő teljes munkaidőben, egészségügyi szolgálati jogviszonyban foglalkoztatott.

5.2.2. a) Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma (4.3.3. a.) számú táblázatból		
Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyerekek száma
	db	Fő
2015	506	430
2016	506	426
2017	506	441
2018	506	419
2019	506	400
2020	506	412

Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

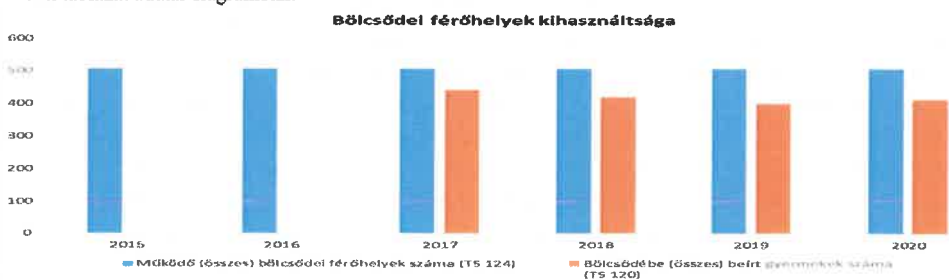
A fenti táblázat adatai diagramban:

5.2.2. b) Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma (4.3.3. b.) számú táblázatból								
Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma (TS 126)	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 122)	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma (TS 125)	Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 121)	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma (TS 127)	Mini bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 123)	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma (TS 124)	Bölcsődébe (összes) beírt gyerekek száma (TS 120)
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2015	0	0	n.a.	30	n.a.	n.a.	506	n.a.
2016	0	0	n.a.	28	n.a.	n.a.	506	n.a.
2017	0	0	31	31	n.a.	n.a.	506	441
2018	0	0	45	43	n.a.	n.a.	506	419
2019	0	0	40	36	n.a.	n.a.	506	400
2020	0	0	40	32	n.a.	n.a.	506	412

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A fenti táblázat adatai diagramban:

Bölcsődei nevelés-gondozás

A kerületben a bölcsődei ellátást a HSZI alábbi telephelyein keresztül biztosítja:

Budapest XX. Ady Endre u. 83-87.

Budapest XX. Vörösmarty u. 89-91.

Budapest XX. Mártírok útja 178.

Budapest XX. Köztársaság tér 1.

Budapest XX. Kossuth Lajos u. 3.

A bölcsőde a gyermekjóléti alapellátás részeként a családban nevelkedő 20 hetes-3 éves korú gyermekek napközbeni ellátását, szakszerű gondozását és nevelését biztosító intézmény.

Ha a gyermek harmadik életévét betöltötte, de testi vagy értelmi fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre, és óvodai jelentkezését az orvos nem javasolja, bölcsődei ellátás keretében gondozható, nevelhető a gyermek negyedik életévének betöltését követő augusztus 31-éig. Sajátos nevelési igényű, valamint korai fejlesztésre jogosult gyermek annak az évnek augusztus 31. napjáig vehet részt a bölcsődei ellátásban, amelyben 6. életévét betölti.

A bölcsőde az otthoni ellátást egészíti ki, szorosan együttműködve a szülőkkel. A családi nevelés értékeit, hagyományait tiszteletben tartva és azokat erősítve vesznek részt a gyermekek nevelésében. A bölcsődei nevelés célja, hogy a kisgyermekek elsajátítsák azokat a készségeket, képességeket, amelyek segítik őket abban, hogy hatékonyan és kiegyensúlyozottan viselkedjenek saját kulturális környezetükben, sikeresen alkalmazkodjanak annak változásaihoz.

Bölcsődék 2022-es évi létszámadatai

Adv Bölcsőde

136 férőhely

Forrás: HSZI

HÓNAP	NYITVAT. NAPOK SZÁMA	FELVETT GYERMEKEK SZÁMA	MEGJELENT GYERMEKEK SZÁMA	HIÁNYZÓ GYERMEKEK SZÁMA	FELTÖLTÖTT-SÉG
JANUÁR	21	90	1124	721	70,3
FEBRUÁR	20	95	1163	645	74,2
MÁRCIUS	22	101	1256	912	78,9
ÁPRILIS	19	104	1166	792	81,3
MÁJUS	22	106	1506	826	82,8
JUNIUS	12	104	873	375	81,3
JÚLIUS	10	127	610	520	99,2
AUGUSZTUS	23	127	1547	1005	99,2
SZEPTEMBER	22	81	1083	490	63,3
OKTÓBER	21	101	1313	614	78,9
NOVEMBER	21	101	1149	951	78,9
DECEMBER	14	100	689	711	78,1

Kossuth Bölcsőde

136 férőhely

Forrás: HSZI

HÓNAP	NYITVAT. NAPOK SZÁMA	FELVETT GYERMEKEK SZÁMA	MEGJELENT GYERMEKEK SZÁMA	HIÁNYZÓ GYERMEKEK SZÁMA	FELTÖLT ÖTTÉSÉG
JANUÁR	21	98	1197	831	76,6
FEBRUÁR	20	102	1145	878	79,7
MÁRCIUS	22	106	1519	813	82,8
ÁPRILIS	18	111	1287	655	86,2
MÁJUS	22	114	1728	759	89,1
JÚNIUS	21	111	1764	784	86,7
JÚLIUS	16	108	1168	807	84,4
AUGUSZTUS	8	101	419	387	78,9
SZEPTEMBER	22	90	1076	666	70,3
OKTÓBER	21	100	1267	790	78,1
NOVEMBER	21	107	1168	1013	83,6
DECEMBER	16	104	709	955	81,3

Vörösmarty Bölcsőde

136 férőhely

Forrás: HSZI

Hónap	NYITVAT. NAPOK SZÁMA	FELVETT GYERMEKEK SZÁMA	MEGJELENT GYERMEKEK SZÁMA	HIÁNYZÓ GYERMEKEK SZÁMA	FELTÖLTÖTTÉSÉG
Január	21	71	744	657	57,3
Február	20	80	950	558	64,5
Március	22	87	1142	698	70,2
Április	18	88	1000	538	71
Május	22	87	1259	638	70,2
Június	12	86	658	364	69,4
Július	10	83	403	412	66,9
Augusztus	23	80	1042	683	64,5
Szeptember	22	67	830	422	54
Október	21	76	943	603	61,3
November	21	78	882	755	62,9
December	14	76	583	514	61,3

Köztársaság Bölcsőde

56 férőhely

Forrás: HSZI

Hónap	NYITVAT. NAPOK SZÁMA	FELVETT GYERMEKEK SZÁMA	MEGJELENT GYERMEKEK SZÁMA	HIÁNYZÓ GYERMEKEK SZÁMA	FELTÖLTÖTTÉSÉG
Január	21	46	671	275	88,5
Február	20	49	469	507	94,2
Március	22	50	612	475	96,2
Április	19	51	654	263	98,1
Május	22	50	809	291	96,2
Június	21	50	690	348	96,2
Július	16	45	513	202	86,5
Augusztus	8	27	144	72	51,9
Szeptember	22	25	394	91	48,1
Október	21	31	365	264	59,6
November	21	36	518	212	69,2

Mártírok Bölcsőde

42 férőhely

Forrás: HSZI

Hónap	NYITVAT. NAPOK SZÁMA	FELVETT GYERMEKEK SZÁMA	MEGJELETT GYERMEKEK SZÁMA	HIÁNYZÓ GYERMEKEK SZÁMA	FELTÖLTÖTTISÉG
Január	21	28	451	132	77,8
Február	20	28	371	189	77,8
Március	22	28	444	172	77,8
Április	18	29	316	185	80,6
Május	22	28	489	117	77,8
Június	12	28	308	28	77,8
Július	10	31	219	80	86,1
Augusztus	23	27	422	214	75
Szeptember	22	30	428	103	83,3
Október	21	30	480	140	83,3
November	21	30	335	295	83,3
December	14	30	246	174	83,3

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

Az egészségügyi alapellátás része a védőnői ellátás. A leendő szülők számára a védőnők a gyermekgondozással kapcsolatos ismeretek átadását már várandós korban kezdik meg: tanfolyamok, beszélgetések, családlátogatások formájában. A védőnők a szociálisan nehéz helyzetben élő várandós anyára és gyermekekre fokozott figyelmet fordítanak.

A védőnő a feladatát az ellátási területén (az ellátási körzetében) lakcímmel rendelkező személyekkel kapcsolatosan köteles ellátni. Továbbá az ellátást felajánlja a körzetében életvitelszerűen tartózkodó azon személyeknek is – írásbeli igény esetén –, akik nála az ellátás igénybevétele érdekében jelentkeznek.

A védőnő, védőnői szolgáltatás nem választható szolgáltatás, ennek igénybevétele kötelező.

A területi védőnő feladatai:

- család- és nővédelmi feladatok (pl.: családtervezéssel kapcsolatos tanácsadás, az anyaságra való felkészülés segítése, szűrővizsgálatok szervezésében való részvétel);
- várandós anyák gondozása;
- gyermekágyas anyák gondozása (a gyermekágyas időszakban segítségnyújtás és tanácsadás az egészségi állapottal, az életmóddal, szoptatással, valamint a családtervezéssel kapcsolatban);
- gyermekek gondozása;
  - újszülött kortól a tanulói jogviszony megkezdéséig: családlátogatás, tanácsadás, elvégzendő szűrővizsgálatok meglétének ellenőrzése, a gyermek fejlődésének nyomon követése, a védőoltások szervezése, nyilvántartása, jelentése;
  - óvodában a védőnői feladatok végzése;
  - oktatási intézménybe nem járó otthon gondozott tanköteles korú gyermekek gondozása;

- családgondozás (pl.: egészségi, mentális és környezeti veszélyeztetettség megelőzése, segítségnyújtás, soron kívüli családlátogatás, indokolt esetben a gyermekjóléti szolgálat/család- és gyermekjóléti központ és a házi orvos írásos értesítése, gyermekvédelmi eljárás kezdeményezése, tájékoztatás családtámogatásról, gyermek jogairól, a törvényes képviselő kötelezettségeiről).

Védőnőink részt vesznek csoportos és egyéni egészségfejlesztési, egészségvédelmi programok tervezésében, szervezésében és megvalósításában (pl.: klubfoglalkozások: baba-mama klub, szülésre való felkészítés, Anyatejes Világnap, kerületi Egészségnap).

Kórházi szociális munka - várandós anyák segítése:

A Központ jelzőrendszeri felelőse osztott munkakörben koordináló feladatokat lát el a Budapesti Jahn Ferenc Dél-Pesti Kórház és Rendelőintézet a Család- és Gyermekjóléti Központ és a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat között. A Kórház munkatársaival főként a szakmaiközi megbeszélések mentén tart kapcsolatot. A kórházi védőnők és szociális munkások elsősorban konkrét esetek mentén keresik fel az Intézmény családsegítőit és esetmenedzsereit. Leggyakrabban a problémát az anya nem megfelelő lakhatása jelentette, valamint az egyedül élő, de gondozást igénylő idősök ellátásában való együttműködés is előtérbe került.

5.4 A nőket érő erőszak, kapcsolati erőszak

A nők elleni erőszak fogalma minden olyan a nemük miatt érő erőszakot magában foglal, amely a nőknek fizikai, szexuális vagy lelki sérülést vagy szenvedést okoz vagy okozhat, beleértve az ilyen cselekedetekkel való fenyegetést, kényszerítést és a szabadságtól való önkényes megfosztást.

A nők védelme érdekében 1994 januárjában alakult a Nők a Nőkért Együtt az Erőszak Ellen (NANE) Egyesület azzal a céllal, hogy segélyvonalat indítson bántalmazott nők részére. 2010-ben jött létre a Nők Világa Közhasznú Alapítvány, melynek célja a lelki bántalmazás elleni, és a méltóságteljes életért való fellépés.

Az Európai Unió a nők elleni erőszak leküzdésére irányuló lépései:

- az erőszak megelőzése;
- az áldozatok védelme és támogatása;
- az elkövetők bíróság elé állítása

A nők elleni erőszak visszaszorításában hazánk az elmúlt években aktív lépéseket tett, mind a jogszabályok módosítása, mind az áldozatokat támogató intézményrendszer kiépítése és fenntartása terén. A fenti elvekkkel összhangban az Országgyűlés az élethez, testi épséghez és méltósághoz minden embert megillető alapvető emberi jogok védelmében, összhangban a nemzetközi egyezményekkel és az Alaptörvénnyel, a hozzátartozók közötti erőszak visszaszorítása érdekében megalkotta a hozzátartozók közötti erőszak miatt alkalmazható távoltartásról szóló 2009. évi LXXII. törvényt (a továbbiakban: Törvény).

A Törvény meghatározása szerint hozzátartozók közötti erőszaknak minősül:

- a bántalmazó által a bántalmazott sérelmére megvalósított, a méltóságot, az életet, a szexuális önrendelkezéshez való jogot, továbbá a testi és lelki egészséget súlyosan és közvetlenül veszélyeztető tevékenység,
- a bántalmazó által a bántalmazott sérelmére megvalósított, a méltóságot, az életet, továbbá a testi és lelki egészséget súlyosan és közvetlenül veszélyeztető mulasztás.

Bántalmazott az a hozzátartozó, akinek a sérelmére a hozzátartozók közötti erőszakot megvalósítják, bántalmazó pedig az a cselekvőképes hozzátartozó, aki a hozzátartozók közötti erőszakot megvalósítja, vagy akire tekintettel a hozzátartozók közötti erőszakot más megvalósítja, feltéve, hogy ezzel a bántalmazó egyetért.

A Törvény II. fejezete rendelkezik a hozzátartozók közötti erőszak megelőzését szolgáló intézményrendszerrel (családsegítő szolgálat, gyermekjóléti központ, gyermekek vagy családok átmeneti otthona, gyámhatóság, rendőrség, ügyészség, bíróság, óvoda, iskola, stb.) egészségügyi szolgáltatók, civil szervezetek, és a jelzési kötelezettségről.

Jellemzően az erőszak jelentős része az adott kapcsolaton belül marad, hiszen a nőket, illetve a családokat érő erőszakos cselekedetek nagy része ma még felderítetlen, de általánosságban elmondható, hogy a kerületben a bejelentések alapján nem jellemző a nőket érő erőszak és a kapcsolaton belüli erőszak.

Az elmúlt időszakban a pandémia csak még jobban felerősítette, és felszínre hozta a problémát, a családon belüli erőszak még gyakoribbá vált, a karantén sokakat bántalmazójukkal zárt össze.

A gyermekvédelmi, szociális szolgáltatások, a védőnői hálózat, a rendőri tevékenység eredményeként, a jelzőrendszerek alapján egyre több esetre derül fény, egyre többen tudják, hogy problémáikkal hova fordulhatnak segítségért, és az önkormányzat igyekszik minden szükséges forrást és eszközt rendelkezésre bocsátani a megelőzéshez.

A kerületi jelzőrendszer működését a HSZI Család- és Gyermekjóléti Központja koordinálja.

A Gyermekjóléti Központ -jogszabályban meghatározott- speciális szolgáltatása a készenléti szolgálat működtetése, melynek keretében az ügyeletet biztosító szociális szakember folyamatosan, az intézmény nyitvatartási idején túl is segítséget nyújt a felmerülő krízishelyzetek megoldásához. A készenléti szolgálat személyesen a Pázsitos sétány 7. szám alatt érhető el, illetve a 286-3048 telefonszámon hívható.

A készenlétkben lévő munkatárs szükség esetén szakszerű segítséget tud nyújtani, vagy segítséget tud mozgósítani. A krízishelyzetben lévő gyermek szükség esetén a Gyermekek Átmeneti Otthonába elhelyezhető.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl.: anyaothton, családok átmeneti otthona)

Az Anyaoltalmazó Alapítvány Családok Átmeneti Otthonai 1992 óta, immár harmincegy éve nyújt segítséget az átmenetileg vagy tartósan otthontalanná vált családok befogadásával.

Célja az, hogy megelőzze, illetve megszüntesse a gyermekek veszélyeztetettségét, megakadályozza a család szétszakadását, a gyermekek állami gondoskodásba kerülését, segítse a szülőt gyermeke teljes körű ellátásában, és közreműködjön az átmeneti gondozást szükségessé tevő okok megszüntetésében, a család helyzetének rendeződésében, lakhatási problémáinak megszűnésében.

Az Anyaoltalmazó Alapítványon keresztül jelenleg két ingatlanban van lehetőség a rászoruló befogadására. Az Alapítvány működéséhez és az első otthon kialakításához székhely biztosításával járult hozzá Önkormányzatunk. Az Alapítvány és az Önkormányzat között jelenleg is ellátási szerződés van érvényben. A családok átmeneti otthonában a hatályos jogszabályoknak megfelelően 12 hónapos - 6 hónap meghosszabbítással történő - ott tartózkodást biztosítanak a rászoruló családok részére.

Az Otthonok megnyitása óta 2222 édesanyát, 157 édesapát és 4419 gyermeket helyeztek el. 2022-ben az Anyaoltalmazó Alapítvány Családok Átmeneti Otthona Újházban 21 anyának, és 60 gyermeknek, a Régiházban 24 anyának, 53 gyermeknek és 22 apának nyújtott segítséget. 2022-ben a XX. kerületi lakosok közül az Újházban 9 gyermek és 5 édesanya, a Régiházban 1 gyermek, 1 édesanya, 1 édesapa összesen 3.075 napot töltött az Otthonban.

Az intézményekben az áldozatok biztonságos ellátása mellett nagy hangsúlyt fektetnek a szakemberek a pszichológia és mentálhigiénés segítségnyújtásra is.

Pesterzsébet Önkormányzatának Képviselő-testülete a 055/2023. (II.23.) Ök. sz. határozatával döntött arról, hogy részt vesz a Fővárosi Szociális Közalapítvány által FSZA 2022 hivatkozási szám alatt kiírt „Fővárosi szolidaritási alap 2022” elnevezésű pályázatán, melynek keretében a „párkapcsolati és családon belüli erőszak megelőzése, az áldozatok védelme és támogatása” cél érdekében biztosít ingatlant a „Pesterzsébeti kiléptető lakás” program beindítására.

A Pályázat eredményeként az Önkormányzat 7.620.000 Ft-ot nyert, melyet a lakás felújítására és a kollégák képzésére fordíthatott.

A „Pesterzsébeti kiléptető lakás” program a párkapcsolati és családon belüli erőszak áldozatai számára lehetőséget biztosít az intézményi ellátásból történő kilépésre.

A program a kerületünkben működő rendszer kiegészítését szolgálja, melynek lényege, hogy a kiválasztott család a program végére olyan anyagi feltételeket tudjon teremteni, amely lehetővé teszi, hogy önállóan is képes legyen lakást bérelni.

A program ideje alatt és szükség esetén utána is, a Család- és Gyermekjóléti Központ nyomom követi a családokat, így azok nem esnek ki a jelenleg működő szolgáltatásokból.

A „Pesterzsébeti kiléptető lakás” programban azok a bántalmazotti kapcsolatból kilépni szándékozó személyek/családok (1 felnőtt és két gyermek) vehetnek részt, akik az Anyaoltalmazó Alapítvány Átmeneti Otthonának lakói és a Család- és Gyermekjóléti Központtal szorosan együttműködnek vagy a Család- és Gyermekjóléti Központ látóterében és gondozásában van olyan család, akik alkalmasak elhelyezésre.

A programban dolgozó szakemberek részt vesznek a kiválasztás folyamatában és javaslatot tesznek a kiléptető lakást „bérlő” személy vonatkozásában.

A család kiválasztására az alábbi szempontok figyelembevételével történik:

- korábbi bántalmazó kapcsolatból való kilépés,
- együttműködés a családgondozókkal,
- fix jövedelem, mely feltételezi, hogy állja a várható rezsiköltségeket,
- az átmeneti otthonban tartózkodás utolsó félévében együttműködés a Család- és Gyermekjóléti Központ munkatársaival.
- a kiléptető lakás bérlője mentesül a lakbérfizetési és a közös költség fizetési kötelezettség alól annak fejében, hogy a HSZI-vel együttműködési megállapodást köt, melynek keretében a bérbe vett lakásingatlan alapterületét alapul véve, havonta 1.000,- Ft/m² összeget igazoltan megtakarít, ezzel alapot képez arra, hogy a bérleti szerződés megszűnését követően lakhatásáról maga tudjon gondoskodni, illetve a szociális bérlakáspályázat útján esetlegesen elnyert lakásingatlan felújítási munkáit elvégezhesse.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

Pesterzsébet Önkormányzata Képviselő-testületének – Pesterzsébet Alpolgármesterével együtt- 10 nő tagja van.

A Polgármesteri Hivatal létszáma 2022-ben: 167 fő, melyből 2 fő választott tisztségviselő (polgármester, alpolgármester) 158 fő köztisztviselő és 7 fő munkavállaló.

A hivatal jegyzőjének szerepét is nő tölti be.

A Polgármesteri Hivatalban a női munkavállalók aránya a magasabb: 122 fő (73 %).

A 40 év feletti nők száma: 99 fő (81 %).

A nők aránya a vezető beosztásúak között: 21 fő (81 %).

Pesterzsébet Önkormányzatának fenntartása alatt működő intézményeiben (GAMESZ, HSZI., Szociális Foglalkoztató Csili Művelődési Központ, Pesterzsébeti Múzeum), valamint az óvodák és bölcsődék tekintetében is női vezető látja el a feladatokat.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

Egy nőnek egyszemélyben kell megfelelnie a munkahelyi és a családi elvárásoknak. A munkahelyen munkavállaló, otthon anya, feleség. A sokgyermekes, vagy gyermeküket egyedül nevelő anyák, valamint a 45 év feletti nők különösen, hátrányos helyzetben vannak a munkaerőpiacon. Kevés a családbarát munkahely, bizonytalan a munkahely megtartás.

Sajnos manapság egyre több szülő (általában az anya) egyedül neveli gyermekét, ami elsősorban a válások számának növekedésével magyarázható.

Mivel az egyedülálló szülőknek egyedül kell fizetniük a költségeket, a rezsitől a ruházatig, az étkezéstől a kikapcsolódásig, így mind állami, mind helyi önkormányzati szinten többletjuttatásokat, illetve kedvezményeket vehetnek igénybe: magasabb családi pótlék, különélő szülő gyermektartási kötelezettsége, árvaellátás, rendszeres gyermekvédelmi támogatás, szociálpolitikai támogatás, szolgáltatók kedvezményei, több táppénzes nap, gyermekekre járó intézményi étkezési kedvezmény, helyi települési támogatások.

A gyermek születését követően az otthon maradó szülő magányosnak érezheti magát, hiszen hirtelen az eddigi aktív életéből minden háttérbe szorul, a megszokottól eltér. Ezért fontos az olyan családbarát környezet megteremtése, amely közösségi teret nyújt számukra is.

A helyi civil szervezetek között kiemelkedő jelentőséggel bír -az évek óta nagy taglétszámmal működő- Bizalom Nagycsaládosok Egyesülete. A Hársfa Játsszótéren folyamatosan megrendezésre kerülő különböző programjaik mellett szerveznek klub foglalkozásokat, baba-családi programokat.

Közösségi tevékenységek színtere a Csili Művelődési Központ és a kerületi könyvtárak is. Az önkormányzat és az intézmények is rendszeresen szerveznek kulturális és szabadidős programokat, melyek mindenki számára elérhetőek.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A nők -különösen a kisgyermeket nevelők- foglalkoztatása alacsony	A nők foglalkoztatásának növelése, a kerületben és a környező kerületekben működő programok felkutatása. Családbarát munkahelyi intézkedések bevezetése az önkormányzati intézményekben.
Kevés adat áll rendelkezésre az elkövetett cselekvények női áldozatairól, valamint a családon	Egyeztetés az illetékes szervezetekkel az éves statisztikai adatok és beszámolók alapján
Alacsony jövedelemmel rendelkező gyermekét egyedül nevelő vagy több gyermeket nevelő család esetében a szegénység kockázata magas	Alacsony jövedelemmel rendelkező gyermekét egyedül nevelő vagy több gyermeket nevelő család esetében a szegénység kockázata magas

6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl.: száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

Az ENSZ 1991-ben elfogadott, idős emberekkel kapcsolatos alapelveinek középpontjában áll, hogy a tagországoknak az idősek vonatkozásában olyan időspolitika kialakítását kell ösztönözniük, amely az egész élet során biztosítja az idősek számára a függetlenséget, a társadalmi részvételt, a gondoskodást, az önmegvalósítást és a méltóságot.

A magyarországi időspolitika egyik legfontosabb megoldandó kérdése az időskorúak diszkriminációjának megszüntetése és esélyegyenlőségének megteremtése.

Fontos szempont az idősödéssel kapcsolatban minden korosztályt elérő és érintő szemléletformálás. Ezáltal biztosítható és növelhető az idősek társadalmi megbecsülése, az idős emberek iránti szolidaritás, a társadalmi részvétel és aktivitás erősítése, fenntartása.

A rendszerváltást követően az időskorú népességnek jelentősen beszűkült a munkavállalási lehetősége, meggyengült a hagyományos családi kapcsolatok kohéziós és pszichés-mentális támogató ereje. Sok idős ember ki van téve a társadalmi kirekesztés valamelyik kockázatának: elszigetelődés, egészségi problémák, hozzáférés az ellátásokhoz.

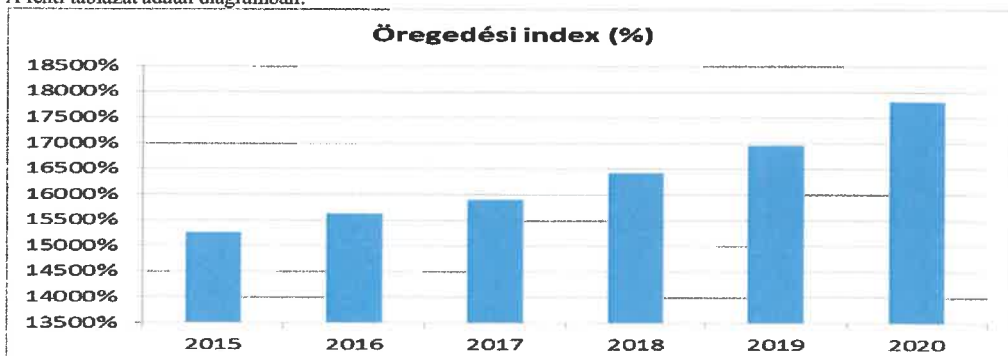
Minél idősebb személyről van szó, annál nagyobb az esélye annak, hogy az illető egy egyszemélyes háztartást tart fenn. A statisztikai adatok alapján az utóbbi években erősödni látszik az a tendencia, hogy az idős emberek ameddig csak el tudják látni magukat, még a megözyvegyülés után sem költöznek össze gyermekeikkel, unokáikkal, hanem megpróbálnak önállóan élni.

6.1. számú táblázat - Öregedési index (3. táblával azonos)

Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2015	12801	8387	15263,00%
2016	12971	8301	15626,00%
2017	13109	8244	15901,00%
2018	13391	8153	16425,00%
2019	13544	7989	16953,00%
2020	13830	7764	17813,00%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A fenti táblázat adatai diagramban:

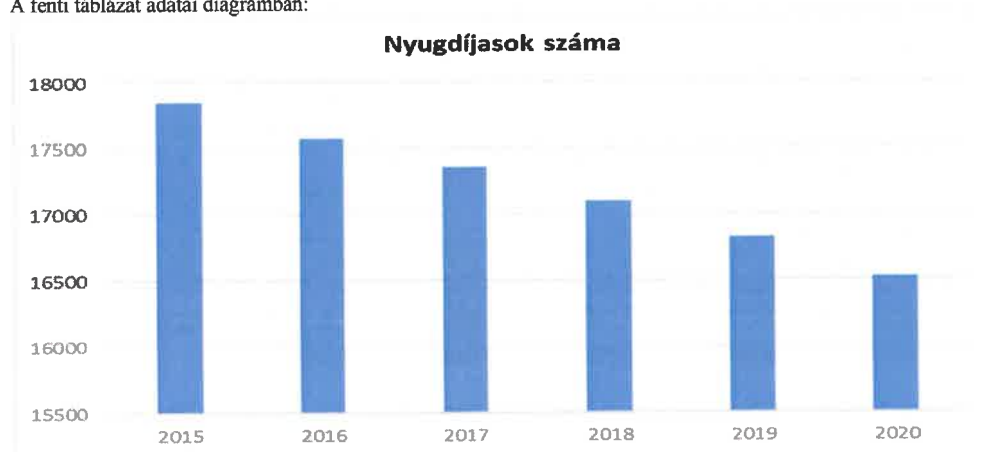

Pesterzsébeten a 60 év feletti lakosság száma meghaladja az összlakosság 20%-át. A kerület előregedését mutatja az öregedési index (0-14 éves és a 65 év feletti állandó lakosok számának hányadosa) folyamatos emelkedése is, mely 2020-ban 178%-ra nőtt.

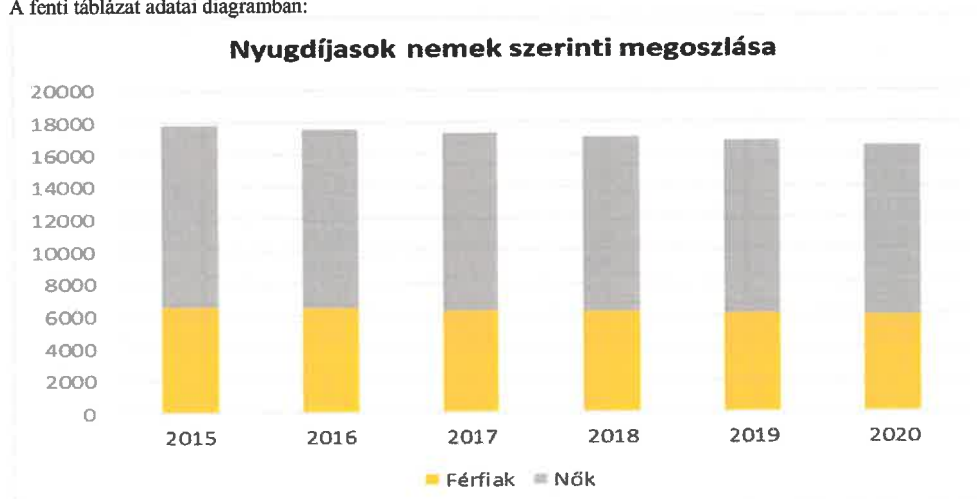
6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma			
Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 063)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 064)	Összes nyugdíjas
2015	6512	11334	17846
2016	6440	11136	17576
2017	6301	11057	17358
2018	6188	10907	17095
2019	6116	10711	16827
2020	5964	10559	16523

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A fenti táblázat adatai diagramban:

A fenti táblázat adatai diagramban:

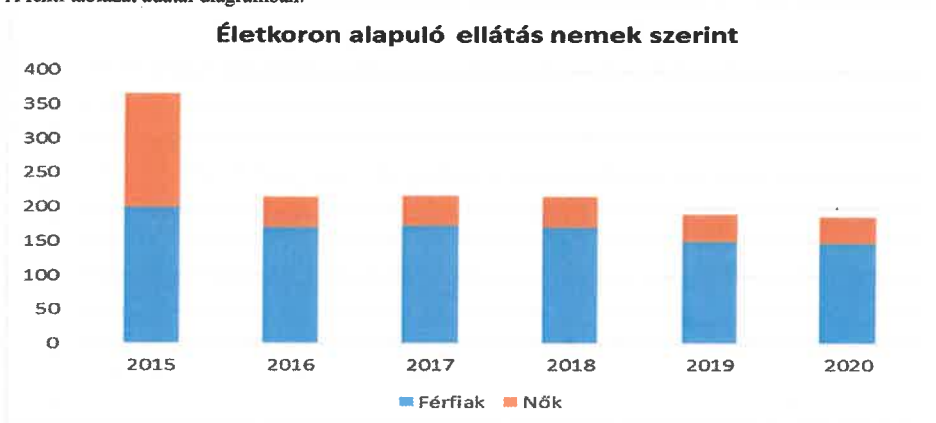
A táblázat alapján a férfiakhoz képest a nők szinte kétszerese részesül a fent jelölt ellátásokban. A kerületben is érvényesül az a hazai demográfiai tendencia, hogy a nők tovább élnek, mint a férfiak.

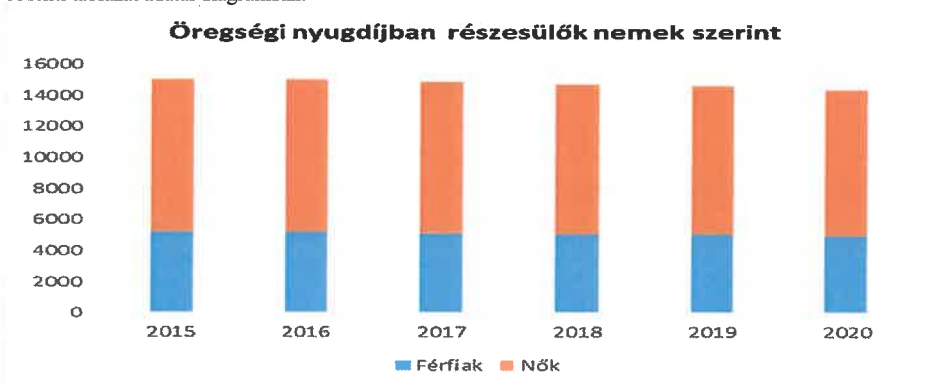
6.1.2. számú táblázat - Nyugdíjszerű ellátások							
Év	Életkoron alapuló ellátásban részesülő férfiak száma (TS 067)	Életkoron alapuló ellátásban részesülő nők száma (TS 068)	Öregségi nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 069)	Öregségi nyugdíjban részesülő nők száma (TS 070)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 071)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő nők száma (TS 072)	Időskoriutak járadékában részesítettek havi átlagos száma (fő) (TS 134)
2015	201	166	5203	9836	38	174	n.a.
2016	171	45	5213	9814	27	145	n.a.
2017	174	44	5121	9768	23	136	29,65
2018	171	45	5036	9701	24	126	28,71
2019	151	39	5061	9546	21	126	33,3
2020	148	38	4925	9437	27	114	33,41

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A fenti táblázat adatai diagramban:

A fenti táblázat adatai diagramban:

Ha a fenti tábla adatait vizsgáljuk látható, hogy öregségi nyugdíjban részesülő nők aránya magasabb, mint a férfiaké. Ez szintén összefügg a kerületi népesség nemek szerinti összetételével. Megállapítható, hogy a kerületben élő 60 év feletti nők aránya magasabb, így az öregségi nyugdíjban részesülő nők aránya is magasabb, mint a férfiaké.

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága

A diszkrimináció felmérése rendkívül nehéz. A szakirodalomból ismert adatok szerint az idősebb korosztály kiszolgáltatottabb a munkaerőpiacon, nehezebben helyezkednek el, és a munkahelyi leépítések is előbb érik el őket. Mindezek ellenére az idős és a társadalom 55-64 éves korú tagjaiban van még kiaknázatlan munkavégzési erőforrás.

Az Szt. rendelkezik az időskorúak járadékáról. Az időskorúak járadéka a megélhetést biztosító jövedelemmel nem rendelkező időskorú személyek részére nyújtott támogatás. A járási hivatal időskorúak járadékában

részesíti azt a reá irányadó nyugdíjkorhatárt betöltött személyt, akinek:

- a saját és vele együtt lakó házastársa, élettársa jövedelme alapján számított egy főre jutó havijövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 80%-át,
- valamint az egyedülálló, a reá irányadó nyugdíjkorhatárt betöltött, de 75 évesnél fiatalabb személyt, akinek havi jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 95%-át,
- valamint az egyedülálló 75. életévét betöltött személyt, akinek havi jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 130%-át.

b) tevékeny időskor, élethosszig tartó tanulás, idősök, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen

A kerületben az idősök számára több klub is működik. A HSZI -a szociális szolgáltató központokon belül- 4 telephelyen (2024. január 1-jétől 3 telephelyen) várja az idősöket.

Ezen kívül a Csili Művelődési Központ is ad helyet az önszerveződő társaságoknak.

Pesterzsébeten működik az OLD MASTERS Közérdekű Nyugdíjas Szövetkezet, mely tagjai olyan nyugdíjas szakemberek, akik bár már nyugdíj korúak, de örömmel dolgoznak szakmájukban.

A csoport karitatívan vagy alacsony díjért segítik a kerületi nyugdíjasokat a házkörüli munkákban. 2019-ben alakultak, jelenleg 18 fővel tagjuk van.

A szakemberek között van lakatos, kőműves, burkoló, egyéb szakember, akik 400 helyszínen dolgoztak már a kerületben. A szolgáltatást igénybe veheti bárki, és aki rászoruló, az teljesen ingyenes szakszerű munkát. kap. A kerületi nyugdíjasok számíthatnak rájuk.

Mivel számos felkérést kapnak, folyamatosan bővítik a tagok létszámát, így várják további nyugdíjas szakemberek jelentkezését. Szerveződésükkel szeretnék bebizonyítani, hogy a nyugdíjas munkája ugyanolyan teljes értékű, mint egy aktív munkavállalóé.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

6.2. számú táblázat - Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén (a 3.2.2. táblázatból)

Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2015	2016	2017	2018	2019	2020
	Fő összesen		1 660	1 188	886	769	705
41-45 év (TS 042)	Fő	230	140	123	114	92	131
	%	13,86%	11,78%	13,88%	14,82%	13,05%	11,71%
46-50 év (TS 043)	Fő	192	143	96	84	68	149
	%	11,57%	12,04%	10,84%	10,92%	9,65%	13,32%
51-55 év (TS 044)	Fő	176	139	110	82	73	100
	%	10,60%	11,70%	12,42%	10,66%	10,35%	8,94%
56-60 év (TS 045)	Fő	263	159	77	68	71	104
	%	15,84%	13,38%	8,69%	8,84%	10,07%	9,29%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	210	176	164	131	104	155
	%	12,65%	14,81%	18,51%	17,04%	14,75%	13,85%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A munkanélküliség, az elszigetelődés, a közösségtől való elszakadás erőteljesebben mutatkozik az időskorú lakosságnál. Az 55 évnél idősebbek körében a nyugdíjkorhatár kitolódásával számottevőbbé vált a munkanélküliek aránya.

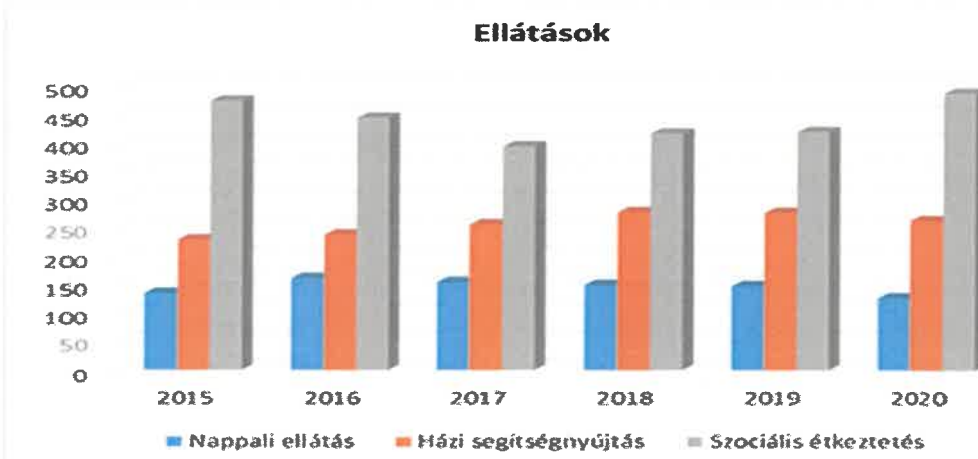
6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

a) az idősök egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése

Év	65 év feletti lakosság száma (férfiak TS 026, nők TS 028)	Nappali ellátásban részesülő Időskorúak száma (TS 129)	Házi segítségnyújtásban részesülők száma (TS 130)	Szociális étkeztetésben részesülők száma (TS 131)
	Fő	Fő	fő	fő
2015	12 801	135	230	476
2016	12 971	162	239	446
2017	13 109	155	257	395
2018	13 391	150	279	418
2019	13 544	148	278	421
2020	13 830	127	264	490

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A fenti táblázat adatai diagramban:

A szociális alapszolgáltatások megszervezésével az állam és a települési önkormányzat segítséget nyújt a szociálisan rászorulóknak részére saját otthonukban és lakókörnyezetükben önálló életvitelük fenntartásában, valamint egészségi állapotukból, mentális állapotukból vagy más okból származó problémáik megoldásában.

Ha az életkoruk, egészségi állapotuk, valamint szociális helyzetük miatt rászoruló személyekről az alapszolgáltatások keretében nem lehet gondoskodni, a rászorultakat állapotuknak és helyzetüknek megfelelő szakosított ellátási formában kell gondozni.

A szociális alapszolgáltatások (étkeztetés, házi segítségnyújtás, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, idősek átmeneti gondozása, nappali ellátás, szállítási szolgáltatás) a kerületben a Humán Szolgáltatások Intézményén keresztül 4 telephelyen (2024. január 1-től 3 telephelyen) érhetőek el.

A Szociális Szolgáltató Központok – mint integrált szolgáltató egységek

Lajtha utcai Szociális Szolgáltató Központ - 1203 Budapest, Pázsitos sétány 5.

Nagy György István utcai Szociális Szolgáltató Központ – 1201 Budapest, Nagy György István utca 31/a

Marót utcai Szociális Szolgáltató Központ – 1202 Budapest, Marót utca 10.

Vágóhid utcai Szociális Szolgáltató Központ – 1201 Budapest, Vágóhid utca 26.- 2023. december 31. napjával megszűnt, feladatait és az ellátottakat a Nagy György István utcai központ vette át.

Az intézmény célja, feladata

A Szociális Szolgáltató Központok feladata, az ellátási területükön jelentkező gondozási igények felmérése, a gondozás megszervezése. Segítik a pénzbeli, természetbeni szociális ellátásokhoz, a személyes szociális szolgáltatói formákhoz, a nyugdíj- és egészségbiztosítás alapján igénybe vehető szolgáltatásokhoz, ellátásokhoz való hozzáférést, ezekkel kapcsolatban tanácsadást biztosítanak.

Valamennyi szociális szolgáltató központ összehangolja az étkeztetés, a házi segítségnyújtás, a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, az idősek nappali ellátása tevékenységét. A telephelyek úgy lettek kiválasztva, hogy az ellátási területükön élő lakosság könnyen megközelíthesse a szociális szolgáltató központokat. Az Otthonápolási szolgálat és a négy központ folyamatosan összehangolják szakmai működésüket.

A szociális szolgáltató központok 2022. év eleji működését is a járványügyi veszélyhelyzeti szabályok határozták meg. A dolgozóknak továbbra is különös figyelmet kellett/kell fordítaniuk a higiénés szabályok betartására, a védőeszközök helyes használatára. A munkatársak feladatainak részévé vált, hogy az idős embert segítse eligazodni a veszélyhelyzet miatt a médiából érkező információk feldolgozásában, megismertesse a korlátozásokkal, szabályokkal, illetve ezzel kapcsolatos félelmek leküzdésében segítséget nyújtson.

Covid fertőzés miatt -intézményvezetői utasítás alapján- januárban az egyik idősek klubját, júliusban a gondozóház bezárását kellett elrendelni. Az ellátottak részére a szükséges segítséget a lakókörnyezetükben vagy infokommunikációs eszközökön keresztül biztosítottuk.

A megbetegedések gyors lokalizálása érdekében az év során a klubtagok és a munkatársak részére a rendszeres PCR gyorsteszt végzése biztosított volt.

Étkeztetés

Az étkeztetés szakfeladaton a járványhelyzet és a veszélyhelyzeti szabályozást követően az igénybevétel módja megváltozott. Ahogy már 2020-ban is, úgy 2021-ben az étkeztetés szolgáltatást kizárólag szállítással lehetett igénybe venni, a jogszabályi előírásoknak és a fenntartói döntésnek megfelelően. Az étel a főzőkonyhákról ezt megelőzően badellákban érkezett a telephelykerek.

Ez a módszer a vírushelyzetre való tekintettel megváltozott, és 2021-ben az étel adagonként előre csomagolt módon, hőkötetéses, zárt rendszerű csomagolást követően került közvetlenül kiszállításra, mely megfelel a Nemzeti Népegészségügyi Központ által kiadott irányelveknek.

2022-ben a járvány óta megváltozott az étkezés igénybevételének módja. Az ellátottak nagyrészt továbbra is kiszállítással veszik igénybe az étkezést.

Az intézmény 2022. évben is szerződés útján a Pannon Menza Kft. által biztosította az ebédet, az étel házhoz szállítását pedig az előző évekhez hasonlóan a Muravid Kft., valamint a Manna Bt. látta el.

Az elmúlt évben is -a munkaszüneti napok kivételével- heti 6 napon keresztül nyílt lehetőség az étkezés igénybevételére. Orvos által előírt diéta esetén 11 féle diétás ebédet (pl. szénhidrátszegény, epekímélő, tejmentes, pépes, ulcus, folyékony-pépes, stb.) is biztosítani tudott az intézmény.

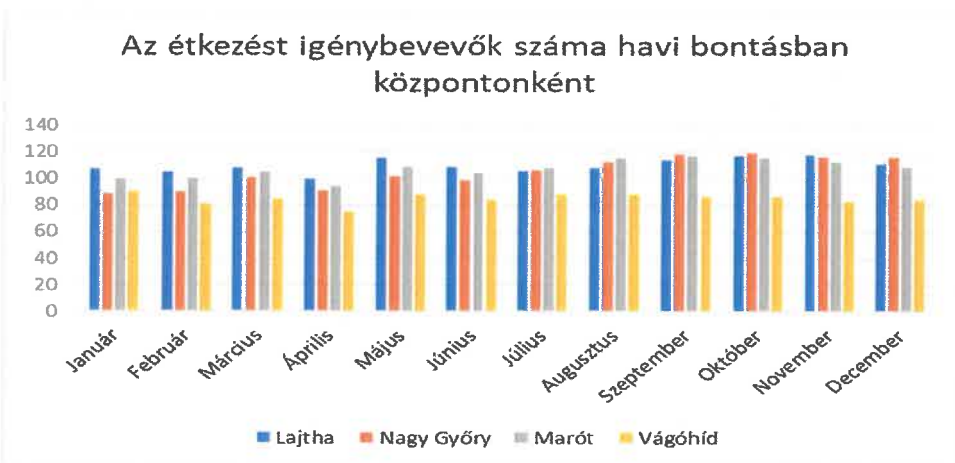
A biztosított élelmiszer nyersanyagok energia- és tápanyagtartalmának alsó értékei a vendéglátó termékek előállításának feltételeiről szóló 67/2007. (VII. 10.) GKM-EÜM-FVM-SZMM együttes rendelet mellékletben foglaltaknak megfelelő.

Az elmúlt évben az ételek mennyiségére és minőségére érkező panaszok száma kevesebb volt.

A szolgáltatóval történt rendszeres egyeztetéseket továbbra is folytatjuk, így remélhetőleg tartós marad a javulás. A pozitív változásnak köszönhetően kis mértékben nőtt az étkezők száma.

Forrás: HSZI

Forrás: HSZI

Forrás: HSZI

A megállapodás megszűnésének leggyakoribb oka a bekövetkező haláleset, illetve a kerületből való elköltözés, ami leginkább bentlakásos intézménybe való költözést jelent.

Házi segítségnyújtás

2020-2021-ben a házi segítségnyújtás területén született központi utasítások az intézmény által végzett segítségnyújtás mikéntjét nagyban meghatározta. A pandémia alatt ezen eljárásrendeket figyelembevéve került megszervezésre a szakmai munka.

A járványhelyzetre való tekintettel a gondozási szükségletek áttekintésre kerültek, és ennek megfelelően azok a tevékenységek kerültek továbbiakban is megtartásra melyek elengedhetetlenül szükségesek voltak.

Természetesen azoknál az ellátottaknál, ahol a szolgáltatás szüneteltetése mellett döntöttek, minden esetben az ellátottak tájékoztatásával és beegyezésével történt. Ez azt is jelenthette, hogy a szolgáltatás azon elemei kerültek felfüggesztésre melyek biztosítása a szükségesnél nagyobb kockázatot hordoztak, és elmaradásuk nem jelentett egészségügyi vagy szociális hátrányt, vagy a teljes szolgáltatás felfüggesztésével jártak.

A járvány terjedésével és megelőzésével kapcsolatos tudnivalókról a teljekörű tájékoztatást, valamint védőfelszerelést kaptak a munkavállalók. A tudnivalókkal kapcsolatos tudás átadása jelentős feladatként hárult a központokban dolgozókra.

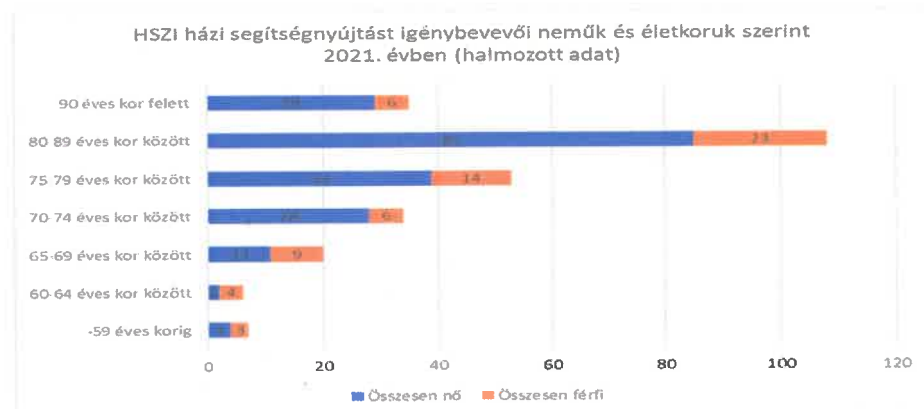
Pszicho edukációs módszerekkel az ellátottak, illetve hozzátartozóik számára is tájékoztatást nyújtottak a megelőzés érdekében, illetve a teendőkről egy megfertőződés esetén.

A kontaktus számok csökkentése érdekében az intézményen belüli kommunikáció is jelentős akadályokba ütközött.

Az első felében a heti rendszerességgel megtartott team értekezletek elmaradtak, mely az esetátadásokat megnehezítette. A járványhelyzet enyhülésével ezek a lehetőségek ismét visszatértek és beépültek a mindennapi munkavégzésbe.

A veszélyhelyzet bekövetkezése ellenére a házi segítségnyújtás folyamatosan működő szolgáltatás maradt. Ezt jelzik az esetszámok is.

Ugyanakkor jellemzően nagy számú kerületi lakos kérte a szolgáltatás szünetelését is tekintettel a vírus helyzet alakulására. A fenti tábla megmutatja, hogy az egyes központokban, hogy alakult a gondozotti létszám. 2021-ben jelentős volt a kliensmozgás, 142 fő megállapodása szűnt meg és 134 fő kerületi lakó került ellátásba.

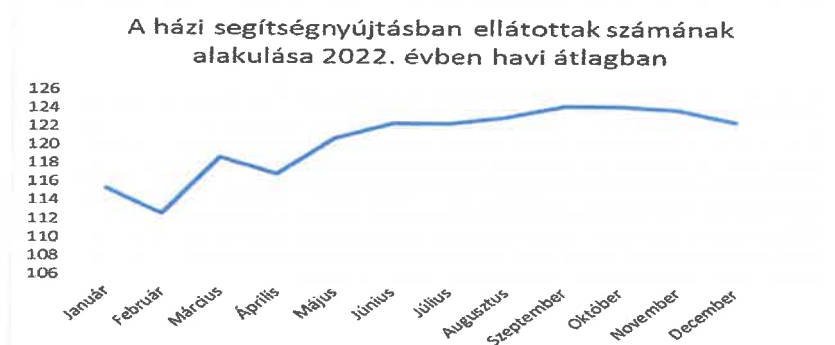
Forrás: HSZI

Az intézményi teljes igénybevételt elemezve az látható, hogy 2021-ben a szolgáltatást jellemzően a 75. életévüket betöltött zömében nők vették igénybe. A megoszlás megegyezik az országos morbiditási adatokkal.

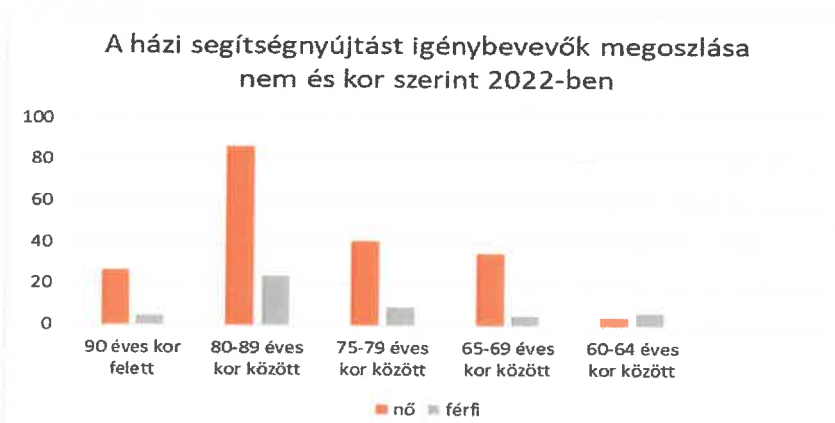
Míg a 70 életkor alattiaknál közel azonos számban találunk nőket és férfiakat, 70 év felett ez a szám meredeken szétválik, és a férfiak magasabb halandóságát követve egyre inkább a női ellátottak lesznek túlnyomó többségben.

A házi segítségnyújtást érintő központi utasítások, eljárásrendek alapján a szükséges módosítások bevezetésével (pl. bevásárláskor az idősávok figyelembevétele, készpénzzel történő fizetés mellőzése, gyógyszerfelírás és kiváltás megváltozott szabályai, stb.) került megszervezésre a szolgáltatás 2021-ben. A veszélyhelyzethez kötődő tevékenységek közül a kapacitásokat jelentősen lekötötte a bevásárlás, gyógyszerkiváltás.

A járvány terjedésével és megelőzésével kapcsolatos tudnivalókról rendszeres és teljeskörű tájékoztatást kaptak a munkavállalók és az ellátottak is. A dolgozók részére biztosított volt a védőfelszerelés.

Forrás: HSZI

Forrás: HSZI

A házi segítségnyújtást igénybe vevő ellátottak jövedelemhelyzetét vizsgálva azt tapasztalhatjuk, hogy a helyi rendeletben meghatározott sávós díjkategóriákban nem jelentős a szórás. Az ellátottak többsége 99 751,- Ft-nál nagyobb jövedelemmel rendelkezik.

A házi segítségnyújtás területén végzett gondozási-ápolási feladatokat igen nehéz és egészségre ártalmas körülmények között végzik a munkatársak (pl. betegek emelése alacsony heverőkön, elhanyagolt lakásban élő idősek ápolása-gondozása, a szélsőséges időjárás viszontagságainak elviselése, pszichés problémákkal küzdő, demens kliensek gondozása stb.).

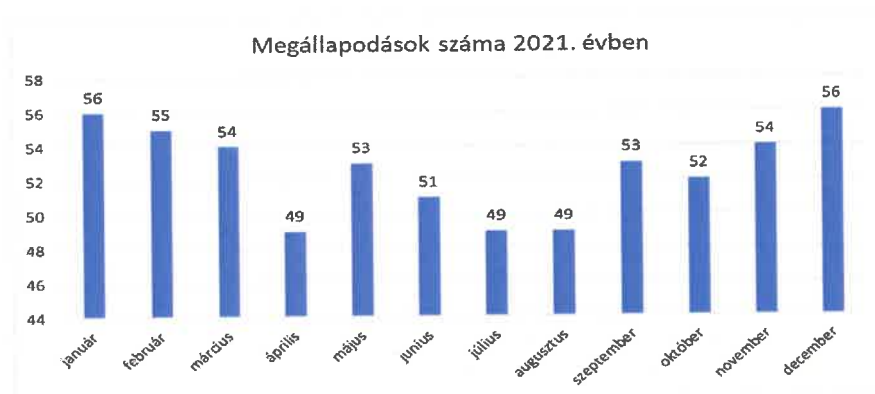
A gondozók a munkájukhoz szükséges védőeszközöket (szájmaszk, kézfertőtlenítő, gumikesztyű, lábszák, látogató köpeny, kézkrem, kánikulában ásványvíz, szatyor stb.) az év során folyamatosan megkapták, a munka biztonságos elvégzéséhez szükséges feltételek rendelkezésre álltak. A gondozónők részére céges mobiltelefont biztosítottunk, így könnyítve a kommunikációt az ellátottakkal, házi orvosokkal, stb.

Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás

2021-ben átlagosan 54 fő vette igénybe a szolgáltatást. Az előző évhez képest az igénybevétel csökkenésében szerepet játszott a március hónaptól kialakult veszélyhelyzet, az idősek zárkózottabbá, óvatosabbá váltak.

Az igénybe vevők mindegyike szociálisan rászorult, az ellátottak közül 75 fő 65 év feletti egyedül élő személy, 1 fő egyedül élő, 65 év alatti pszichiátriai beteg személy, 2 fő kétszemélyes háztartásban élő 65 év feletti, egészségileg rászoruló személy.

Forrás: HSI

Megszűnés 19 esetben volt, míg 24 esetben érkezett kérelem az intézményhez a szolgáltatás iránt.

Segítségét igénylő riasztások havi bontásban:

Forrás: HSI

Történések:

- Áprilistól júniusig a járványhelyzet következtében elrendelt korlátozások miatt, minden ellátottat az ügyeletes kollégák egy héten egyszer telefonon felhívták, érdeklődtek állapotukról, így lehetőség nyílt a bezártság okozta problémák enyhítésére, feltárására.
- A műszaki meghibásodások nagyobb részét az elemcsere tette ki, melyet a Sonaris Kft. munkatársa, az ellátottal történt időpont egyeztetés után elvégzett. Néhány esetben elég volt részéről a telefonon keresztüli szóbeli tanácsadás, melynek háttérben áramellátási hiba vagy a telefonszolgálat részéről vonalhiba állt.

2022-ben 86 fő ellátását végezték, átlagosan 54 fő vette igénybe a szolgáltatást.

Az ellátottak általában több szolgáltatást is igénybe vesznek a központokon keresztül (22 fő részesült házi segítségnyújtásban, és többen az étkezést is igénybe veszik).

2022-ben 30 fő részére került beszerelésre a jelzőkészülék. Várakozási idő nem volt, minden igénylő részére biztosították készüléket néhány napon belül. Az ellátottjaink mindegyike szociálisan rászorult volt.

Életkorukat tekintve az ellátottak közül 75 fő 65 év feletti, egyedül élő személy,

1 fő egyedül élő, 65 év alatti pszichiátriai beteg,

10 fő kétszemélyes háztartásban élő 65 év feletti,

egészségtelen rászoruló személy.

Megszűnés 30 esetben volt, melynek okai: 7 esetben elhalálozás,
 8 esetben idősothtoni elhelyezés,
 1 esetben elköltözés,
 12 esetben saját kérésre,
 2 esetben állapotrosszabbodás, kórházi ellátást igénylő
 okokból.

Az ellátottak nem és életkor szerinti megoszlása

korcsoport	nő	férfi
-59 éves korig	1	1
60-64 éves kor között		
65-69 éves kor között	2	
70-74 éves kor között	2	
75-79 éves kor között	10	2
80-89 éves kor között	23	4
90 éves kor felett	10	1
Összesen:	48	8

Forrás: HSI

2022-ben Segítségét igénylő riasztások havi bontásában:

hó	01.	02.	03.	04.	05.	06.	07.	08.	09.	10.	11.	12.	össz.
alkalom	2	3	9	3	7	2	4	5	9	3	3	4	54

Forrás: HSI

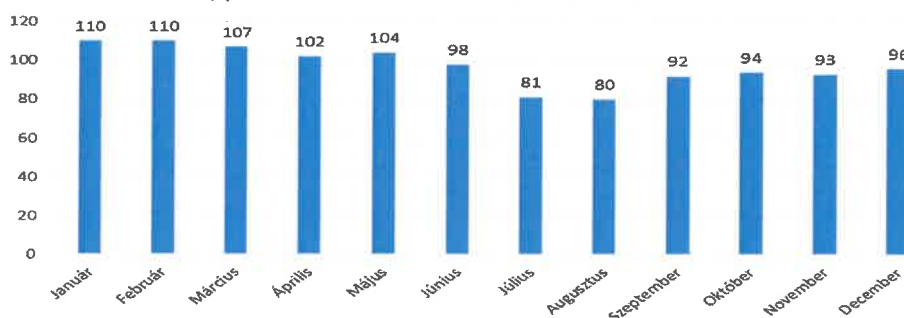
Segítségkérések okai és megtett intézkedések: Kimenetelt igénylő riasztás 39 esetben volt. 33 esetben elesés/leesés, 20 esetben betegség, rosszullét (magas vérnyomás, szívpanaszok), 1 esetben pszichés ok miatt kellett segítséget nyújtani.

15 esetben mentőhívásra, 1 esetben házi orvos értesítésére volt szükség, 34 esetben kellett felsegíteni az ellátottat, de orvosi ellátást nem igényelt, 1 esetben az ellátott gyógyszerének beadását segítettük, 3 esetben elegendő volt az ellátott megnyugtatása. Minden esetben a megjelölt hozzátartozó értesítésre került.

Nappali ellátás

A fenntartó döntése alapján 2020. december 10. és 2021 június 7. között a nappali szolgáltatások szüneteltek. Az év első felében infokommunikációs eszközökön keresztül, illetve az ellátott otthonában, annak környezetében a távolságtartás betartása mellett került meg szervezésre az ellátás.

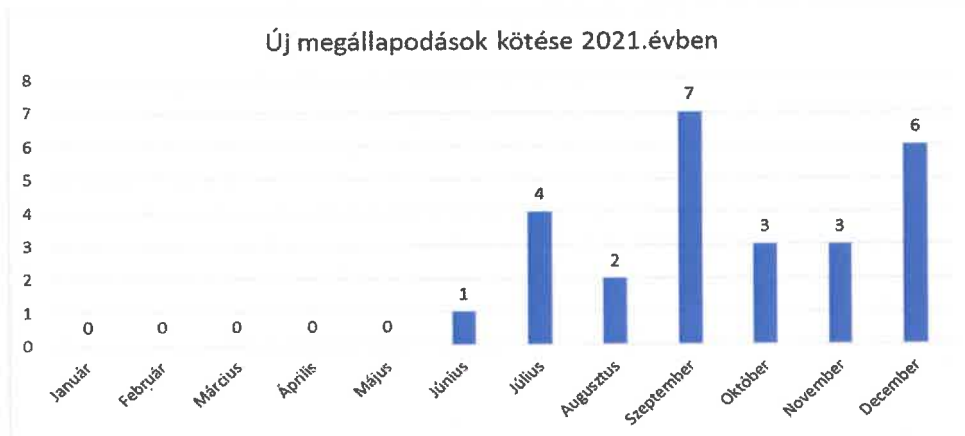
Nappali ellátásban résztvevők száma 2021. évben

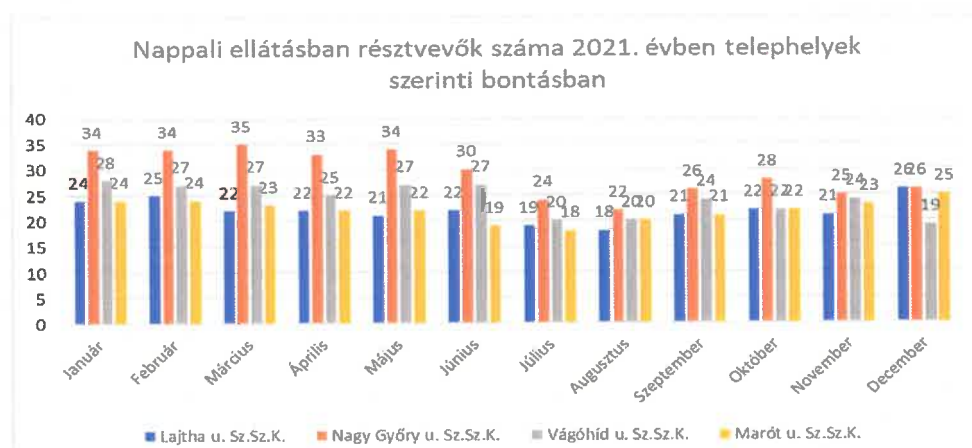
Forrás: HSI

2021. évben idősek nappali ellátása keretében 146 fő gondozása valósult meg (halmozott adat). A telephelyek eltérő engedélyezett férőhely számmal működnek. Az igénybevétel a táblázatban szereplő adatok szerint a Nagy György István utcai központban legmagasabb, míg a legalacsonyabb számban a Marót utcai központban az ellátottak száma.

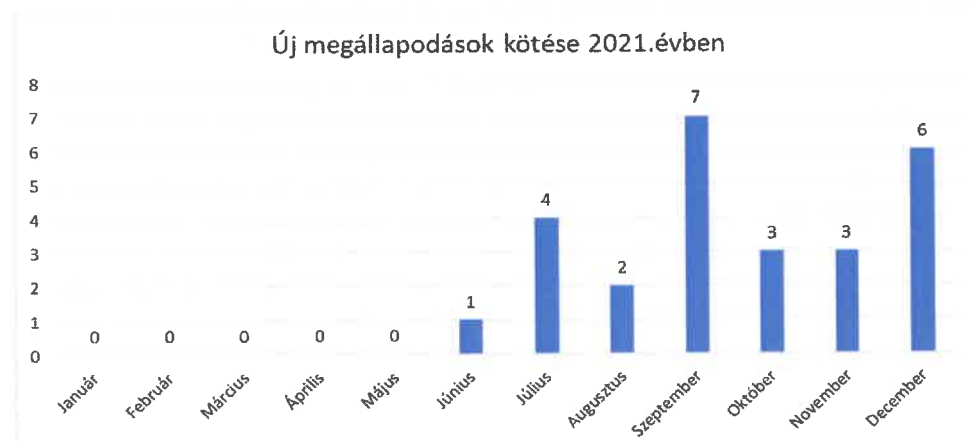
A vírushelyzet okozta lezárások miatt az ellátásba bekerülők száma igen alacsony, összesen 26 fő. Ez annak is köszönhető, hogy az év első felében nem voltak nyitva a klubok.

Forrás: HSZI

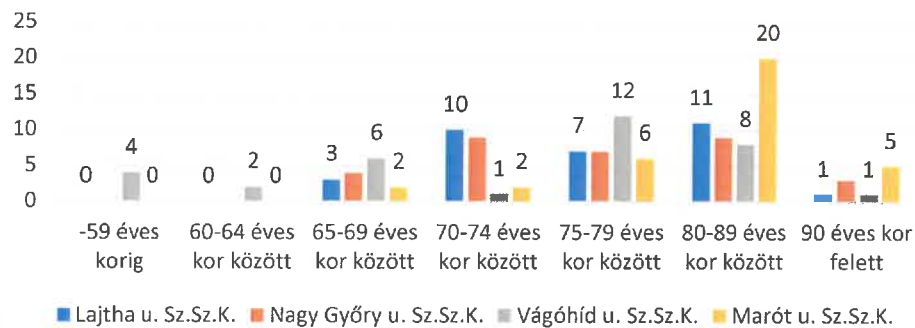
Forrás: HSZI

Forrás: HSZI

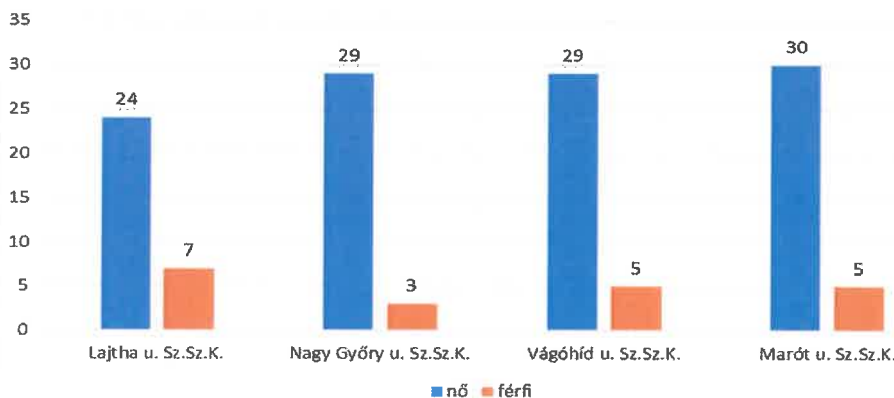
Az ellátásban jellemzően itt a kerületben élő nők vannak, főként a 70, és 89 év közötti korcsoportból. A férfiak összesen 20 fővel képviseltették magukat, ami mindösszesen 15%-ot jelent az igényvevői kör tekintetében.

Nappali ellátásban részesülők életkori megoszlása 2021. évben telephely szerinti bontásban

Forrás: HSZI

Nappali ellátásban részesülők nemenkénti megoszlása 2021. évben telephely szerinti bontásban

Forrás: HSZI

2021-ben a nappali ellátás igénybevételének segítése érdekében nyújtott szállítási szolgáltatást az évben összesen 58 ellátott vette igénybe. Jellemzően egészség állapotuk, koruk miatt jelentett számukra segítséget ez az önként vállalt feladatellátás.

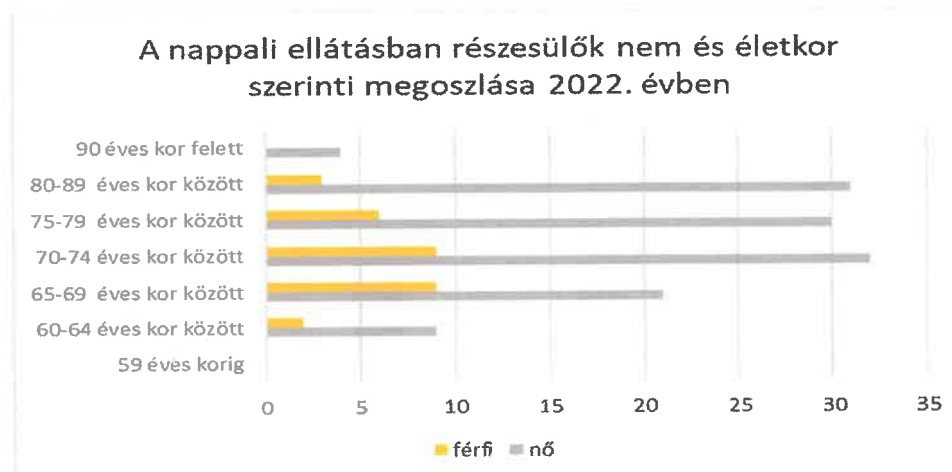
2022. január 1-jétől ismét **hatnapos nyitva tartással** működhetnek az idősek klubjai. Az első félévben covid megbetegedés miatt több alkalommal kellett szüneteltetni a szolgáltatást egy-egy telephelyen, így nem meglepő, hogy sokan továbbra is telefonon tartottak kapcsolatot az intézménnyel. A nagyobb, négy klubot érintő programok is inkább az év második felében valósultak meg.

2022. júliusától a Budapesti Jahn Ferenc Dél-pesti Kórház és Rendelőintézet Egészségfejlesztési Irodája a HSZI-vel kötött együttműködési megállapodás keretében biztosít ingyenes szűrővizsgálati lehetőséget, és online elérhető gyógytorna foglalkozást klubtagjaink számára.

Forrás: HSZI

2022. évben idősek nappali ellátása keretében 158 fő gondozása valósult meg (halmazott adat). A telephelyek eltérő engedélyezett férőhelyszámmal működnek.

Forrás: HSZI

A nappali ellátást igénybe vevők között többen fokozott gondozási igénnyel rendelkező klubtagok voltak. A mentális hanyatlásban szenvedőket -az épület adta lehetőségeket is kihasználva- elsősorban a Lajtha utcai SzSzK. tudja a legbiztonságosabban ellátni (Az év folyamán ide felvett 7 fő klubtag közül 4 fő szenvedett középsúlyos mentális hanyatlásban).

A Lajtha utcai idősek klubja a rosszabb mentális és fizikai állapotban lévő lakosok részére is biztosítja a közösségi létet. Ez az ellátotti kör – állapota miatt – nem tud önszerveződő, magán klubokba járni, a klub segítségével kerülhető el a társadalomban történő elszigetelődés, elmagányosodás. Segíti az otthonmaradást, így a bentlakásos intézményi lét elkerülhető.

A családtagok számára is segítség, hiszen napközbeni felügyeletet biztosít, ami pl. a demencia esetében alapvető fontosságú.

A demens személyek ellátása iránt megnövekedett a lakossági igény, így a 2023. év kiemelt feladata, hogy demens klubot alakítson ki és működtessen az intézmény.

Az ehhez szükséges személyi és tárgyi feltételek részben már rendelkezésre állnak. Az ellátással kapcsolatos javaslatainkról, a demens klub működéséhez szükséges további feltételekről a szeptemberi ülésen kívánjuk tájékoztatni a T. Képviselő-testületet.

A járványhelyzet okozta szolgáltatás szűkülés megmutatta a nappali ellátás szolgáltatás fontosságát, a betegséggel küzdő, magányos emberek kiszolgáltatott helyzetét.

A 2021. óta működő „Demencia Információs Vonal” mellett 2022. őszétől -elsősorban a magányosan, egyedül élő, otthonukat elhagyni nem képes személyek részére- működik lelki segély telefonunk.

Idősek Átmeneti Otthona

Az átmeneti gondozóházban 23 fő ideiglenes elhelyezésére van lehetőség.

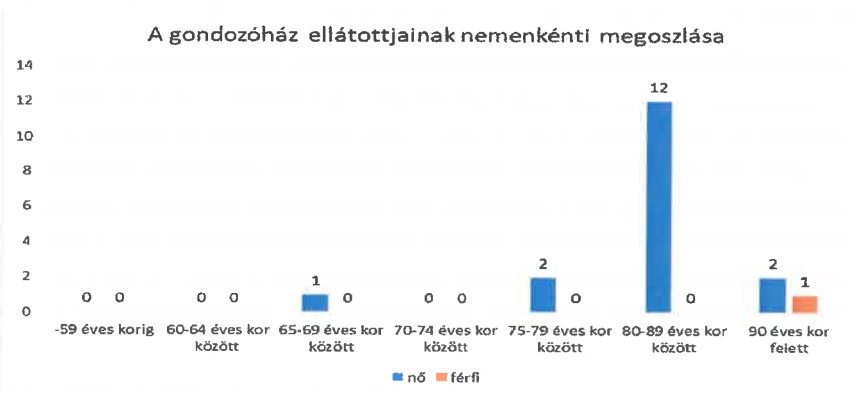
2021-ben a normatíva mutató 16 fő volt. A járványügyi szabályok által előírt tesztkötelezettség időbeli elhúzóda, mely a kérelmezők beköltözését késleltette, illetve lakóink idősotthoni behívásának újra indulása eredményezte az előző évekhez mérten is alacsony normatívát.

A veszélyhelyzet következtében szükségessé vált a folyamatosan érkező szakmai útmutatók, utasítások alapján az Izolációs terv, a védőeszköz használatot szabályozó, illetve mindennapi munka során szükséges védelmi intézkedéseket tartalmazó eljárásrendek kidolgozása, oktatása.

Új dokumentumok vezetése vált kötelezővé (dolgozói nyilatkozatok munkába állás előtt, ellátottak megfigyelő lapja). Átalakításra került a fertőtlenítés gyakorlata, gyakorisága és annak dokumentációja.

A szolgáltatás iránt 2021-ben 64 kérelem érkezett. Ténylegesen 38 fő adott be elhelyezési kérelmet és 5 fő előző évből várakozott, ebből 12 fő nem kívánta elfoglalni a férőhelyet, fenntartja kérelmét 2 fő elhunyt, 2 fő idősotthoni elhelyezést nyert, 2 fő visszavonta kérelmét, mert ellátása megoldódott, 26 fő nem nyújtott be kérelmet. 25 fő elhelyezési igényét tudtuk kielégíteni. Összesen 41 fő került ellátásba.

2021-ben 2 fő részére rövidebb időre, kórházból kikerülve megerősítés céljából, illetve gondozó családtag kórházi kezelése idejére tudunk elhelyezést biztosítani.

Forrás: HSZI

A pandémia alatti látogatási tilalom idején az ellátottak és hozzátartozóik infókommunikációs eszközök segítségével tartották a kapcsolatot, illetve az érintésmentes módon a telephely fogadóterének ablakán keresztül láthatták és hallhatták egymást. A tilalom feloldását követően is maradtak fent óvintézkedések a fertőzésveszély minimalizálására.

Az intézmény az ellátottakkal való kapcsolattartást ebben az időszakban az alábbi módon szervezte meg:

- személyesen, a bejárat melletti üveglaknál
- telefonon (intézményi telefonon, saját telefonon)
- levélben
- interneten keresztül

2022-ben naponta átlagosan 19 fő vette igénybe a szolgáltatást. A járványügyi szabályok által előírt tesztkötelezettség időbeli elhúzódása, mely a kérelmezők beköltözését késleltette, illetve lakók idősotthoni behívásának újra indulása eredményezte az előző évekhez mérten is alacsony mutatószámot

Életkori megoszlás az ellátást igénybe vevők körében
(a 2022. december 31-én ellátásban lévő ellátottak tekintetében)

korcsoport	nő	férfi
-59 éves korig		
60-64 éves kor között		
65-69 éves kor között	1	
70-74 éves kor között	1	
75-79 éves kor között	1	
80-89 éves kor között	14	
90 éves kor felett	7	
Összesen:	24	

Forrás: HSZI

Gondozóházi lakók állapotának jellemzői

(a 2022. december 31-én ellátásban lévő ellátottak tekintetében)

Teljes ápolásra szoruló	Részleges ápolásra szoruló	Szociális helyzetük és egészségi állapotuk szinten tartásához való közreműködést igénylők
7 fő	17 fő	0 fő

Mozgásában erősen korlátozottak (kerekeszéket használnak, felálláshoz is személyes segítőt igényelnek)	4 fő
Segédeszközzel és/vagy személyi segítővel járóképes	17 fő
Előrehaladott szellemi hanyatlásban szenved	11 fő
Incontinens	13 fő
Súlyos érzékszervi fogyatékoságban szenved	2 fő

Forrás: HSZI

Ellátottak szociális kapcsolatai

(a 2022. december 31-én ellátásban lévő ellátottak tekintetében)

kapcsolattartás módja	fő
Család/tagok rendszeresen látogatják	22
van család, de rendszeresen nem tartják a kapcsolatot	1
van család, de nincs kapcsolat ismerőseivel, távolabbi rokonával rendszeresen tartják a kapcsolatot	1
nincs külső kapcsolattartása	0

Forrás: HSZI

A gondozóház fő igénylő és ellátotti köre, sok éve demens kliensekből áll. 2022-ben 33 fő új beköltöző lakónk volt, akik közül 13 fő középsúlyos demencia diagnózissal rendelkezett, önellátóképeség romlása, 24 órás felügyelet igénye miatt, 6 fő nem rendelkezett ilyen irányú diagnózissal, de szellemi hanyatlás miatt is került felvételre.

A fizikai hanyatlás miatt a napi feladatok elvégzése (fürdetés, pelenkacsere, hely-helyzetváltoztatás stb.) nagy fizikai igénybevételt jelent dolgozóink számára, ha az általunk kítűzött ápolási, morális célokat el akarjuk érni (pl.fel legyen mindenki nappali ruhába öltöztetve, ágyból kikeltés, kiültetés, mobilizáció, közösségi lét biztosítása a társalgóban, étkezés az ebédlőben, másnaponta teljes fürdés).

Ellátottjaink állapotának javításában, fenntartásában nagy szerepe van a megfelelő személyiséggel, szaktudással rendelkező kollégák munkájának.

2022-ben megszűnt gondozóházi ellátás megoszlása a megszűnés oka szerint

Megszűnés oka	fő
Időotthoni elhelyezést nyert	12
Elhunyt	5
Állapot rosszabbodása miatt tartós kórházi kezelést igényelt	0
Átmeneti időre (1-3 óra) kérte az elhelyezést	3
Ellátása, lakhatása egyéb módon megoldódott	7

Forrás: HSZI

Az elmúlt időszakban felvételre került ellátottak többségére jellemző, hogy végleges, tartós bentlakásos elhelyezést vesznek igénybe a gondozóházi elhelyezést.

Az ellátottak számára otthonuk elhagyása nehéz élethelyzetet eredményez, melynek feszültségeit a családtagok és a hozzátartozók látogatásai enyhítenek.

Jellemzően az otthonba való költözést követően nem szűnnek meg családi kapcsolataik, a bentlakókat rendszeresen látogatják amíg lehet.

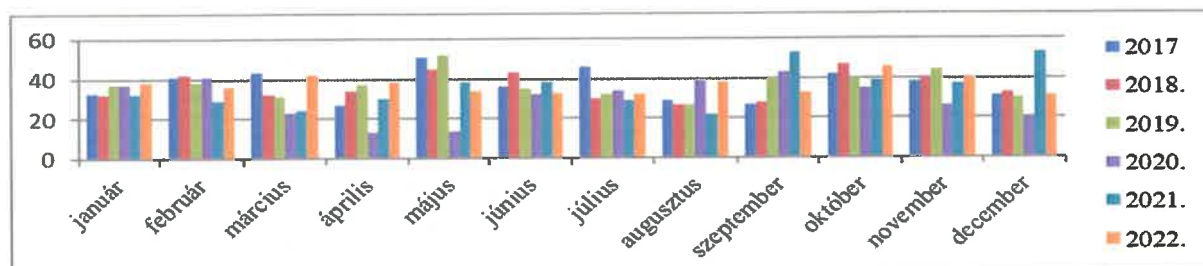
Otthoni szakápolás

Az otthonápolási szolgálat alapvető feladata a kerületi lakosok részére a kórházi ágyat kiváltó otthoni szakápolás és egyéb szakirányú terápiás tevékenység biztosítása. A szolgáltatás a NEAK által finanszírozott, betegek részére térítésmentes. Az ellátáshoz minden esetben a háziorvos elrendelése szükséges.

Szolgáltatás

Az otthoni szakápolás (sebkötözés, stoma ellátás, állandókatéter csere, mobilizálás,) körébe tartozó szakápolást és szakirányú terápiás szolgáltatásokat (gyógytorna, fizioterápia, logopédia) kizárólag szakorvosi javaslatra rendelheti el a háziorvos.

Új jelzések megoszlása 2017-2022-ben

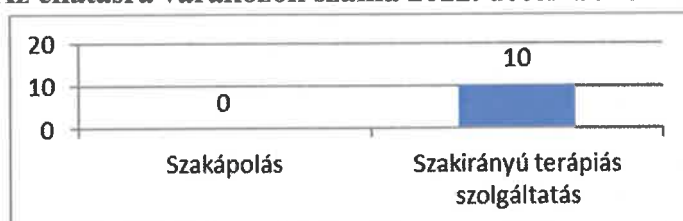

Forrás: HSZI

Az új jelzések száma 2022. július hónapban visszaesést mutat, a többi hónap esetében a jelzések száma jelentősen megnövekedett. A betegek átlag életkora 55-99 év közöttiek több krónikus alapbetegséggel is rendelkeznek, így magas kockázatú betegek közé tartoznak járványügyi szempontból.

2022. éven számottevő várakozás kizárólag a gyógytorna igénybevétele esetén látható. Ez a gyakorlatban 4-6 hetet jelent az igény bejelentése és az ellátása megkezdése között. A várólista száma egész évben hasonló értéket mutat.

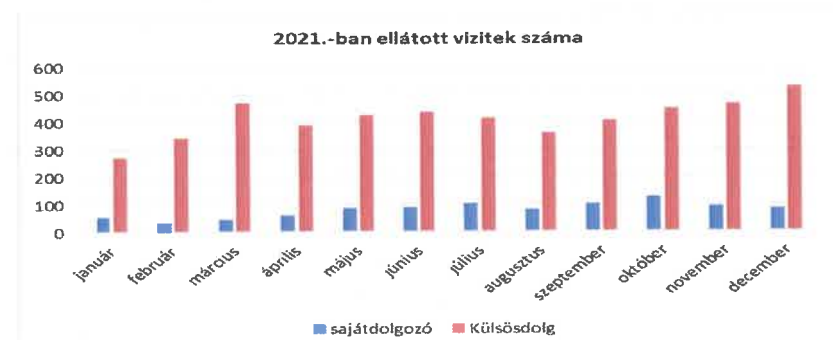
Az ellátásra várakozók száma 2022. december 31-én

Forrás: HSZI

A munka során szoros az együttműködés a háziorvosokkal és a körzeti ápolókkal. Szükség esetén kapcsolatba lépnek más egészségügyi intézmény szakorvosaiival (pl.: szakrendelő, kórház). Szoros az együttműködés az intézmény házi segítségnyújtásban dolgozó munkatársaival, valamint az egységek vezetőivel is.

2021.-ben leadott vizitszám 5942 vizit, ami 424 betegnél teljesült (3600 esetben szakápolás 2342 esetben szakirányú terápiás szolgáltatás.)

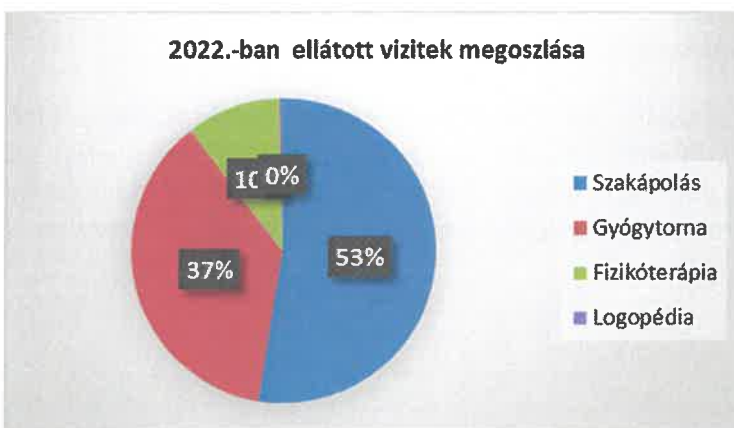
Forrás: HSZI

2022. évben 510 fő betegnél 6426 vizit került teljesítésre (3342 esetben szakápolás, 3084 esetben szakirányú terápiás szolgáltatás).

Forrás: HSI

A NEAK által kiadott szakmai ajánlásnak megfelelően a krónikus betegek gyógytorna helyett szakápolás keretében került mobilizálásra, ezáltal a szakápolások száma növekedhetett.

Forrás: HSI

Az évközbéli gyógytornász kapacitás hiánnyal küzdés megoldására a betegellátás folyamatossága érdekében szoros az együttműködés más Otthonápolási Szolgálatokkal (Schwester Kft., Banai és Társa Kft.)

Szakápolási tevékenységek

A szakápolási tevékenységet minden esetben felnőtt szakápolói, illetve OKJ-s ápoló végzettséggel rendelkező szakemberek végzik, megbízási szerződéssel.

Leggyakrabban végzett szakápolási tevékenységeink

Decubitus (felfekvés) kezelése } összesen a sebek kezelése: **2308 vizit**

Mobilizálás } összesen: **790 vizit**

Műtéti területek (nyitott és zárt sebek) ellátása } összesen: **135 vizit**

katéterezés, stoma ellátás: **109 vizit**

A szakirányú terápiás szolgáltatást indokoló leggyakoribb diagnózisok:

Protézis beültetések (térd, csípőprotézis)

Traumatológiai sérülések (combnyaktörés, bokatörés, válltörés)

Cerebrovasculáris laesió következményei- féloldali bénulások, beszédzavar (STROKE, agyi infarktus, koponyasérülések)

Különböző reumatikus megbetegedések (artrózisok, ízületi gyulladások, csonttritkulás)

Post COVID szindróma

Személyi feltételek

1 fő alkalmazott Szolgálatvezető OKJ54 Ápoló Egészségügyi szervező BSC

1 fő alkalmazott OKJ54 ápoló

1 fő alkalmazott gyógytornász

Megbízási, vagy közreműködői szerződéssel:

10 fő szakápoló

7 fő gyógytornász,

2 fő fizioterápiás asszisztens,

1 fő logopédus

Rehabilitációs raktár

Az otthonápolási szolgálat szolgáltatása a kerületi lakosok részére a rehabilitációs eszközök térítésmentes kölcsönzése.

Az elmúlt évek tapasztalatai alapján nagy igény mutatkozik ezeknek az eszközöknek a kölcsönzésére, hiszen sok betegnek nagy segítséget nyújt addig, amíg nem sikerül beszerezni egy saját eszközt.

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A kerületben megrendezésre kerülő kulturális, közművelődési szolgáltatásokról nincs külön információ arról, hogy a rendezvényeket kulturális szolgáltatásokat milyen arányban látogatják idős személyek. A kerületben működő nyugdíjas egyesületek felkarolják a kerületben élő időseket. Részükre tájékoztatást nyújtanak elérhető szolgáltatásokról, programokat szerveznek, megemlékeznek jeles ünnepekről.

c) idősök informatikai jártassága

A Szociális Szolgáltató Központokban rendelkezésre áll ellátottak részére számítógép, ahol informatikai készségüket fejleszthetik. A Csili Művelődési Központ A digitális esélyegyenlőség megteremtésében továbbra szükségesek az idős korosztálynak szóló informatikai kurzusok megszervezése, melyek a szépkorúak információhoz jutását, kapcsolattartását, kikapcsolódását egyaránt segítik.

d) a generációk közötti programok

A Covid-19 járvány előtti időszakban szerveződtek olyan programok, melyek célja, hogy közelebb hozzák egymáshoz az idősebb korosztály és a kerületi intézmények óvodásait. Sajnos a pandémia miatt ezeket a találkozókat nem lehetett megtartani, HSZI pályázati forrást is szeretne igénybe venni.

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

A kerületi Népegészségügyi Osztály, a Budapesti Jahn Ferenc Dél-pesti Kórház és Rendelőintézet a HSZI Családsegítő és Gyermejköltségi Szolgálat, valamint a Szociális Szolgáltató Központok évente több alkalommal szerveznek szűrővizsgálatokat, tanácsadással egybekötött egészségnapot a kerületi lakosok számára. A központok nagy gondot fordítanak a testi-lelki egészségre, az egészséges életmód propagálására.

Ennek érdekében mindennapos torna, idősek számára kialakított játszótér, mentálhigiénés szakember, alkalmanként természetgyógyász, gyógy-masször, áll az idősek rendelkezésére. Igény esetén a programok látogatására mikrobuszos szállítást is biztosít a HSZI.

Budapest Gyógyfürdői és Hévízei Zártkörűen Működő Részvénytársaság és Budapest Főváros XX. kerület Pesterzsébet Önkormányzata együttműködési keretszerződést kötött 2023. július 14-én, melynek időtartama 2023. december 31-ig. szól.

A szerződésben a felek arra vállaltak kötelezettséget, hogy a 2023. július 15-től keddi és szerdai napokon – munkaszüneti napok kivételével - a 65. év feletti XX. kerületi nyugdíjas lakosoknak – a nyugdíjas igazolvány és a lakcímkártya bemutatásával és az önkormányzat által biztosított fürdőkupon leadásával - kedvezményes belépést biztosítanak a Pesterzsébeti Jódos- Sós Gyógy- és Standfürdőbe.

A kedvezmény mértéke 50%. A teljes ár és a kedvezményes ár közötti különbözetet az Önkormányzat finanszírozza. A Felek a keretszerződést 2023. december 18-án 2024. évre is meghosszabbították és a kedvezmény igénybevételének lehetőségét a XX. kerületi 65. életévüket be nem töltött nyugdíjasokra is kiterjesztették.

A 2023. évben - 2023. július 18. – 2023. december 20-ig - az Önkormányzat a kedvezményre jogosultak számára mintegy 6000 db kupont adott ki. A kedvezmények biztosítására az Önkormányzat a 2023. évben 6 millió forintot biztosított, a 2024. évben mintegy 14 millió forintot tervez biztosítani.

Az idősek számára az önellátás és az életminőségük megőrzésével kapcsolatos minél hatékonyabb ismeretek elsajátítására meg kell teremteni a feltételeit az élethosszig tartó tanulásnak, az öngondoskodás változatos lehetőségeinek és az önkéntesség szélesebb körű kiépítésének is.

A kerület idős klubjaiban szakemberek vezetésével egészségmegőrző, életminőséget javító, illetve ismeretterjesztő és kulturális programokat, foglalkozásokat hoztak létre.

Az idősek nappali ellátása keretében biztosított programok

- Sudoku: A program keretein belül az idősek lépésről lépésre sajátíthatják el a népszerű logikai játék megoldási stratégiáit. Cél, hogy megakadályozzuk a memória romlását, elősegítsük klubtagjaink szellemi fejlődését.
- Fűszerek és gyógynövények: két havonta rendezték meg ezt az igen népszerű programot, melyen egy-egy fűszer- és gyógynövény került bemutatásra. Alkalmanként valamilyen étel vagy ital is készült az adott növényből, illetve annak hozzáadásával, hogy ezzel is minél jobban szemléltethető legyen ízük és jótékony hatásuk.
- Bingó, Társasjátékok (Activity, Tabu, Kérdezz-felelek, dominó, konzervkugli stb.)
Ügyességi játékok: Tavasztól - őszig nagy sikerrel zajlottak az ügyességi játékok (Möllky, Pétanque, Patkó dobáló, Krocket), a Goki karikadobáló, a Darts, a Horgász a pácban! játékot és Hídlövészet játékot pedig egész évben tudtuk játszani. A játékok előnye, hogy a rosszabb mozgás és rosszabb mentális állapotú lakók és klubtagok is részt tudnak venni benne.
- „Hadd süssek ma magamnak ...”: Az év folyamán az idősekkel közösen készített sütemények, a programnak nagy sikere volt. Kossuth kifli, kakaós – meggyes sütemény, kókuszgolyó, citromos, kekszes sütemény, hamis Raffaello és túrófánk készült.
- A helyben szervezett kézműves foglalkozásokon, az év folyamán is szívesen vettek részt az idősek, az elkészült művek díszítik a klubszobát és az ebédlőt.
- Zenés-táncos rendezvények mely hagyományos ünnepekhez, alkalmakhoz kapcsolódik: farsang, nyári bográcsozás, szüreti mulatság, Mikulás nap.
- Versmondó és Mesemondó verseny: szórakoztató formában a jelenleg meglévő készségek és képességek szinten tartása, fejlesztése. Gondolkodás, emlékezet, olvasási és írási készségek szinten tartása, megpróbálni javítani rajta, amennyiben lehetőség van rá.
- Bünmegelőzés, áldozatvédelem kapcsán évente egy alkalommal egy rendőr tart előadást az aktuális és gyakori tolvaj és betörés trükkökről az idősek védelme érdekében.

- Október az Idősek Hónapja, melynek alkalmából buszos kiránduláson vehettek részt az ellátottak., 2022-ben a Zene Házába látogattak el, 2023-ban Szentendrére kirándultak.
- A HSZI meghívására a Turay Ida Színház második éve tart a Csili Művelődési Házban színházi előadást az ellátottak részére.
- A Szociális Szolgáltató Központok a nagy érdeklődésre való tekintettel operett és magyarnóta fellépőket hívnak meg. A programon több alkalommal fellépett Karcszagi János operett és magyarnóta énekes, akit az idősek mindig nagy örömmel fogadnak.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idősek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Demens klub kialakítása	Az ellátotti igények felmérése
Az idősek gyakran válnak bűncselekmény áldozataivá.	Tájékoztató programok szervezése
Magas az egyedül élők aránya	A kerületben működő nyugdíjas klubok, és az idősek nappali ellátása keretén belül nyugdíjasok részére szervezett programok – Ki Mit Tud, kézműves verseny, helytörténeti előadások, verseny, süteménykészítő verseny farsangi bállal – fenntartása, mely segíti a kapcsolatépítést, csökkenti az elmagányosodást

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

Fogyatékos személy: a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény (a továbbiakban: Fot.) alapján az a személy, aki tartósan vagy véglegesen olyan érzékszervi, kommunikációs, fizikai, értelmi, pszichoszociális károsodással – illetve ezek bármilyen halmozódásával - él, amely a környezeti, társadalmi és egyéb jelentős akadályokkal kölcsönhatásban a hatékony és másokkal egyenlő társadalmi részvételt korlátozza vagy gátolja:

A fogyatékoság nem betegség, hanem egy állapot, és az élet egyetlen területén sem sérülhetnének fogyatékosága miatt senkinek a jogai. Megnehezíti, korlátozhatja az egyén személyes és közösségi életét, napi életvitelét, tanulását, munkavállalását, általában a mindennapi életben való részvételét. Az ENSZ 2006. december 13-án fogadta el a Fogyatékosággal élő személyek Jogairól Szóló Egyezményt, mely alapján a társadalom elismeri, hogy a fogyatékos emberek egyenlőek bárki mással, ugyanazok a jogok és kötelességek vonatkoznak rájuk, mint a társadalom többi tagjára.

A fogyatékoságról való gondolkodás sokat változott, ma is eltérő a fogyatékkal élő emberekhez való viszonyulás a világ különböző részein. A fogyatékoság nem személyes probléma, hanem emberjogi kérdés, kezelése társadalmi összefogást, kollektív felelősségvállalást igényel. A szemléletet ma elsősorban az ENSZ és a WHO ide vonatkozó iránymutatásai igyekeznek formálni.

Az ENSZ Egyezmény és az ahhoz tartozó Fakultatív Jegyzőkönyv ratifikálásával hazánk véglegesen elkötelezte magát a közösségi alapú szolgáltatások megszervezése mellett. Magyarország kormánya elsők között tett ígéretet arra, hogy elfogadja és betartja, amit az Egyezménybe leírtak.

Az Egyezmény – egyfajta kódexként – átfogó és koherens módon gyűjti egybe a fogyatékos embereket érintő alapvető jogokat. Az egyezmény megállapítja, hogy a kormányoknak mit kell tenniük a fogyatékosággal élő személyek jogainak védelme és előmozdítása érdekében. Az egyezmény semmilyen különleges jogot nem teremt, pusztán arra törekszik, hogy a fogyatékosággal élő személyek mindenki máshoz hasonlóan élhessenek és emberi jogukat ugyanúgy élvezhessék.

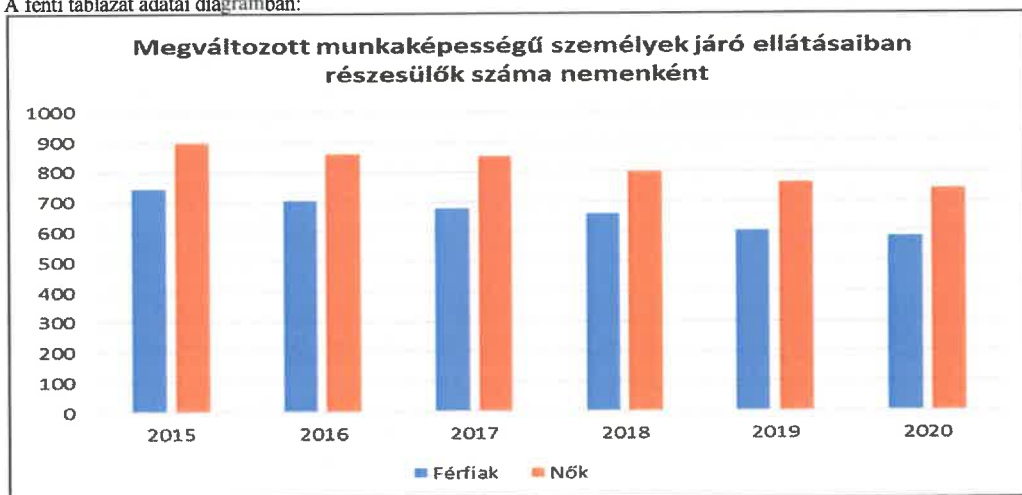
7.1 A településen fogyatékosággal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma nemenként			
Év	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Férfiak (TS 061)	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Nők (TS 062)	Összesen
2015	744	897	1641
2016	706	860	1566
2017	678	852	1530
2018	659	799	1458
2019	601	764	1365
2020	583	743	1326

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A fenti táblázat adatai diagramban:

A cél, hogy a sérült emberek ne maradjanak magukra nehézségeikkel, ne szigetelődjenek el, hanem a társadalom egyenrangú polgáiraiként élhessenek. Az esélyegyenlőség és az integráció alapja az akadálymentes hozzáférés.

A fogyatékkal élőkre vonatkozó teljes körű statisztikai adatok jelenleg nem állnak rendelkezésre, ezért nem tudunk pontos képet alkotni a fogyatékkal élők egészségügyi, szociális, kulturális életéről.

a) fogyatékossgal élő személyek foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága, védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás

A Fot. a fogyatékos személyeket megillető jogként kezeli a foglalkoztatást. Ez alapján a fogyatékos személy integrált, ennek hiányában védett foglalkoztatásra jogosult. Az integrált foglalkoztatásnak hatalmas jelentősége van. Hozzájárul a fogyatékkal élők társadalmi elfogadásához. Kiváló megoldást jelenthetnek a védett munkahelyek teremtése.

A munkáltató -állami támogatás igénylése mellett- köteles a munkavégzéshez szükséges mértékben a munkahelyi környezetet, a berendezéseket átalakítani és biztosítani. Ha a fogyatékos személy foglalkoztatása az integrált foglalkoztatás keretében nem megvalósítható, úgy számára speciális munkahelyek működtetésével a munkához való jogát lehetőség szerint biztosítani kell. A védett munkahelyet a központi költségvetés normatív támogatásban részesíti.

A fogyatékossgal élőknek a munka világában történő elhelyezkedésük során mégis számos akadállyal kell megküzdeniük. A munkáltató előítélete mellett a közlekedési eszközök használata is nehezíti helyzetüket.

A hátrányos helyzetben lévő fogyatékos személyek szeretnék minél nagyobb létszámban jelen lenni a munkaerőpiacon. Ezt akadályozza, hogy a befogadó környezet gyakran nem elég tájékozott a célcsoport mindennapos nehézségeikről, szükségleteikről, így a fogyatékos emberek integrációja nehézségekbe ütközik.

A fogyatékkal élő személyek többnyire elszigetelten, zárt közösségekben élnek. A kerületben az önkormányzati fenntartású intézményekben adott a lehetőség fogyatékos személyek foglalkoztatására (Pl.: családgondozóként, bedolgozóként) Megváltozott munkaképességű személyeket egy civil szervezet is foglalkoztat a kerületben.

Foglalkoztatási Központ

Pesterzsébet Önkormányzatának Humán Szolgáltatások Intézményének Foglalkoztatási Központjában biztosított munkáltatás célja megváltozott munkaképességű személyek napi 4 óras alkalmazása.

A munkavégzés által elérhető a dolgozók életvitelének javítása, közösségi kapcsolatainknak bővítése, rehabilitációjuk elősegítése.

2020-ban a pandémiás veszélyhelyzet miatt a feladatellátás a vonatkozó szabályozások miatt hullámzó volt. 2020. március 23-tól 2020. június 02-ig tartó veszélyhelyzeti időszakban nem történt a szolgáltatásban munkavégzés. A kényszerű leállást a legtöbb partner tudomásul vette, és az újbóli munkakezdekor változatlan feltételekkel lehetett folytatni az együttműködést.

2022-ben összesen 14 fő megváltozott munkaképességű személynek biztosítottak rendszeres munkát, akik közül 12 fő pesterzsébeti lakos volt.

Munkavállalók

A telephelyen aktív korú, megváltozott munkaképességű -többnyire pesterzsébeti lakóhellyel rendelkező- személyeket foglalkoztatnak. Dolgozóink között közel fele-fele arányban vannak nők és férfiak. Erősségünk két olyan munkavállalónk tevékenysége, akik több évtizedes tapasztalattal rendelkeznek papíripari feladatok elvégzésében.

Öröm, hogy 2022-ben is tudnak munkát adni egy egyéb jövedelem nélküli, mozgásában erősen korlátozott, rászoruló embernek, akinek a személyében egy tanulékony, szorgalmas dolgozót ismerhettek meg.

Az egy időben párhuzamosan futó több megrendelésnek köszönhetően sikerült biztosítani a változatos munkavégzést, ezzel elkerülhetővé vált a megromlott egészségi állapotban álló munkavégzők számára az, hogy mindig egy bizonyos izomcsoport legyen leterhelve a munkavégzés által.

A működés során gondot okoz, hogy a munkavállalók egészségi állapotából adódóan nagyobb számban fordul elő megbetegedés, rövidebb, de akár hosszabb időre is.

A vállalt munkák szállítási határidejét teljesíteni kell ahhoz, hogy máskor is központunkat válasszák egy adott feladatra, és így folyamatosan munkát tudjunk biztosítani dolgozóink számára.

Az egyes munkavállalók egészségi állapotváltozása miatt, csak rugalmas munkaidővel tudják vállalni a felkínált munkavégzést.

A bedolgozók mellett közalkalmazotti státuszban foglalkoztatott munkatársak is dolgoznak a telephelyen. Feladatuk elsősorban a munkavállalók feladatellátásának elősegítése, a megrendelések ügyintézése, áru átvétele-átadása, a szakfeladatok ellátása.

Tevékenység

2020-ban 28 partner szervezettel sikerült szerződést kötni és együtt dolgozni, mely az év során 57 féle megbízást jelentett a központ számára.

A nyomdai, könyvkötészeti munkák mellett lehetőségük volt italpumpához egyedi csomagolást összeállítani, betölteni, műanyag tároló tokot összeállítani, textil katalógust készíteni, szalagos mappákat és vászonszélű tasakokat is készíteni.

2022-ben 27 partnerrel (köztük 2 új megbízóval) dolgoztak együtt. A megrendelők összesen 108 feladatot bízta ránk, mellyel változatos munkákat biztosítottak.

A nyomdai, könyvkötészeti munkák mellett a kollégáknak lehetőségük volt sok más mellett rendvédelmi kulacsszett összeállítására, csomagolására, védelmi flakonok matricázására, vízpuskák ragasztására, szaloncukor akasztók csomagolására, magos tasakok ragasztására, ár kiemelők és halloween fanta reklám összeállítására, szalagos mappákat és vászonszélű tasakokat, és különféle dísztasakot készíteni.

2022-ben a visszatérő megrendeléseknek köszönhetően munkavégzés folyamatos volt, és örömeinkre szolgált, hogy mindezek ellenére sikerült néhány nagyobb értékű feladatot is megcsinálniuk.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

Kormányhivatal által: időskorúak járadéka, foglalkoztatást helyettesítő támogatás, ápolási díj, egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás, egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság, közgyógyellátás

Önkormányzat által: rendkívüli települési támogatás, települési gyógyszer-támogatás, települési lakásfenntartási támogatás, települési díjhátralék csökkentési támogatás, tüdőgyulladás elleni védőoltáshoz nyújtott támogatás, fűtési támogatás, szállítási szolgáltatáshoz nyújtott támogatás

Más jogszabály által nyújtott támogatás: fogyatékosági támogatás, rokkantsági ellátás, rehabilitációs ellátás, rehabilitációs kártya, gépjárműadó-kedvezmény, személygépkocsi szerzési támogatás, parkolási igazolvány

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

A fogyatékkal élők nappali ellátását az önkormányzat részben saját intézményében részben ellátási szerződés keretein belül biztosítja. Pesterzsébet Önkormányzatának Humán Szolgáltatások Intézménye keretein belül működő négy idősek klubja részben akadálymentes, a mozgásukban korlátozottak bejutása megoldott. A munkatársak végzettsége, szaktudása elősegíti a fogyatékos személyek beilleszkedését, állapotuknak megfelelő ellátását.

A kerületben nem működik nappali ellátás fogyatékos személyek számára.

A 18. életévet betöltött fogyatékos személyek nappali ellátására önkormányzatunk Budapest, XXI. Kerület Csepel Önkormányzatával 2009. december 16-tól határozatlan idejű Ellátási Szerződést kötött 8 férőhelyre. A fogyatékosok nappali ellátása keretében - Csepel Önkormányzatával kötött ellátási szerződés alapján - értelmileg akadályozott személyek napközbeni gondozására, étkeztetésre, foglalkoztatására van lehetőség. Az önkormányzat szállítási szolgáltatás biztosításával segíti (támogató szolgálat kiváltása) az érintett lakosok önálló életvitelét, az egészségügyi és egyéb szolgáltatások igénybevételét, társadalmi eseményekbe, programokba történő részvételét.

Otthoni szakápolás keretében lehetőség van a gyógytorna, fizioterápia, logopédia igénybevételére, valamint gyógyászati segédeszközök kölcsönzésére.

A kerületi intézmények komplex akadálymentesítése jelenleg nem megoldott. A polgármesteri hivatal és az önkormányzati intézmények akadálymentesek, rámpával, lifttel felszereltek. Ki kell emelni: nem minden közintézmény akadálymentesen megközelíthető, így a fogyatékos emberek saját ügyeik intézésében (melyeket egyébként önállóan tudnának intézni) sokszor másokra, illetve a különböző szolgáltatókra kénytelenek támaszkodni

A fogyatékos népességben belül továbbra is a mozgássérülteké a legnépesebb csoport, a társadalom életének színterein való megjelenésük alapfeltétele az akadálymentesítés. Rajtuk kívül hasznélvezői az akadálymentes környezetnek a kisgyermekes, babakocsival közlekedő szülők, a beteg és idős emberek is.

Az esélyegyenlőség szempontjait figyelembe véve kétféle akadálymentesítés jöhet szóba ezen a területen:

- fizikai akadálymentesítés (építési beruházások)
- info-kommunikációs hozzáférés az eszközök, szolgáltatások használatához (fejlesztések, könnyen érthető kommunikációs panelek biztosítása, stb.)

A kerületben az orvosi rendelők, a gyógyszertárak kulturális intézmények részben akadálymentesek. A legtöbb szolgáltató egységben részben megoldott a fogyatékkal élő személyek közlekedése.

Nincs arra vonatkozóan adatunk, hogy a településen lévő munkahelyek akadálymentes megközelíthetősége milyen mértékű.

A közterületek, járdák, parkok, játszóterek nagy részét a kerekesszékesek is biztonságosan megközelíthetik. A BKK több alacsonypadlós buszt közlekedtet a kerületben, így széles körben is igénybe vehető az alacsonypadlós jármű. A Humán Szolgáltatások Intézménye kerekesszék szállítására alkalmas mikrobusszal és szükség esetén szakemberrel biztosítja a kerekesszékes közlekedést.

A kerületben működik a **Mozgássérültek Budapesti Egyesülete Pesterzsébeti Szervezete**. Az egyesület tagsága 100%-a orvosilag igazolt fogyatékosokból áll. Az egyesület kiemelten közhasznú tevékenységet végez, a többszörösen hátrányos helyzetű és mozgássérült fogyatékkal élő emberek esélyegyenlőségét igyekszik elősegíteni, valamint az érdekképviseleti és karitatív munkát tekinti feladatának. Az Egyesületnek klubnapjai megtartására a Csili Művelődési Otthon biztosít helyet.

Az **ETFÉSZ (Egyetemes Tervezés a Fogyatékosokkal Élők Szolgálatában)** Egyesületet rehabilitációs szakmérnökök és fogyatékosokkal élő emberek alapították 2020. júniusában abból a célból, hogy az egyetemes tervezés eszmerendszere proaktív és hatékony módon legyen képviselve Magyarországon, segítve elsősorban (de nem kizárólagosan) mindazokat az embereket, akiknek fogyatékoságuk miatt különös módon segítségére lehet. Az egyesület a kerületi Civil Ház-ban működik.

A **Vakok és Gyengénlátók Középmagyarországi-Országos Egyesületének Pesterzsébeti Lámpás Klubja** júniusban indult a kerületben. A tagok száma folyamatosan bővül. Minden második hónapban van klubnap a Csili Művelődési Otthon épületében.

12 éve működik a kerületben a stroke túlélőként a **Strokeinfo Alapítvány**, amely az egyetlen országos stroke beteg szervezet Magyarországon. Ritkán szokták a stroke túlélőket a fogyatékkal élőkkel együtt kezelni, holott a stroke az első a rokkantságot okozó betegségekben Magyarországon. Stroke agyi ér katasztrófa esetén az agyi területek az érintettek, amik felelősek a testünkben, beszéd fogyatékoságért, mozgásfogyatékoságért. Az irodájuk a Budapesti Jahn Ferenc Dél-pesti Kórház és Rendelőintézet csepeli telephelyén működik.

7.4. A fogyatékosokkal élőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és a felszámolásukra irányuló kezdeményezések

HEP Fórumon résztvevők által megfogalmazott problémák

- A munkáltatók félnek bármilyen fogyatékkal élő alkalmazni, pedig az fogyatékkal élő tisztában van a korlátaival, és olyan munkakört nem vállalna, amit ne tudna teljesíteni. Probléma az oktatás terén, hogy nincs megoldva a helyi integráció lehetősége.
- A közlekedés terén a ma divatos, környezetbarát elektromos rollereket csak Mobil pontokon lehessen tárolni, mivel egy fogyatékkal élő személy azt nehezen tudja kikerülni, látássérülteként el is eshet benne.
- Látássérülteknek nagy segítség a buszmegállóban elhelyezett Futár tábla. A kerületben a legtöbb helyen van, de vannak olyan központi helyek, ahol nincsenek.
- Az osztott használatú járdán, ahol kerékpárút is van, azt kontrasztos zónahatár jelzéssel kellene elválasztani, mert a látássérült nem látja a határvonalat.

- A mozgássérültek komoly problémája az elmozdulás. Sok budapesti mozgássérült egyesület ide-oda utazik mozgásképes emberekkel. Mozgássérültek Budapesti Egyesülete Pesterzsébeti Szervezetének tagjai nagyon mozgássérültek, náluk már a pár száz méter gyaloglása is problémás. Nagyon komoly gond a szállítás, kevés az olyan jármű, ahova a kerekesszék is fel tud menni. Sok esetben nem tudnak eljutni kulturális előadásokra, mert nem akadálymentesítettek a helyek, nagyon oda kell figyelniük, hogy hova tudnak bejutni.
- A fogyatékkal élők esélyegyenlőségének érdekében a gyermekek esetében inkább Sajátos nevelési igényről beszélünk, nem kimondottan fogyatékosokról. Azonban fontos, hogy az Önkormányzat létrehozta a gyermekek integrációjának elősegítésére az óvodák specializációját az SNI ellátásra, melynek keretén belül például látássérült, mozgásban korlátozott stb. gyermekek fogadására alkalmas óvodák működnek. Fontos lenne az esélyegyenlőség elősegítésére a speciális szaktudással rendelkező gyógypedagógusok megfelelő száma és jelenléte az intézményekben, valamint az integrációt ellátó óvodák eszközellátottságának fejlesztése.

7.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
Beazonosított problémák	Fejlesztési lehetőségek
A kerületi közintézményekben a komplex akadálymentesítés nem megoldott.	A kerületi intézmények komplex akadálymentesítésére ütemterv kidolgozása; Forrásteremtés, pályázati programok és egyéb lehetőségek felkutatása; Fogyatékosokat segítő fővárosi és kerületi civil szervezetekkel együttműködés
Nem áll rendelkezésre megfelelő számú és a munkavállaló képességeinek, állapotának megfelelő munkahely	Munkáltatók felkutatása, támogatásuk, ha fogyatékkal élő munkavállalót foglalkoztatnak, Pl. mentor biztosítása, pályázaton való részvétel az anyagi támogatáshoz
Fogyatékos személyek információhoz való hozzáférése akadályozott	Információs adatbázis létrehozása, karbantartása, a hozzáférés biztosítása, akadálymentes honlap létrehozása az önkormányzatnál és az intézményeknél
Az egészségügyi prevenciós szolgáltatások, a szűrővizsgálatok a fogyatékkal élő személyek számára nehezen elérhető. Szükséges a szűrőprogramokra történő eljutásuk támogatása.	A civil és az önkormányzati intézmények szolgáltatásainak összehangolása annak érdekében, hogy a fogyatékkal élők nagyobb számban részt vehessenek az egészségügyi szűrővizsgálatokon.

Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítások	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
lakónéesség folyamatos csökkenése	A kerület vonzóvá tétele, a kerületben megfelelő minőségű szolgáltatások biztosítása (egészségügyi, szociális, általános szolgáltatások, közlekedés).
prevenció, egészséges életmódra való nevelés, szűrőprogramok népszerűsítésének hiánya	A helyi médiában nagyobb nyilvánosság biztosítása a különböző programoknak.

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

Az Országgyűlés 2003-ban elfogadta a 2003. évi L. törvényt, a Nemzeti Civil Alapprogramról. Ezzel elismerte a szervezetek működési feltételeihez források biztosításának szükségességét. Kerületünkben a civil szervezetek aktív tevékenységet folytatnak. Az Önkormányzat látókörébe főleg azok a civil szervezetek kerültek, amelyek együttműködnek a településsel, támogatást kérnek és/vagy valamely programokban együttműködnek az önkormányzattal, intézményeivel, vagy gazdasági társaságaival.

- Anyaoltalmazó Alapítvány (Átmeneti Anya- és Gyermekeotthon)
- Hazafelé Közhasznú Alapítvány (nevelőszülői hálózat)
- Keresztény Advent Közösség Szociális Szolgálat Alapítvány
- Szárnyrakelők Alapítvány
- Strokeinfo Alapítvány
- Kerületi nemzetiségi önkormányzatok
- Mozgássérültek Budapesti Egyesülete (Pesterzsébeti Szervezete)
- Egyetemes Tervezés a Fogyatékosokkal Élők Szolgálatában Egyesület
- Bizalom Erzsébeti-Soroksári Nagycsaládosok Egyesülete
- Dél-pesti Ilco Egyesület
- A Vakok és Gyengénlátók Középmagyarországi-Országos Egyesületének Pesterzsébeti Országos Egyesületének Pesterzsébeti Lámpás Klubja
- Pesterzsébeti Nyugdíjas Klub
- Pacsirta Klub Egyesület
- Pesterzsébeti Duna Szépkorúak Egyesülete a Tisztelt Társaság tagja
- Zöld Út Caritas (adományosztás)
- Kaposvári József Stúdió
- Sissy Állatvédő és Természetvédelmi Egyesület
- Magyar Szakszervezeti Szövetség (Pesterzsébeti Nyugdíjas Alapszervezete)

Az Önkormányzat igyekszik segíteni és támogatni a társadalmi önszerveződésre épülő civil szervezeteket. Évente egy alkalommal pályázatot ír ki azon civil szervezetek, egyházak alapítványok, sportegyesületek részére, amelyek a kerülethez kapcsolódó vagy kerületi lakosokat érintő programokat szerveznek, az önkormányzat közigazgatási területén belül székhellyel rendelkeznek, illetve helyi szervezetük az önkormányzat közigazgatási területén belül működik.

Az Önkormányzat és a kerületi szervezetek partneri együttműködés áll fenn, mely mindkét fél érdeke. Alapfeltétel a folyamatos, rendszeres és hatékony kommunikáció, mely mindkét félnek az elemi felelőssége. Az Önkormányzat továbbra is szeretné a kiépített kapcsolatrendszert megtartani és a jövőben még jobban erősíteni.

A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése.

HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

A helyzetelemzés előkészítésében részt vett a Szociális Foglalkoztató és a HSZI vezetője, Pesterzsébet Önkormányzat Közművelődési, Egészségügyi és Szociális Osztály munkatársai. A Polgármesteri Hivatal által HEP Fórum összehívására került sor, melyen az önkormányzat intézményeinek képviselőin kívül részt vett a kerületi Kormányhivatal Foglalkoztatási Osztálya, és a Népegészségügyi Osztálya, a Nagycsaládosok Egyesülete, a KERAK, a Mozgássérültek Budapesti Egyesületének Pesterzsébeti Szervezete, a Vakok és Gyengénlátók Középmagyarországi-Országos Egyesületének Pesterzsébeti Lámpás Klubja, a Strokeinfo Alapítvány, KEF, a Roma Nemzetiségi Önkormányzat, képviselők, érdeklődők. Ezen felül adatgyűjtés egyéb kutatás, telefonos interjú, vagy online kapcsolattartás alapján történt.

A Képviselő-testületi döntést követően az elfogadott HEP dokumentumot, valamint a hiteles határozatot a települési önkormányzat a helyben szokásos módon közzé teszi, és megküldi a TEF esélyegyenlőségi mentora részére. A TEF az települési önkormányzatok HEP-jeit közzéteszi, honlapján megjelenti.

1. A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	<ol style="list-style-type: none"> 1. Munkanélküliség magas, a munkanélküliek munkaerőpiacon történő elhelyezkedése problémákba ütközik 2. A nem regisztrált munkanélküliek számának feltérképezése, a foglalkoztatás további javítása 3. A hátrányos helyzetek generációkon keresztül átöröklődése 4. A romák és mélyszegénységben élők egészségi állapota átlagos életminősége, lakhatása az átlagnál rosszabb, 5. A mélyszegénységben élők és a roma lakosság egy része kiszorul a kulturális és ismeretterjesztő programokból 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Felnőttképzési programok, képzések szervezése, készségfejlesztő programok megrendezése. 2. A célcsoport feltérképezése, ösztönzése a regisztrálásra, a közfoglalkoztatásba bevonható személyek számának növelése 3. Szociális, gyermekjóléti szolgáltatások bővítése, felzárkóztatási, fejlesztési programok szervezése. 4. Egészségügyi és szociális szakemberek együttműködése Átfogó problémakezelés a lakhatási körülmények, a lakhatás biztonságának javítása, lakhatási lehetőségek bővítése céljából (pályázati források igénybevétele) 5. Az önkormányzat által ingyenesen, vagy kedvezményesen igénybe vehető kulturális és ismeretterjesztő programok körének bővítése.
Gyermekek	<ol style="list-style-type: none"> 1. EGYMI ellátás bővítési igénye 2. Lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók arányának növekedése 3. HH, HHH, SNI tanulók egyenlőtlen eloszlása az intézmények között 4. Kompetenciamérés kapcsán felszínre kerülő lemaradások 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Benedek Elek EGYMI Óvoda, Általános Iskola, Készségfejlesztő Iskola és Szakiskola alapfeladatának bővítése az értelmi fogyatékos - egyéb pszichés fejlődési zavar ellátás típusával.

	<p>5. A család működését zavaró és akadályozó okok közül a családok anyagi, család széteséséből, a nevelés, gondozás, törődés, szeretet hiányából adódó veszélyeztetettség megemelkedett.</p> <p>6. A gyermekek szünidei elhelyezése sok család számára problémát okoz.</p>	<p>2. 3 éves Intézményfejlesztési és Intézkedési Terv megvalósítása az érintett intézményekben</p> <p>3. Körzethatármódosítás, Átszervezés</p> <p>4. A felső tagozatokban jelentkező tanulmányi lemaradások okainak feltárása, a megoldásra programkidolgozása pedagógusok és más szakemberek együttműködésével.</p> <p>5. Szabadidős programok szervezése, biztonságos, kulturált színterek működtetése. A hátrányos helyzetű gyermekekkel és családjukkal foglalkozó szakemberek továbbképzése a hátrányos helyzetű gyermekek nevelését, személyiségfejlesztését, illetve a szülők eredményes bevonását segítő ismeretek elsajátítása és a kompetenciák fejlesztése érdekében.</p> <p>6. Szünidei programlehetőségek biztosítása. Közösségi programok, napközis táborok.</p>
Idősek	<p>1. Demens klub kialakítása</p> <p>2. Az idősek gyakran válnak bűncselekmény áldozataivá.</p> <p>3. Magas az egyedül élők aránya</p>	<p>1. Az ellátotti igények felmérése</p> <p>2. Tájékoztató programok szervezése</p> <p>3. A kerületben működő nyugdíjas klubok, és az idősek nappali ellátása keretén belül nyugdíjasok részére szervezett programok – Ki Mit Tud, kézműves verseny, helytörténeti előadások, verseny, süteménykészítő verseny farsangi bállal – fenntartása, mely segíti a kapcsolatépítést, csökkenti az elmagányosodást</p>
Nők	<p>1. A nők -különösen a kisgyermeket nevelők- foglalkoztatása alacsony</p> <p>2. Kevés adat áll rendelkezésre az elkövetett cselekvények női</p>	<p>1. A nők foglalkoztatásának növelése, a kerületben és a környező kerületekben működő programok felkutatása. Családbarát munkahelyi intézkedések bevezetése az</p>

	<p>áldozatairól, valamint a családon</p> <p>3. Alacsony jövedelemmel rendelkező gyermekét egyedül nevelő vagy több gyermeket nevelő család esetében a szegénység kockázata magas</p>	<p>önkormányzati intézményekben.</p> <p>2. Egyeztetés az illetékes szervezetekkel az éves statisztikai adatok és beszámolók alapján</p> <p>3. Alacsony jövedelemmel rendelkező gyermekét egyedül nevelő vagy több gyermeket nevelő család esetében a szegénység kockázata magas</p>
Fogyatékkal élők	<p>1. A kerületi közintézményekben a komplex akadálymentesítés nem megoldott.</p> <p>2. Nem áll rendelkezésre megfelelő számú és a munkavállaló képességeinek, állapotának megfelelő munkahely</p> <p>3. Fogyatékos személyek információhoz való hozzáférése akadályozott</p> <p>4. Az egészségügyi prevenciók szolgáltatások, a szűrővizsgálatok a fogyatékkal élő személyek számára nehezen elérhető. Szükséges a szűrőprogramokra történő eljutásuk támogatása.</p>	<p>1. A kerületi intézmények komplex akadálymentesítésére ütemterv kidolgozása; Forrásteremtés, pályázati programok és egyéb lehetőségek felkutatása; Fogyatékosokat segítő fővárosi és kerületi civil szervezetekkel együttműködés</p> <p>2. Munkáltatók felkutatása, támogatásuk, ha fogyatékkal élő munkavállalót foglalkoztatnak, Pl. mentor biztosítása, pályázaton való részvétel az anyagi támogatáshoz</p> <p>3. Információs adatbázis létrehozása, karbantartása, a hozzáférés biztosítása, akadálymentes honlap létrehozása az önkormányzatnál és az intézményeknél</p> <p>4. A civil és az önkormányzati intézmények szolgáltatásainak összehangolása annak érdekében, hogy a fogyatékkal élők nagyobb számban részt vehessenek az egészségügyi szűrővizsgálatokon.</p>
Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítás	<p>1. Lakónépesség folyamatos csökkenése</p> <p>2. Prevenció, egészséges életmódra való nevelés, szűrőprogramok népszerűsítésének hiánya</p>	<p>1. A kerület vonzóvá tétele, a kerületben megfelelő minőségű szolgáltatások biztosítása (egészségügyi, szociális, általános szolgáltatások, közlekedés).</p> <p>2. A helyi médiában nagyobb nyilvánosság biztosítása a különböző programoknak.</p>

Jövőkép

Kiemelt figyelmet kell fordítani a mélyszegénységben élők és romák felzárkóztatását segítő lehetőségek kiaknázására, a szociális ellátórendszer kiszélesítésére, a képzési formák minél szélesebb körben történő népszerűsítésére, elérhetővé tételére, valamint a foglalkoztatás bővítésére.

Szem előtt kell tartani a gyermekek egészséges fejlődését, ennek érdekében kiemelten fontos a megfelelő intézményi ellátás és a szabadidő tartalmas eltöltése és kulturális programok biztosítása.

A kerület előregedése szempontjából elengedhetetlen az idősekre való kiemelt odafigyelés. Az elmagányosodás ebben a korban elszigetelődéshez is vezet, ez ellen olyan programokat kell tervezni, ami mérsékelni a generációk közötti szakadékot és az idősebb korosztályt a mindennapok vérkeringésébe visszacsatolja.

A nők számára nélkülözhetetlen a munka világába történő zökkenőmentes visszatérés, ehhez intézményi lehetőségeket (bölcsődei ellátás) kell biztosítani.

A munka világából hosszabb időre kikerülők részére a tanácsadás, a képzési, átképzési lehetőségek fontos elemét képezik a foglalkoztatási helyzet javításának, Részmunkaidős lehetőségek támogatása.

Különleges figyelemmel kell fordulni a fogyatékossgal élők felé. Mind az akadálymentesítés terén, mind pedig a szolgáltatások igénybevétele terén biztosítani kell, hogy a társadalom teljes értékű tagjaiként élhessék mindennapjaikat.

2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt probléma megnevezése	Az intézkedés eléri a kívánt cél megnevezése	A cél összehangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása
0. Településszintű probléma												
1	Lakónépesség folyamatos csökkenése	a kertület vonzóvá tételére, a kertületben megfellelő minőségű szolgáltatások biztosítása (egészségügyi, szociális, általános szolgáltatások, közlekedés)	lakónépesség fogyásának megállítása	Gazdasági program Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió		szolgáltatások népszerűsítése és bővítése	Pesterzsébet Polgármesteri Hivatal	folyamatos	lakónépesség száma	költségvetési forrás	Képviselő-testületi döntés alapján	
...												
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége												
1	Egészségügyi állapot javítása	A romák és a mélyszegénységben élők egészségi állapota rossz.	A romák és a mélyszegénységben élők egészségi állapotának javítása,	Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió		Adatgyűjtés, szűrővizsgálatok szervezése, népszerűsítése, a vizsgálatokon való részvétel segítése	Humán Szolgáltatások Intézménye,	folyamatos	Adatgyűjtés és a romák és a mélyszegénységben élők állapotáról, a szűrővizsgálatokon részt vevők számáról	Humán, a technikai, anyagi	Szűrővizsgálatok hatékonyabbá válhatnak, új egészségmegőrző célok kerülhetnek megfogalmazásra.	

Szociális szolgáltatások hozzáférése javítása	A szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés nehézkés	A szociális szolgáltatások minden lakos számára egyformán	Szociális Szolgáltatásterve zési Konceptió	Szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés segítése.	Humán Szolgáltatások Intézménye, Közművelődési, Egészségügyi és, Szociális Osztály	2028.12.3 1.	Szociális szolgáltatásokat igénybevevők számának növekedése	Szociális szakemberek, intézményi együttműködések	Anyagi szakmai feltételek megléte és
---	--	---	--	---	--	--------------	---	---	--------------------------------------

II. A gyermekek esélyegyenlősége

1	prevenációs foglalkozások	életviteli problémákat hordozó családok gyermekrei számára nehézzé felismerni azokat az élethelyzeteket, amelyek feldolgozásának hiánya hosszútávú negatív hatású lehet számukra	1. kerületi gyerekek számára elérhető szolgáltatások, segítségük elérésének ismertté tétele 2. nehézségekkel küzdő fiatalokkal közvetlen kapcsolattfelvétel	Mentálhigiénés és Drogstratégia	gyermekszámára egyéni csoportos foglalkozások biztosítása	Humán Szolgáltatások Intézménye Pesterzsébeti Kábitószervegyeztető Fórum	folyamatos	megtartott foglalkozások száma, foglalkozásokba bevont gyermekek száma	humán, anyagi	A Humán Szolgáltatások Intézményének szakmai programja alapján KEF éves munkaterve alapján.
2	Gyermekvédelmi jelzőrendszer fejlesztése a családon belüli erőszak eseteinek megelőzése, kezelése érdekében.	A családon belüli erőszak eseteire gyakran nem derül fény	Tájékoztató a krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatásokról, hatósági intézkedésekről. A gyermekvédelmi jelzőrendszer	Integrált Településfejlesztési Stratégia	Szakemberek által előadások (ifjúsági, családtervezési, foglalkozási, az egészségügyi ismeretek bővítése	Humán Szolgáltatások Intézménye, Közművelődési, Egészségügyi és, Szociális Osztály Köznevelési intézmények, Védőnői Szolgálat,	2028.12.3 1.	A jelzőrendszer időben jelzi a testilelki bántalmazásra utaló jeleket	Pályázatok, költségvetési forrás	Anyagi szakmai feltételek megléte és

	azok propagálása								Népegészségügyi Osztály											
...																				
IV. Az idősek esélyegyenlősége																				
1	Jelzőrendszer kialakítása a kerületben	A kerületben élő felnőtt lakosság számára igénybevehető szolgáltatások nem jutnak el a célcsoporthoz, az adott szolgáltatások hatékonyságának feltérképezése hiányzik	A kerületi felnőtt lakosság problémáinak és szükségleteinek feltérképezése, az információáramlás elősegítése, a szolgáltatásokhoz való jutás elősegítése	Együttműködés megállapodás Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió	Negyedéventés Fórumok szervezése a jelzőrendszer tagjaival: KERAK, CSSK, Roma Önkormányzat	Humán Szolgáltatások Intézménye, Közművelődési, Egészségügyi és, Szociális Osztály	folyamatos	célzott segítségnyújtás, több oldalról való ügyfél megtámogatás	humán	folyamatos										
2	Demens klub kialakítása	Differenciált igény megjelenése az idősek klubokban	Demenciával küzdő idősek és családjaik segítése	Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió	Adatgyűjtés, szolgáltatás tematikájának kidolgozása	Humán Szolgáltatások Intézménye, Közművelődési, Egészségügyi és, Szociális Osztály	2028.12.31.	Az érintettek egészségi állapotának megfigyelés és ellátás	Humán, technikai, anyagi	A Humán Szolgáltatások Intézményének szakmai programja alapján										
3	Áldozattá válás megelőzése, az otthon védelmét szolgáló intézkedések	Az idősek személyek gyakran válnak áldozattá	Idősek biztonságának javítása, az áldozattá válás lehetőségének megelőzése	Szolgáltatástervezési Konceptió	Fórumok szervezése, szóróanyagok készítése, tájékoztatás a helyi médiában	Önkormányzat, Kertületi rendőrség Humán Szolgáltatások Intézménye	Folyamatos	Előadások, tájékoztatók az idősek klubjaiban	Humán, technikai, anyagi	Idősek klubjaiban programok folyamatos szervezése										
...																				

V. A fogyatékossgal élő személyek esélyegyenlősége										
1	A fogyatékkal élők esélyegyenlőség érdekében a komplex akadálymentesítési megvalósítása	A fogyatékkal élők a komplex akadálymentesség hiánya miatt nehezebben jutnak közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz	Teljes akadálymentes környezetre való törekvés	Szociális Szolgáltatástervezési Koncepció,	Akadálymentesítési terv megvalósítása	Közművelődési, Egészségügyi és Szociális Osztály Érintett intézmények	Folyamatos	Akadálymentesített önkormányzati intézmények száma	Humán, anyagi	Fogyatékkal élők esélyegyenlősége biztosítottá válik
2	Fogyatékos személyek foglalkoztatásának és életminőségét javító ellátások biztosítása	A fogyatékkal élők nehezen találhatnak munkát.	A célcsoport foglalkoztatási mutatóinak javítása.	Együttműködési megállapodások munkáltatókkal,	A célcsoport foglalkoztatási lehetőségeinek igényeinek összehangolása	Humán Szolgáltatások Intézménye	Folyamatos	Foglalkoztatásban résztvevők és foglalkoztatásban töltött napok száma	Humán, anyagi	Önkormányzati döntés alapján folyamatosan fenntartható
3	Kerületi és fővárosi civil szervezetekkel együttműködő programok szervezése a fogyatékossgal élőkkal szembeni előítéletek csökkentésére	A többségi társadalom gyakran érzéketlen a fogyatékossgal élőkkal szemben	A többségi társadalom érzékenyítése a fogyatékossgal élőknél problémáival szemben.	Együttműködési megállapodások országos civil szervezetekkel,	A célcsoportot segítő civil szervezetekkel együttműködő érzékenyítő tréningek, nyílt napok szervezése	Közművelődési, Egészségügyi és Szociális Osztály, intézményvezetők	Folyamatos	Előítélet csökkentése	Humán, anyagi	Társadalom toleranciája nő

3. Megvalósítás

3.1 A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására **Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot** hozott létre, melyet a jövőben munkacsoportok kialakításával kíván működtetni.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

3.2 A megvalósítás folyamata

A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése lehet. HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki. a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

A HEP Fórum feladatai:

- a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosítása, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazása, összehangolása,
- a HEP intézkedéseinek megvalósításában a HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata,
- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása

- a HEP IT aktualizálása, az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, dokumentálása, kommunikálása

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakíthatunk 2 ezer fő feletti településeken (opcionális) az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai a HEP Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról a HEP Fórum számára.

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább két évente, a felülvizsgálatok és az új HEP elfogadása előtt, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik.

A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.

A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.

A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül.

A HEP Fórumok javasolt összetétele:

Tagok

- a település polgármestere,
- a település/közös önkormányzatok jegyzője,
- helyi nemzetiségi önkormányzatok vezetői,
- beavatkozási területekhez kapcsolódó önkormányzati bizottságok képviselői,
- helyi/térségi releváns közszolgáltató intézmények képviselői,
- meghatározó helyi/térségi gazdasági szereplők, munkáltatók képviselői,
- 2 000 fő lakosságszám feletti települések esetében a Szociálpolitikai Kerekasztal képviselői,
- helyi jelzőrendszeri felelős,
- a településen működő - a HEP célcsoportjai kapcsán érintett - civil szervezetek és egyházak képviselői,
- A HEP intézkedési tervében szereplő intézkedések végrehajtásáért felelős intézmények, szervezetek képviselői,
- a település HEP referense,
- a rendvédelmi és közbiztonsági szervezetek képviselői,
- egyéb tagok (pl. tapasztalati szakértőként valamely célcsoportban érintett személy, vagy a településen aktív szerepet vállaló személyek).

Állandó meghívottak

- a település képviselő-testületének tagjai,
- az illetékes esélyegyenlőségi mentor,
- tankerületi központ képviselője,
- környező települések önkormányzati szereplői,
- járási jelzőrendszeri tanácsadó,
- egyéb meghívottak (járási hivatalok beavatkozási területekhez és célcsoportokhoz kapcsolódó szervezeti egységeinek képviselői, térségi felzárkózási programok képviselői).

3.3 Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

3.4 Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit.

A HEP Fórum által végzett monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

3.5 Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről a polgármester felel.

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum bevonásával és támogatásával végzi. Így
  - o Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
  - o Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
  - o Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.
  - o Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az

esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.

- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-et, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak.

3.6 Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a **kétévente előírt** – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - **felülvizsgálat** során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, a **HEP Fórum megvitatja a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát** annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

4. Elfogadás módja és dátuma

I. Budapest Főváros XX. Kerület Pesterzsébet Önkormányzata Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

II. Ezt követően Budapest Főváros Pesterzsébet Önkormányzata képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és a 012/2024. (I.25.) Ök. számú határozatával elfogadta.

Csatolt melléklet:

- képviselő testület elfogadó határozatának kivonata

Budapest, 2024. január 25.

Szabados Akos
polgármester

BUDAPEST FŐVÁROS XX. KERÜLET,
PESTERZSÉBETI POLGÁRMESTERI HIVATAL

1201 Budapest, Kossuth Lajos tér 1.
www.pesterszebet.hu

KIVONAT

Budapest Főváros XX. kerület Pesterzsébet Önkormányzatának Képviselő-testülete a 2024. január 25-én megtartott képviselő-testületi ülésén az alábbi határozatot hozta:

012/2024. (I.25.) Ök. sz. határozat

a Képviselő-testület

1. elfogadja Budapest Főváros XX. kerület Pesterzsébet Önkormányzatának 2024-2028. évekre vonatkozó, a határozat mellékletét képező Helyi Esélyegyenlőségi Programját,
2. felkéri a polgármestert a szükséges intézkedések megtételére.

Felelős: Szabados Ákos polgármester

Határidő: adott

K.m.f.

Szabados Ákos s.k.
polgármester

dr. Demjanovich Orsolya s.k.
jegyző

